

PRIEKŠMETOŠANAS ROKASGRĀMATA

Priekšmetu saraksts

2. SĒJUMS
A 1075 – A 1200

2008

SUBJECT CATALOGING MANUAL
Subject Headings

Volume 2
H 1075 – H 1200

5th Edition
2005

A 1075	<i>Apakšiedaļas</i>
A 1078	Datējumi notikumu veidu apakšiedaļās
A 1090	Daudzkārtīgās apakšiedaļas
A 1095	<i>Brīvi pievienojamās apakšiedaļas</i>
A 1100	Personu grupas
A 1103	Etniskās grupas
A 1105	Institūcijas
A 1110	Personvārdi
A 1120	Dzimtu vārdi
A 1140	Vietu nosaukumi
A 1145.5	Ūdenstilpes
A 1146	<i>Parauga aprakstgalvu kontrolētās apakšiedaļas</i>
A 1147	Dzīvnieki
A 1148	Māksla
A 1149	Ķīmiskas vielas
A 1149.5	Kolonijas
A 1150	Slimības
A 1151	Konkrētas izglītības institūcijas
A 1151.5	Izglītības institūciju veidi
A 1153	Rūpniecības nozares
A 1154	Valodas
A 1154.5	Tiesību temati
A 1155	Likumdošanas institūcijas
A 1155.2	Rakstnieku grupas
A 1155.6	Literārie darbi, kas aprakstīti pēc autora personvārda
A 1155.8	Literārie darbi, kas aprakstīti pēc darba nosaukuma
A 1156	Literatūras
A 1158	Materiāli
A 1159	Militārie dienesti
A 1160	Skaņdarbi
A 1161	Mūzikas instrumenti
A 1164	Ķermeņa orgāni un daļas
A 1180	Augi
A 1185	Reliģijas
A 1186	Reliģiskie un mūku ordeņi
A 1187	Kristīgās konfesijas
A 1188	Svētie raksti
A 1195	Sauszemes transportlīdzekļi
A 1200	Kari

PAMATOJUMS: *Apakšiedaļas ir Kongresa bibliotēkas priekšmeta aprakstgalvu sistēmas būtiska sastāvdaļa. Tās plaši lieto, lai vienā aprakstgalvā varētu saistīt kāda temata dažādus aspektus un lai kārtotu vienā datnē ierakstus ar vienādām priekšmeta aprakstgalvas pamatdaļām. Šeit sniegts īss pārskats par četrām apakšiedaļu kategorijām un aprakstīti divi veidi, kādi tiek lietoti, lai sakārtotu apakšiedaļas pabeigtās un jēgpilnās priekšmetu virknēs. Norādījumus par tām apakšiedaļām, kuru lietojums ir autorizēts **Priekšmetošanas rokasgrāmatas** vispārīgajos noteikumos un priekšmetu autoritatīvajā datnē, sk. A 1095. Brīvi pievienojamās apakšiedaļas*

1. Apakšiedaļu veidi. Ir četri apakšiedaļu veidi: tematiskās, ģeogrāfiskās, hronoloģiskās un formas apakšiedaļas.

a. Tematiskās apakšiedaļas. Tematiskās apakšiedaļas lieto aiz visu veidu aprakstgalvām, lai sašaurinātu aprakstgalvā ietvertu jēdzienu līdž kādai šaurākai apakštēmai. Daudzas bieži lietotas tematiskās apakšiedaļas apzīmē darbības, īpašības vai aspektus, piemēram, **Helikopteri—Lidojuma testēšana; Dzeramais ūdens—Alumīnija saturs; Psihiskā veselība—Uztura aspekti.** Tematisko apakšiedaļu lietošana ir vispārpieņemts veids, kā attēlot jēdzienus, metodes vai paņēmienus, kas kopēji vairākām nozarēm vai kurus var attiecināt uz daudzām aprakstgalvām, piemēram, —**Psiholoģiskie aspekti; —Pētniecība; —Statistikās metodes.** Ja nepieciešams apzīmēt apakštematus vai aspektus, kas var atkārtoti parādīties saistībā ar visdažādākajiem tematiem vai entītijām, labāk lietot apakšiedaļas nevis vārdkopas aprakstgalvas. Dažos gadījumos, it īpaši, ja aprakstgalva apzīmē kādu objektu, apakšiedaļas lieto, lai atveidotu veselā, kas izteikts ar aprakstgalvas pamatdaļu, atsevišķas daļas, piemēram, **Kuģi—Radio antenas vai Zivis—Nervu sistēma.** Ja ar kādu aprakstgalvas pamatdaļu lieto vairākas tematiskās apakšiedaļas, tad katra no tām pilnveido šīs aprakstgalvas izteikto jēdzienu un to konkretizē, piemēram, **Celtniecības industrija—Menedžments; Celtniecības industrija—Menedžments—Darbinieku līdzdalība.** Atbilstoši MARC 21 tematiskās apakšiedaļas ieraksta \$x apakšlaukos.

b. Ģeogrāfiskās apakšiedaļas. Ģeogrāfiskās apakšiedaļas norāda ģeogrāfisko teritoriju, kuras ietvaros kāds temats aplūkots. Atkarībā no temata, tās var norādīt vietu, kur kaut kas atrodas vai arī norādīt kaut kā izcelsmi. Aprakstgalvu var pakārtot ģeogrāfiski, ja tās ģeogrāfiskā pakārtošana ir autorizēta. Vadlīnijas par autoritatīvo ierakstu kodēšanu, lai norādītu, ka aprakstgalvu ģeogrāfiskā pakārtošana ir autorizēta, sk. A 364. Norādījumus par autorizētu aprakstgalvu ar ģeogrāfiskajām apakšiedaļām piešķiršanu sk. A 830. Atbilstoši MARC 21 ģeogrāfiskās apakšiedaļas ieraksta \$z apakšlaukos.

c. Hronoloģiskās apakšiedaļas. Hronoloģiskās apakšiedaļas norāda darbā aplūkoto laikposmu. Parasti šīs apakšiedaļas izmanto, aplūkojot kādu tematu no vēsturiskā aspekta, un tās tiek izveidotas vai lietotas aiz tematiem pakārtotās apakšiedaļas —**Vēsture, piemēram, Sievietes—Vēsture—Līdz 1500.** Aiz tematiem un tematiskām apakšiedaļām, kas pēc Kongresa bibliotēkas viedokļa jau pēc savas būtības ir vēsturiskas (sk. A 1647, 4), hronoloģiskās apakšiedaļas lieto, neiestarpinot apakšiedaļu —**Vēsture, piemēram, Krievija—Sociālais stāvoklis—1801-1917.** Hronoloģiskās apakšiedaļas, kas tiek veidotas vai lietotas aiz mākslas, literatūras vai mūzikas žanru aprakstgalvām, precizē aprakstgalvas pamatdaļu un atspoguļo laika periodu, kad mākslas, literārie vai mūzikas sacerējumi vai darbi radīti, piemēram, **Gravīras—18. gs.; Franču dzeja—19. gs.; Sonātes (klavieres)—20. gs.** Papildu informāciju par hronoloģiskajām apakšiedaļām sk. A 620. Atbilstoši MARC 21 hronoloģiskās apakšiedaļas ieraksta \$y apakšlaukos.

d. Formas apakšiedaļas. Formas apakšiedaļas drīzāk norāda, kas ir aplūkotais darbs, nevis par ko tas ir. Visbiežāk lietotās formas apakšiedaļas, piemēram, —**Bibliogrāfijas, —Literatūra bērniem un —Periodiskie izdevumi,** var lietot aiz visu veidu priekšmeta aprakstgalvu pamatdaļām un citām apakšiedaļām. Formas apakšiedaļu vairākumu var lietot arī kā tematiskās apakšiedaļas

A 1075 Apakšiedaļas

darbiem par šīm konkrētajām formām. Piemēram, priekšmeta aprakstgalva **Medicīna—Periodiskie izdevumi** tiek piešķirta medicīnas periodiskajam izdevumam; aprakstgalva **Medicīna—Periodiskie izdevumi—Vēsture** tiek piešķirta monogrāfijai par medicīnas periodisko izdevumu vēsturi. Parasti formas apakšiedaļa ir aprakstgalvas noslēdzošais elements, piemēram, **Kodolreaktori—Projektēšana un konstruēšana—Programmatūra**. Dažreiz ir nepieciešamas divas formas apakšiedaļas, piemēram, **Tehnoloģija—Bibliogrāfijas—Periodiskie izdevumi** (bibliogrāfijai, kas iznāk kā periodisks izdevums).

Formas apakšiedaļu iekļauj priekšmeta aprakstgalvas virknē, ja attiecīgā formas apakšiedaļa jau pastāv un tās lietojums atbilst Kongresa bibliotēkas praksei. Parasti vienu un to pašu formas apakšiedaļu pievieno visām aprakstgalvām, kas ir piešķirtas attiecīgajam darbam, izņemot gadījumos, kad (1) šīs formas apakšiedaļas lietojums aiz kāda noteikta aprakstgalvas veida nav autorizēts (salīdzināt ar A 1927 par periodiskajiem izdevumiem), vai (2) tikai kāda darba daļa atbilst šai formai, un šai darba daļai tiek piešķirtas atsevišķas aprakstgalvas.

Līdz 1999. gadam formas apakšiedaļas tika kodētas kā \$x apakšlauki, tieši tāpat kodējot arī tematiskās apakšiedaļas. 1999. gada februārī formas apakšiedaļu atšķiršanai jaunajiem katalogizējamajiem dokumentiem, atbilstoši MARC 21, KB sāka lietot \$v apakšlauku. Sākot ar šo datējumu jebkuru formas apakšiedaļu kodē atbilstoši tās funkcijai attiecīgās priekšmeta aprakstgalvas virknē. Formas apakšiedaļu kodē kā \$v apakšlauku, ja tā attēlo katalogizējamās vienības formu. *Piemēri:*

Darba nosaukums: Investors guide to stock quotations.

650 #0 \$a Akciju kotējumi \$v Rokasgrāmatas,
uzziņu līdzekļi utt.

Darba nosaukums: Words you need to know to pass admissions & standardized tests.

650 #0 \$a Vārdu krājuma pārbaude
\$v Mācību palīglīdzekļi.

650 #0 \$a Vārdu krājums \$v Uzdevumi,
vingrinājumi utt.

Formas apakšiedaļu kodē kā \$x apakšlauku, ja katalogizējamais darbs ir par formu. Parasti tas ir gadījumos, kad kādai apakšiedaļai, kas parasti ir formas apakšiedaļa, tūlīt seko vēl kāda formas vai tematiskā apakšiedaļa. *Piemēri:*

Darba nosaukums: Metals handbook comprehensive index.

630 #0 \$a Metālu rokasgrāmata \$v Rādītāji.

650 #0 \$a Metāli \$x Rokasgrāmatas, uzziņu līdzekļi
utt. \$v Rādītāji.

[Otrajā aprakstgalvā šajā piemērā apakšiedaļa —Rokasgrāmatas, uzziņu līdzekļi utt., kas parasti ir formas apakšiedaļa, ir kodēta kā \$x apakšlauks tāpēc, ka darbs pats nav rokasgrāmata, bet ir rokasgrāmatu rādītājs.]

Darba nosaukums: A bibliography of test study materials.

650 #0 \$a Eksāmeni \$v Mācību palīglīdzekļi
\$v Bibliogrāfijas.

[Šajā piemērā apakšiedaļa —Mācību palīglīdzekļi, kas parasti ir formas apakšiedaļa, ir kodēta kā \$x apakšlauks tāpēc, ka darbs pats nav mācību palīglīdzeklis, bet ir mācību palīglīdzekļu bibliogrāfija.]

2. *Apakšiedaļu secība.* Pamatā ir divu veidu priekšmeta aprakstgalvu virknes: [*vieta*]—[*temats*] un [*temats*]—[*vieta*].

a. [*Vieta*]—[*temats*] *aprakstgalvas.* Šo secību parasti lieto, ja jāatklāj kādas vietas dažādi aspekti, piemēram, tās vēsture, politika, ekonomika, kultūras vēsture, intelektuālā dzīve vai sociālā vēsture un sociālais stāvoklis. Aiz ģeogrāfisko vietu aprakstgalvām lietojamās brīvi pievienojamās formas un tematiskās apakšiedaļas uzskaitītas A 1140 (aiz reģionu, valstu u. tml. aprakstgalvām lietojamās), un A 1145.5 (aiz ūdenstilpju aprakstgalvām lietojamās). Elementu secība šādā priekšmeta aprakstgalvas virknē, kas ietver visus apakšiedaļu veidus, parasti ir:

651 #0 \$a [*vieta*] \$x [*temats*] \$y [*hronoloģiskais periods*]
\$v [*forma*].

Nelielas variācijas iespējamas, ja tiek pievienoti vēl kādi papildu tematiskie vai ģeogrāfiskie elementi, vai arī, ja vienai aprakstgalvai nepieciešams piešķirt vairākas formas apakšiedaļas. *Piemēri:*

651 #0 \$a Amerikas Savienotās Valstis \$x Sociālais
stāvoklis \$y 1980- \$x Literatūra bērniem
\$v Bibliogrāfijas.

651 #0 \$a Lielbritānija \$x Karaļi un valdnieki
\$x Ceļojumi \$z Kanāda \$v Albumi
\$v Literatūra bērniem.

b. [*Temats*]—[*vieta*] *aprakstgalvas.* Šo secību lieto tematiskajām aprakstgalvām, kuru ģeogrāfiskā pakārtošana ir autorizēta. Apakšiedaļu secība šādā priekšmeta aprakstgalvas virknē, kas ietver visus apakšiedaļu veidus, parasti ir viena no turpmāk uzskaitītajām, atkarībā no tā, vai tematiskās apakšiedaļas tālāka ģeogrāfiska pakārtošana ir (vai nav) autorizēta (salīdzināt ar A 860).

650 #0 \$a [*temats*] \$z [*vieta*] \$x [*temats*]
\$y [*hronoloģiskais periods*] \$v [*forma*].

vai

650 #0 \$a [*temats*] \$x [*temats*] \$z [*vieta*]
\$y [*hronoloģiskais periods*] \$v [*forma*].

Nelielas variācijas iespējamas, ja tiek pievienoti vēl kādi papildus tematiskie elementi, vai arī vienai aprakstgalvai nepieciešams piešķirt vairākas formas apakšiedaļas. *Piemēri:*

650 #0 \$a Dzelzceļi \$z Francija \$x Vagoni \$x Vēsture
\$y 19. gs. \$v Albumi \$v Literatūra bērniem.

650 #0 \$a Tuberkuloze \$x Pacienti \$x Slimnīcas aprūpe
\$z Amerikas Savienotās Valstis \$z Baltimora
\$x Vēsture \$y 20. gs. \$v Bibliogrāfijas.

650 #0 \$a Baznīca un valsts \$z Francija \$x Vēsture
\$y 19. gs. \$x Periodiskie izdevumi
\$v Bibliogrāfijas.

A 1075 Apakšiedaļas

3. *Apakšiedaļu secība un priekšmeta aprakstgalvu virknes nozīme.* Parasti izmanto jau izveidotas aprakstgalvas, un tās atbilstoši norādījumiem kombinē ar brīvi pievienojamām apakšiedaļām, kā pēdējās pievienojot formas apakšiedaļas. Lai iespējami precīzāk izteiktu katalogizējamā darba saturu, formulējot tā tematu, vadās pēc loģikas. Priekšmeta aprakstgalvas virknes nozīmi var pārbaudīt, formulējot frāzi, kurā priekšmeta aprakstgalvas virknes atsevišķie elementi kārtoti apgrieztā secībā. *Piemēri:*

650 #0 \$a Authors, English #y 20th century #v Biography.
[A biography of 20th century English authors]

651 #0 \$a United states \$x Foreign relations \$y 1783-1815
\$x Sources \$v Bibliography.
[A bibliography of sources for foreign relations of the United States during the period 1783-1815]

650 #0 \$a German literature \$x History and criticism
\$v Periodicals
[A periodical on the history and criticism of German literature]

Vieni un tie paši elementi atkarībā no to secības priekšmeta aprakstgalvas virknē var izteikt dažādus jēdzienus. *Piemēri:*

650 #0 \$a Slimnīcas \$x Pārvalde \$x Datu apstrāde
\$x Novērtējums
[Datu apstrādes izmantošanas slimnīcu pārvaldē novērtējums]

650 #0 \$a Slimnīcas \$x Pārvalde \$x Novērtējums
\$x Datu apstrāde.
[Datu apstrādes izmantošana slimnīcu pārvaldes novērtējumā]

650 #0 \$a Zinātne \$x Vēsture \$v Periodiskie izdevumi.
[Periodiskais izdevums par zinātnes vēsturi]

650 #0 \$a Zinātne \$x Periodiskie izdevumi \$x Vēsture
[Periodisko izdevumu par zinātni vēsture]

Datējumi notikumu veidu apakšiedaļās A 1078

PAMATOJUMS: *Aprakstgalvas notikumu veidu apzīmēšanai veido: aiz personvārdiem vai institūciju nosaukumiem, izmantojot tipveida apakšiedaļu —[notikuma nosaukums], [datējums], aiz vietu nosaukumiem, izmantojot tipveida apakšiedaļu —Vēsture—[notikuma nosaukums], [datējums], piemēram, —Atentāta mēģinājums, [datējums]; —Sprādziens, [datējums]; —Vulkāna izvirdums, [datējums] u. tml. Kā noteikts A 1105, A 1110 un A 1140, šāda veida apakšiedaļas, kas ietver datējumu, ir brīvi pievienojamas. Līdzīgas apakšiedaļas lieto arī aiz noteiktām parauga aprakstgalvām, un tādējādi tās ir brīvi pievienojamas aiz visām attiecīgās parauga aprakstgalvas kontrolētajām aprakstgalvām, piemēram, Amerikas Savienotās Valstis. Navy—Reiss, [datējums]. Šeit sniegtas vadlīnijas datējuma formulēšanai minētā veida aprakstgalvās. Skaidrojumu par šādu apakšiedaļu apakšlauku kodēšanu sk. A 620, 5.a.*

1. Notikumi, kas norisinājušies viena gada laikā. Formulējot aprakstgalvu ar tai pakārtotu apakšiedaļu, kas apzīmē kādu notikumu, kurš norisinājies viena gada robežās, norāda tikai šo gadu, ja vien nerodas pretruna ar kādu citu pastāvošu vai nākotnē potenciāli iespējamu aprakstgalvu. Pretrunu gadījumā sk. turpmāk 3. sadaļu. *Piemērs:*

600 10 \$a Reagan, Ronald \$x Atentāta mēģinājums, 1981.
651 #0 \$a Krakatou (Indonēzija) \$x Vulkāna izvirdums, 1883.

2. Notikumi, kas aptver ilgāku laika periodu nekā viens gads. Ja notikums aptver laika periodu, ilgāku par vienu gadu, norāda pilnu laikposmu. *Piemēri:*

610 10 \$a Amerikas Savienotās Valstis. \$b Navy \$x Reiss,
1907-1909.
600 00 \$a Napoleons \$b I, \$c Francijas imperators,
\$d 1769-1821 \$x Nebrīve, 1815-1821.

Pilnu laika periodu uzrāda pat tad, ja katalogizējamais darbs atspoguļo tikai vienu gadu vai kādu daļu no šī perioda.

3. Divi vai vairāki notikumi, kas risinājušies vienā un tajā pašā gadā. Ja nepieciešams norādīt mēnesi un dienu vai vairāku dienu periodu, lai atšķirtu divus vai vairākus līdzīgus notikumus, kas notikuši vienā un tajā pašā gadā, iekavās aiz gadskaitļa pievieno papildu informāciju. *Piemēri:*

600 10 \$a Ford, Gerald R., \$d 1913- \$x Atentāta mēģinājums,
1975 (5. septembris)
600 10 \$a Ford, Gerald R., \$d 1913- \$x Atentāta mēģinājums,
1975 (22. septembris)

Piezīme: Šāda veida aprakstgalvās gan mēnesis un diena, gan laika periodu var veidot pēc brīvās pievienošanas principa. Formulējot šāda veida aprakstgalvas, mēnešu nosaukumus neīsina.

PAMATOJUMS: „Daudzkārtīgā” apakšiedaļa ir tāda apakšiedaļa priekšmetu autoritatīvajā datnē, kas satur terminus kvadrātiekvās, kuriem parasti seko saīsinājums utt. Šo paņēmieni izmanto, lai parādītu, ka aiz dotās aprakstgalvas ir iespējams lietot arī citas līdzīgas apakšiedaļas. Daudzkārtīgās apakšiedaļas esamība aiz kādas aprakstgalvas priekšmetu autoritatīvajā datubāzē automātiski piešķir brīvās pievienojamības statusu analogām apakšiedaļām aiz šīs aprakstgalvas, un, ja šī aprakstgalva ir parauga aprakstgalva, tad arī aiz visām šīs parauga aprakstgalvas kontrolētajām aprakstgalvām. Piemēri:

Otrais pasaules karš, 1939-1945—Atmiņas, amerikāņu, [franču utt.]
Jēzus Kristus—Uzskati par ebreju ēšanas likumiem, [Uzskati par ebreju tiesībām utt.]
Priekšmetu rādītāji—Aeronautika, [Izglītība, Latīņamerika, Tiesības utt.]
Aborts—Reliģiskie aspekti—Budisms, [Kristietība utt.]
Personvārdi—Skotu, [Spāņu, velsiešu utt.] valoda

Dažas aiz nosaukuma aprakstgalvām lietojamās apakšiedaļas, lai gan nav izveidotas aiz aprakstgalvām priekšmetu autoritatīvajā datnē, tomēr funkcionē kā daudzkārtīgās apakšiedaļas tādēļ, ka ne tikai pašu apakšiedaļu, bet arī iekavās ietvertu elementu var piešķirt pēc brīvās pievienošanas principa. Piemēri:

[personvārds]—Inaugurācija, [datējums]
[institūcijas nosaukums]—Ugunsgrēks, [datējums]
[ģeogrāfiskais nosaukums]—Ārvalstu sabiedriskā doma, britu, [franču, itāliešu utt.]

Dažos gadījumos daudzkārtīgās apakšiedaļas ekvivalents priekšmetu autoritatīvajā datnē parādās paskaidrojošas darbības lauka piezīmes formā, kas pieļauj aprakstgalvas pakārtošanu pēc brīvās pievienošanas principa, kā aprakstīts un parādīts šajā piezīmē. Piemērs:

Saules aptumsumi
Pakārtoti ar notikšanas datējumu, piemēram, Saules aptumsumi—1854.

Šajā noteikumu lapā aprakstīti noteikumi daudzkārtīgo apakšiedaļu izveidošanai aiz priekšmeta aprakstgalvām, kā arī šādu aprakstgalvu piešķiršanai.

Speciālus noteikumus par daudzkārtīgām apakšiedaļām aiz reliģiju un reliģisko konfesiju aprakstgalvām sk. A 1998 un A 2015.

Piezīme: Agrāk priekšmetu autoritatīvajā datnē tika iekļautas aprakstgalvu pamatdaļas ar kvadrātiekvās liktiem terminiem, kam sekoja saīsinājums **utt.**, piemēram, **Monētas, arābu, [austriešu, franču utt.]; Kulinārija, argentiniešu, [ķīniešu utt.]**. Tās sauca par „daudzkārtīgajām aprakstgalvām” un kalpoja kā paraugs līdzīgu aprakstgalvu radīšanai. Līdz 1981. gadam iespiestajā **Kongresa bibliotēkas priekšmetu sarakstā** neiekļāva atsevišķas aprakstgalvas, ko kontrolēja daudzkārtīgā aprakstgalva. Tādējādi tās arī neparādījās priekšmetu autoritatīvajā datnē kā atsevišķi autoritatīvie ieraksti. 1981. gadā šī prakse tika pārtraukta sakarā ar AACR2 ieviešanu. Kopš tā laika katrai aprakstgalvai, kas nepieciešama AACR2 atbilstoši katalogizēšanai, tiek izveidots atsevišķs autoritatīvs ieraksts. Agrāk visi šie atsevišķie autoritatīvie ieraksti tiku apvienoti vienā daudzkārtīgās aprakstgalvas autoritatīvajā ierakstā. 1990. gadā visas daudzkārtīgās aprakstgalvas tika dzēstas no priekšmetu autoritatīvās datnes. Visām aprakstgalvām, kas agrāk bija apvienotas vienā daudzkārtīgajā aprakstgalvā, un kuras Kongresa bibliotēka bija piešķirusi bibliogrāfiskajiem ierakstiem MARC datubāzē, tika izveidoti atsevišķi autoritatīvie ieraksti.

A 1090 Daudzkārtīgās apakšiedaļas

1. Jaunu daudzkārtīgo apakšiedaļu ierosināšana. Ierosinājumus jaunu daudzkārtīgo apakšiedaļu izveidošanai iesniedz parastā kārtībā, izveidojot „sp” ierakstu (sk. A 200). 1XX lauku veido, kā norādīts piemērā:

100 0# \$a Jēzus Kristus \$x Uzskati par ebreju ēšanas
likumiem, [Uzskati par ebreju tiesībām utt.]

a. Interpunkcija. Lai nodrošinātu daudzkārtīgo aprakstgalvu vienādu izskatu priekšmetu autoritatīvajā datnē, interpunkciju lieto kā iepriekšējā piemērā, ieskaitot komatu un iekavu lietojumu.

b. Iekļaujamo apakšiedaļu skaits. Norāda vienu apakšiedaļu pirms kvadrātiekvām un vienu apakšiedaļu kvadrātiekvās, ja vien nav nepieciešamas vairākas apakšiedaļas, lai precizētu apakšiedaļas vai kvalifikatora veidu. Saīsinājumu utt. lieto kā pēdējo noslēdzošo elementu iekavās.

c. „sk.” norādes, jeb nelietotā termina, plašākā termina un asociatīvā termina norādes. Aprakstgalvai ar daudzkārtīgajām apakšiedaļām 4XX vai 5XX lauku nepievieno. Ja nepieciešama norāde kādai atsevišķai apakšiedaļai, kas ir brīvi pievienojama tādēļ, ka pastāv tās daudzkārtīgā apakšiedaļa, tad tai izveido atsevišķu ierakstu kopā ar nepieciešamo(-amajām) norādi(-ēm).

2. Aprakstgalvu ar daudzkārtīgām apakšiedaļām tālāka pakārtošana. Ja nepieciešams lietot kādu brīvi nepievienojamu apakšiedaļu aiz kādas aprakstgalvas ar izveidotu daudzkārtīgo apakšiedaļu, tad šo brīvi nepievienojamo apakšiedaļu autorizē kā vispārēja lietojuma tālāka pakārtojuma elementu. Tādējādi tās lietojums ir atļauts aiz visām tāda veida apakšiedaļām, kādas atspoguļo daudzkārtīgā apakšiedaļa. Ja nepieciešams, piemēram, piešķirt aprakstgalvu **Militārās pensijas—Amerikas Savienotās Valstis—Pirmais pasaules karš, 1914-1918—Tiesības un likumdošana**, tad veido autoritatīvo ierakstu, pievienojot apakšiedaļu —**Tiesības un likumdošana** aiz pastāvošās daudzkārtīgās apakšiedaļas šādā veidā:

150 ## \$a Militārās pensijas \$z Amerikas Savienotās Valstis
\$y Revolūcija, 1775-1783, [Pilsoņu karš, 1861-1865
utt.] \$x Tiesības un likumdošana

Ierakstam nepievieno 4XX vai 5XX laukus. Līdzko šis ieraksts ir izveidots un apstiprināts, apakšiedaļas —**Tiesības un likumdošana** lietojums ir autorizēts aiz visām tāda veida aprakstgalvām, kā **Militārās pensijas—Amerikas Savienotās Valstis—[konkrēts karš]**.

3. Aprakstgalvu ar izveidotām daudzkārtīgām apakšiedaļām piešķiršana. Ja kāda daudzkārtīgā apakšiedaļa (vai tās ekvivalents, kā aprakstīts iepriekš), ir izveidota aiz kādas aprakstgalvas, tad kā brīvi pievienojamu apakšiedaļu aiz šīs aprakstgalvas vai arī, ja tā ir parauga aprakstgalva, tad aiz jebkuras šīs parauga aprakstgalvas kontrolētās aprakstgalvas, piešķir jebkuru apakšiedaļu, kas ietilpst daudzkārtīgās apakšiedaļas norādīto apakšiedaļu kopumā.

Piezīme: Parasti, piešķirot šāda veida brīvi pievienojamo apakšiedaļu, ir nepieciešams piešķirt katalogizējamajam darbam vēl vismaz vienu papildu aprakstgalvu, lai labāk atklātu apakšiedaļā minēto tēmu.

Piemēri:

Darba nosaukums: The best name book in the whole wide world.

650 #0 \$a Personvārdi \$x Angļu valoda.

(Autorizēts pēc: **Personvārdi—Skotu [Spāņu, Velsiešu utt.] valoda**)

650 #0 \$a Angļu valoda \$x Etimoloģija \$x Vārdi un nosaukumi.

Darba nosaukums: Ordination of priests in the Roman Catholic Church.

650 #0 \$a Ordinācija \$x Katoļu baznīca.

(Autorizēts pēc: **Ordinācija—Anglikāņu konfesija, [Metodistu baznīca utt.]**)

610 20 \$a Katoļu baznīca \$x Garīdzniecība.

DEFINĪCIJA: Termins *brīvi pievienojama* attiecināms uz tādu formas vai tematisko apakšiedaļu, kas lietojama aiz norādītajām priekšmeta aprakstgalvām bez šī lietojuma redakcionāla apstiprinājuma, un, no tā izrietoši, neveidojot autoritatīvo ierakstu katrai aprakstgalvas pamatdaļas un apakšiedaļas kombinācijai, kas varētu būt vajadzīga.

LIETOŠANAS IEROBEŽOJUMI: Brīvās pievienojamības statuss nenozīmē, ka apakšiedaļu var pievienot aiz jebkuras aprakstgalvas, neņemot vērā noteiktos lietošanas ierobežojumus. Visas brīvi pievienojamās apakšiedaļas var piešķirt tikai, ievērojot priekšmetošanas noteikumus, politiku un praksi. Vairums apakšiedaļu ir lietojamas tikai aiz stingri noteiktām aprakstgalvu kategorijām īpaši noteiktos gadījumos.

BRĪVI PIEVIENOJAMO APAKŠIEDAĻU VEIDI: Lieto piecus brīvi pievienojamo apakšiedaļu veidus: (1) vispārlietojamās formas un tematiskās apakšiedaļas; (2) aiz personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām lietojamās apakšiedaļas; (3) aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem, personvārdiem, dzimtu vārdiem lietojamās apakšiedaļas; (4) aiz vietu nosaukumiem lietojamās apakšiedaļas; (5) parauga aprakstgalvu kontrolētās apakšiedaļas. Jau pastāvošajām aprakstgalvām var arī pievienot brīvi pievienojamus terminus un vārdkopas. Norādījumus par šiem terminiem un vārdkopām sk. A 362.

(1) *Vispārlietojamās formas un tematiskās apakšiedaļas.* Šīs apakšiedaļas kopā ar to lietošanas vadlīnijām ir uzskaitītas, sākot ar šo noteikumu 298. lpp.

(2) *Aiz personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām lietojamās apakšiedaļas.* Šīs apakšiedaļas ir uzskaitītas divos atsevišķos sarakstos, A 1100 un A 1103.

(3) *Aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem, personvārdiem un dzimtu vārdiem lietojamās apakšiedaļas.* Ir trīs atsevišķi šo apakšiedaļu saraksti. Aiz institūciju nosaukumiem lietojamās apakšiedaļas uzskaitītas A 1105. Aiz personvārdiem lietojamās apakšiedaļas uzskaitītas A 1110. Aiz dzimtu vārdiem lietojamās apakšiedaļas uzskaitītas A 1120.

(4) *Aiz vietu nosaukumiem lietojamās apakšiedaļas.* Ir divi atsevišķi šo apakšiedaļu saraksti. Aiz reģionu, valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem lietojamās apakšiedaļas uzskaitītas A 1140. Aiz ūdenstilpju nosaukumiem lietojamās apakšiedaļas uzskaitītas A 1145.5.

(5) *Parauga aprakstgalvu kontrolētās apakšiedaļas.* Atsevišķi šo apakšiedaļu saraksti iekļauti katrai parauga aprakstgalvai atbilstošajos noteikumos (A 1147-A 1200). Vispārīgi norādījumi par to lietošanu sniegti A 1146.

BRĪVI PIEVIENOJAMO APAKŠIEDAĻU PIEŠĶIRŠANAS KĀRTĪBA:

1. Autorizēts lietojums. Pirms brīvi pievienojamās apakšiedaļas lietošanas jāpārliedzinās, ka tā tiks lietota atbilstoši Priekšmetošanas rokasgrāmata un priekšmetu autoritatīvajā datnē u.c. izklāstītajai priekšmetošanas politikai. Informācijai par brīvi pievienojamo apakšiedaļu autorizētu lietošanu izmantojami šādi avoti:

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

- *Priekšmetošanas rokasgrāmata* — brīvi pievienojamo apakšiedaļu saraksti A 1095-A 1200, kā arī atsevišķas noteikumu lapas, kurās paskaidrota daudzu atsevišķu apakšiedaļu lietošana.
- Priekšmetu autoritatīvie ieraksti — apakšiedaļu autoritatīvie ieraksti, kuros brīvi pievienojamās apakšiedaļas atrodamas 18X laukos, kodi, kas uzrāda apakšiedaļas kontrolējošo noteikumu lapu numurus (A 1095-A 1200) atrodami 073 laukos, nostādnes un norādījumi par lietošanu ievadīti 680. un 667. laukos; tāpat priekšmeta aprakstgalvu autoritatīvo ierakstu 680. laukos atrodamas darbības lauka piezīmes (salīdzināt ar A 400); vispārējo aprakstgalvu autoritatīvo ierakstu 360. laukos ievadītās vispārīgās sk. arī norādes (salīdzināt ar A 371); tāpat vispārīgās sk. norādes, kas ievadītas norāžu ierakstu 260. laukos (salīdzināt ar A 374), ja vispārēja lietojuma aprakstgalvas nepastāv.
- *Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Alfabētiskais rādītājs* — ikkgadējā rokasgrāmata konkrētu norādījumu atrašanai par brīvi pievienojamajām apakšiedaļām.
- *KB priekšmeta aprakstgalvu iknedēļas saraksts, pieņemto lēmumu apkopojums* — Kongresa bibliotēkas izdevums, kurā publicētas jaunas brīvi pievienojamās apakšiedaļas un izziņotas izmaiņas pastāvošajās apakšiedaļās.

2. **Pretrunīgi gadījumi.** Ir jānoskaidro, vai attiecīgais lietošanas gadījums nav pretrunā ar kādu agrāk izveidotu priekšmeta aprakstgalvu. Visbiežāk sastopamā pretruna ir pretruna starp apakšiedaļas un vārdkopas aprakstgalvas lietojumu, piemēram, **Sports—Daīliteratūra** pret **Stāsti par sportu; Mācību iestādes—Menedžments** pret **Mācību iestāžu menedžments un organizācija**. Šajos gadījumos lieto jau izveidoto aprakstgalvu, ja vien nav pieņemts lēmums mainīt konkrētā veida aprakstgalvas. Piemēram, 1980-os gados tika pieņemts lēmums dzēst visas aprakstgalvas ... **kā profesija**, nomainot tās ar brīvi pievienojamo apakšiedaļu —**Profesionālā orientācija**. Parauga aprakstgalvu kontrolēto apakšiedaļu lietojumu parasti jāsaprot ar parauga aprakstgalvas apakšiedaļu sarakstiem, ja vien nav spēcīgas argumentācijas, kāpēc vajadzētu atkāpties no vispāri pieņemtās shēmas.

3. **Temats nav atklāts aprakstgalvas pamatdaļā.** Brīvi pievienojamo apakšiedaļu aiz tematiskās aprakstgalvas lieto tikai tad, ja apakšiedaļas temats nav jau attēlots ar pašu aprakstgalvu. Piemēram, apakšiedaļu —**Valdības politika** nelieto aiz aprakstgalvām, kas jau pašas par sevi atspoguļo valdības politiku kādā jautājumā (salīdzināt ar A 1642). Apakšiedaļu —**Psiholoģiskie aspekti** nevajadzētu lietot aiz aprakstgalvām, kas izsaka psiholoģijas jēdzienus, piemēram, **Emocijas**.

4. **Apakšiedaļu secība.** Lai veidotos jēgpilnas priekšmeta aprakstgalvu virknes, aprakstgalvu pamatdaļu un apakšiedaļu kombinācijas veido, ievērojot noteikto secību. Pārskatu par diviem galvenajiem priekšmeta aprakstgalvu virkņu veidiem sk. A 1075, 2.

5. **Ģeogrāfiskais pakārtojums.** Brīvi pievienojamo apakšiedaļu sarakstos apakšiedaļas, kuru tālāka ģeogrāfiskā pakārtošana ir autorizēta, ir apzīmētas ar (*var pakārtot ģeogr.*). Sk. A 860 norādījumus par apakšiedaļām, kas tālāk pakārtojamas ģeogrāfiski, un A 870 norādījumus par ģeogrāfisko apakšiedaļu iestarpināšanu.

6. Apakšlauku kodēšana. Atsevišķajos brīvi pievienojamo apakšiedaļu un parauga aprakstgalvu sarakstos katrai norādītajai apakšiedaļai ir uzrādīti apakšiedaļu apakšlauku kodi. Lielāko daļu formas apakšiedaļu, kas sarakstos kodētas ar \$v (tiek ierakstītas \$v apakšlaukā), var lietot arī kā tematiskās apakšiedaļas, kodētas ar \$x (tiek ierakstītas \$x apakšlaukā), ja tās piešķirtas darbiem *par* formu (sk. A 1075, 1.d).

KB prakse:

7. KB ierakstu atjaunināšana. Pirmo reizi piešķirot kādu konkrētu apakšiedaļu aiz konkrētas aprakstgalvas, jāpārbauda KB datubāzē jau pastāvošie attiecīgās aprakstgalvas ieraksti bez apakšiedaļām, lai atrastu ierakstus, kuri būtu jāatjaunina atbilstoši jaunajam apakšiedaļas lietojumam.

Piemērs: Pirmoreiz piešķirot apakšiedaļu —**Sociālie aspekti (var pakārtot ģeogr.)** aiz aprakstgalvas **Medības**, pārbauda pārējos ierakstus, kam piešķirta aprakstgalva **Medības**, lai noteiktu tos ierakstus, ja tādi būtu, kuriem arī būtu jāpiešķir šī apakšiedaļa (ar ģeogrāfisko apakšiedaļu, ja nepieciešams).

8. Jauns apakšiedaļas lietojums. Lai lietotu kādu apakšiedaļu jaunā situācijā, vai arī situācijā, kas nav autorizēta šajās vadlīnijās vai atsevišķajos apakšiedaļu vai parauga aprakstgalvu sarakstos, šo jauno lietojumu ievieš redakcionāli atbilstoši A 200 aprakstītajai parastajai kārtībai, vienlaicīgi iesniedzot skaidrojošu komentāru.

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

VISPĀRLIETOJAMĀS FORMAS APAKŠIEDAĻAS UN TEMATISKĀS APAKŠIEDAĻAS:

Turpmāk uzskaitītas vispārlietojamās brīvi pievienojamās formas apakšiedaļas un tematiskās apakšiedaļas, kurām ir vispārējs lietojums vai kuru lietojumu nenosaka parauga vai cita veida saraksti, kas sniegti 295. lpp. Informācija par apakšiedaļām, kuru lietojumu nosaka tikai citas noteikumu lapas, meklējama atbilstošajās lapās. Šajā sarakstā nosaukti aprakstgalvu veidi, aiz kuriem attiecīgo apakšiedaļu var lietot. Dažos gadījumos minēti arī lietojuma nosacījumi. Pie apakšiedaļām, kuras var lietot aiz visiem aprakstgalvu veidiem — aiz ģeogrāfisko nosaukumu, personvārdu, institūciju, darbu nosaukumu un tematiskajām aprakstgalvām — ir formulējums „Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām”. Aiz tematiskajām aprakstgalvām lietojamās apakšiedaļas var lietot kā aiz atbilstošām 150 laukā ierakstītām aprakstgalvām, tā arī aiz citos MARC laukos ierakstītām aprakstgalvām, ja tās var pakārtot tematiski. Vispārlietojamām apakšiedaļām, kas minētas arī citos īpašos noteikumos, uzrādīti šo noteikumu lapu numuri. No savā starpā saistītām šī saraksta apakšiedaļām ir dotas sk. arī norādes. Ir sniegtas arī sk. arī norādes uz savā starpā saistītām apakšiedaļām citos sarakstos. Pie šādām apakšiedaļām ir norādes uz tām noteikumu lapām Priekšmetošanas rokasgrāmatā, kurās attiecīgā apakšiedaļa pieminēta vai skaidrots tās lietojums.

*Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās formas apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā ar apakšlauku \$x kodētas tematiskās apakšiedaļas (sk. A 1075, 1.d).*

\$v **Aerofotogrāfijas** (A 1210.5)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām aerofotogrāfiju krājumiem, ieskaitot arī aerofotogrāfiju reprodukciju krājumus par kādu vietu vai tematu vai darbiem par šīm aerofotogrāfijām.

\$v **Agrīnie darbi līdz 1800** (A 1576)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem un atbilstošām tematiskām aprakstgalvām, lai attēlotu konkrētus darbus, kas sarakstīti vai izdoti pirms 1800. gada.

\$x **Ainavu arhitektūra** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz celtņu, institūciju un objektu veidu aprakstgalvām.

\$x **Aizsardzība** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz iekārtu un būvju veidu, atsevišķu savvaļas un kultūraugu un to grupu, ķermeņa orgānu un daļu un personu grupu aprakstgalvām darbiem par šo vienību vai personu pasargāšanu no fiziskiem bojājumiem vai kaitējumiem.

\$x **Aizsardzības pasākumi** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz rūpniecības nozaru, pakalpojumu, iekārtu u. tml. veidu aprakstgalvām darbiem par aizsardzības pasākumiem, kādi jāpiemēro apdraudējuma gadījumos.

\$x **Akreditēšana** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem, it īpaši aiz izglītības institūciju un dienestu aprakstgalvām, kā arī institūciju veidu, izglītības institūciju un dienestu veidu aprakstgalvām. Institūciju nosaukumus ģeogrāfiski nepakārto.

Sk. arī —**Mācīšana un mācīšanās** aiz priekšmeta aprakstgalvām, darbiem par šo priekšmetu mācību programmu akreditāciju.

Sk. arī —**Sertifikācija**; —**Licences**

§x **Akronīmi** (A 1206.5)

Lieto aiz valodu, izņemot angļu valodu, un valodu grupu aprakstgalvām darbiem par akronīmiem šajās valodās un aiz tematiskajām aprakstgalvām darbiem par attiecīgā temata akronīmiem.

§x **Akronīmi** §v **Vārdnīcas** (A 1206.5)

Lieto aiz valodu, izņemot angļu valodu, un valodu grupu aprakstgalvām akronīmu sarakstiem šajās valodās un aiz tematiskajām aprakstgalvām attiecīgā temata akronīmu sarakstiem.

§v **Albumi** (A 1935)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem, dzimtu vārdiem, institūciju nosaukumiem, personu un etnisko grupu, atsevišķu karu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

Sk. arī —**Portreti** aiz atsevišķu personu, kas dzīvojušas pēc 1400. gada, persovārdiem, atsevišķu dzimtu vārdiem, personu un etnisko grupu un atsevišķu karu aprakstgalvām.

§v **Amata apraksti** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz atsevišķu institūciju un militāro dienestu nosaukumiem un nodarbināto grupu aprakstgalvām. Šo apakšiedaļu var pakārtot ģeogrāfiski tikai aiz nodarbināto grupu aprakstgalvām.

§v **Amatieru rokasgrāmatas** (A 1943.5)

Liet aiz tehnikas tematu aprakstgalvām darbiem, kas paredzēti neprofesionālu apmācībai kādu iemaņu apgušanā vai kādu darbību veikšanā.

§x **Analīze**

Lieto aiz ķīmisko un citu vielu aprakstgalvām darbiem par šo vielu vai kāda to parauga analizēšanas metodēm vai darbiem par analizēšanas metodēm nolūkā noteikt doto vielu klātbūtni vai daudzumu šajā paraugā, un darbiem, kuros sniegti mākslīgas izcelsmes vielu analīžu rezultāti.

Sk. arī —**Ķīmiskais sastāvs**

Sk. arī —**Uzbūve** aiz augu un dzīvnieku aprakstgalvām.

§v **Anekdotas**

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem, dzimtu vārdiem, institūciju nosaukumiem, svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Apbalvojumi, godalgas utt.** (var pakārtot ģeogr.) (A 1265)

Lieto aiz personvārdiem, institūciju, militāro dienestu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām. Šo apakšiedaļu var pakārtot ģeogrāfiski tikai aiz tematiskajām aprakstgalvām.

§x **Apgaismojums** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz transportlīdzekļu, būvju, celtnu, telpu, iekārtu veidu u. tml. aprakstgalvām.

§x **Apkure un ventilācija** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz transportlīdzekļu, celtnu un citu būvju veidu aprakstgalvām.

§x **Apkure un ventilācija** §x **Kontrole** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz transportlīdzekļu, celtnu un citu būvju veidu aprakstgalvām.

§x **Apvienotās teritorijas** (A 713)

Lieto aiz tāda veida aprakstgalvām kā [**temats**]—**Indija** darbiem, kuros apskatītas visas Indijas apvienotās teritorijas kopumā saistībā ar minēto tematu, piemēram, **Zemes izmantošana**—**Indija**—**Apvienotās teritorijas**.

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

§v **Arhīvi** (A 1230)

Lieto aiz personvārdiem, dzimtu vārdiem, institūciju nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām, institūciju un izglītības iestāžu veidu un militāro dienestu aprakstgalvām dokumentu vai vēsturisku materiālu, ieskaitot piezīmes, korespondenci, fotogrāfijas, juridiskos dokumentus u. tml. krājumiem.

§x **Arhīvi** §v **Mikroformu katalogi** (A 1361)

§x **Arhīvu materiāli** (A 1230)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām kādā institūcijā vai institūcijās pieejamo dokumentu vai vēsturisko materiālu veidu aprakstiem par kādu konkrētu vietu vai tēmu.

§z **Ārvalstis** (A 1919.5)

Lieto aiz etnisko grupu, atsevišķu valodu, atsevišķu literatūru, militāro dienestu un izdevumu veidu, kas kvalificēti ar valodas vai tautības apzīmētāju, aprakstgalvām.

§x **Ārzemju ietekme** (A 1675)

Lieto aiz aprakstgalvām, kas attēlo atsevišķu vietu kultūru vai arī konkrētus tās aspektus, piemēram, mākslas un literatūras žanri, filozofija, intelektuālā dzīve u. tml., kā arī aiz etnisko grupu un zinātņu nozaru aprakstgalvām, tās tālāk pakārtojot ģeogrāfiski, darbiem, kas aplūko vispārēju ārējo kultūru ietekmi uz šīm kultūrām, grupām vai zinātņu nozarēm.

§x **Atkritumu iznīcināšana** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz rūpniecības nozaru, ražošanas procesu, objektu un institūciju veidu aprakstgalvām.

§x **Atkritumu minimizācija** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz rūpniecības nozaru, ražošanas procesu, objektu un institūciju veidu aprakstgalvām.

§v **Atlanti** (A 1935)

Lieto aiz zinātnes un tehnikas tematu aprakstgalvām visaptverošiem, bieži sistemātiski kārtotiem ilustratīvu attēlu, tabulu, shēmu u. tml. krājumiem, parasti papildinātiem ar paskaidrojošiem parakstiem.

§v **Atmiņas** (A 1928)

Lieto aiz notikumu un karu nosaukumiem.

§x **Atmiņas** §x **Vēsture un kritika** (A 1928)

§x **Atspoguļojums presē** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju, atsevišķu notikumu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Atšķirības zīmes**

Lieto aiz atsevišķu institūciju un militāro dienestu nosaukumiem un institūciju veidu aprakstgalvām.

§x **Attālā izpēte**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§v **Attālās izpētes kartes**

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām.

§v **Audiokasešu katalogi** (A 1361)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem un institūciju nosaukumiem, aiz etniskajām grupām, tematiskām aprakstgalvām un skaņdarbu formas un veida aprakstgalvām skaņu ierakstu audiokasešu sarakstiem vai katalogiem.

§x **Audiovizuālie līdzekļi** (A 2110)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem par audiovizuāliem materiāliem, kas nav speciāli radīti mācību nolūkiem.

Sk. arī —**Mācīšana un mācīšanās—Audiovizuālie līdzekļi**

§x **Audiovizuālie līdzekļi** §v **Katalogi** (A 1361)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām audiovizuālo materiālu katalogiem.

§x **Audits** (A 1624)

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem, aiz institūciju veidu, rūpniecības nozaru aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Auksta laika apstākļi**

Lieto aiz iekārtu, celtniecības darbu un tehnisko procesu veidu aprakstgalvām darbiem par kārtību, kas jāievēro, strādājot auksta laika apstākļos.

§x **Automātiskā vadība**

Lieto aiz atsevišķu tehnisko procesu un iekārtu aprakstgalvām.

§x **Automatizācija**

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem, institūciju, rūpniecības nozaru, celtnu, procesu un sistēmu veidu aprakstgalvām.

Sk. arī —**Automatizācijas ietekme** aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

§x **Autonomās kopienas** (A 713)

Lieto aiz tipveida aprakstgalvas [**temats**]—**Spānija** darbiem, kuros apskatītas visas Spānijas autonomās kopienas kopumā saistībā ar attiecīgo tematu, piemēram, **Tiesības—Spānija—Autonomās kopienas**.

§x **Autonomie apgabali** (A 713)

Lieto aiz tipveida aprakstgalvas [**temats**]—**Ķīna** darbiem, kuros apskatīti visi Ķīnas autonomie apgabali kopumā saistībā ar attiecīgo tematu, piemēram, **Minoritātes—Ķīna—Autonomie apgabali**.

§v **Avoti** (A 1647; A 2080)

Lieto aiz atsevišķiem darbu (aprakstītu pēc autora-darba nosaukuma vai nosaukuma), vēstures tematu un tiesību sistēmu aprakstgalvām visu veidu zinātniskiem mērķiem paredzētu avotu krājumiem vai darbiem, kuros šie avoti iztīrāti. Lieto arī aiz personvārdiem tādu materiālu krājumiem, kas kalpojuši attiecīgajai personai par ideju, iedvesmas, centienu vai radošo darbu avotiem, kā arī darbiem par šiem avotiem. Lieto arī aiz literatūras žanru aprakstgalvām darbiem par ideju vai iedvesmas avotiem literāro darbu radīšanā.

Sk. arī —**Vēsture—Avoti**

§x **Bībeles mācība** (A 1295)

Lieto aiz reliģisku vai laicīgu tematu aprakstgalvām darbiem par Bībeles vai tās atsevišķu daļu teoloģiskajām un/vai ētiskajām mācībām par attiecīgo tematu.

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

§v **Bibliogrāfijas** (A 1205; A 1322; A 1325; A 1670)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

Sk. arī —**Izdevumi** aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem.

§v **Bibliogrāfijas** §v **Agrīnās** (A 1576)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām bibliogrāfijām, kas izdotas pirms 1800. gada.

§v **Bibliogrāfijas** §v **Izstādes** (A 1593)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§v **Bibliogrāfijas** §v **Katalogi** (A 1361)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§v **Bibliogrāfijas** §v **Koprādītāji** (A 1361)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām katalogiem, kas atspoguļo tādus materiālus par šiem priekšmetiem, kas atrodas divās vai vairākās bibliotēkās.

Sk. arī —**Koprādītāji**

§x **Bibliogrāfijas** §x **Metodoloģija**

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§v **Bibliogrāfijas** §v **Mikroformu katalogi** (A 1361; A 1965)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām mikroformu veidā glabāto materiālu katalogiem.

Sk. arī —**Mikroformu katalogi**

§v **Bibliogrāfiju bibliogrāfijas** (A 1325)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§x **Bibliotēkas krājumi**

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem un atsevišķu institūciju nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām darbiem, kuros aprakstīti par šīm entītijām pieejamie bibliotēku krājumi un speciālās kolekcijas.

§x **Biedrības utt.** (A 2060)

Lieto aiz personvārdiem, dzimtu vārdiem, institūciju nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām, svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām darbiem, kuros aplūkotas divas vai vairākas ar šīm entītijām saistītas biedrības vai organizācijas.

Sk. arī —**Biedrības un klubi** aiz vecuma un dzimuma grupu aprakstgalvām.

§v **Biobibliogrāfijas** (A 1328)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu kristīgo konfesiju, mūku un reliģisko ordeņu, etnisko grupu, literatūru aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§v **Biobibliogrāfijas** §v **Vārdnīcas** (A 1328)

§v **Biogrāfijas** (A 1330; A 1720; A 1845)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju nosaukumiem, svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu, atsevišķu dzīvnieku un dzīvnieku grupu un vēsturisko notikumu aprakstgalvām.

§v **Biogrāfijas** §v **Vārdnīcas**

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju nosaukumiem, personu grupu, etnisko grupu un vēsturisko notikumu aprakstgalvām.

§v **Biogrāfijas** §v **Vārdnīcas** §x **Franču, [Itāļu utt.] valoda**

§x **Biogrāfijas** §x **Vēsture un kritika**

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju nosaukumiem, personu grupu, etnisko grupu un vēsturisko notikumu aprakstgalvām.

§x **Blakusprodukti**

Lieto aiz rūpniecības nozaru un tehnoloģisko procesu veidu aprakstgalvām.

§x **Bojāšanās, nolietojšanās utt.**

Lieto aiz vielu, materiālu, produktu veidu u. tml. aprakstgalvām.

§v **Bruņinieku romāni** (A 1795)

Lieto aiz personvārdiem un leģendāru tēlu vārdiem viduslaiku Eiropas (t. i., pirms 1501. gada) teiku tekstiem, kas balstīti galvenokārt uz leģendām par bruņinieku mīlestību un piedzīvojumiem, kuros šīs personas vai tēli ir galvenie varoņi.

Sk. arī —**Leģendas**

§v **CD-ROM katalogi**

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§x **Celtnes**

Lieto aiz atsevišķu institūciju un izstāžu nosaukumiem darbiem, kas apskata šo institūciju vai izstāžu celtnes kopumā.

Sk. arī —**Celtnes, būves utt.** aiz pilsētu nosaukumiem.

§v **Celveži** (A 1645)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju, parku u. tml. aprakstgalvām un noteiktām tematiskām aprakstgalvām.

Sk. arī —**Tūrisma maršruti** aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem.

§x **Cenas** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz produktu, objektu veidu u. tml. aprakstgalvām, kā arī aiz rūpniecības nozaru aprakstgalvām gadījumos, kad attiecīgajā nozarē nav vispārīgas produktu attēlojošas aprakstgalvas.

§x **Cenas** §x **Valdības politika** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz produktu, objektu veidu u. tml. aprakstgalvām, kā arī aiz rūpniecības nozaru aprakstgalvām gadījumos, kad attiecīgajā nozarē nav vispārīgas produktu attēlojošas aprakstgalvas

§x **Cenzūra** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz personvārdiem un atsevišķu literatūru, karu un tematiskām, galvenokārt komunikācijas veidu aprakstgalvām.

§v **Citāti, aforismi utt.** (A 1969)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām.

Sk. arī —**Citāti** aiz personvārdiem, dzimtu vārdiem, svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem un personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām.

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

§v **Daīlliteratūra** (A 1720; A 1790)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem, dzimtu vārdiem, atsevišķu institūciju nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām stāstu vai romānu krājumiem par šīm entītijām. Lieto arī aiz personvārdiem un vēsturisko notikumu aprakstgalvām atsevišķiem biogrāfiskās vai vēsturiskās prozas darbiem, kā arī aiz dzīvnieku aprakstgalvām atsevišķiem stāstiem par tiem.

§v **Daīlliteratūra bērniem** (A 1690)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem, institūciju nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Dalība**

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem un institūciju veidu aprakstgalvām darbiem par nepieciešamajiem nosacījumiem, lai varētu piederēt pie šīm organizācijām.

§x **Darba produktivitāte** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz rūpniecības nozaru, procesu un nodarbošanās veidu aprakstgalvām.

§x **Darbinieki**

Lieto aiz atsevišķu nevalstisku institūciju nosaukumiem un rūpniecības nozaru, dienestu, uzņēmumu un institūciju veidu aprakstgalvām.

Sk. arī —**Ierēdņi un darbinieki**

§x **Datēšana**

Lieto aiz objektu veidu aprakstgalvām darbiem par šo objektu izcelsmes laika noteikšanas metodēm

§x **Datorizētā apmācība**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem par automatizētu apmācības metodi, kad notiek tieša, nepastarpināta mijiedarbība starp skolēnu vai studentu un datorā esošajiem mācību materiāliem.

§x **Datorizētā projektēšana** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§x **Datormodelēšana** (A 2040)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§x **Datorprogrammas** (A 2070)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem par datorprogrammām neatkarīgi no tā, vai ir iekļauta arī lietošanas instrukcija.

Sk. arī —**Programmatūra**

§v **Datorspēles**

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§x **Datortīkli** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§x **Datortīkli** §x **Drošības pasākumi** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§x Datortīklu resursi

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām darbiem par datortīklu resursiem, kas pieejami pētniecībai dažādās jomās.

§x Datu apstrāde

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām.

§v Datu bāzes (A 1520)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām kā formas apakšiedaļu pašām datubāzēm vai kā tematisko apakšiedaļu darbiem par attiecīgā temata datubāzēm.

§v Datu magnētisko lenšu katalogi

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§x Dāvinājumi un dotācijas

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem un institūciju un zinātņu nozaru veidu aprakstgalvām.

§v Dažādi fakti (A 1910)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem un institūciju nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x Defekti (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz aprakstgalvām materiālu, ierīču, būvju, produktu u. tml. veidiem, kuriem var būt defekti.

§x Defekti §x Ziņošana (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz materiālu, ierīču, būvju, produktu u. tml. veidu aprakstgalvām.

§x Departamenti (A 713)

Lieto aiz tipveida aprakstgalvas [*temats*]**—**[*valsts*] darbiem, kuros apskatīti visi kādas valsts departamenti kopumā saistībā ar attiecīgo tematu, piemēram, **Budžets—Francija—Departamenti.**

§x Derīgums (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz atsevišķu pārbaužu/testu un to veidu aprakstgalvām.

§v Diapozitīvi

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem un tematiskām aprakstgalvām.

§x Digitalizācija (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz bibliotēku materiālu veidu aprakstgalvām.

§v Direktori (A 1558)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju aprakstgalvām un dzimtu vārdiem, personu grupu un etnisko grupu, kristīgo konfesiju, organizāciju veidu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām atsevišķiem direktoriem, kas satur nosaukumus, adreses un citus identificējošus datus.

§x Disciplīna

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem un institūciju veidu, personu grupu, atsevišķu reliģiju un kristīgo konfesiju aprakstgalvām darbiem par uzvedības vai darbības noteikumu ieviešanu un izpildi.

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

§v **Diskogrāfija** (A 1361)

Lieto aiz personvārdiem un tematiskām aprakstgalvām skaņu ierakstu sarakstiem vai katalogiem.
Sk. arī — **Skaņu ierakstu katalogi; —Dziesmas un mūzika—Diskogrāfija**

§x **Dizains** (A 1532)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām, kad apakšiedaļa —**Projektēšana un celtniecība** nav piemērojama.

§x **Doktrīnu vēsture**

Lieto aiz reliģijas tematu aprakstgalvām.

§x **Doktrīnu vēsture** §y **Agrīnā baznīca, ap 30-600**

Lieto aiz reliģijas tematu aprakstgalvām.

§x **Doktrīnu vēsture** §y **Viduslaiki, 600-1500**

Lieto aiz reliģijas tematu aprakstgalvām.

§x **Doktrīnu vēsture** §y **16. gs.**

Lieto aiz reliģijas tematu aprakstgalvām.

§x **Doktrīnu vēsture** §y **17. gs.**

Lieto aiz reliģijas tematu aprakstgalvām.

§x **Doktrīnu vēsture** §y **18. gs.**

Lieto aiz reliģijas tematu aprakstgalvām.

§x **Doktrīnu vēsture** §y **19. gs.**

Lieto aiz reliģijas tematu aprakstgalvām.

§x **Doktrīnu vēsture** §y **20. gs.**

Lieto aiz reliģijas tematu aprakstgalvām.

§x **Doktrīnu vēsture** §y **21. gs.**

Lieto aiz reliģijas tematu aprakstgalvām.

§x **Dokumentācija** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem par procesiem, kuru rezultātā dokumenti par attiecīgajiem tematiem kļūst pieejami.

§v **Dokumentācija un sarakste**

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem un rūpniecības nozaru, organizāciju u. tml. veidu aprakstgalvām.

§v **Drāma** (A 1780)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem, dzimtu vārdiem, atsevišķu institūciju nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām lugām vai muzikāli dramatiskiem darbiem par šīm entītijām.

§v **Drāma bērniem** (A 1690)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem, atsevišķu institūciju nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Drošības ierīces** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto aiz mehānismu, sauszemes transportlīdzekļu, rūpnīcu, nodarbošanās u. tml. veidu aprakstgalvām.

§x **Drošības noteikumi** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§x **Drošības pasākumi**

Lieto aiz atsevišķu institūciju un militāro dienestu nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Drošības pasākumi** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem, atsevišķu datoru, tīklu un sistēmu aprakstgalvām, kā arī celtņu, iekārtu un rūpniecības nozaru veidu aprakstgalvām. Šo apakšiedaļu var tālāk pakārtot ģeogrāfiski tikai aiz atsevišķu datoru, tīklu un sistēmu, kā arī celtņu, iekārtu un rūpniecības nozaru veidu aprakstgalvām.

Sk. arī **Datortīkli—Drošības pasākumi**

§x **Drošums**

Lieto aiz ierīču, mehānismu, tehnisku sistēmu, rūpnīcu u. tml. veidu aprakstgalvām.

§x **Dūmu kontrole** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto aiz rūpniecības nozaru, rūpnīcu un procesu veidu aprakstgalvām.

§v **Dzeja** (A 1800)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem, dzimtu vārdiem, atsevišķu institūciju nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām dzejas krājumiem un atsevišķiem dzejoļiem par šīm entītijām.

§v **Dzeja bērniem** (A 1690)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem un atsevišķu institūciju nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Dzesēšana** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§v **Dziesmas un mūzika** (A 2075)

Lieto aiz personvārdiem un atsevišķu institūciju nosaukumiem, etnisko grupu, atsevišķu karu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

Sk. arī —**Mūzika** aiz etnisko grupu aprakstgalvām.

§x **Dziesmas un mūzika** §v **Diskogrāfija**

§v **Dziesmas un mūzika** §v **Teksti** (A 2190)

§x **Dziesmas un mūzika** §x **Vēsture un kritika** (A 2075)

§x **Dzimumu atšķirības**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

§x **Ēdināšana** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz atsevišķu likumdošanas institūciju nosaukumiem un institūciju veidu, organizētu pasākumu u. tml. aprakstgalvām un piešķir darbiem par ēdināšanas nodrošināšanu un pārtiku šajos uzņēmumos. Likumdošanas institūciju nosaukumus ģeogrāfiski nepakārto.

§x **Ekonometriskie modeļi** (A 2040)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem, kuros aprakstīta ekonomisko parādību testēšana vai mērīšana, izmantojot matemātiskus vai statistiskus modeļus.

§x **Ekonomiskie aspekti** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām un karu nosaukumiem.

Sk. arī —**Ekonomiskais stāvoklis** aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, aiz personu grupu un etnisko grupu, tai skaitā nodarbināto grupu aprakstgalvām darbiem, kuros vispārīgā veidā apskatīta kādas vietas, personu grupas vai etniskas grupas ekonomiskā vēsture vai ekonomiskais stāvoklis.

§x **Eksāmeni**

Lieto aiz atsevišķu institūciju, izglītības institūciju un militāro dienestu nosaukumiem un izglītības institūciju veidu aprakstgalvām darbiem par eksāmeniem, kādi jākārt šajās organizācijās; aiz personu grupu aprakstgalvām darbiem par eksāmeniem, kas jākārt šo grupu piederīgajiem; aiz personvārdiem, darbu nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām darbiem par eksāmeniem, kuru tēma ir šīs personas, darbi vai šie temati.

§x **Eksāmeni §v Mācību palīgīdzekļi**

§v **Eksāmeni, jautājumi utt.**

Lieto aiz personu grupu aprakstgalvām darbiem, kas ir šīm personu grupām domāto eksāmenu jautājumu un atbilžu sakopojumi; un aiz personvārdiem, darbu nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām darbiem, kas ir eksāmenu par šīm personām, darbiem vai tematiem jautājumu un atbilžu sakopojumi.

Sk. arī —**Uzdevumi, vingrinājumi utt.**

§x **Ekspedīcijas un lauka darbs** (A 1645)

Lieto aiz mācību priekšmetu aprakstgalvām darbiem, kuros aplūkotas ekspedīciju un lauka darba veikšanas metodes un paņēmieni, nolūkā iegūt praktisku pieredzi no pašu veiktiem novērojumiem.

§x **Eksperimenti**

Lieto aiz zinātnes un tehnikas tematu aprakstgalvām darbiem par eksperimentiem un eksperimentu veikšanas instrukcijām.

§x **Ekspertīze** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz mākslas žanru, mākslas priekšmetu veidu, arhitektūras veidu un celtņu veidu aprakstgalvām.

§x **Ekspluatācija un remonts**

Lieto aiz objektu, tai skaitā mašīnu un mehānismu, transportlīdzekļu, būvju u. tml. veidu, kuriem nepieciešama tehniskā apkope un remonts, aprakstgalvām.

§x **Ekspluatācijas izmaksas**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§x Elektromehāniskās analogijas (A 2040)

Lieto aiz zinātnes un tehnikas tematu aprakstgalvām.

§x Elektroniskā publicēšana (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz publicēto materiālu veidiem un atsevišķu tematu literatūras aprakstgalvām

§v Elektroniskās diskusiju grupas

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§x Elektroniskie informācijas resursi

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§v Emuāri

Lieto aiz personvārdiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām emuāriem, kurus veidojušas šīs personas, vai emuāriem par šīm personām, grupām vai tematiem

§v Enciklopēdijas (A 1540)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§v Enciklopēdijas, bērnu (A 1540)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§x Energoapgāde (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz celtņu, iekārtu, ierīču, rūpniecības nozaru u. tml. veidu aprakstgalvām.

§x Enerģijas patēriņš (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz rūpniecības nozaru, militāro dienestu veidu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x Enerģijas taupīšana (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz rūpniecības nozaru, ierīču u. tml. veidu aprakstgalvām.

§v Faksimili (A 1595)

Lieto aiz aprakstgalvām vai apakšiedaļām, kas attēlo iespiestu vai rakstītu materiālu, dokumentu u. tml. veidus.

Sk. arī —**Manuskripti**—**Faksimili**; —**Kartes**—**Faksimili**

§x Fakultātes (A 713)

Lieto aiz izglītības institūciju veidu aprakstgalvām.

§v Filmas bērniem (A 1690)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§v Filmu katalogi (A 1361)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§x Filozofija (A 1929)

Lieto aiz atsevišķu personu, kas nav filozofi, personvārdiem, rakstnieku grupu aprakstgalvām, svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām.

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

§x **Finances** (A 1624)

Lieto aiz atsevišķu nevalstisko organizāciju, rūpniecības nozaru, institūciju, dienestu, tehnisko operāciju u. tml. veidu aprakstgalvām darbiem par nepieciešamo finansiālo līdzekļu sagādāšanu un izlietošanu. Lieto aiz atsevišķu valsts pārvaldes institūciju nosaukumiem tikai tādiem darbiem, kuros aprakstīts, kā šīs institūcijas pārvalda neapropriētos līdzekļus. Lieto aiz etnisko grupu aprakstgalvām darbiem par šīs grupas kā vienota veseluma finansiālajiem darījumiem.

Sk. arī —**Asignējumi un izdevumi** aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem un atsevišķu valsts pārvaldes institūciju aprakstgalvām.

Sk. arī —**Finances, personiskās** aiz personvārdiem un aiz personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām.

§x **Fizioloģiskā iedarbība** (var pakārtot *geogr.*)

Lieto aiz atsevišķu ķīmisku vielu, materiālu, atsevišķu augu un augu grupu, vides parādību vai stāvokļu aprakstgalvām darbiem par to ietekmi uz dzīvu organismu funkcijām.

§x **Fizioloģiskie aspekti**

Lieto aiz darbību un psihisku stāvokļu veidu aprakstgalvām darbiem par saistību starp indivīda darbību, psihisko stāvokli u. tml. un tā fizioloģiju.

Sk. arī —**Fizioloģija** aiz personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām, atsevišķu dzīvnieku un augu, to grupu un atsevišķu orgānu un ķermeņa daļu aprakstgalvām.

§v **Folkloras** (A 1627; A 1720)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām, svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām darbiem, kuros šīs entītijas aplūkotas kā folkloras darbu tēmas, kā arī folkloras tekstu krājumiem par šīm entītijām.

§v **Fotogrāfijas** (A 1935)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām darbiem, kas sastāv no īstām fotogrāfijām, tas ir, no gaismkopēšanas attēliem vai digitālām fotogrāfijām, nevis no fotogrāfiju reprodukcijām.

§v **Fotogrāfijas no kosmosa** (A 1210.5)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām no kosmosa uzņemto fotogrāfiju krājumiem. Kartogrāfiskiem materiāliem nelieto.

§x **Gadadienas utt.**

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem un atsevišķu institūciju nosaukumiem, vēsturisku un sociālu kustību, atsevišķu kristīgo konfesiju, notikumu, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām darbiem par gadadienu svinēšanu vai par nozīmīgu notikumu pieminēšanu. Nelieto darbiem, kas ir publicēti tikai saistībā ar gadadienu.

Sk. arī —**Simtgades svinības utt.**

§v **Gadījumu izpēte** (A 1350)

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Gaisa kondicionēšana** (var pakārtot *geogr.*)

Lieto aiz sauszemes tansportlīdzekļu un celtņu veidu, kā arī un citu būvju veidu aprakstgalvām.

§x **Gaisa kondicionēšana** §x **Kontrolē** (var pakārtot *geogr.*)

Lieto aiz sauszemes tansportlīdzekļu un celtņu veidu, kā arī un citu būvju veidu aprakstgalvām.

§x **Glabāšana** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto aiz preču, pārtikas produktu, materiālu, rūpniecības produktu u. tml. veidu aprakstgalvām darbiem par to glabāšanu noliktavā vai kādā citā glabātavā.

§x **Grafiskās metodes**

Lieto aiz disciplīnu, tehnisko procesu, zinātnisku parādību u. tml. veidu aprakstgalvām darbiem, kuros problēmu risināšanā izmantotas grafiskās metodes

§v **Grāmatu apskati** (*A 2021*)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām grāmatu, kas stāsta par šīm vietām vai tematiem, apskatu krājumiem.

Sk. arī —**Recenzijas**

§x **Grāmatvedība** (*A 1624*)

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem un institūciju un rūpniecības nozaru veidu, militāro dienestu un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Ģeogrāfiskās informācijas sistēmas** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§x **Heraldika**

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem, rūpniecības nozaru veidu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām darbiem par heraldisko atšķirības zīmju radīšanu, piešķiršanu un lietošanu.

§x **Historiogrāfija**

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju aprakstgalvām, svēto rakstu un līgumu unificētajiem nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu, atsevišķu karu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§v **Hronoloģija** (*A 1367*)

Lieto aiz personvārdiem, svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem, aprakstgalvām, ko nepakārto ar apakšiedaļu —**Vēsture**, piemēram, mākslas, mūzikas un literatūras tematu aprakstgalvām, karu nosaukumu un tematiskajām aprakstgalvām, kuras jau pēc savas būtības ir vēstures jēdzieni. Sk. arī —**Vēsture**—**Hronoloģija**

§v **Humors**

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem un atsevišķu institūciju nosaukumiem, svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām.

§v **Humors bērniem** (*A 1690*)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem un atsevišķu institūciju nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Identifikācija**

Lieto aiz personu grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām. Lieto arī kā tematisku vai formas apakšiedaļu aiz dzīvnieku un augu grupu un objektu veidu aprakstgalvām darbiem par kādas grupas raksturīgajām īpašībām, lai palīdzētu noteikt piederību šai grupai.

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

§x **Iekārtas un apgāde**

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem un rūpniecības nozaru, procesu, dienestu, pasākumu, institūciju, disciplīnu, dzīvnieku, augu, lauksaimniecības kultūru, transporta līdzekļu un karu aprakstgalvām.

Sk. arī —**Instrumenti**; —**Drošības ierīces**

§x **Iepakošana** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz preču un produktu veidu aprakstgalvām darbiem par attiecīgo izstrādājumu veidu iepakšanas, apzīmogošanas un marķēšanas paņēmieniem tirdzniecības vajadzībām, kā arī metodēm, kā sagatavot šos priekšmetus glabāšanai vai transportēšanai.

§x **Ierēdņi un darbinieki**

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu starptautisku un valsts institūciju nosaukumiem un valsts institūciju veidu aprakstgalvām. Šo apakšiedaļu var pakārtot ģeogrāfiski tikai, ja tā lietota aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem.

Sk. arī —**Darbinieki**

§x **Ietekme** (A 1675)

Lieto aiz personvārdiem un institūciju nosaukumiem, svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem, tēlotājmākslas žanru un virzienu, organizāciju veidu, reliģiju un atsevišķu karu aprakstgalvām darbiem par attiecīgo entītijū ietekmi.

§v **Ilglaicīgi pētījumi** (A 1659)

Lieto aiz personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§v **Ilustrācijas** (A 1659)

Lieto aiz personvārdiem, atsevišķu darbu (aprakstītiem pēc autora-darba nosaukuma vai pēc nosaukuma) aprakstgalvām, svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem, atsevišķu literatūru, literatūras žanru un publicēto materiālu veidu aprakstgalvām.

§x **Imitācijas metodes** (A 2040)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§x **Imitācijas spēles**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§x **Informācijas dienesti** (A 1675.5)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem, institūciju, militāro dienestu, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Informācijas resursi**

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

Sk. arī —**Elektroniskie informācijas resursi**

§x **Informācijas resursu menedžments** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem un rūpniecības nozaru un organizāciju veidu aprakstgalvām.

§x **Informācijas tehnoloģija** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz disciplīnu aprakstgalvām, rūpniecības nozaru, dienestu un organizāciju veidu aprakstgalvām.

§x **Inspicēšana** (*var pakārtot ģeogr.*) (A 1676.5)

Lieto aiz atsevišķu militāro dienestu nosaukumiem, preču, produktu, ierīču, inženierbūvju un celtņu veidu aprakstgalvām, kā arī aiz atsevišķu dzīvnieku, augu un to grupu aprakstgalvām.

§x **Instrumenti**

Lieto aiz zinātnes un tehnikas nozaru aprakstgalvām darbiem par šajās nozarēs izmantotajiem instrumentiem.

§v **Interaktīvā multivide**

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§x **Interpretācija**

Lieto aiz atsevišķu testu un testu veidu aprakstgalvām.

§v **Inventarizācija** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto aiz atsevišķu institūciju un militāro dienestu nosaukumiem, rūpniecības nozaru, organizāciju un iekārtu veidu aprakstgalvām. Šo apakšiedaļu var tālāk pakārtot ģeogrāfiski tikai aiz rūpniecības nozaru, organizāciju un iekārtu veidu aprakstgalvām.

§v **Inventārs**

Lieto aiz rūpniecības nozaru, institūciju veidu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām darbiem, kas uzskaita vai apraksta izejvielas, nepabeigtos ražojumus, gatavos izstrādājumus u. tml., kuri inventarizācijas brīdī atrodas uz vietas.

§x **Izdošana** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem, atsevišķu kristīgo konfesiju, institūciju veidu, izdotu materiālu veidu aprakstgalvām, kā arī aiz literatūras aprakstgalvām par noteiktām tēmām. Sk. arī — **Publicēšana un izplatīšana** aiz svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem

§x **Izmaksas**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§x **Izmaksu efektivitāte**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§x **Izmaksu kontrole**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§x **Izmantošana atpūtai** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto aiz ūdenstilpju veidu, zemes veidu, ģeogrāfisku objektu veidu aprakstgalvām un tādu celtņu veidu, kuru pamatfunkcija nav atpūtas nodrošināšana, aprakstgalvām.

§x **Izmantošana terapijā** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem par attiecīgo priekšmetu izmantošanu slimību ārstēšanā.

§v **Izmantošanas pētījumi**

Lieto aiz informācijas resursu, informācijas dienestu, bibliotēku krājumu un izdevumu veidu aprakstgalvām.

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

§v **Izstādes** (A 1593)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
Sk. arī —Bibliogrāfijas—Izstādes

§x **Izvietojums** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz rūpniecības nozaru, darījumu objektu, valsts institūciju, dažādu objektu veidu aprakstgalvām un atsevišķu augu un augu grupu aprakstgalvām.

§v **Kalendāri**

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām darbiem, kuros uzskaitīti notikumi, kas periodiski atkārtojas, ir gaidāmi vai ir pagājuši šajās vietās, ir saistīti ar šīm organizācijām vai attiecas uz šiem tematiem. Lieto arī aiz personvārdiem un piešķir tādiem kalendāriem, kas ietver informāciju par notikumiem, kas saistās ar šo personu vai arī šīs personas citātus.

§x **Kalibrēšana** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz dažādu zinātnisko un tehnisko instrumentu un ierīču aprakstgalvām.

§x **Kaltēšana un žāvēšana** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz konkrētu materiālu, produktu un kaltējamu vai žāvējamu objektu aprakstgalvām.

§x **Kantoni** (A 713)

Lieto aiz tipveida aprakstgalvas [**temats**]—[**valsts**] darbiem, kuros apskatīti visi kādas valsts kantoni kopumā saistībā ar minēto tematu, piemēram, **Transports—Šveice—Kantoni**.

§x **Kapi** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz atsevišķu dzimtu, karalisko dinastiju u. tml. vārdiem un aiz personu grupu aprakstgalvām.
Sk. arī —**Kaps** aiz personvārdiem.

§v **Karikatūras**

Lieto aiz personvārdiem, dzimtu vārdiem, atsevišķu institūciju, personu grupu un etnisko grupu, atsevišķu karu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām attiecīgas tematikas karikatūru vai humoristisku zīmējumu krājumiem vai darbiem par tiem.

§x **Karsta laika apstākļi** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem par kārtību, kas jāievēro, strādājot karsta laika apstākļos.

Sk. arī —**Tropiski laika apstākļi**

§v **Kartes** (A 1865)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām atsevišķām kartēm un karšu krājumiem.

Sk. arī —**Aeroskati** aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem un atsevišķu izglītības institūciju nosaukumiem.

§v **Kartes** §v **Agrīnie darbi līdz 1800** (A 1576)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Kartes** §v **Bibliogrāfijas**

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju nosaukumiem i un tematiskām aprakstgalvām.

§v Kartes §v Faksimili (A 1595)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām.

§x Kartes §x Simboli

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§v Kartes, domu

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem.

§v Kartes, fiziogēogrāfiskās

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem.

§v Kartes, ilustratīvās

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem.

§v Kartes, kontūrkartes un pamatkartes

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem.

§v Kartes, manuskriptu

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem.

§v Kartes, salīdzinošās

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem.

§v Kartes, topogrāfiskās

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem.

§v Kartes, tūrisma

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem.

§v Kartes bērniem

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§v Kartes neredzīgajiem

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem.

§v Kartes personām ar redzes traucējumiem

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem.

§v Katalogi (A 1360; A 1361)

Lieto aiz objektu veidu, tai skaitā preču, mākslas priekšmetu, dažādu izstrādājumu, izdevumu, kolekciju priekšmetu, tehnisku ierīču u. tml. veidu aprakstgalvām darbiem, kas ir šo objektu, kuri ir izgatavoti, pieejami vai atrodas noteiktās vietās, vai sastopami konkrētā tirgū, uzskaitījumi. Šie objekti bieži ir sistemātiski kārtoti, un katram no tiem var būt pievienoti īsi apraksti, cenas u. tml. Apakšiedaļu —**Katalogi** lieto aiz aprakstgalvas **Arheoloģiskie izrakumi**, kā arī aiz atsevišķu arheoloģisko vietu nosaukumiem darbiem, kuros uzskaitīti atrastie priekšmeti. Apakšiedaļu —**Katalogi** lieto arī aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem un organizāciju veidu aprakstgalvām darbiem, kuros uzskaitīti objekti, mākslas darbi, izstrādājumi u. tml., kurus izgatavo, kuri atrodas vai kuri ir pieejami šajās organizācijās. Apakšiedaļu —**Katalogi** lieto arī aiz mākslinieku un amatnieku personvārdiem, mākslinieku un amatnieku dzimtu vārdiem un atsevišķu institūciju

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

aprakstgalvām darbiem, kuros uzskaitīti šiem māksliniekiem vai amatniekiem piederošie mākslas darbi vai amatniecības izstrādājumi, kurus var iegādāties vai kuri atrodas konkrētās institūcijās vai vietās. Lieto arī aiz aprakstgalvām personām vai dzimtām, kuru uzņēmējdarbība ir preču pārdošana, izmantojot savu vārdu kā zīmolu.

Sk. arī —**Audiokasešu katalogi**; —**CD-ROM katalogi**; —**Datu magnētisko lenšu katalogi**; —**Diskogrāfija**; —**Izstādes**; —**Filmu katalogi**; —**Kompaktdisku katalogi**; —**Mikroformu katalogi**; —**Skaņu ierakstu katalogi**; —**Videokatalogi**

§v **Katalogi un kolekcijas** (var pakārtot ģeogr.) (A 1360; A 1427)

Lieto aiz dabas objektu un mūzikas instrumentu veidu aprakstgalvām.

§v **Klasifikācija**

Lieto aiz personu grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Klientu apkalpošana** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem un organizāciju un rūpniecības nozaru veidu aprakstgalvām. Šo apakšiedaļu var tālāk pakārtot ģeogrāfiski tikai aiz organizāciju un rūpniecības nozaru veidu aprakstgalvām.

§v **Koda numuri**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem, kas sastāv no koda numuru sarakstiem.

§v **Koda vārdi**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem, kas sastāv no koda vārdu sarakstiem.

§x **Kolekcionāri un kolekcionēšana** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz objektu veidu, ieskaitot dabas objektus, aprakstgalvām darbiem par kolekcionāriem un par šo objektu kolekciju veidošanu un uzturēšanu.

§x **Kolekcionējamie priekšmeti** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz personvārdiem, institūciju aprakstgalvām, darbu nosaukumiem, izdomātu un leģendāru tēlu, personu grupu un etnisko grupu, notikumu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām darbiem par objektiem, kas attēlo attiecīgās entītijas vai ir saistīti ar tām.

§x **Kolekcionēšana un saglabāšana** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz dabas objektu veidu, tai skaitā augu, dzīvnieku, akmeņu un minerālu veidu aprakstgalvām darbiem par šo objektu kolekcionēšanas un uzglabāšanas metodēm.

Sk. arī —**Antikvitātes**—**Kolekcionēšana un saglabāšana** aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem un etnisko grupu aprakstgalvām.

§x **Kolonijas** (A 1149.5)

Lieto aiz tipveida aprakstgalvas [**temats**]—[**vieta**] darbiem, kuros apskatītas visas kādas vietas kolonijas kopumā saistībā ar minēto tematu, piemēram, **Izglītība**—**Lielbritānija**—**Kolonijas**. Lieto arī aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem darbiem, kuros apskatītas visas attiecīgās valsts vai pilsētas pārvaldītās kolonijas kopumā.

§v **Komiksi utt.**

Lieto aiz personvārdiem, svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām.

§v **Kompaktdisku katalogi** (A 1361)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem, institūciju nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām.

§v **Kongresa runas**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām atsevišķām runām vai runu apkopojumiem, kas veltīti attiecīgajiem tematiem.

§v **Kongresi, konferences utt.** (A 1460)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§x **Kongresi, konferences utt.** §x **Apmeklētība** (A 1460)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§v **Konkordances** (A 1670)

Lieto aiz personvārdiem, atsevišķu darbu (aprakstītu pēc autora-darba nosaukuma vai nosaukuma) aprakstgalvām, svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem un atsevišķu literatūru un literatūras žanru aprakstgalvām.

§x **Konkursi, sacensības utt.** (var pakārtot *geogr.*)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§x **Konservācija un restaurācija** (var pakārtot *geogr.*)

Lieto aiz mākslas objektu, bibliotēku materiālu, arhitektūras un celtnu u. tml. veidu aprakstgalvām un darbiem par šo vienību saglabāšanu un restaurēšanu.

Sk. arī —**Celtnes, būves utt.**—**Konservācija un restaurācija** aiz pilsētu un pilsētu rajonu nosaukumiem

§x **Kontrole** (var pakārtot *geogr.*)

Lieto aiz atsevišķu dzīvnieku, savvaļas augu un kultūraugu, kaitēkļu un to grupu aprakstgalvām.

§v **Koprādītāji** (A 1361)

Lieto aiz iespieddarbu vai negrāmatu materiālu veidu aprakstgalvām šo materiālu katalogiem, ja tie atrodas divās vai vairākās bibliotēkās.

Sk. arī —**Bibliogrāfijas**—**Koprādītāji**

§v **Kopsavilkumi** (A 1205)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām darbiem, kuros uzskaitīti publicētie izdevumi par attiecīgo tēmu, kā arī sniegta pilnīga bibliogrāfiskā informācija kopā ar katrā uzskaitītajā izdevumā sniegto faktu, ideju vai viedokļu īsu, konspektīvu izklāstu. Lieto aiz personvārdiem un institūciju nosaukumiem darbu kopsavilkumiem, kuru autori ir vai par kuriem (personām vai institūcijām) vēsta šie anotētie darbi. Lieto arī aiz izdevumu veidu aprakstgalvām darbiem, kuros īsi apkopots šo izdevumu saturs.

Sk. arī —**Likumkrājumi** aiz juridisko tematu aprakstgalvām.

§x **Korāna mācība**

Lieto aiz islāma tematu aprakstgalvām darbiem par Korāna teoloģiskajām un/vai ētiskajām mācībām par šiem tematiem, piemēram, **Islāma izglītība**—**Korāna mācība**; **Karš**—**Reliģiskie aspekti**—**Islāms**—**Korāna mācība**.

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

§x **Korozija** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz materiālu, metālu un metālu savienojumu, inženierbūvju, iekārtu un transportlīdzekļu veidu aprakstgalvām.

§x **Korupcija** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem, organizāciju, aktivitāšu un ražošanas nozaru veidu aprakstgalvām. Šo apakšiedaļu var tālāk pakārtot ģeogrāfiski tikai aiz organizāciju, aktivitāšu un ražošanas nozaru veidu aprakstgalvām

§x **Kults** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz atsevišķu dievību, dievišķu personu, svēto un kulta personu vārdiem darbiem par ticējumu sistēmām vai rituāliem, kas saistīti ar šīm personām.

§x **Kvalitātes kontrole**

Lieto aiz rūpniecības nozaru, rūpnīcu un procesu veidu aprakstgalvām.

§x **Ķīmiskais sastāvs**

Lieto aiz nenoteikta sastāva dabiskas izcelsmes vielu, ieskaitot augsnes, lauksaimniecības produktus u. tml. aprakstgalvām, darbiem par šo vielu ķīmisko analīžu rezultātiem.

Sk. arī —**Analīze**

§v **Laboratorijas darbu rokasgrāmatas** (A 1646)

Lieto aiz zinātnes un tehnikas tematu aprakstgalvām praktiskām rokasgrāmatām, kas sastāv no konspektīvas teorētiskās daļas un norādījumiem laboratorijas darbu, tai skaitā eksperimentu veikšanai.

§x **Labošana** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz objektu veidu, kuriem nav nepieciešama uzturēšana vai (tehniskā) apkope, aprakstgalvām.

Sk. arī —**Ekspluatācija un remonts**

§v **Laikraksti** (A 1920)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām

§v **Leģendas** (A 1627; A 1795)

Lieto aiz personvārdiem un leģendāru tēlu vārdiem, svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem un reliģijas tematu aprakstgalvām darbiem, kas ir leģendu par šīm personām, tēliem vai tematiem literāras versijas vai šādu versiju krājumi.

Sk. arī —**Bruņinieku romāni**

§x **Lēmumu pieņemšana**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem par lēmumu pieņemšanas procesu, ieskaitot mēģinājumus formulēt kādu vispārīgu teoriju, balsītu uz matemātisko analīzi un psiholoģiskiem eksperimentiem.

§x **Licences** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz nodarbināto grupu aprakstgalvām, darbinieku veidu, rūpniecības nozaru, ierīču un institūciju veidu, kā arī aiz atsevišķu transportlīdzekļu aprakstgalvām.

Sk. arī —**Akreditēšana**; —**Sertifikācija**

§x Licences §x Nodevas (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto aiz nodarbināto grupu aprakstgalvām, darbinieku veidu, ražošanas nozaru, ierīču un institūciju veidu, kā arī aiz atsevišķu transportlīdzekļu aprakstgalvām.

§x Lineārā programmēšana

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§v Literārie krājumi

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem, dzimtu vārdiem un institūciju nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu, atsevišķu karu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām darbiem, kas ir vairākus literārus žanrus ietveroši krājumi.

§v Literatūra bērniem (A 1690)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§x Liturģija

Lieto aiz atsevišķām ebreju un kristiešu denomināciju un kulta rituālu aprakstgalvām; atsevišķu kristiešu reliģisko un mūku ordeņu nosaukumiem; atsevišķām ebreju un kristiešu ceremoniju, rituālu, svētku u. tml. aprakstgalvām.

§x Liturģija §v Teksti (A 2190)

§v Lūgšanas un lūgšanās

Lieto tālāk pakārtojot ar teksta valodu aiz atsevišķu reliģisku un mūku ordeņu, atsevišķu reliģiju, kristīgo konfesiju, personu un etnisko grupu, kurām ir domātas attiecīgās lūgšanas, aprakstgalvām; lieto arī aiz atsevišķu svēto, dievību u. tml., kurām lūgšanas ir veltītas, personvārdiem, kā arī aiz tematiskām aprakstgalvām, kuras attēlo lūgšanu tematus.

§x Lūgšanas un lūgšanās §x Vēsture un kritika

§v Mācību līdzekļi (A 1690; A 2187)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām mācību grāmatām par šiem tematiem.

§v Mācību palīglīdzekļi

Lieto aiz atsevišķu eksāmenu, eksāmenu un testu veidu aprakstgalvām materiāliem, kas palīdz sagatavoties šiem eksāmeniem.

§x Mācību un studiju programmas (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto aiz atsevišķu izglītības institūciju nosaukumiem un izglītības un izglītības institūciju veidu aprakstgalvām darbiem par šajās iestādēs vai šajās jomās piedāvātajiem mācību kursiem. Aiz atsevišķu izglītības institūciju nosaukumiem apakšiedaļu ģeogrāfiski nepakārto.

§x Mācīšana un mācīšanās (*var pakārtot ģeogr.*) (A 2110)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām darbiem par mācīšanās un mācīšanas metodēm, kas būtu izmantojamas šo priekšmetu apgūvē.

Sk. arī — **Izglītība** aiz atsevišķu reliģisko un mūku ordeņu nosaukumiem, personu grupu, etnisko grupu un kristīgo konfesiju aprakstgalvām.

Sk. arī — **Apmācība** aiz mūzikas tematu aprakstgalvām.

Sk. arī — **Apmācība** aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

- §x **Mācīšana un mācīšanās** §x **Audiovizuālie līdzekļi** (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām darbiem par audiovizuālo līdzekļu izmantošanu šo priekšmetu apgūvē un apmācībā.
- §x **Mācīšana un mācīšanās** §x **Imitācijas metodes** (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās** §x **Nodarbību programmas** (var pakārtot ģeogr.) (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās** §x **Uzraudzība** (var pakārtot ģeogr.)
Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (augstskola)** (var pakārtot ģeogr.) (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (augstskola)** §x **Audiovizuālie līdzekļi** (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (augstskola)** §x **Nodarbību programmas** (var pakārtot ģeogr.) (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (augstskola)** §x **Imitācijas metodes** (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (internatūra)** (var pakārtot ģeogr.) (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (klīniskā rezidentūra)** (var pakārtot ģeogr.) (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (magistrantūra un doktorantūra)** (var pakārtot ģeogr.) (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (pamatskola)** (var pakārtot ģeogr.) (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (pamatskola)** §x **Audiovizuālie līdzekļi** (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (pamatskola)** §x **Imitācijas metodes** (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (pamatskola)** §x **Nodarbību programmas** (var pakārtot ģeogr.) (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (pirmmācība)** (var pakārtot ģeogr.) (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

- §x **Mācīšana un mācīšanās (pirmmācība)** §x **Audiovizuālie līdzekļi** (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (pirmmācība)** §x **Nodarbību programmas** (var pakārtot ģeogr.) (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (pirmsskola)** (var pakārtot ģeogr.) (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (pirmsskola)** §x **Audiovizuālie līdzekļi** (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (pirmsskola)** §x **Nodarbību programmas** (var pakārtot ģeogr.) (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (sākumskola)** (var pakārtot ģeogr.) (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (sākumskola)** §x **Audiovizuālie līdzekļi** (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (sākumskola)** §x **Nodarbību programmas** (var pakārtot ģeogr.) (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (turpināmizglītība)** (var pakārtot ģeogr.) (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (turpināmizglītība)** §x **Audiovizuālie līdzekļi** (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (vidusskola)** (var pakārtot ģeogr.) (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (vidusskola)** §x **Audiovizuālie līdzekļi** (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (vidusskola)** §x **Imitācijas metodes** (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §x **Mācīšana un mācīšanās (vidusskola)** §x **Nodarbību programmas** (var pakārtot ģeogr.) (A 2110)
Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
- §v **Māksla** (A 1250)
Lieto aiz atsevišķu personu, kas dzīvojušas līdz 1400. gadam, personvārdiem, aiz dievību un mitoloģisku un leģendāru tēlu vārdiem un tipveida priekšmeta aprakstgalvas [**temats**]**—[apakšiedaļa]**.
Sk. arī **—Portreti** aiz atsevišķu personu, kas dzīvojušas pēc 1400. gada, atsevišķu dzimtu, personu grupu un etnisko grupu un atsevišķu karu aprakstgalvām.
Sk. arī [**temats**] **mākslā** un apakšiedaļu **—Mākslā** aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju nosaukumiem un atsevišķu kristīgo konfesiju aprakstgalvām.

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

§v **Mākslā** (A 362; A 910; A 1250; A 1935)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju, kristīgo konfesiju aprakstgalvām un unificētajiem nosaukumiem darbiem, kuros attiecīgās entītijas redzamas attēlotas mākslas darbos kā fiziski objekti. Šo apakšiedaļu lieto kā formas apakšiedaļu darbiem, kas sastāv no mākslas darbu reprodukcijām, kurās attēlota attiecīgā vieta, institūcija u. tml. Kā tematisku apakšiedaļu lieto darbiem, kuros attiecīgā vieta, institūcija u. tml. apskatīta kā mākslas darbu tēma.

§x **Manuskripti** (A 1855)

Lieto aiz personvārdiem, dzimtu vārdiem, atsevišķu darbu, kas aprakstīti pēc darba nosaukuma, aprakstgalvām, svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu, rakstnieku grupu, atsevišķu literatūru aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§v **Manuskripti** §v **Faksimili** (A 1595; A 1855)

§x **Manuskripti** §v **Katalogi** (A 1855)

§x **Manuskripti** §v **Mikroformu katalogi** (A 1361)

§x **Manuskripti** §v **Rādītāji**

§x **Marķēšana** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz produktu veidu aprakstgalvām.

§x **Matemātika**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem par matemātikas izmantošanu attiecīgajās jomās.

§x **Matemātiskā modelēšana** (A 2040)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§x **Materiāli** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz zinātnes un tehnikas nozaru, ierīču un būvju veidu aprakstgalvām.

§x **Medicīniskie izmeklējumi** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz atsevišķu militāro dienestu nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām, kam ir saistība ar medicīnisko izmeklējumu rezultātiem, piemēram, apdrošināšana.

§v **Meditācijas**

Lieto aiz personvārdiem, svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem un reliģijas tematu aprakstgalvām un darbiem, kas ir pārdomu un apceru apkopojumi par minētās personas vai temata garīgo jēgu un nozīmību.

§x **Menedžments**

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem, tai skaitā aiz valsts institūciju, galeriju, muzeju, parku u. tml. nosaukumiem, aiz ražošanas nozaru, rūpnīcu, ražošanas procesu noteiktu darbību, resursu u. tml. veidu aprakstgalvām.

Sk. arī —**Pārvalde**

§x **Mērīšana**

Lieto aiz zinātnes un tehnikas tematu aprakstgalvām darbiem par mērījumu veikšanas paņēmieniem un metodēm.

§x **Metodoloģija**

Lieto aiz zinātņu nozaru aprakstgalvām un citām tematiskajām aprakstgalvām gan teorētiska, gan praktiska satura darbiem par darbu kārtību un metodēm.

§v **Mikroformu katalogi** (A 1361; A 1965)

Lieto aiz atsevišķu institūciju un krājumu/kolekciju nosaukumiem mikroformu katalogiem, kas atspoguļo šajās institūcijās vai krājumos/kolekcijās atrodošos darbus.

Sk. arī —**Arhīvi**—**Mikroformu katalogi**; —**Bibliogrāfijas**—**Mikroformu katalogi**

§x **Mitoloģija** (var pakārtot ģeogr.) (A 1998)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§x **Mitrumi** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz lauksimniecības produktu, objektu, materiālu, tehnisko ierīču u. tml. veidu aprakstgalvām darbiem par mitruma saturu šajos objektos.

§x **Modeļi** (var pakārtot ģeogr.) (A 2040)

Lieto aiz objektu veidu, ķermeņa orgānu un daļu aprakstgalvām darbiem par šo objektu vai ķermeņa daļu fiziskiem vai darbināmiem modeļiem.

§x **Morālie un ētiskie aspekti** (var pakārtot ģeogr.) (A 1998)

Lieto aiz citiem, nevis reliģijas vai ētikas tematiem, darbiem, kuros aplūkoti morālie un/vai ētiskie jautājumi saistībā ar šiem tematiem.

§x **Muzeji** (var pakārtot ģeogr.) (A 1916)

Lieto aiz personvārdiem, dzimtu vārdiem, institūciju nosaukumiem, etnisko grupu, atsevišķu karu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām, kurām nav izveidotas atbilstošā muzeju veida vārdkopas aprakstgalvas. Šo apakšiedaļu var pakārtot ģeogrāfiski tikai aiz personvārdiem, dzimtu vārdiem, etnisko grupu, atsevišķu karu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Nelaiemes gadījumi** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz atsevišķu gaisa transportlīdzekļu nosaukumiem, rūpniecības nozaru veidu aprakstgalvām un citām tematiskām aprakstgalvām. Aiz atsevišķu gaisa transportlīdzekļu nosaukumiem apakšiedaļu ģeogrāfiski nepakārto.

Sk. arī —**Ievainojumi un traumas** aiz personu grupu un etnisko grupu, atsevišķu dzīvnieku un dzīvnieku grupu, atsevišķu augu un augu grupu, atsevišķu orgānu un ķermeņa daļu aprakstgalvām.

§x **Nelaiemes gadījumi** §x **Izmeklēšana** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§x **Nodokļi** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām un darbiem par nodokļiem, kas tiek piemēroti ienākumu guvējiem un ražotājiem vai luksusprecēm; un aiz personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām darbiem par nodokļiem, kas tiek iekasēti no šīm grupām.

§x **Nodokļi** §x **Tiesības un likumdošana** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām un aiz personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām.

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

§v **Nomenklatūra**

Lieto aiz zinātnes un tehnikas nozaru, vielu veidu, augu un dzīvnieku aprakstgalvām darbiem, kas ir oficiāli pieņemtu vai atzītu vārdu, nosaukumu vai apzīmējumu sistemātiski kārtoti saraksti. Šo apakšiedaļu lieto arī aiz aprakstgalvām darbiem, kuros tiek iztirzāti principi, pēc kuriem vadoties šie nosaukumi tiek izveidoti vai piemēroti.

§v **Nomogrammas**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§v **Nosaukumu saīsinājumi**

Lieto aiz periodisko izdevumu veidu aprakstgalvām, piemēram, **Angļu periodiskie izdevumi—Nosaukumu saīsinājumi**.

Sk. arī —**Periodiskie izdevumi—Nosaukumu saīsinājumi**

§v **Notācija**

Lieto aiz zinātnes un tehnikas tematu aprakstgalvām darbiem, kas atspoguļo attiecīgajā jomā lietotos simbolus, formulas vai zīmes.

§v **Noteikumi**

Lieto aiz atsevišķu reliģisko un mūku ordeņu nosaukumiem, sacensību, sporta pasākumu, spēļu un sporta nodarbību veidu aprakstgalvām.

§v **Noteikumi un prakse**

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem un institūciju veidu aprakstgalvām.

Sk. arī —**Nolikumi** aiz atsevišķu izglītības institūciju nosaukumiem un militāro dienestu aprakstgalvām.

§v **Novērojumi**

Lieto aiz zinātnes tematu aprakstgalvām darbiem, kas sastāv no skaitliskiem datiem, iegūtiem dabas parādību novērošanas rezultātā, kā arī darbiem, kas aplūko šo datu apstrādi un izmantošanu.

§v **Novērotāju rokasgrāmatas** (A 1646)

Lieto aiz zinātnes tematu aprakstgalvām instruktfīviem izdevumiem par dabas parādību novērošanu.

§x **Novēršana**

Lieto aiz dažādu situāciju, no kurām jāizvairās, aprakstgalvām.

§x **Novērtējums** (A 1591)

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem un institūciju, produktu, dienestu, iekārtu, aktivitāšu, projektu un programmu veidu aprakstgalvām darbiem par to vērtēšanas metodēm vai arī par to vērtēšanas rezultātiem.

Sk. arī —**Pārbaude**

Sk. arī —**Profesionālais novērtējums** aiz personu grupu aprakstgalvām.

§x **Nozīmēšana**

Lieto aiz ķīmisku vielu aprakstgalvām.

§x **Orbīta**

Lieto aiz atsevišķu mākslīgo pavadoņu nosaukumiem.

§x **Ordeņi** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz personvārdiem un institūciju nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām, atsevišķu karu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām. Šo apakšiedaļu var pakārtot ģeogrāfiski tikai aiz personu grupu un etnisko grupu, atsevišķu karu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§v **Pamfleti**

Lieto aiz Eiropas un Amerikas vēstures 16., 17. un 18. gadsimta hronoloģiskajām apakšiedaļām un atsevišķu karu aprakstgalvām darbiem, kas ir īsas, atsevišķi izdotas un parasti polemiska satura esejas vai traktāti, kuros aplūkoti aktuāli un polemiski, īpaši politiskas un reliģiskas dabas, jautājumi.

§x **Parakstītāji**

Lieto aiz vēsturisku dokumentu unificētajiem nosaukumiem.

§v **Paraugi**

Lieto kā formas apakšiedaļu aiz izdevumu, iespieddarbu u. tml. veidu aprakstgalvām šo materiālu reāliem paraugiem. Lieto arī kā formas apakšiedaļu aiz atsevišķiem burtveidoliem vai burtveidolu kopām darbiem, kas galvenokārt vai pilnībā sastāv no iespieddarbu paraugiem, kuros izmantoti šie burtveidoli, un kuri ir domāti šo burtveidolu izskata uzskatāmai ilustrēšanai.

§x **Pārbaude** (A 2186)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem par attiecīgās tematikas vienību testēšanas paņēmieni izstrādāšanu, piemērošanu un testēšanas rezultātiem. Lieto arī aiz aprakstgalvas Zāles (farmakoloģija) un atsevišķu zāļu nosaukumiem darbiem par to efektivitātes un/vai drošuma pārbaudi un aiz materiālu, instrumentu, ierīču, produktu, ķīmisku vielu, dzīvnieku u. tml. veidu aprakstgalvām darbiem par šo vienību testēšanu un/vai testēšanas rezultātiem.

Sk. arī —**Spēju pārbaude**; —**Novērtējums**

§x **Pārdoto eksemplāru skaits**

Lieto aiz seriālizdevumu veidu aprakstgalvām.

§x **Pareģojumi**

Lieto aiz personvārdiem un dievību vārdiem, svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu un atsevišķu karu aprakstgalvām.

Sk. arī —**Vēsture**—**Pareģojumi** aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem.

§v **Parodijas, atdarinājumi utt.**

Lieto aiz personvārdiem un atsevišķu darbu, aprakstītu pēc darba nosaukuma, aprakstgalvām, kā arī aiz kino, televīzijas un video filmu formu un žanru aprakstgalvām.

§x **Pārvalde**

Lieto aiz atsevišķu bibliotēku, skolu, sociālo pakalpojumu un veselības aizsardzības jomas institūciju, šādu institūciju veidu, izglītības veidu un izglītības programmu aprakstgalvām.

Sk. arī —**Kolonijas**—**Pārvalde** aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem.

Sk. arī —**Menedžments**

Sk. arī —**Politika un pārvalde** aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem un etnisko grupu aprakstgalvām.

§v **Pasažieru saraksti**

Lieto aiz atsevišķu kuģu nosaukumiem.

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

§x **Pastmarkās** (A 1945)

Lieto aiz personvārdiem un institūciju nosaukumiem, darbu nosaukumiem un valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem darbiem par šo entītiņu attēlošanu uz pastmarkām.

§v **Patenti**

Lieto aiz disciplinām, patentēto procesu un izstrādājumu veidu aprakstgalvām.

§v **Pāvesta dokumenti**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām dažādu pāvesta dokumentu, paziņojumu un izteikumu krājumiem par attiecīgo tematu.

§v **Periodiskie izdevumi** (A 1927)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§x **Periodiskie izdevumi** §v **Bibliogrāfijas**

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām seriālizdevumu vai periodisko izdevumu sarakstiem par aprakstgalvas attēloto tēmu.

§x **Periodiskie izdevumi** §v **Bibliogrāfijas** §v **Katalogi** (A 1361)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām seriālizdevumu vai periodisko izdevumu, kas atrodas kādā konkrētā organizācijā vai bibliotēkā, kādā privātkolekcijā, vai arī kurus ir izdevis kāds konkrēts izdevējs, sarakstiem.

§x **Periodiskie izdevumi** §v **Bibliogrāfijas** §v **Koprādītāji** (A 1361)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām seriālizdevumu vai periodisko izdevumu katalogiem par aprakstgalvā attēloto tematu, ja šie seriālizdevumi vai periodiskie izdevumi atrodas divās vai vairākās bibliotēkās.

§x **Periodiskie izdevumi** §v **Nosaukumu saīsinājumi**

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§x **Periodiskie izdevumi** §v **Rādītāji** (A 1670)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§x **Personāla vadība**

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem un rūpniecības nozaru un organizāciju veidu aprakstgalvām.

§x **Pētniecība** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 2020)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju, personu grupu, etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Pētniecības granti** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām. Šo apakšiedaļu var tālāk pakārtot ģeogrāfiski tikai aiz tematiskām aprakstgalvām.

§x **Piekļuves kontrole** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz arhīvu, oficiālu dokumentu, datoru un datortīklu veidu aprakstgalvām, kā arī aiz statistikas un datu vākšanas dienestu aprakstgalvām.

§x **Pielietojums zinātnē** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz tehnisku ierīču vai procesu veidu, ko izmanto, lai virzītu zinātnes attīstību, aprakstgalvām.

§x **Pilsoņu līdzdalība** (A 1942)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem, kuros aprakstīta pilsoņu līdzdalība kādās aktivitātēs.

§x **Pirkšana un iepirkšana** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz produktu un pakalpojumu veidu aprakstgalvām.

§v **Plakāti** (A 1945.5)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem un atsevišķu institūciju nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu, atsevišķu karu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām darbiem, kas ir vai nu atsevišķi plakāti, plakātu krājumi un/vai darbi par attiecīgo entītiņu plakātiem.

§x **Plānošana**

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem un aktivitāšu, objektu, ražošanas nozaru, pakalpojumu, pasākumu u. tml. veidu aprakstgalvām.

§x **Politiskā darbība** (A 1942)

Lieto aiz personvārdiem, dzimtu vārdiem, institūciju un militāro dienestu nosaukumiem, personu grupu, atsevišķu kristīgo konfesiju un institūciju veidu aprakstgalvām darbiem par šo personu vai organizāciju politisko darbību.

Sk. arī — **Politika un pārvalde** aiz etnisko grupu aprakstgalvām.

Sk. arī — **Politiskie un sociālie uzskati** aiz atsevišķu personu un rakstnieku grupu aprakstgalvām.

§x **Politiskie aspekti** (var pakārtot ģeogr.) (A 1942)

Lieto aiz atsevišķu reliģiju aprakstgalvām, kā arī aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem par nepolitisku tēmu politiskām dimensijām vai saistību ar politiku.

Sk. arī — **Politika un pārvalde** aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem un etnisko grupu aprakstgalvām.

§v **Populāri zinātniskā literatūra** (A 1943.5)

Lieto aiz zinātnes, tehnikas, tiesību u. tml. tematikas aprakstgalvām darbiem, kas domāti nespeciālistiem; aiz medicīnas disciplīnu, atsevišķu slimību un aiz tipveida aprakstgalvas [*ķermeņa daļa*]—**Slimības** nespeciālistiem domātiem materiāliem.

§x **Prakse** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz profesiju veidu aprakstgalvām.

§v **Prečzīmes**

Lieto aiz rūpniecības nozaru un produktu aprakstgalvām darbiem par šo rūpniecības nozaru un produktu prečzīmēm.

§x **Privātās kolekcijas** (var pakārtot ģeogr.) (A 1427)

Lieto aiz objektu veidu, ieskaitot mākslas priekšmetus un antikvitātes, aprakstgalvām darbiem par privātām kolekcijām, kurās ir šādi objekti. Nelieto aiz dabas objektu un mūzikas instrumentu aprakstgalvām.

§x **Privilēģijas un atvieglojumi**

Lieto aiz atsevišķu starptautisku institūciju un likumdošanas institūciju nosaukumiem un organizāciju un izglītības institūciju veidu aprakstgalvām.

§x **Producēšana un režija** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz aprakstgalvām skaņdarbu formām un veidiem, atsevišķiem uz skatuves vai ekrāna atveidotiem mākslas žanriem, kā arī apraides līdzekļiem paredzēto programmu veidiem.

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

§x **Profesionālā orientācija** (var pakārtot ģeogr.) (A 2232)

Lieto aiz atsevišķu institūciju un militāro dienestu nosaukumiem, attiecīgajā profesijā nodarbināto aprakstgalvām un rūpniecības, tirdzniecības u. tml. nozaru veidu aprakstgalvām darbiem, kuros dots šajās organizācijās un darbības sfērās pastāvošo profesiju apraksts un karjeras iespējas, un/ vai darbiem, kuros sniegta informācija par to, kā gatavoties, uzsākt darbu un gūt sekmes šajās profesijās. Lieto aiz personu grupu vai nodarbināto grupu aprakstgalvām tikai tad, ja attiecīgajai nozarei vai aktivitātei nav vai arī nav iespējams izveidot atbilstošu aprakstgalvu.

§x **Profilakse**

Lieto aiz atsevišķu slimību vai slimību veidu un medicīnisko stāvokļu aprakstgalvām.

§x **Prognozēšana** (A 1628)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām.

§v **Programmatūra** (A 2070)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām kā formas apakšiedaļu reālām datorprogrammām, kas paredzētas konkrētu uzdevumu veikšanai, piemēram, sistēmu programmatūras, utilitprogrammas vai lietojumprogrammas. Nelieto, ja materiāls ir datne vai elektronisks resursi par attiecīgo tematu, ne arī, lai tikai norādītu, ka materiāls ir mašīnlasāmā formā.

Sk. arī —**Datorspēles**; —**Datorprogrammas**; —**Datu bāzes**

§v **Programmatūras bērnēm** (A 2070)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām reālām programmatūrām, tas ir, materiāliem mašīnlasāmā formā.

§x **Programmēšana** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz atsevišķu datoru, mikroprocesoru un programmējamu kalkulatoru, kā arī to veidu aprakstgalvām.

§v **Programmētā apmācība**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem par secīgu apmācības metodi, kuras laikā skolēns var vadīt procesa gaitu, dažkārt ar datora palīdzību. Lieto šo apakšiedaļu arī programmētiem mācību tekstiem par attiecīgajiem tematiem.

§x **Projektēšana un celtniecība** (A 1532)

Lieto aiz celtniecības un arhitektūras tematu aprakstgalvām.

§x **Projektēšana un izstrādāšana** (A 1532)

Lieto aiz aprakstgalvas **Eksāmeni**

§x **Projektēšana un konstruēšana** (A 1532)

Lieto aiz tehnikas tematu aprakstgalvām.

§v **Projekti un plāni** (A 1532)

Lieto aiz arhitektūras tematikas aprakstgalvām, tai skaitā aiz celtnu un telpu veidu aprakstgalvām, kā arī aiz ģeogrāfisko ainavu, ieskaitot dārzu un parku veidus, aprakstgalvām darbiem, kas ietver arhitektūras rasējumus.

§x **Provinces** (A 713)

Lieto aiz tipveida aprakstgalvas [*temats*]—[*valsts*] darbiem, kuros apskatītas kādas valsts provinces kopumā saistībā ar attiecīgo tematu, piemēram, **Ekonomiskā prognozēšana—Kanāda—Provinces**.

§x **Psiholoģija**

Lieto aiz svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem, reliģiju un reliģijas tematu aprakstgalvām darbiem par šo svēto rakstu vai tematu psiholoģiskajiem aspektiem. Lieto aiz personvārdiem darbiem, kuros aplūkotas vai dažādi interpretētas šīs personas psiholoģiskās īpašības, personība, raksturs u. tml. Lieto arī aiz personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām, atsevišķu dzīvnieku un dzīvnieku grupu aprakstgalvām darbiem par šo personu vai dzīvnieku psihiskajiem procesiem vai raksturīgajām īpašībām.

§x **Psiholoģiskie aspekti**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām, izņemot reliģijas tematus, darbiem par dažādu apstākļu, darbību, objektu u. tml. ietekmi uz indivīdu psihisko stāvokli vai personību.

§x **Putekļu kontrole** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz rūpniecības nozaru, rūpnīcu un procesu veidu aprakstgalvām.

§v **Rādītāji** (A 1670)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.
Sk. arī —**Konkordances**

§x **Rakstīšana un autorība** (A 1624)

Lieto aiz personvārdiem un atsevišķu darbu nosaukumiem, kas aprakstīti pēc darba nosaukuma, aiz disciplīnu un literatūras, kinofilmu, radio, televīzijas un video formu un žanru aprakstgalvām.

§v **Rasējumi**

Lieto aiz tehnikas tematu aprakstgalvām rasējumu, plānu u. tml. krājumiem un darbiem par šādu rasējumu izstrādāšanas tehniku, ja vien neeksistē atsevišķa aprakstgalva rasēšanas tehnikas attēlošanai.

§x **Ražošanas kontrole** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz rūpniecības nozaru, rūpnīcu un procesu veidu aprakstgalvām.

§x **Ražošanas standarti** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz rūpniecības nozaru un procesu veidu aprakstgalvām.

§v **Recenzijas** (A 2021)

Lieto aiz aprakstgalvas **Grāmatas** un grāmatu veidu aprakstgalvām krājumiem, kuros apkopoti dažādas tematikas grāmatu aprakstoši un vērtējoši pārskati. Lieto aiz negrāmatu materiālu aprakstgalvām krājumiem, kuros apkopoti aprakstoši un vērtējoši pārskati par šiem materiāliem. Lieto arī aiz masu mediju un izpildītājmākslas aprakstgalvām kritiski vērtējoša satura rakstu krājumiem par programmām, izrādēm, uzvedumiem u. tml.

§x **Referēšana un indeksēšana** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 1205; A 1670)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām, svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām darbiem par to, kā sagatavot referātus vai rādītājus publikācijām par attiecīgo entitīju. Lieto arī aiz izdevumu veidu aprakstgalvām darbiem par referātu vai rādītāju sagatavošanu šiem izdevumu veidiem.

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

§x **Reģionālās atšķirības**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

Sk. arī —**Ekonomiskais stāvoklis—Reģionālās atšķirības** aiz valstu u. tml. nosaukumiem.

§x **Reģioni** (A 713)

Lieto aiz tipveida aprakstgalvas [**temats**]—[**valsts**] darbiem, kuros apskatīti visi kādas valsts reģioni kopumā saistībā ar kādu tematu, piemēram, **Tiesības—Itālija—Reģioni**. Lieto tikai aiz valstīm, kurās reģioni ir juridiski noteiktas pirmā līmeņa politiskās vienības.

§x **Rekonstrukcija** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz celtņu un telpu veidu aprakstgalvām.

§x **Rekonstrukcija ar izmantošanas mērķa maiņu** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz celtņu un būvju veidu aprakstgalvām.

§x **Republikas** (A 713)

Lieto aiz tipveida aprakstgalvas [**temats**]—[**valsts**] darbiem, kuros apskatītas visas kādas valsts republikas kopumā saistībā ar minēto tematu, piemēram, **Civiltiesības—Padomju Savienība—Republikas**.

§x **Riska novērtējums** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām, kas attēlo ar risku saistītus tematus.

§v **Rokasgrāmatas, uzziņu līdzekļi utt.** (A 1646)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

Sk. arī —**Amatieru rokasgrāmatas; —Laboratorijas darbu rokasgrāmatas; —Novērotāju rokasgrāmatas**

§x **Rūpnieciskā izmantošana** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz zinātnisku parādību, atsevišķu ķīmisku vielu, atsevišķu augu un augu grupu aprakstgalvām.

§x **Sabiedriskā doma** (A 1955)

Lieto aiz personvārdiem un institūciju nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu, atsevišķu karu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām darbiem, kuros pausts sabiedrības viedoklis par šīm personām vai tematiem.

§x **Sabiedriskās attiecības** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz atsevišķu institūciju un militāro dienestu nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Saglabāšana un uzglabāšana** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz atsevišķu orgānu un ātri bojājošos izstrādājumu veidu, tai skaitā pārtikas produktu, medikamentu, tekstilizstrādājumu u. tml. aprakstgalvām.

§x **Saīsinājumi**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem par saīsinājumiem, kas attiecas uz šiem tematiem.

Sk. arī —**Akronīmi**

§x **Saīsinājumi** §v **Vārdnīcas**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām saīsinājumu sarakstiem, kas attiecas uz šiem tematiem.

§x **Sakaru sistēmas**

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem, rūpniecības nozaru, institūciju, iekārtu, militāro dienestu un disciplīnu veidu aprakstgalvām.

§x **Salīdzinošā metode**

Lieto aiz zinātņu nozaru aprakstgalvām darbiem, kuros apskatītas šo zinātņu nozaru datu salīdzināšanas metodes.

§v **Salīdzinošie pētījumi**

Lieto aiz svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem, atsevišķu kristīgo konfesiju un reliģijas tematu aprakstgalvām.

§x **Sanitārija** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem, rūpniecības nozaru veidu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām. Aiz institūciju nosaukumiem apakšiedaļas tālāk ģeogrāfiski nepakārto.

§v **Saraksti** (A 1558)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju nosaukumiem, dzimtu vārdiem, personu grupu un etnisko grupu, atsevišķu karu un tematiskām aprakstgalvām sarakstiem, kas ietver personvārdus, organizācijas vai objektus u. tml., neuzrādot to adreses vai citus identifikācijas datus.

Sk. arī —**Direktoriji**

§v **Satura rādītāji**

Lieto aiz atsevišķu darbu (aprakstītiem pēc autora-darba nosaukuma vai nosaukuma) un izdevumu veidu aprakstgalvām.

§x **Sertifikācija** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz produktu un rūpniecības nozaru veidu, nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām darbiem par oficiāla apliecinājuma, kas apstiprina atbilstību visiem standartiem, saņemšanu.

Sk. arī —**Akreditēšana**; —**Licences**

§x **Simtgades svinības utt.**

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju nosaukumiem un vēsturisko notikumu aprakstgalvām.

§x **Skaņas izolācija** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz celtņu, būvju, celtniecības objektu un ierīču veidu aprakstgalvām.

§v **Skaņu ieraksti bērniem** (A 1690)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§v **Skaņu ierakstu katalogi** (A 1361)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem un institūciju nosaukumiem, etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām skaņu ierakstu lentēs ierakstītu skaņu ierakstu sarakstiem vai katalogiem.

§x **Slengs**

Lieto aiz atsevišķu valodu un valodu grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

§x **Sociālie aspekti** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem, kuros aplūkots, kādu iespaidu savstarpēji atstāj aprakstgalvā attēlotais objekts, darbība, disciplīna u. tml. un mūsdienu sabiedrība.

Sk. arī —**Sociālais stāvoklis** aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām darbiem par attiecīgās vietas vai grupas sociālo vēsturi vai socioloģiju.

Sk. arī —**Sociālā dzīve un paražas** aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem un aiz personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām.

§x **Socioloģiskie aspekti** (A 2055)

Lieto aiz institūciju veidu aprakstgalvām darbiem, kuros aplūkota attiecīgajam institūcijas veidam raksturīgā ietekme uz grupu savstarpējo mijiedarbību institūcijas iekšienē un otrādi.

§x **Spēju pārbaude** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 2186)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

Sk. arī —**Pārbaude** aiz vārdkopas aprakstgalvām, kas apzīmē spēju veidus.

§x **Spektri**

Lieto aiz atsevišķu ķīmisku vielu, materiālu, elementārdaļiņu un debess ķermeņu aprakstgalvām.

§v **Sprediķi** (A 2032)

Lieto aiz personvārdiem, atsevišķu reliģiju sektu, kristīgo konfesiju, izglītības institūciju veidu, svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem, atsevišķu karu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Sprediķi** §x **Vēsture un kritika** (A 2032)

§x **Stabilitāte**

Lieto aiz atsevišķu ķīmisko vielu, materiālu, elementārdaļiņu, debess ķermeņu un sauszemes transportlīdzekļu aprakstgalvām.

§x **Standarti** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām autoritatīva avota noteikta un ieviesta parauga vai modeļa aprakstiem, kas kalpo par kvantitātes, kvalitātes, vērtības, apjoma, svāra u. tml. mērauklu, kurai obligāti jāseko.

Sk. arī —**Ražošanas standarti**

§v **Starpkultūru pētījumi** (A 1510)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem, kuros atspoguļoti starpkultūru pētījumu rezultāti par attiecīgajiem tematiem vai aplūkoti šādos pētījumos izmantotie paņēmieni un metodes.

§x **Starptautiskā sadarbība**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§v **Statistika** (A 2095)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām darbiem, kas sastāv no statistikas informācijas par šīm entitītijām vai arī iztirzā šo informāciju.

Sk. arī —**Statistika, medicīniskā** aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem.

Sk. arī —**Statistika, dzimstības, laulību un mirstības** aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem un etnisko grupu aprakstgalvām statistikas apkopojumiem par dzimstības, laulību un mirstības rādītājiem.

§x **Statistikas dienesti** (A 2095)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām darbiem par dienestiem, kas vāc un apkopo skaitliskos datus, kuri attiecas uz šīm vietām vai tematiem.

§x **Statistiskās metodes** (A 2095)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem, kuros apskatītas ar attiecīgajiem tematiem saistītu problēmu atrisināšanas metodes, izmantojot statistiku.

§x **Stipendijas utt.** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz personu grupu, etnisko grupu un studiju nozaru aprakstgalvām.

§x **Svari un mēri**

Lieto aiz dažādu produktu un preču veidu aprakstgalvām darbiem par šo produktu un preču veidu svēršanai noteiktajām svaru un mēru sistēmām.

§x **Svars**

Lieto aiz objektu un vielu veidu, atsevišķu dzīvnieku, dzīvnieku grupu, ķermeņa orgānu un daļu aprakstgalvām darbiem par šo vienību svara noteikšanas tehniku, vai arī darbiem par svēršanas rezultātiem.

§x **Šķirošana** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz atsevišķu dzīvnieku un dzīvnieku grupu aprakstgalvām, atsevišķu augu, augu grupu un atsevišķu preču aprakstgalvām.

§x **Štati** (A 713)

Lieto aiz tipveida aprakstgalvas [*temats*]—[*valsts*] darbiem, kuros apskatīti visi kādas valsts štati kopumā saistībā ar minēto tematu, piemēram, **Ienākuma nodoklis—Amerikas Savienotās Valstis—Štati**.

§v **Tabulas** (A 2160)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§v **Tabulas, diagrammas utt.**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem, kas sastāv no dažādām attiecīgo tematu ilustrējošām tabulām vai diagrammām.

§v **Tālrūpu katalogi** (A 1558)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju, personu grupu un etnisko grupu, organizāciju un rūpniecības nozaru veidu aprakstgalvām.

§x **Tāmes** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz tehnoloģiju, tehnisko procesu, rūpniecības nozaru u. tml. veidu aprakstgalvām darbiem par celtniecības, ierīkošanas u. tml. izmaksu novērtēšanu vai par kāda uzdevuma izpildīšanas izmaksām.

§x **Tarifi** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz dienestu, pakalpojumu, transporta sistēmu u. tml. veidu aprakstgalvām darbiem par sniegto pakalpojumu cenām vai darbiem par cenām, kas tiek prasītas par tādiem preču veidiem, kuri tiek pārdoti atbilstoši speciāli noteiktiem indeksiem, skalām vai normatīviem.

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

§x **Tehnika**

Lieto aiz disciplīnu, it īpaši tādu, kurās plaši tiek izmantots darbs laboratorijās, aprakstgalvām ne teorētiska, bet praktiska satura darbiem, kuros secīgi aprakstītas veicamās darbības, lai izpildītu dotos uzdevumus. Lieto arī aiz rakstnieku personvārdiem un literatūras veidu aprakstgalvām darbiem par rakstīšanas tehniku. Lieto arī aiz atsevišķu mākslas žanru aprakstgalvām un aprakstgalvām, kas attēlo tautas vai etnisko mākslu darbiem par mākslas tehniku.

Sk. arī —**Metodoloģija**

§v **Tehniskie noteikumi** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 2083)

Lieto aiz tehnisku ierīču, būvju, rūpniecības nozaru, izstrādājumu un preču veidu aprakstgalvām.

§x **Tehnoloģiskie jaunievedumi** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem par fundamentāliem tehnoloģiskiem uzlabojumiem vai izmaiņām, kas skar materiālus, ražošanas metodes, procesus, organizāciju vai menedžmentu, kas izraisa efektivitātes paaugstināšanos vai ražošanas pieaugumu.

§v **Teksti** (A 2190)

Lieto aiz atsevišķu mazāk pazīstamu valodu, dialektu un valodu agrīno periodu, liturģiju un vokālās mūzikas aprakstgalvām atsevišķiem tekstiem vai tekstu krājumiem.

Sk. arī —**Liturģija—Teksti; —Dziesmas un mūzika—Teksti**

§x **Tēmas, motīvi**

Lieto aiz personvārdiem un atsevišķu literatūras un mākslas žanru aprakstgalvām.

§x **Teritorijas un valdījumi**

Lieto aiz priekšmeta tipveida aprakstgalvas [**temats**]—[**valsts**] darbiem, kuros apskatītas visas kādas valsts teritorijas un teritoriālie valdījumi kopumā saistībā ar minēto tematu, piemēram, **Pastmarkas—Amerikas Savienotās Valstis—Teritorijas un valdījumi**. Lieto arī aiz reģionu un valstu nosaukumiem darbiem, kuros aplūkoti visi šī reģiona vai valsts teritoriālie valdījumi kopumā.

§v **Terminoloģija** (A 2184)

Lieto aiz svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem, personu grupu, atsevišķu kristīgo konfesiju aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām darbiem, kuros uzskaitīti vai iztirzāti vārdi un izteicieni, kas atrodami šajos darbos vai tiek lietoti šajās nozarēs.

Sk. arī —**Vārdi un frāzes** aiz atsevišķām valodu un valodu grupu aprakstgalvām.

§x **Terminoloģija** §x **Izruna**

Lieto aiz atsevišķu svēto rakstu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§v **Tiešsaistes tērzēšanas grupas**

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§x **Tirgvedība** (A 1870)

Lieto aiz preču, produktu, pakalpojumu veidu un institūciju, kas piedāvā preces vai pakalpojumus, aprakstgalvām.

§x **Tīrīšana** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§x **Toksikoloģija** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto aiz atsevišķu ķīmisku vielu un citu vielu aprakstgalvām darbiem par to kaitīgo iedarbību uz cilvēkiem vai dzīvniekiem.

§x **Transportēšana** (*var pakārtot ģeogr.*) (A 2225)

Lieto aiz atsevišķu militāro dienestu nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu, objektu, preču, dzīvnieku veidu un atsevišķu karu aprakstgalvām darbiem par šo vienību transportēšanu vai transportēšanu saistībā ar attiecīgo tematu. Šo apakšiedaļu var tālāk pakārtot ģeogrāfiski tikai aiz personu grupu un etnisko grupu, objektu, preču, dzīvnieku veidu un atsevišķu karu aprakstgalvām.

§x **Troksnis**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§x **Tropiskie laika apstākļi**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem par metodēm vai procedūrām, kas tiek izmantotas, strādājot tropu klimatā.

Sk. arī —**Karsta laika apstākļi**

§v **Tulkojumi** (A 2220)

Lieto aiz rakstnieku personvārdiem, atsevišķu literāro darbu nosaukumiem, aprakstītu pēc darba nosaukuma; atsevišķu literatūru, izdevumu veidu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām tulkotu darbu krājumiem.

§v **Tulkojumi [valodas nosaukums] valodā** (A 2220)

§x **Tulkošana** (*var pakārtot ģeogr.*) (A 2219)

Lieto aiz svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem, atsevišķu valodu un valodu grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Ūdensapgāde**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§x **Ugunsgrēki un to novēršana** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto aiz institūciju, celtņu, rūpniecības nozaru un transportlīdzekļu veidu aprakstgalvām.

§x **Uzbūve**

Lieto aiz augu un dzīvnieku aprakstgalvām.

§v **Uzdevumi, vingrinājumi utt.**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām darbiem, kas ir praktiski risināmu problēmu vai attiecīgā temata mācību uzdevumu apkopojumiem.

Sk. arī —**Eksāmeni, jautājumi utt.**

§v **Uzmetumi, konspekti utt.**

Lieto aiz personvārdiem, svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām tāda veida darbiem, kas ietver kāda pētāmā priekšmeta pamatnostādņu īsu izklāstu, kas parasti sakārtots ar virsrakstu un apakšvirsrakstu palīdzību.

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

§x **Uzstādīšana** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz iekārtu un ierīču veidu aprakstgalvām.

§x **Uzziņu grāmatas** (A 1980)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§x **Valdības politika** (var pakārtot ģeogr.) (A 1642)

Lieto aiz personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām, kurās pēc būtības nav ietverts pārvaldības jēdziens.

Sk. arī tipveida aprakstgalvu [**temats**] un valsts un [**temata**] politika

§x **Valoda**

Lieto aiz personvārdiem, institūciju nosaukumiem, atsevišķu darbu nosaukumiem, kas aprakstīti pēc darba nosaukuma, personu grupu, disciplīnu, laikrakstu veidu un atsevišķu karu aprakstgalvām.

Sk. arī —**Valodas** aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem un etnisko grupu aprakstgalvām.

Sk. arī —**Slengs** aiz atsevišķu valodu un valodu grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Valsts uzraudzība**

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§x **Vārdi un nosaukumi** (A 1919)

Lieto aiz objektu, dzīvnieku, notikumu, organizāciju un izglītības institūciju veidu aprakstgalvām darbiem, kuros aprakstīti dažādi noteikumi, paražas u. tml., saistītas ar vārdu vai nosaukumu piešķiršanu šīm entītijām.

§v **Vārdnīcas** (A 1540)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

Sk. arī —**Enciklopēdijas**

§v **Vārdnīcas** §x **Daudzvalodu** (A 1540)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§v **Vārdnīcas** §x **Franču, [Itāliešu utt.] valoda** (A 1540)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§v **Vārdnīcas, bērnu** (A 1690)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§x **Vārds un nosaukums** (A 1919)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, personvārdiem, dievību vārdiem, kristīgo konfesiju un institūciju nosaukumiem, etnisko grupu un atsevišķu karu, notikumu u. tml. aprakstgalvām darbiem par vārda vai nosaukuma izcelsmi, vēsturi, pareizrakstību, spēkā esamību u. tml.

§v **Veidlapas**

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām darbiem, kas sastāv no vai kuros ir daudz veidlapu paraugu.

§x **Vērtēšana** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz īpašumu, uzņēmumu, būvju u. tml. veidu aprakstgalvām darbiem par šo objektu vērtību, vai par šo objektu aprēķināto vai noteikto tirgus cenu.

§x **Veselības aspekti** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§x **Vēsture** (*A 1647; A 1845*)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju aprakstgalvām, svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Vēsture §y Līdz 1500** (*A 1647*)

Lieto aiz tematiskām aprakstgalvām.

§x **Vēsture §y 16. gs.** (*A 1647*)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Vēsture §y 17. gs.** (*A 1647*)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Vēsture §y 18. gs.** (*A 1647*)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Vēsture §y 19. gs.** (*A 1647*)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Vēsture §y 20. gs.** (*A 1647*)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Vēsture §y 21. gs.** (*A 1647*)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Vēsture §v Avoti** (*A 1647; A 2080*)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju nosaukumiem, personu grupu un etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām, kuras nav vēstures jēdzieni jau pēc savas būtības, darbiem, kas ir visdažādāko avotu krājumi, vai arī, kuros aplūkoti dažādi avoti, piemēram, juridiskie dokumenti, vēstules, dienasgrāmatas, dzimtu dokumenti, vizuālie un kino-dokumentu materiāli, kas apkopoti pēdējā laikā un var kalpot kā avoti studentiem, zinātniekiem u. tml. viņu pētnieciskajā darbā par attiecīgo entitiju vai tematu.

Sk. arī —**Avoti**

§x **Vēsture §x Filozofija**

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem un tematiskām aprakstgalvām.

§x **Vēsture §v Hronoloģija** (*A 1367*)

Lieto aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem, atsevišķu institūciju nosaukumiem, etnisko grupu aprakstgalvām un tematiskām aprakstgalvām, kas nav vēstures jēdzieni jau pēc savas būtības.

A 1095 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas

§x **Vēsture un kritika** (A 1647)

Lieto aiz literatūras, mūzikas un kino žanru aprakstgalvām.

§x **Vibrācija** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz ierīču, būvju un transportlīdzekļu veidu aprakstgalvām.

§v **Videokatalogi** (A 1361)

Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām.

§x **Vides aspekti** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz atsevišķu militāro dienestu, notikumu, karu, rūpniecības nozaru, procesu, mašīnu, ierīču, būvju un ķīmisko vielu un materiālu aprakstgalvām darbiem par vides problēmām saistībā uzskaitīto vienību darbību, to radīšanu, izmantošanu vai arī plānošanu un plānu īstenošanu. Lieto arī aiz atsevišķu slimību aprakstgalvām un piešķir darbiem par vides faktoru nozīmi šo slimību izcelsmē vai attīstībā.

Sk. arī —**Vides stāvoklis** aiz valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem.

§x **Vides pieejamība** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz celtņu, būvju un objektu veidu aprakstgalvām.

§x **Viesuļvētras ietekme** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz celtņu, būvju, objektu un iekārtu veidu aprakstgalvām

§v **Vietējo varas orgānu lēmumi**

Lieto aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem un institūciju veidu aprakstgalvām.

§x **Viltojumi** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz personvārdiem un mākslas objektu, dokumentu u. tml. veidu aprakstgalvām.

§x **Vojevodistes** (A 713)

Lieto aiz aprakstgalvu veida [*temats*]—**Polija** darbiem, kuros apskatītas visas Polijas vojevodistes kopumā saistībā ar attiecīgo tematu.

§x **Zemestrīces iedarbība** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz celtņu, būvju, celtniecības objektu un ierīču veidu aprakstgalvām.

§x **Ziedojumi un dāvinājumi** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz personu grupu un etnisko grupu un organizāciju veidu aprakstgalvām.

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1100 Personu grupas

APRAKSTGALVU VEIDI: Turpmāk uzskaitītās apakšiedaļas var lietot pēc brīvās pievienošanas principa atbilstoši priekšmetojamā darba saturam aiz priekšmeta aprakstgalvām, kas attēlo personu grupas, tai skaitā vecuma un dzimuma grupas; sociālās, ekonomiskās un politiskās personu kategorijas; personu grupas, kas slimo ar kādu noteiktu slimību, noteiktu reliģiju piekritējus; darbinieku un nodarbināto grupas; u. tml. **Piemēri:** **Jaunieši; Sievietes; Tēvi; Nabadzīgie; Politiskie ieslodzītie; Personas ar garīgās attīstības traucējumiem; Aknas—Vēzis—Pacienti; Katoli; Krišnaīti; Ugunsdzēsēji; Tiesneši; Šautriņu metēji; Augstās tehnoloģijas nozares—Darbinieki.** Šajā kategorijā iekļautas arī personu grupu aprakstgalvas, ko lieto aiz vietu nosaukumiem vai aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem, piemēram, **Lielbritānija—Ierēdņi un darbinieki; Stanford University—Mācību spēki; Amerikas Savienotās Valstis. Navy—Virsnieki.** Šajā kategorijā nav iekļautas sociālās grupas attēlojošas aprakstgalvas, piemēram, **Zemniecība; Muižniecība; Vidusšķira; Strādnieku šķira;** nav iekļautas arī etnisko grupu un tautību aprakstgalvas, piemēram, **Spāņu izcelsmes amerikāņi; Maori (Jaunzēlandes tauta); Franči.** Par apakšiedaļām, kas lietojamas aiz etnisko grupu un tautību aprakstgalvām, sk. A 1103. Tomēr, ja personu grupu aprakstgalvām ir pievienoti kvalifikatori ar etnisko vai tautību apzīmētāju, tad tās ir iekļautas šajā kategorijā, piemēram, **Afroamerikāņu zobārsti; Franču studenti; Viesstrādnieki, turku.** Apakšiedaļas no šī saraksta var lietot arī aiz rakstnieku grupu aprakstgalvām, ja vien to lietojums nav pretrunā ar kādu no apakšiedaļām, ko lieto tikai aiz rakstnieku grupu aprakstgalvām. Apakšiedaļas, kas lietojamas tikai aiz rakstnieku aprakstgalvām, norādītas atsevišķā sarakstā. Par papildu apakšiedaļām, kas lietojamas aiz rakstnieku grupu aprakstgalvām, sk. A 1155.2. Arī aprakstgalvu, kas attēlo reliģisku un mūku ordeņu dalībniekus, lietojumu nosaka atsevišķs saraksts. Par apakšiedaļām, kas lietojamas aiz atsevišķu reliģisku un mūku ordeņu nosaukumiem, sk. A 1186.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Ir jānoskaidro, vai kādas šī saraksta brīvi pievienojamās apakšiedaļas lietojums nav pretrunā ar kādu iepriekš izveidotu priekšmeta aprakstgalvu. Pretrunas gadījumā starp kādu iepriekš izveidotu priekšmeta aprakstgalvu un apakšiedaļu no šī saraksta, lieto jau izveidoto aprakstgalvu, ja vien nav pieņemts lēmums labot vai mainīt visas šāda veida aprakstgalvas. Piemēram, lieto jau izveidoto priekšmeta aprakstgalvu **Vardarbība pret bērniem**, nevis aprakstgalvu **Bērni—Ļaunprātīga izmantošana**. Tomēr agrāk izveidotās tāda veida aprakstgalvas kā **Skolotāji, apmācība** tika pārveidotas šādā formā: **Skolotāji—Apmācība**.

Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās formas apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem par formu, var lietot arī kā ar apakšlauku \$x kodētas tematiskās apakšiedaļas (sk. A 1075, 1.d)

\$v **Agrīnie darbi līdz 1800** (A 1576)

\$x **Aiziešana pensijā** (var pakārtot ģeogr.)

\$x **Aizsardzība** (var pakārtot ģeogr.)

\$v **Albumi** (A 1935)

Algas, komisijas naudas u.tml. sk. —Algas utt.

Algas, pabalsti u.tml. sk. —Algas utt.

Algas, pensijas u.tml. sk. —Pensijas; —Algas utt.

\$x **Algas utt.** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz profesionālo vai valsts darbinieku grupu aprakstgalvām. Aprakstgalvas, kas attēlo neprofesionālo darbinieku, strādnieku u.tml. algu, veido šādi: **Algas—[ražošanas nozare vai algoto strādnieku kategorija]**.

\$x **Algas utt.** \$x **Iztikas minimuma nodrošināšana** (var pakārtot ģeogr.)

\$x **Alkohola lietošana** (var pakārtot ģeogr.)

\$v **Amatu apraksti** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

A 1100 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Personu grupas

§v **Anekdotēs**

§x **Antropometrija** (var pakārtot *ģeogr.*)

§x **Apdrošināšanas prasības** (var pakārtot *ģeogr.*)

§x **Apģērbs** (var pakārtot *ģeogr.*)

Sk. arī —**Uniformas**

§x **Apmierinātība ar darbu** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz nodarbināto grupām un darbinieku veidiem.

§x **Apmācība** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 2217)

Lieto aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

§x **Aprūpe** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz aprakstgalvām, kas attēlo personu grupu, kas ir atkarīga no citu aprūpes vai palīdzības, darbiem, kas apskata personīgo aprūpi kopumā vai arī kādus atsevišķus aprūpes veidus, piemēram, **Zīdaiņi—Aprūpe; Personas ar garīgās attīstības traucējumiem—Aprūpe**. Atsevišķiem aprūpes veidiem sk. attiecīgo apakšiedaļu, piemēram, —**Mājas aprūpe; —Institucionālā aprūpe; —Medicīniskā aprūpe; —Periodiskā aprūpe**.

§x **Aprūpe pansionātos, dziedinātavās utt.** (var pakārtot *ģeogr.*)

Aprūpe un ārstēšana sk. —**Aprūpe**

Aprūpe un higiēna sk. —**Aprūpe; —Veselība un higiēna**

§v **Arhīvi** (A 1230)

§x **Arodbiedrības** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

§x **Arodbiedrības** *§x* **Organizēšana**

Lieto aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

Ārpusdarbs sk. —**Papilddarbs**

Ārstēšana sk. —**Aprūpe**

§x **Atbilstības prasības** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

§x **Atceļšana no amata uz laiku** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

§x **Atlaišana** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

§x **Atentāta mēģinājumi** (var pakārtot *ģeogr.*)

§x **Atjaunošana darbā** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

§x **Atkāpšanās** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

§x **Atkarības vielu lietošana** (var pakārtot *ģeogr.*)

§x **Atlase un iecelšana amatā** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

§x **Atpūta** (var pakārtot *ģeogr.*)

§x **Atspoguļojums presē** (var pakārtot *ģeogr.*)

§x **Attiecības ģimenē**

§x **Attieksme** (A 1955)

Lieto darbiem par attiecīgās grupas locekļu attieksmi vai viedokli kādā jautājumā.

Darbus par sabiedriskās domas viedokli par šo grupu sk. —**Sabiedriskā doma**.

§v **Autogrāfi**

§x **Automatizācijas ietekme** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 1580)

Lieto aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

§x **Balsstiesības** (var pakārtot *ģeogr.*)

§x **Bibliotēkas krājumi**

Brīvi pievienojamās apakšsadaļas: A 1100 Personu grupas

§x **Biedrības un klubi** (A 2060)

Lieto aiz vecuma un dzimuma grupu aprakstgalvām.

§x **Biedrības utt.** (A 2060)

Nelieto aiz personu grupu aprakstgalvām, ja var piešķirt atbilstošo disciplīnas aprakstgalvu.

Piemēram, lieto **Tehnika—Biedrības utt.**, nevis **Inženieri—Biedrības utt.**, turpretim lieto **Inženieres—Biedrības utt.** vai **Afroamerikāņu inženieri—Biedrības utt.**

Bieži apmeklētas vietas sk. —**Mājas un uzturēšanās vietas**

§v **Biogrāfijas** (A 1330)

§v **Biogrāfijas** §v **Albumi** (A 1935)

Biogrāfijas—Gadadienas u.tml. sk. —**Gadadienas utt.**

§x **Biogrāfijas** §v **Avoti**

§v **Biogrāfijas** §v **Vārdnīcas**

§v **Biogrāfijas** §v **Vārdnīcas** §x **Franču, [Itāliešu utt.] valoda**

§x **Biogrāfijas** §x **Vēsture un kritika**

§x **Ceļojumi** (var pakārtot *ģeogr.*)

§v **Citāti** (A 1969)

Lieto attiecīgās grupas locekļu citātu krājumiem vai darbiem par šiem citātiem, kā arī citātiem par šo grupu vai darbiem par šiem citātiem.

Citāti, aforismi u.tml. sk. —**Citāti**

§v **Daiļliteratūra** (A 1790)

§v **Daiļliteratūra bērniem** (A 1690)

Darba apstākļi sk. —**Nodarbinātība**

§x **Darba slodze** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

§x **Darba stress** (var pakārtot *ģeogr.*)

Dāvinājumi un ziedojumi sk. —**Ziedojumi un dāvinājumi**

§v **Dažādi fakti** (A 1910)

§x **Deinstitucionalizēšana** (var pakārtot *ģeogr.*)

§v **Dienasgrāmatas** (A 1538)

§v **Direktoriji** (A 1558)

Direktoriji—Tālrūņi sk. —**Tālrūņu katalogi**

§x **Disciplīna**

§v **Diskogrāfija** (A 1361)

§v **Drāma** (A 1780)

§v **Drāma bērniem**

§v **Dzeja** (A 1800)

§v **Dzeja bērniem**

§v **Dziesmas un mūzika** (A 2075)

§x **Dziesmas un mūzika** §x **Vēsture un kritika** (A 2075)

§v **Dziesmas un mūzika** §v **Teksti** (A 2190)

§x **Dzīves prasmju novērtējums** (var pakārtot *ģeogr.*)

§v **Dzīves prasmju rokasgrāmatas**

§x **Dzīves veidošana**

Dzīvesvietas sk. —**Mājas un uzturēšanās vietas**

§x **Ekonomiskais stāvoklis** (A 1578)

§x **Ekonomiskais stāvoklis** §y **16. gs.** (A 1578)

§x **Ekonomiskais stāvoklis** §y **17. gs.** (A 1578)

§x **Ekonomiskais stāvoklis** §y **18. gs.** (A 1578)

§x **Ekonomiskais stāvoklis** §y **19. gs.** (A 1578)

§x **Ekonomiskais stāvoklis** §y **20. gs.** (A 1578)

§x **Ekonomiskais stāvoklis** §y **21. gs.** (A 1578)

A 1100 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Personu grupas

§x Eksāmeni

Lieto tikai gadījumos, kad nepastāv vai nav iespējams izveidot atbilstošās nozares vai darbības jomas aprakstgalvu, piemēram, **Slimnīcu nodaļu administratori—Eksāmeni**.

§v Eksāmeni, jautājumi utt.

Ētika, profesionālā sk. —**Profesionālā ētika**

§v Emuāri

§x Finances, personiskās (A 1624)

§x Fizioloģija

§v Folklorā (A 1627)

§x Gadadienas utt.

Lieto darbiem, kuros aplūkoti vai uzskaitīti grupas dalībniekiem nozīmīgu notikumu datējumi vai to atceres dienas.

§v Gadījumu izpēte (A 1350)

§x Garantijas (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz nodabīnāto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

§x Grāmatas un lasīšana (var pakārtot ģeogr.) (A 1333)

§v Grāmatu apskati (A 2021)

Granti, sk. —**Stipendijas utt.**

§v Ģenealoģija (A 1631)

Higiēna sk. —**Veselība un higiēna**

§x Historiogrāfija

§v Humors

§v Humors bērniem

§x Identifikācija

Iecelšana amatā, kvalifikācija, atrašanās amatā utt. sk. —**Atlase un iecelšana amatā**

§x Ieslodzījuma ietekme (var pakārtot ģeogr.) (A 1580)

Ievainojumi sk. —**Ievainojumi un traumas**

§x Ievainojumi un traumas (var pakārtot ģeogr.)

Ikonogrāfija sk. —**Albumi**

§v Ilglaicīgi pētījumi (A 1848)

§x Ilgtermiņa aprūpe (var pakārtot ģeogr.)

§x Informēšana (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz nodabīnāto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

§x Institucionālā aprūpe (var pakārtot ģeogr.)

§x Intelektuālā līmeņi (var pakārtot ģeogr.)

§x Intelektuālā testēšana (var pakārtot ģeogr.) (A 2186)

§x Intelektuālā dzīve

§x Intelektuālā dzīve §y 16. gs.

§x Intelektuālā dzīve §y 17. gs.

§x Intelektuālā dzīve §y 18. gs.

§x Intelektuālā dzīve §y 20. gs.

§v Intervijas (A 1678)

§x Izglītība (var pakārtot ģeogr.) (A 1579)

§x Izglītība (augstskola) (var pakārtot ģeogr.) (A 1579)

§x Izglītība (maģistrantūra un doktorantūra) (var pakārtot ģeogr.) (A 1579)

§x Izglītība (pamatskola) (var pakārtot ģeogr.) (A 1579)

§x Izglītība (pirmmācība) (var pakārtot ģeogr.) (A 1579)

§x Izglītība (pirmsskola) (var pakārtot ģeogr.) (A 1579)

§x Izglītība (sākumskola) (var pakārtot ģeogr.) (A 1579)

§x Izglītība (turpināmizglītība) (var pakārtot ģeogr.) (A 1579)

§x Izglītība (vidusskola) (var pakārtot ģeogr.) (A 1579)

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1100 Personu grupas

§x **Izmitināšana** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto darbiem par attiecīgās grupas dzīves vietas nodrošināšanas sociālajiem un ekonomiskajiem aspektiem. Darbus par ēkām, kurās dzīvo attiecīgā grupa, un kuros šīs ēkas aplūkotas no arhitektoniskā, celtniecības, etnoloģiskā u. tml. aspektiem sk. —**Mājokļi**. Darbus par ēkām, kurās reāli dzīvo attiecīgās grupas atsevišķi locekļi, un kuras tiek apskatītas no arhitektūras vai vēsturiskā aspekta sk. —**Mājas un uzturēšanās vietas**.

§x **Kapi** (var pakārtot ģeogr.)

§v **Karikatūras**

§v **Klasifikācija**

Klubi sk. —**Biedrības un klubi**

§x **Kolekcionējamie priekšmeti** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Kolonizācija** (var pakārtot ģeogr.)

§v **Komiksi** utt.

§x **Konsultēšana** (var pakārtot ģeogr.)

§v **Kopsavilkumi** (A 1205)

Kultūras dzīve sk. —**Intelektuālā dzīve**

Kvalifikācija sk. —**Profesionālais novērtējums**; —**Atlase un iecelšana amatā**

§x **Kvalifikācijas celšana darba vietā** (var pakārtot ģeogr.) (A 2217)

Lieto aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

Kvalifikācijas sastāvs sk. —**Profesionālais novērtējums**; —**Atlase un iecelšana amatā**

§x **Ķirurgija** (var pakārtot ģeogr.)

Nelieto aiz aprakstgalvām, kas apzīmē personas ar kādu noteiktu slimību. Tā vietā lieto [*slimība*]—**Ķirurgija** (salīdzināt ar A 1150).

§x **Ķirurgija** §x **Komplikācijas** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Ķirurgija** §x **Riska faktori** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Laika menedžments** (var pakārtot ģeogr.)

Lasišanas paradumi vai intereses sk. —**Grāmatas un lasīšana**

§x **Licences** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

§x **Licences** §x **Nodevas** (var pakārtot ģeogr.)

§v **Literārie krājumi**

Lūgšanas sk. —**Lūgšanas un lūgšanās**

§v **Lūgšanas un lūgšanās**

§x **Lūgšanas un lūgšanās** §x **Vēsture un kritika**

§x **Ļaunprātīga izmantošana** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Mācīšana un mācīšanās** (var pakārtot ģeogr.) (A 2110)

Lieto tikai tādiem darbiem, kuros attiecīgā grupa apskatīta kā studiju temats. Aiz personu grupu aprakstgalvām brīvi pievienojamo apakšiedaļu —**Mācīšana un mācīšanās** var lietot arī kvalificētu ar mācību līmeni, piemēram, —**Mācīšana un mācīšanās (pamatskola)**; —**Mācīšana un mācīšanās (vidusskola)**, (salīdzināt ar A 1095).

§x **Mājas aprūpe** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Mājas un uzturēšanās vietas** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto darbiem par mājām, kurās reāli dzīvo vai dzīvoja attiecīgās grupas atsevišķi locekļi, un kuras tiek apskatītas no arhitektūras vai vēsturiskā aspekta. Lieto arī darbiem par grupas locekļu iemīļotajām uzturēšanās vietām vai vietām, kuras tie bieži apmeklē, vai vietām, kas asociējas ar grupas locekļiem. Darbus par celtnēm, kurās dzīvo attiecīgās grupas locekļi un kas apskata šīs celtnes no arhitektoniskā, celtniecības, etnoloģiskā u. tml. aspektiem sk. —**Mājokļi**. Darbus par šīs grupas dzīves vietas nodrošināšanas sociālajiem un ekonomiskajiem aspektiem sk. —**Izmitināšana**.

A 1100 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Personu grupas

§x **Mājokļi** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto darbiem par ēkām, kurās dzīvo attiecīgās grupas locekļi, un kuros šīs ēkas aplūkotas no arhitektoniskā, celtniecības, etnoloģiskā u. tml. aspektiem. Darbus par šīs grupas dzīves vietas nodrošināšanas sociālajiem un ekonomiskajiem aspektiem sk. —**Izmitināšana**. Darbus par ēkām, kurās reāli uzturas attiecīgās grupas atsevišķi locekļi, un kuras tiek aplūkotas no arhitektūras vai vēsturiskā aspekta sk. —**Mājas un uzturēšanās vietas**.

§x **Manuskripti**

§x **Medicīniskā aprūpe** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Medicīniskie izmeklējumi** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Mirstība**

Nelieto aiz aprakstgalvām, kas attēlo personas, kuras slimo ar konkrētu slimībām. Tā vietā lieto [**slimība**]—**Mirstība** (salīdzināt ar A 1150).

§x **Muzeji** (var pakārtot ģeogr.) (A 1916)

Mūzika sk. —**Dziesmas un mūzika**

§x **Narkotiku noteikšana organismā** (var pakārtot ģeogr.) (A 2186)

§x **Nāve**

§x **Nedziedināmo aprūpe hospisā** (var pakārtot ģeogr.)

§v **Nekrologi**

§x **Nodarbinātība** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Nodarbinātība** §z **Ārvalstis** (var pakārtot ģeogr.)

Nodarbinātība, papildu sk. —**Papilddarbs**

§x **Nodevas** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz nodarbināto grupu aprakstgalvām.

§x **Nodokļi** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Nodokļi** §x **Tiesības un likumdošana** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Noziegumi pret** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Ordeņi** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Paaugstināšana** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Pakalpojumu dienesti** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Papilddarbs** (var pakārtot ģeogr.)

Paražas sk. —**Sociālā dzīve un paražas**

§x **Pārcelšana citā darbā**

§x **Pareģojumi**

§x **Pārvietošana** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

§x **Pastorālā padomdošana** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Pensijas** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Pensijas** §x **Inflācijas ietekme** (var pakārtot ģeogr.) (A 1580)

§x **Pensijas** §x **Iztikas minimuma nodrošināšana** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Pensijas** §x **Nepieprasīti pabalsti** (var pakārtot ģeogr.) (A 1580)

§x **Periodiskā aprūpe** (var pakārtot ģeogr.)

Personiskās finanses sk. —**Finanses, personiskās**

§x **Pētniecība** (var pakārtot ģeogr.) (A 2020)

§x **Piedāvājums un pieprasījums** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

§x **Pieminekļi** (var pakārtot ģeogr.)

Pieprasījums un piedāvājums sk. —**Piedāvājums un pieprasījums**

§x **Pilsoņtiesības** (var pakārtot ģeogr.)

§v **Plakāti** (A 1945.5)

§x **Politiskā darbība** (A 1942)

§v **Portreti** (A 1935)

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1100 Personu grupas

§x **Profesionālā ētika** (var pakārtot ģeogr.) (A 1949)

Lieto aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

§x **Profesionālā orientācija** (var pakārtot ģeogr.) (A 2232)

Lieto tikai gadījumos, kad nepastāv vai nav iespējams izveidot atbilstošās nozares vai darbības jomas aprakstgalvu, piemēram, **Medicīnas palīgdarbinieki—Profesionālā orientācija**.

§x **Profesionālais novērtējums** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Profesionālās attiecības** (var pakārtot ģeogr.)

Psihiatriskā aprūpe sk. —**Psihiskās veselības aprūpes dienesti**

§x **Psihiskā veselība** (var pakārtot ģeogr.) (A 1890)

§x **Psihiskās veselības aprūpes dienesti** (var pakārtot ģeogr.) (A 1890)

§x **Psiholoģija**

Nelieto aiz aprakstgalvām, kas attēlo ar kādu slimību sirgstošu personu grupu, ja pastāv aprakstgalva attiecīgās slimības apzīmēšanai. Tā vietā lieto —**Psiholoģiskie aspekti** aiz slimības nosaukuma (sal. A 1150).

§x **Psiholoģiskā testēšana** (var pakārtot ģeogr.) (A 2186)

§x **Referēšana un indeksēšana** (var pakārtot ģeogr.) (A 1205; A 1670)

§x **Rehabilitācija** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Reliģiskā dzīve** (var pakārtot ģeogr.) (A 2015.5)

§v **Rokasgrāmatas, uzzīņu līdzekļi utt.** (A 1646)

Lieto tikai gadījumos, kad nepastāv vai nav iespējams izveidot atbilstošās nozares vai darbības jomas aprakstgalvu, piemēram, **Māsu palīgi—Rokasgrāmatas, uzzīņu līdzekļi utt.**

§x **Sabiedriskā doma** (A 1955)

Lieto darbiem, kuros aprakstīts sabiedrības uzskats un viedoklis par attiecīgo grupu. Darbiem par šīs grupas locekļu paustajiem uzskatiem un izrādīto attieksmi pret kaut ko sk. —**Attieksme**.

§v **Sarakste** (A 1480)

§v **Saraksti** (A 1558)

§x **Seksuālā uzvedība**

§x **Sertifikācija** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.

§x **Slimības** (var pakārtot ģeogr.)

Slimības un higiēna sk. —**Slimības**; —**Veselība un higiēna**

§x **Slimnīcas** (var pakārtot ģeogr.)

Nelieto aiz aprakstgalvām, kas attēlo personas, kuras slimo ar konkrētu slimībām. Tā vietā lieto [*slimība*]**—Slimnīcas** (salīdzināt ar A 1150).

§x **Slimnīcas aprūpe** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Sociālā dzīve un paražas** (A 2057)

§x **Sociālā dzīve un paražas** §y 16. gs. (A 2057)

§x **Sociālā dzīve un paražas** §y 17. gs. (A 2057)

§x **Sociālā dzīve un paražas** §y 18. gs. (A 2057)

§x **Sociālā dzīve un paražas** §y 19. gs. (A 2057)

§x **Sociālā dzīve un paražas** §y 20. gs. (A 2057)

§x **Sociālā dzīve un paražas** §y 21. gs. (A 2057)

§x **Sociālais stāvoklis** (A 2055)

§x **Sociālais stāvoklis** §y 16. gs. (A 2055)

§x **Sociālais stāvoklis** §y 17. gs. (A 2055)

§x **Sociālais stāvoklis** §y 18. gs. (A 2055)

§x **Sociālais stāvoklis** §y 19. gs. (A 2055)

§x **Sociālais stāvoklis** §y 20. gs. (A 2055)

§x **Sociālais stāvoklis** §y 21. gs. (A 2055)

§x **Sociālais tīklojums** (var pakārtot ģeogr.)

Socioekonomiskais statuss sk. —**Ekonomiskais stāvoklis**; —**Sociālais stāvoklis**

A 1100 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Personu grupas

- §x **Starpnieciskā aprūpe** (var pakārtot ģeogr.)
§v **Statistika** (A 2095)
§x **Statistikas dienesti** (A 2095)
§x **Stipendijas utt.** (var pakārtot ģeogr.)
§x **Stomatoloģiskā aprūpe** (var pakārtot ģeogr.)
§x **Suicidāla uzvedība** (var pakārtot ģeogr.)
§x **Tabakas lietošana** (var pakārtot ģeogr.)
§v **Tālruņu katalogi** (A 1558)
§x **Tehnoloģisko jaunievedumu ietekme** (var pakārtot ģeogr.) (A 1580)
§v **Terminoloģija** (A 1558)
Tērps sk. —Apģērbs
Tiesības un likumdošana sk. —Tiesiskais statuss, tiesības utt.
§x **Tiesiskais statuss, tiesības utt.** (var pakārtot ģeogr.) (A 1705)
§x **Tituli**
§x **Transportēšana** (var pakārtot ģeogr.) (A 2225)
Traumas sk. —Ievainojumi un traumas
§x **Uniformas**
Uzbrukšana, sk. —Vardarbība pret
§v **Uzmetumi, konspekti utt.**
Uzturēšanās vietas sk. —Mājas un uzturēšanās vietas
§x **Uzraudzība** (var pakārtot ģeogr.)
§x **Uzturs un barošanās**
§x **Uzturs un barošanās** §x **Vajadzības**
§x **Valdības politika** (var pakārtot ģeogr.) (A 1642)
§x **Valoda**
§x **Vardarbība pret** (var pakārtot ģeogr.)
§x **Vervēšana** (var pakārtot ģeogr.)
Lieto aiz nodarbināto grupu un darbinieku veidu aprakstgalvām.
§x **Veselība un higiēna** (var pakārtot ģeogr.)
§x **Veselības riska novērtējums** (var pakārtot ģeogr.)
§x **Vēsture** (A 1647)
§x **Vēsture §y 16. gs.** (A 1647)
§x **Vēsture §y 17. gs.** (A 1647)
§x **Vēsture §y 18. gs.** (A 1647)
§x **Vēsture §y 19. gs.** (A 1647)
§x **Vēsture §y 20. gs.** (A 1647)
§x **Vēsture §y 21. gs.** (A 1647)
§x **Vēsture §v Avoti** (A 2080)
Vēsture—Gadadienas u.tml. sk. —Gadadienas utt.
§x **Zāļu un narkotiku lietošana** (var pakārtot ģeogr.)
§x **Ziedojumi un dāvinājumi** (var pakārtot ģeogr.)

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1103 Etniskās grupas

APRAKSTGALVU VEIDI: Turpmāk uzskaitītās apakšiedaļas var lietot pēc brīvās pievienošanas principa atbilstoši priekšmetojamā darba saturam aiz priekšmeta aprakstgalvām, kas attēlo etniskās grupas, tai skaitā pirmsrakstības grupas un izzudušas tautas, Amerikas Savienotajās Valstīs dzīvojošas rases un etniskās grupas, piemēram, **Berberi**; **Franču izcelsmes kanādieši**; **Austrālijas aborigēni**; **Hmongi (Āzijas tauta)**; **Dinki (Āfrikas tauta)**; **Tjurku tautas**; **Mīnojieši**; **Melnādainie**; **Kubiešu izcelsmes amerikāņi**; **Skandināvu izcelsmes amerikāņi**. Šajā kategorijā ietilpst arī aprakstgalva **Ebreji**, kā arī dažādu tautību ebrejus attēlojošas aprakstgalvas, piemēram, **Ebreji, itāliešu**, izņemot tās apakšiedaļas, kas norādītas turpmāk dotajā sarakstā un priekšmetu autoritatīvajā datnē parādās kā „sk.” norādes termini. Šajā kategorijā ietilpst arī tādas tautību attēlojošas aprakstgalvas kā **Dāņi**, **Aziāti** un **Ukraiņi** tajos gadījumos, kad tie lietoti, lai norādītu tautību vai kāda reģiona iedzīvotājus, kas dzīvo *ārpus* savas etniskās dzimtenes vai reģiona. Šajā kategorijā ietilpst Rietumu puslodes pamatiedzīvotājus attēlojošas aprakstgalvas: **Indiāņi**; piecus lielākos indiāņu reģionālos grupējumus attēlojošas aprakstgalvas: **Centrālamerikas indiāņi**; **Meksikas indiāņi**; **Ziemeļamerikas indiāņi**; **Dienvīdamerikas indiāņi** un **Vestindijas indiāņi**, kā arī cilšu grupu un atsevišķu cilšu nosaukumi, kas izveidoti kā priekšmeta aprakstgalvas. *Piemēri:* **Aleuti**; **Eskimosi**; **Navaho indiāņi**; **Spokanes indiāņi**; **Uto-acteki (indiāņi)**; **Zapoteki (indiāņi)**. Kopš 1994. gada februāra vairs netiek turpināts ar parauga aprakstgalvām kontrolēto apakšiedaļu saraksts A 1152 indiāņu grupu aprakstgalvām. Šajā sarakstā neietilpst ne vispārīgā aprakstgalva **Iezemiešu tautas**, ne **Ciltis**. Tā neietver arī Amerikas Savienoto Valstu valdības atzīto cilšu administratīvo vienību oficiālo nosaukumu aprakstgalvas, piemēram, **Spokane Tribe of the Spokane Reservation, Washinton**. Informāciju par apakšiedaļām, kādas lietojamas aiz personu grupām, tai skaitā aiz vecuma un dzimuma grupām, sociālajām, ekonomiskajām un politiskajām kategorijām, noteiktu reliģiju piederīgajiem, nodarbināto grupām u. tml. sk. A 1100. Norādījumi par apakšiedaļu lietojumu aiz personu grupām, kas kvalificētas ar etniskajiem vai tautību apzīmētājiem, kā, piemēram, **Afroamerikāņu zobārsti**, **Franču studenti** vai **Viesstrādnieki, turku**, atrodami A 1100, nevis šajā sarakstā.

TAUTĪBAS: Lai norādītu saistību starp kādu tematu un savā valstī dzīvojošu tautību, tautību attēlojošās aprakstgalvas nepakārto ar apakšiedaļām no šī saraksta. Tā vietā doto tematu izsaka ar tipveida aprakstgalvu: **[temats]—[vieta]** vai **[vieta]—[temats]**, piemēram, **Psihiskā veselība—Amerikas Savienotās Valstis**, nevis **Amerikāņi—Psihiskā veselība**; **Spānija—Antikvitātes**, nevis **Spāņi—Antikvitātes**. Apakšiedaļas no šī saraksta aiz tautību aprakstgalvām drīkst lietot tikai tad, ja nepieciešams norādīt uz saistību starp tematu un minēto tautību, bet šī tautība dzīvo ārpus savas dzimtenes piemēram, **Spāņi—Amerikas Savienotās Valstis—Floridas štats—Antikvitātes**; **Turki—Nodarbinātība—Vācija**. Norādījumus par tautību aprakstgalvu veidošanu un lietošanu sk. A 1919.5.

Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās formas apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem par formu, var lietot arī kā ar apakšlauku \$x kodētas tematiskās apakšiedaļas (sk. A 1075, 1.d).

\$v **Agrīnie darbi līdz 1800** (A 1576)

\$x **Aiziešana pensijā** (var pakārtot ģeogr.)

\$v **Albumi** (A 1935)

Algas, komisijas naudas, u.tml. sk. —Algas utt.

Algas, pabalsti u.tml. sk. —Algas utt.

Algas, pensijas u.tml. sk. —Pensijas; —Algas utt.

\$x **Alkohola lietošana** (var pakārtot ģeogr.)

\$v **Anekdotas**

\$x **Antikvitātes** (A 1225)

Šo apakšiedaļu, kā arī tās tālākos pakārtojumus, lieto tikai aiz mūsdienās dzīvojošo etnisko grupu aprakstgalvām.

A 1103 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Etniskās grupas

§x **Antikvitātes** §x **Kolekcionēšana un saglabāšana** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto darbiem par kolekcionēšanas metodēm.

§x **Antikvitātes** §x **Kolekcionāri un kolekcionēšana** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto darbiem par antikvitāšu kolekcionāriem un kolekcionēšanas vēsturi.

§x **Antropometrija** (var pakārtot *ģeogr.*)

§x **Apbedīšanas paražas un rituāli** (var pakārtot *ģeogr.*)

Nelieto aiz aprakstgalvas **Ebreji**. Tās vietā lieto **Apbedīšanas paražas un rituāli, ebreju**.

Apbedīšanas rituāli sk. —**Apbedīšanas paražas un rituāli**

§x **Apģērbs** (var pakārtot *ģeogr.*)

Aprūpe un ārstēšana sk. —**Aprūpe**

Aprūpe un higiēna sk. —**Aprūpe**; —**Veselība un higiēna**

§v **Arhīvi** (A 1230)

Asimilācija, kultūru sk. —**Kultūru asimilācija**

§x **Atkarības vielu lietošana** (var pakārtot *ģeogr.*)

Atlētika sk. —**Sports**

§x **Atpūta** (var pakārtot *ģeogr.*)

§x **Atspoguļojums presē** (var pakārtot *ģeogr.*)

§x **Attiecības ar valdību** (A 1942)

Lieto darbiem par attiecībām starp grupu kopumā un tās vietas valdību, kurā šī grupa dzīvo.

Attiecības ģimenē sk. —**Radniecība**

§x **Attieksme** (A 1955)

Lieto darbiem par attiecīgās grupas locekļu attieksmi vai viedokli kādā jautājumā. Darbiem par sabiedriskās domas pausto viedokli par šo grupu sk. —**Sabiedriskā doma**.

§v **Audiokasešu katalogi** (A 1361)

§v **Autogrāfi**

§x **Azartspēles** (var pakārtot *ģeogr.*)

Ārpusdarbs sk. —**Papilddarbs**

Ārstēšana sk. —**Aprūpe**

§z **Ārvalstis** (A 1919.5)

§x **Ārzemju ietekme** (A 1675)

Lieto darbiem, kas apskata ārzemju ietekmi uz šo grupu kopumā. Ja nepieciešams norādīt uz kādu atsevišķu ietekmi, tad veido aprakstgalvas šādā formā: **[etniskā grupa]**—[...] ietekme.

§x **Balsstiesības** (var pakārtot *ģeogr.*)

§x **Bibliotēkas krājumi**

§x **Biedrības utt.** (A 2060)

Bieži apmeklētas vietas sk. —**Mājas un uzturēšanās vietas**

§v **Biobibliogrāfijas** (A 1328)

§v **Biogrāfijas** (A 1330)

Biogrāfijas—Gadadienas u.tml. sk. —**Gadadienas utt.**

§x **Biogrāfijas** §v **Albumi**

§x **Biogrāfijas** §v **Avoti**

§v **Biogrāfijas** §v **Vārdnīcas**

§v **Biogrāfijas** §v **Vārdnīcas** §x **Franču, [Itāliešu utt.] valoda**

§x **Biogrāfijas** §x **Vēsture un kritika**

§x **Ceļojumi** (var pakārtot *ģeogr.*)

Ceremonijas sk. —**Rituāli un ceremonijas**

§x **Cilts pilsonība** (var pakārtot *ģeogr.*)

§v **Citāti** (A 1969)

Lieto attiecīgās grupas locekļu citātu krājumiem vai darbiem par šiem citātiem, kā arī citātiem par šo grupu vai darbiem par šiem citātiem.

Citāti, aforismi utt. sk. —**Citāti**

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1103 Etniskās grupas

- \$v Daiļliteratūra** (A 1790)
- \$v Daiļliteratūra bērniem** (A 1690)
Darba apstākļi sk. —**Nodarbinātība**
- \$x Darba stress** (var pakārtot *ģeogr.*)
- \$x Darbarīki** (var pakārtot *ģeogr.*)
Dāvinājumi un ziedojumi, sk. —**Ziedojumi un dāvinājumi**
Demogrāfija sk. —**Iedzīvotāji**
- \$v Dienasgrāmatas** (A 1538)
Nelieto aiz tautību aprakstgalvām. Tā vietā lieto [...] **dienasgrāmatas**, piemēram, **Amerikāņu dienasgrāmatas; Kanādiešu dienasgrāmatas**.
- \$v Direktoriji** (A 1558)
- \$v Diskogrāfija** (A 1361)
- \$v Drāma** (A 1780)
- \$v Drāma bērniem** (A 1690)
- \$v Dzeja** (A 1800)
- \$v Dzeja bērniem** (A 1690)
- \$v Dziesmas un mūzika** (A 2075)
Lieto mūzikai par attiecīgo grupu. Par šīs grupas sacerēto mūziku sk. —**Mūzika**.
- \$v Dziesmas un mūzika \$v Teksti** (A 2190)
Dzimsības un mirstības statistika, sk. —**Statistika, dzimstības, laulību un mirstības**
- \$x Dziesmas un mūzika \$x Vēsture un kritika** (A 2075)
- \$x Dzīves prasmju novērtējums** (var pakārtot *ģeogr.*)
- \$v Dzīves prasmju rokasgrāmatas**
Dzīvesvietas sk. —**Mājas un uzturēšanās vietas**
- \$x Ekonomiskais stāvoklis** (A 1578)
- \$x Ekonomiskais stāvoklis \$y 16. gs.** (A 1578)
- \$x Ekonomiskais stāvoklis \$y 17. gs.** (A 1578)
- \$x Ekonomiskais stāvoklis \$y 18. gs.** (A 1578)
- \$x Ekonomiskais stāvoklis \$y 19. gs.** (A 1578)
- \$x Ekonomiskais stāvoklis \$y 20. gs.** (A 1578)
- \$x Ekonomiskais stāvoklis \$y 21. gs.** (A 1578)
- \$v Emuāri**
- \$x Etniskā identitāte**
Nelieto aiz aprakstgalvas **Ebreji**. Tā vietā lieto **Ebreji—Identitāte**.
- \$x Etnobioloģija** (var pakārtot *ģeogr.*)
- \$x Etnobotānika** (var pakārtot *ģeogr.*)
- \$x Etnozooloģija** (var pakārtot *ģeogr.*)
- \$x Finances** (A 1624)
Lieto darbiem par grupas kā vienota veseluma finansiālajiem darījumiem.
- \$x Finances \$x Tiesības un likumdošana** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 1705)
- \$x Finances, personiskās** (A 1624)
- \$x Fizioloģija**
- \$v Folklorā** (A 1627)
- \$x Gadadienas utt.**
Lieto darbiem, kas aplūko vai uzskaita grupas dalībniekiem nozīmīgu notikumu datējumus vai piemiņas dienas.
- \$v Gadījumu izpēte** (A 1350)
- \$x Grāmatas un lasīšana** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 1333)
- \$v Grāmatu apskati** (A 2021)
Granti sk. —**Stipendijas utt.**
- \$v Genealoģija** (A 1631)

A 1103 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Etniskās grupas

Higiēna sk. — **Veselība un higiēna**

§x **Historiogrāfija**

Hronoloģija sk. — **Vēsture—Hronoloģija** darbiem, kas uzskaita attiecīgās grupas vēstures notikumus un datējumus. Darbiem par laika skaitīšanas sistēmu, kādu izmanto kāda atsevišķa grupa, lieto aprakstgalvu veidu **Hronoloģija, [...]**, piemēram, **Hronoloģija, ebreju**.

§v **Humors**

§v **Humors bērniem** (A 1690)

Identitāte, etniskā sk. — **Etniskā identitāte**

Identitāte, rasu sk. — **Rasu identitāte**

§x **Iedzīvotāji**

Ietekme, ārzemju sk. — **Ārzemju ietekme**

Ievainojumi sk. — **Ievainojumi un traumas**

§x **Ievainojumi un traumas** (var pakārtot *ģeogr.*)

Ikonogrāfija sk. — **Albumi**

§v **Ilglaicīgi pētījumi** (A 1848)

§x **Informācijas dienesti** (A 1675.5)

§x **Institucionālā aprūpe** (var pakārtot *ģeogr.*)

Instrumenti sk. — **Darbarīki**

§x **Intelektuālais līmenis** (var pakārtot *ģeogr.*)

§x **Intelektuālā testēšana** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 2186)

§x **Intelektuālā dzīve**

§x **Intelektuālā dzīve** §y 16. gs.

§x **Intelektuālā dzīve** §y 17. gs.

§x **Intelektuālā dzīve** §y 18. gs.

§x **Intelektuālā dzīve** §y 19. gs.

§x **Intelektuālā dzīve** §y 20. gs.

§x **Intelektuālā dzīve** §y 21. gs.

§v **Intervijas** (A 1678)

§x **Izcelsme**

§x **Izglītība** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 1579)

§x **Izglītība** §x **Tiesības un likumdošana** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 1705)

§x **Izglītība (augstskola)** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 1579)

§x **Izglītība (maģistrantūra un doktorantūra)** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 1579)

§x **Izglītība (pamatskola)** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 1579)

§x **Izglītība (pirmmācība)** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 1579)

§x **Izglītība (pirmsskola)** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 1579)

§x **Izglītība (sākumskola)** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 1579)

§x **Izglītība (turpināmizglītība)** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 1579)

§x **Izglītība (vidusskola)** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 1579)

Izklaide sk. — **Spēles; —Atpūta**

§x **Izmitināšana** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto darbiem par noteiktas grupas dzīves vietas nodrošināšanas sociālajiem un ekonomiskajiem aspektiem. Darbus par ēkām, kurās dzīvo attiecīgā grupa un kuros šīs ēkas aplūkotas no arhitektoniskā, celtniecības, etnoloģiskā u. tml. aspektiem sk. — **Mājokļi**. Darbus par ēkām, kurās reāli dzīvo attiecīgās grupas atsevišķi locekļi, un kuras tiek apskatītas no arhitektūras vai vēsturiskā aspekta sk. — **Mājas un uzturēšanās vietas**.

§x **Karalienes**

§x **Karaļi un valdnieki** (A 1574)

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Atentāti**

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Bērni**

§x **Karaļi un valdnieki** §v **Folklorā** (A 1627)

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1103 Etniskās grupas

§x **Karaļi un valdnieki** §v **Genealogija** (A 1631)

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Izglītība** (A 1579)

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Mitoloģija** (A 1998)

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Nāve un apbedīšana**

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Pēctecība**

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Reliģiskie aspekti** (A 1998)

§x **Kari** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto darbiem, kas aplūko karus kopumā, kuros attiecīgā grupa ir piedalījusies.

§v **Karikatūras**

§x **Karošana** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto darbiem par attiecīgās grupas karošanas metodēm un paņēmieniem.

§v **Kartes** (A 1865)

§x **Kolekcionējamie priekšmeti** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Kolonizācija** (var pakārtot ģeogr.)

§v **Komiksi utt.**

§x **Konsultēšana** (var pakārtot ģeogr.)

§v **Kopsavilkumi** (A 1205)

§x **Kranioloģija** (var pakārtot ģeogr.)

Kultūras dzīve sk. —**Intelektuālā dzīve**

Kultūras vēsture. Aiz etnisko grupu aprakstgalvām nelieto. Tās vietā lieto nepakārtotu attiecīgās etniskās grupas aprakstgalvu vai aprakstgalvas **Civilizācija, ķeltu; Civilizācija, ģermāņu; Civilizācija, slāvu** u. tml., ja tādas ir jau izveidotas.

§x **Kultūru asimilācija** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Ķirurģija** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Labdarības iestādes**

Lieto darbiem par labdarības iestādēm, kas kalpo, pabalsta vai dod labumu attiecīgajai grupai.

§x **Laika menedžments** (var pakārtot ģeogr.)

§v **Laikraksti** (A 1920)

Lieto aiz aprakstgalvām, kas attēlo Amerikas Savienotajās Valstīs dzīvojošās etniskās grupas šo grupu izdotajiem laikrakstiem. Darbiem par šādiem laikrakstiem lieto aprakstgalvu veidu [...] **laikraksti**, piemēram, **Vācu izcelsmes amerikāņu laikraksti**.

§x **Laivas** (var pakārtot ģeogr.)

Lasīšanas paradumi vai intereses sk. —**Grāmatas un lasīšana**

§x **Lauksaimniecība** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Laulību paražas un rituāli** (var pakārtot ģeogr.)

Nelieto aiz aprakstgalvas **Ebreji**. Tās vietā lieto **Laulību paražas un rituāli, ebreju**.

§v **Literārie krājumi**

Lūgšanas sk. —**Lūgšanas un lūgšanās**

§v **Lūgšanas un lūgšanās**

§x **Lūgšanas un lūgšanās** §x **Vēsture un kritika**

§x **Mācīšana un mācīšanās** (var pakārtot ģeogr.) (A 2110)

Lieto tikai tādiem darbiem, kuros attiecīgā grupa apskatīta kā studiju temats. Aiz etnisko grupu aprakstgalvām brīvi pievienojamo apakšiedaļu —**Mācīšana un mācīšanās** var lietot arī kvalificētu ar mācību līmeni, piemēram, —**Mācīšana un mācīšanās (pamatskola)**; —**Mācīšana un mācīšanās (vidusskola)** (salīdzināt ar A 1095).

§x **Mājas aprūpe** (var pakārtot ģeogr.)

A 1103 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Etniskās grupas

§x **Mājas un uzturēšanās vietas** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto darbiem par mājām, kurās reāli dzīvo attiecīgās grupas atsevišķi locekļi, un kuras tiek apskatītas no arhitektūras vai vēsturiskā skatu punkta. Lieto arī darbiem par grupas locekļu iemīļotajām uzturēšanās vietām vai vietām, kuras tie bieži apmeklē, vai vietām, kas asociējās ar grupas locekļiem. Darbus par celtnēm, kurās dzīvo attiecīgā grupa un kas apskata šīs celtnes no arhitektoniskā, celtniecības, etnoloģiskā u. tml. aspektiem sk. —**Mājokļi**. Darbus par šīs grupas dzīves vietas nodrošināšanas sociālajiem un ekonomiskajiem aspektiem sk. —**Izmitināšana**.

§x **Mājdzīvnieki** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Mājokļi** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto darbiem par celtnēm, kurās dzīvo attiecīgā grupa un kuros šīs celtnes apskatītas no arhitektoniskā, celtniecības, etnoloģiskā u. tml. aspektiem. Darbus par noteiktas grupas dzīves vietas nodrošināšanas sociālajiem un ekonomiskajiem aspektiem sk. —**Izmitināšana**. Darbus par mājām, kurās reāli dzīvo attiecīgās grupas atsevišķi locekļi, un kuras tiek apskatītas no arhitektūras vai vēsturiskā skatu punkta, sk. —**Mājas un uzturēšanās vietas**.

§x **Manuskripti** (A 1855)

§x **Matemātika**

§x **Materiālā kultūra** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Medības** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Medības ar slazdiem** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Medicīna** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Medicīna** §v **Receptes un receptūra**

§x **Medicīniskā aprūpe** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Medicīniskie izmeklējumi** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Migrācija**

§x **Mirstība**

§x **Misijas** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto darbiem, kas apskata misiju darbību attiecīgajā grupā. Darbiem par šīs grupas vai tautības misijām un veiktajām misionārajām aktivitātēm lieto aprakstgalvu veidu **Misijas, [...]**, piemēram, **Misijas, beļģu; Misijas, tamilu**. Apakšiedaļu —**Misijas** nelieto aiz aprakstgalvas **Ebreji**; tās vietā lieto **Misijas ebrejiem**. Darbiem par jūdaisma piekritēju misionāro darbību lieto **Pievēršana ticībai—Jūdaisms**.

§x **Muzeji** (var pakārtot ģeogr.) (A 1916)

Nelieto aiz aprakstgalvas **Ebreji**. Tās vietā lieto **Ebreju muzeji**.

§v **Mūzika** (A 1917)

Lieto noteiktas grupas locekļu sacerētajai mūzikai. Mūziku par šo grupu sk. —*Dziesmas un mūzika*.

§x **Mūzika** §v **Bibliogrāfija**

§x **Mūzika** §v **Diskogrāfija**

§x **Mūzika** §x **Vēsture un kritika**

§x **Nauda** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Nāve**

§x **Nedziedināmo aprūpe hospisā** (var pakārtot ģeogr.)

§v **Nekrologi**

§x **Nodarbinātība** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Nodarbinātība** §z **Ārvalstis** (var pakārtot ģeogr.)

Nodarbinātība, papildu sk. —Papilddarbs

§x **Nodokļi** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Noziegumi pret** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Ordeņi** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Paaugstināšana** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Pakalpojumu dienesti** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Papilddarbs** (var pakārtot ģeogr.)

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1103 Etniskās grupas

Paražas sk. —**Sociālā dzīve un paražas**

§x **Pareģojumi**

§x **Pārtika** (*var pakārtot ģeogr.*)

§x **Pārvietošana** (*var pakārtot ģeogr.*)

§x **Pastorālā padomdošana** (*var pakārtot ģeogr.*)

§x **Pensijas** (*var pakārtot ģeogr.*)

§x **Periodiskā aprūpe** (*var pakārtot ģeogr.*)

Personīgās finanses sk. —**Finanses, personīgās**

§x **Pētniecība** (*var pakārtot ģeogr.*) (A 2020)

§x **Pieminekļi** (*var pakārtot ģeogr.*)

§x **Pilsoņtiesības** (*var pakārtot ģeogr.*)

§v **Plakāti** (A 1945.5)

§x **Politika un pārvalde** (A 1942)

Lieto darbiem par attiecīgās grupas iekšējo vai pašpārvaldi un/vai darbiem par šīs grupas vai tās atsevišķu locekļu politisko darbību.

§x **Politika un pārvalde** §y **16. gs.** (A 1942)

§x **Politika un pārvalde** §y **17. gs.** (A 1942)

§x **Politika un pārvalde** §y **18. gs.** (A 1942)

§x **Politika un pārvalde** §y **19. gs.** (A 1942)

§x **Politika un pārvalde** §y **20. gs.** (A 1942)

§x **Politika un pārvalde** §y **21. gs.** (A 1942)

Politiskā darbība sk. —**Politika un pārvalde**

§v **Portreti** (A 1935)

§x **Prasības**

§x **Psihiskā veselība** (*var pakārtot ģeogr.*) (A 1890)

§x **Psihiskās veselības aprūpes dienesti** (*var pakārtot ģeogr.*) (A 1890)

§x **Psiholoģija**

§x **Psiholoģiskā testēšana** (*var pakārtot ģeogr.*) (A 2186)

§x **Radniecība** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto darbiem par attiecīgajā grupā valdošo likumu un noteikumu sistēmu, kas nosaka mantošanu, laulības u. tml., kā arī attiecības starp indivīdiem.

§x **Rasu identitāte** (*var pakārtot ģeogr.*)

Nelieto aiz aprakstgalvas **Ebreji**. Tās vietā lieto **Ebreji—Identitāte**.

§x **Ražošanas nozares** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto tikai aiz pirmsrakstu kultūrām piederošu grupu aprakstgalvām

§x **Referēšana un indeksēšana** (*var pakārtot ģeogr.*) (A 1205; A 1670)

§x **Rehabilitācija** (*var pakārtot ģeogr.*)

§x **Reliģija** (A 1997)

§x **Reparācijas** (*var pakārtot ģeogr.*)

§x **Rituāli un ceremonijas**

Nelieto aiz aprakstgalvas **Ebreji**. Tās vietā lieto **Jūdaisms—Paražas un rituāli**.

§x **Rotaslietas** (*var pakārtot ģeogr.*)

§x **Sabiedrības labklājība** (*var pakārtot ģeogr.*)

§x **Sabiedriskā doma** (A 1955)

Lieto darbiem, kuros aprakstīti sabiedrības uzskati un viedoklis par attiecīgo grupu. Par darbiem, kuros apskatīti šīs grupas locekļu paustie uzskati un attieksme pret kaut ko sk. —**Attieksme**.

§v **Sarakste** (A 1480)

§v **Saraksti** (A 1558)

§x **Saskarsme**

§x **Seksuālā uzvedība**

§v **Skaņu ierakstu katalogi** (A 1361)

A 1103 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Etniskās grupas

- §x **Slimības** (var pakārtot ģeogr.)
§x **Slimnīcas** (var pakārtot ģeogr.)
§x **Slimnīcas aprūpe** (var pakārtot ģeogr.)
§x **Sociālā dzīve un paražas** (A 2057)
§x **Sociālā dzīve un paražas §y 16. gs.** (A 2057)
§x **Sociālā dzīve un paražas §y 17. gs.** (A 2057)
§x **Sociālā dzīve un paražas §y 18. gs.** (A 2057)
§x **Sociālā dzīve un paražas §y 19. gs.** (A 2057)
§x **Sociālā dzīve un paražas §y 20. gs.** (A 2057)
§x **Sociālā dzīve un paražas §y 21. gs.** (A 2057)
§x **Sociālais stāvoklis** (A 2055)
§x **Sociālais stāvoklis §y 16. gs.** (A 2055)
§x **Sociālais stāvoklis §y 17. gs.** (A 2055)
§x **Sociālais stāvoklis §y 18. gs.** (A 2055)
§x **Sociālais stāvoklis §y 19. gs.** (A 2055)
§x **Sociālais stāvoklis §y 20. gs.** (A 2055)
§x **Sociālais stāvoklis §y 21. gs.** (A 2055)
§x **Sociālais tīklojums** (var pakārtot ģeogr.)
§x **Socializācija** (var pakārtot ģeogr.)
Socioekonomiskais statuss sk. —**Ekonomiskais stāvoklis**; —**Sociālais stāvoklis**
§x **Spēles** (var pakārtot ģeogr.)
§x **Sports** (var pakārtot ģeogr.)
§v **Starptautiskie līgumi** (A 2227)
§v **Statistika** (A 2095)
§v **Statistika, dzimstības, laulību un mirstības** (A 2095)
§x **Statistikas dienesti** (A 2095)
§x **Stipendijas utt.** (var pakārtot ģeogr.)
§x **Stomatoloģiskā aprūpe** (var pakārtot ģeogr.)
§x **Suicidāla uzvedība** (var pakārtot ģeogr.)
§x **Tabakas lietošana** (var pakārtot ģeogr.)
§v **Tālruņu katalogi** (A 1558)
§v **Tautas skaitīšana** (A 1366)
§v **Tautas skaitīšana, [datējums]** (A 1366)
Tērps sk. —**Apģērbs**
Tiesības un likumdošana sk. —**Tiesiskais statuss, tiesības utt.**
§x **Tiesiskais statuss, tiesības utt.** (var pakārtot ģeogr.) (A 1705)
§x **Tirdzniecība** (var pakārtot ģeogr.)
§x **Transportēšana** (var pakārtot ģeogr.) (A 2225)
Traumas sk. —**Ievainojumi un traumas**
§x **Uguns izmantošana** (var pakārtot ģeogr.)
Uzbrukšana sk. —**Vardarbība pret**
§v **Uzmetumi, konspekti utt.**
Uzturēšanās vietas sk. —**Mājas un uzturēšanās vietas**
§x **Uzturs un barošānās**
§x **Valdības politika** (var pakārtot ģeogr.) (A 1642)
Valdnieki sk. —**Karaļi un valdnieki**
§x **Valodas**

Lieto darbiem, kuros apskatītas visas valodas, kādās runā attiecīgā grupa, kopumā. Nelieto, lai attēlotu kādu valodu saimi, kurai jau ir izveidota atsevišķa aprakstgalva, piemēram, **Papuas valodas**; **Slāvu valodas**.

Par apakšiedaļām, kādas lieto aiz valodu aprakstgalvām, sk. A 1154.

Brīvi pievienojamās apakšsiedaļas: A 1103
Etniskās grupas

- \$x **Valodas** \$v **Teksti** (A 2109)
- \$x **Vardarbība pret** (var pakārtot ģeogr.)
- \$x **Vārds un nosaukums** (A 1919)
- \$x **Veselība un higiēna** (var pakārtot ģeogr.)
- \$x **Vēsture** (A 1647)
- \$x **Vēsture** \$y **16. gs.** (A 1647)
- \$x **Vēsture** \$y **17. gs.** (A 1647)
- \$x **Vēsture** \$y **18. gs.** (A 1647)
- \$x **Vēsture** \$y **19. gs.** (A 1647)
- \$x **Vēsture** \$y **20. gs.** (A 1647)
- \$x **Vēsture** \$y **21. gs.** (A 1647)
- \$x **Vēsture** \$v **Avoti** (A 1647; A 2080)
- Vēsture—Gadadienas u.tml. sk. —Gadadienas utt.*
- \$x **Vēsture** \$v **Hronoloģija** (A 1367)
- \$x **Zāļu un narkotiku lietošana** (var pakārtot ģeogr.)
- \$x **Zemes īpašums** (var pakārtot ģeogr.)
- \$x **Ziedoјumi un dāvinājumi** (var pakārtot ģeogr.)
- \$x **Zinātne** (var pakārtot ģeogr.)
- \$x **Zvejošana** (var pakārtot ģeogr.)

Brīvi pievienojamās apakšsadaļas: A 1105 Institūcijas

APRAKSTGALVU VEIDI: Turpmāk uzskaitītās apakšsadaļas, ievērojot piezīmes par lietojumu, var izmantot kā brīvi pievienojamās apakšsadaļas aiz konkrētu institūciju nosaukumu aprakstgalvām, kas izveidotas nosaukumu autoritatīvajā datnē. Šajā aprakstgalvu kategorijā ietilpst: uzņēmumi un uzņēmēj-sabiedrības, bezpeļņas, brīvprātīgo apvienības, kultūras institūcijas, reliģiskās organizācijas, politiskās partijas, brālības, arodorganizācijas, profesionālās biedrības, klubi, starptautiskās institūcijas, visu līmeņu valsts institūcijas u. tml. Šī aprakstgalvu kategorija ietver arī konkrētu izstāžu, gadatirgu, ekspozīciju u. tml. nosaukumus, bet neietver konkrētu konferenču, kongresu vai sanāksmju nosaukumus, kā arī administratīvo vienību nosaukumus. Par apakšsadaļām, ko lieto aiz administratīvo vienību nosaukumiem, sk. A 1140. Šī kategorija neietver arī organizāciju veidu priekšmeta aprakstgalvas. Aiz konkrētu institūciju nosaukumiem var lietot papildu vai vēl citas atšķirīgas apakšsadaļas, ja institūcijas nosaukuma aprakstgalva pieder aprakstgalvu kategorijai, kuras lietojumu kontrolē parauga aprakstgalva. Jāievēro atbilstošie noteikumi par parauga aprakstgalvu kontrolētām institūciju aprakstgalvām: izglītības iestādēm — A 1151; likumdošanas institūcijām — A 1155; militārajiem dienestiem — A 1159; reliģiskajiem un mūku ordeņiem — A 1186; kristīgajām konfesijām — A 1187. Dažas šī saraksta apakšsadaļas apzīmē personu grupas, piemēram, —**Darbinieki** un —**Ierēdņi un darbinieki**. Par apakšsadaļām ko lieto aiz personu grupu aprakstgalvām sk. A 1100.

Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās formas apakšsadaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem par formu, var lietot arī kā ar apakšlauku \$x kodētas tematiskās apakšsadaļas (sk. A 1075, 1.d)

\$x **Akreditēšana** (var pakārtot ģeogr.)

\$v **Albumi** (A 1935)

\$v **Amatu apraksti**

\$x **Amati**

Lieto aiz konkrētu valsts iestāžu nosaukumiem.

\$v **Anekdotas**

\$x **Apbalvojumi, godalgas utt.**

\$x **Arheoloģiskās kolekcijas** (A 1427)

\$v **Arhīvi** (A 1230)

\$x **Asignējumi un izdevumi** (A 1624)

Lieto aiz valsts institūciju nosaukumiem darbiem par šo institūciju finanšu lietām. Apakšsadaļu —**Finances** lieto aiz valsts institūciju nosaukumiem darbiem par šīm institūcijām nepiederošu naudas līdzekļu pārvaldību. Apakšsadaļu —**Finances** lieto aiz nevalstisku institūciju nosaukumiem darbiem par šo institūciju budžetu un naudas līdzekļu papildināšanu un izlietošanu.

\$x **Asignējumi un izdevumi** \$x **Inflācijas ietekme** (A 1580)

\$x **Atspoguļojums presē** (var pakārtot ģeogr.)

\$x **Atšķirības zīmes**

\$x **Audits** (A 1624)

\$v **Audiokasešu katalogi** (A 1316)

\$x **Automatizācija**

\$v **Bibliogrāfijas**

Lieto institūcijas publikāciju sarakstiem vai publikāciju sarakstiem par institūciju.

\$x **Bibliotēka** (A 1427)

Lieto aiz nosaukumiem institūcijām, kuru pārziņā vai īpašumā ir bibliotēka, kuras krājumam nav oficiāls patstāvīgas bibliotēkas statuss. Patstāvīgām bibliotēkām jāveido aprakstgalva bibliotēkas nosaukumam.

\$x **Bibliotēkas**

Lieto aiz nosaukumiem tādām institūcijām, kurās ir no vairākām bibliotēkām sastāvoša bibliotēku sistēma, un šai sistēmai nav izveidota institūcijas nosaukuma aprakstgalva, vai arī to nav iespējams izveidot.

A 1105 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Institūcijas

§x **Bibliotēkas krājumi**

§x **Biedrības utt.** (A 2060)

§v **Biogrāfijas** (A 1330)

Lieto ar institūciju saistītu dažādu kategoriju personu kolektīvajām biogrāfijām, piemēram, universitātes mācību spēku, studentu un absolventu biogrāfijas. Noteiktu kategoriju ar institūciju saistītu personu biogrāfijām lieto apakšiedaļu —**Biogrāfijas** aiz attiecīgās personu kategorijas apakšiedaļas, piemēram, —**Darbinieki**; —**Ierēdņi un darbinieki**; —**Prezidenti** utt.

§v **Biogrāfijas** §v **Portreti** (A 1935)

§v **Biogrāfijas** §v **Vārdnīcas** (A 1540)

§v **Biogrāfijas** §v **Vārdnīcas** §x **Franču, [Itāļu utt.] valoda**

§v **Biogrāfijas** §x **Vēsture un kritika**

§x **Bonzai kolekcijas** (A 1427)

§x **Celtnes**

Lieto darbiem, kuros apskatītas institūcijas izmantotās vai tai piederošās celtnes kopumā. Atsevišķu celtnu nosaukumu aprakstgalvas veido atbilstoši A 1334.

§x **Ceļojumi** (var pakārtot *ģeogr.*)

§v **Ceļveži** (A 1645)

§x **Dabaszinātniskās kolekcijas** (A 1427)

§v **Daiļliteratūra** (A 1790)

§v **Daiļliteratūra bērniem** (A 1690)

§x **Dalība**

Lieto darbiem par piederību kādai organizācijai.

§v **Darbības programmas**

Lieto aiz konkrētu politisko partiju nosaukumiem.

§x **Darbinieki**

Lieto aiz konkrētu nevalstisko institūciju nosaukumiem. Aiz konkrētu starptautisku institūciju, valsts institūciju vai tamlīdzīgu institūciju nosaukumiem lieto apakšiedaļu —**Ierēdņi un darbinieki**.

Sk. A 1100 par apakšiedaļām, ko lieto aiz personu grupu aprakstgalvām.

§x **Datu apstrāde**

§x **Dāvinājumi un dotācijas**

§x **Diapozitīvu kolekcijas** (A 1427)

§v **Direktoriji** (A 1558)

§x **Disciplīna**

§v **Diskogrāfija** (A 1361)

§v **Dokumentācija un sarakste**

§v **Drāma** (A 1780)

§v **Drāma bērniem** (A 1690)

§x **Drošības pasākumi**

§v **Dzeja** (A 1800)

§v **Dzeja bērniem** (A 1690)

§v **Dziesmas un mūzika** (A 2075)

§v **Dziesmas un mūzika** §v **Teksti** (A 2190)

§x **Dziesmas un mūzika** §x **Vēsture un kritika** (A 2075)

§x **Eksāmeni** (A 2186)

§x **Ērģeles**

Lieto aiz nosaukumiem institūcijām, kurām pieder vienas vai vairākas ērģeles, (galvenokārt baznīcu, koncertzāļu u. tml.) nosaukumiem.

§x **Etnoloģiskās kolekcijas** (A 1427)

§x **Etnomūzikas kolekcijas** (A 1427)

Brīvi pievienojamās apakšsadaļas: A 1105 Institūcijas

§x **Finanses** (A 1624)

Lieto aiz nevalstisko institūciju nosaukumiem darbiem par šo institūciju budžeta un naudas līdzekļu iegūšanu un izlietošanu. Lieto arī aiz valsts institūciju nosaukumiem darbiem par šīm institūcijām nepiederošu līdzekļu pārvaldību. Aiz valsts institūciju nosaukumiem darbiem par šo institūciju finanšu lietām, lieto apakšsadaļu —**Assignējumi un izdevumi**.

§x **Fotogrāfiju kolekcijas** (A 1427)

§x **Gadadienas utt.**

§v **Gadījumu izpēte** (A 1350)

§x **Grāmatvedība** (A 1624)

§x **Grāmatzīmēs**

§v **Genealogija** (A 1631)

§v **Hartas**

§x **Heraldika**

§x **Herbārijs** (A 1427)

Lieto aiz institūciju nosaukumiem darbiem par šo institūciju herbārijiem, kuru nosaukumiem nav izveidota institūcijas aprakstgalva, vai arī to nav iespējams izveidot.

§x **Historiogrāfija**

§v **Humors bērniem** (A 1690)

§x **Iekārtas un apgāde**

§x **Ierēdņi un darbinieki**

Lieto aiz konkrētu starptautisko institūciju, valsts institūciju vai tām līdzīgu institūciju nosaukumiem. Aiz nevalstisko institūciju nosaukumiem lieto apakšsadaļu —**Darbinieki**.

Sk. A 1100 par apakšsadaļām, ko lieto aiz personu grupu aprakstgalvām.

§x **Ierēdņi un darbinieki** §x **Algās utt.**

§x **Ierēdņi un darbinieki** §x **Algās utt.** §x **Reģionālās atšķirības**

§x **Ierēdņi un darbinieki** §x **Atvaļinājuma piešķiršanas kārtība**

§x **Ierēdņi un darbinieki** §x **Atvaļinājumi**

§x **Ierēdņi un darbinieki** §x **Kadru mainība**

§x **Ierēdņi un darbinieki** §x **Nelaimes gadījumi**

§x **Ietekme** (A 1675)

§x **Informācijas dienesti** (A 1675.5)

§x **Informācijas resursu menedžments** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Informācijas tehnoloģija**

§v **Intervijas** (A 1678)

Lieto ar konkrēto institūciju saistītu personu interviju sakopojumiem. Ja iespējams, lieto aiz apakšsadaļas, kas apzīmē konkrētas personu grupas, piemēram, —**Darbinieki** vai —**Prezidenti**.

§x **Inventarizācija**

§x **Izdošana** (var pakārtot ģeogr.)

§v **Kalendāri**

§x **Kapelāni**

Sk. A 1100. par apakšsadaļām, ko lieto aiz personu grupu aprakstgalvām.

§v **Karikatūras**

§x **Karšu kolekcijas** (A 1427)

§v **Kartes** (A 1865)

§v **Kartes bērniem**

§x **Kartes** §v **Bibliogrāfijas**

§v **Katalogi** (A 1360)

§x **Kinofilmās**

§x **Klientu apkalpošana**

§x **Kolekcionējamie priekšmeti** (var pakārtot ģeogr.)

A 1105 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Institūcijas

§x Komandas darbs

Lieto aiz konkrētu politisko partiju nosaukumiem.

§v Komiksi utt.

§v **Kompaktdisku katalogi** (A 1361)

§v **Kopsavilkumi** (A 1205)

§x Korupcija

§x Labdarības iestādes

Lieto darbiem par labdarības iestādēm, kuras sponsorē attiecīgā institūcija.

§x Lēmumu pieņemšana

§v Literārie krājumi

§x **Literatūrā** (A 362; A 1780; A 1790; A 1800)

§x **Mājas un uzturēšanās vietas** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz visu veidu izpildītājgrupu nosaukumu aprakstgalvām, piemēram, **Beatles—Mājas un uzturēšanās vietas** darbiem par šīs grupas atsevišķu dalībnieku reālajām mājām. Apakšiedaļu lieto arī darbiem par grupas dalībnieku iemīļotām vai bieži apmeklētām uzturēšanās vietām, kā arī vietām, ar kurām tie ir saistīti.

§v Humors

§v **Mākslā** (A 362; A 1250; A 1935)

§x **Mākslas kolekcijas** (A 1427)

Lieto aiz konkrētu institūciju nosaukumiem, ja institūcijas īpašumā vai pārziņā ir mākslas darbi, un institūcija nav ne mākslas galerija, ne muzejs.

§x Mākslas protekcija

§x Menedžments

Lieto aiz konkrētu institūciju, t. sk. valsts iestāžu, galeriju, muzeju, parku u. tml. nosaukumiem. Aiz konkrētu bibliotēku, veselības un izglītības jomas institūciju un sociālo dienestu nosaukumiem lieto apakšiedaļu —**Pārvalde**.

§v **Mikroformu katalogi** (A 1361)

§x **Monētu kolekcijas** (A 1427)

§x **Muzeji** (A 1916)

§x **Mūzikas instrumentu kolekcijas** (A 1427)

§v Noteikumi un prakse

Nelieto aiz konkrētu izglītības institūciju un militāro dienestu nosaukumu aprakstgalvām. Aiz tām lieto apakšiedaļu —**Nolikumi** (salīdzināt ar A 1151; A 1159)

§x **Novērtējums** (A 1591)

§x Nozīmēšana

§x **Numismātiskās kolekcijas** (A 1427)

§x Ordeņi

§x Pārvalde

Lieto aiz konkrētu bibliotēku, veselības un izglītības jomas institūciju un sociālo dienestu nosaukumiem. Aiz citu institūciju, t. sk. valsts institūciju, galeriju, muzeju, parku u. tml. nosaukumiem, lieto apakšiedaļu —**Menedžments**.

§x **Pastmarkās** (A 1945)

§x **Pastmarku kolekcijas** (A 1427)

§x Personāla vadība

§x Personāllietas

§x **Pētniecība** (var pakārtot ģeogr.) (A 2020)

§x Pētniecības granti

§v **Plakāti** (A 1945.5)

§x **Plakātu kolekcijas** (A 1427)

§x Plānošana

Brīvi pievienojamās apakšsadaļas: A 1105 Institūcijas

§x **Plašsaziņas līdzekļos**

§x **Politiskā darbība** (A 1942)

§x **Prasības pret ...**

§x **Prezidenti**

Sk. A 1100 par apakšsadaļām, ko lieto aiz personu grupu aprakstgalvām.

§x **Priekšnesumi** (var pakārtot ģeogr.)

Lieto aiz visu veidu izpildītājgrupu nosaukumiem darbiem par šo grupu priekšnesumiem.

§x **Privilēģijas un atvieglojumi**

Lieto aiz konkrētu starptautisku institūciju nosaukumiem.

§x **Profesionālā orientācija** (var pakārtot ģeogr.) (A 2232)

§x **Reliģija** (A 1997)

§x **Reorganizācija**

§x **Rituāli**

Lieto aiz slepenu biedrību nosaukumiem.

§x **Sabiedriskā doma** (A1955)

§x **Sabiedriskās attiecības** (var pakārtot ģeogr.)

§x **Sagāde**

Lieto aiz valsts institūciju nosaukumiem.

§x **Sakaru sistēmas**

§x **Sanitārija**

§v **Saraksti** (A 1558)

§x **Simtgades svinības utt.**

§v **Skaņu ierakstu katalogi** (A 1361)

§x **Sprādziens, [datējums]** (A 1078; A 1560)

Lieto arī aiz konkrētu celtņu, būvju u. tml. nosaukumiem.

§v **Statistika** (A 2095)

§v **Struktūra**

§v **Tālruņu katalogi** (A 1558)

§v **Terminoloģija** (A 2184)

§v **Tiesu procesi, tiesāšanās utt.** (A 2228)

§x **Tīrīšanas**

Lieto aiz konkrētu politisku partiju nosaukumiem.

§v **Tūrisma maršruti** (A 1645)

§x **Ugunsgrēks, [datējums]** (A 1078; A 1560)

Lieto arī aiz konkrētu celtņu, būvju u. tml. nosaukumiem.

§x **Uniformas**

§x **Valoda**

§x **Valsts iestāžu dokumenti**

Lieto aiz valsts institūciju nosaukumiem.

§x **Vārds un nosaukums** (A1919)

§v **Veidlapas**

§x **Vēlēšanas**

§x **Vēsture** (A 1647)

§x **Vēsture §y 16. gs.** (A 1647)

§x **Vēsture §y 17. gs.** (A 1647)

§x **Vēsture §y 18. gs.** (A 1647)

§x **Vēsture §y 19. gs.** (A 1647)

§x **Vēsture §y 20. gs.** (A 1647)

§x **Vēsture §y 21. gs.** (A 1647)

§x **Vēsture §v Avoti** (A 2080)

A 1105 Brīvi pievienojamās apakšsēdas: Institūcijas

\$x **Vēsture** *\$v* **Hronoloģija** (A 1367)

\$v **Vietējo varas orgānu lēmumi**

\$x **Zīmogs**

\$x **Zinātnisko aparātu kolekcijas** (A 1427)

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1110 Personvārdi

PAMATOJUMS: *Formas un tematiskās apakšiedaļas, ko lieto aiz personvārdiem, agrāk grupēja pēc personas piederības noteiktai personu kategorijai: valdniekiem un valstsvīriem, mūziķiem, filozofiem, reliģiju dibinātājiem un rakstniekiem. Šīs apakšiedaļas tika iekļautas **Kongresa bibliotēkas priekšmetu sarakstā** aiz raksturīgu personvārdu parauga aprakstgalvām ar mērķi samazināt līdz minimumam un uzturēt **Kongresa bibliotēkas priekšmetu sarakstā** ietvertos personvārdus. Katrai personu kategorijai tika publicēti atsevišķi apakšiedaļu saraksti. Apakšiedaļas, kas var lietot aiz visu kategoriju personvārdiem, iekļāva vispārīgo apakšiedaļu sarakstā (A 1095). Pašreizējie noteikumi ietver pārstrādātu vispārīgā apakšiedaļu saraksta un konkrēto personu kategoriju apakšiedaļu saraksta apvienojumu un attiecas uz visiem personvārdiem neatkarīgi no personu kategorijas. Atsevišķu apakšiedaļu sarakstu rakstnieku personvārdiem (A 1155.4) pārtrauca lietot 1998. gadā.*

GALVENAIS PRINCIPS: *Piešķirot personvārda aprakstgalvu, to pakārto ar atbilstošu formas vai tematisko apakšiedaļu no turpmāk sniegtā apakšiedaļu saraksta. Ja piešķirtā tematiskā apakšiedaļa ir nozīmīgs pieejas punkts darbam, jānodrošina arī tieša priekšmetiskā pieeja šim tematam, piešķirot darbam papildu aprakstgalvu.*

1. Personvārda aprakstgalvas. Pilnai kādas personas biogrāfijai, t. sk. autobiogrāfijai, vai šīs personas dzīves un/vai darbības vispārīgam apskatam vai kritiskam pārskatam piešķir nepakārtotu personvārda aprakstgalvu. Nepakārtotas personvārdu aprakstgalvas piešķir arī darbiem, kuros aplūkoti vairāk nekā trīs atsevišķi personas dzīves vai darbības aspekti, kā arī darbiem, kuru temata(-u) atspoguļošanai apakšiedaļu sarakstā nav atbilstošas apakšiedaļas. Jāievēro A 1330 vadlīnijas un noteikumi par priekšmeta aprakstgalvu piešķiršanu biogrāfiskiem darbiem.

2. Brīvi pievienojamās apakšiedaļas. Ja nepieciešams, personvārdu aprakstgalvas pakārto ar atbilstošām formas vai tematiskajām apakšiedaļām pēc brīvās pievienošanas principa no turpmāk sniegtā apakšiedaļu saraksta. Personvārdu aprakstgalvu pakārtošanai var izmantot arī tās A 1095 sarakstā minētās vispārīgās formas un tematiskās apakšiedaļas, kurām pievienots formulējums „Lieto aiz priekšmeta aprakstgalvām”. Apakšiedaļas piešķir atbilstoši vadlīnijām un pievienotajām darbības lauka piezīmēm. Pievienotie noteikumu lapu numuri norāda, kur meklējama detalizētāka informācija par attiecīgo apakšiedaļu. Ja apakšiedaļa ir piemērota katalogizējamā darba tematam, to lieto, neņemot vērā datubāzē par personu jau izveidotās vai izveidot paredzētās datnes lielumu.

3. Pretrunīgi gadījumi. Aiz dažām unikālu un ļoti nozīmīgu personu, piemēram, **Gautama Buda; Muhammad, pravietis, ap 570-632; Jēzus Kristus un Shakespeare, William, 1564-1616** personvārdiem ir izveidotas apakšiedaļas, kas atšķiras, ir pretrunā vai arī nav atrodamas turpmāk dotajā apakšiedaļu sarakstā. Šādos gadījumos priekšroka ir jau izveidotajai apakšiedaļai, nevis apakšiedaļai no saraksta. Turpina lietot jau izveidoto apakšiedaļu.

4. Jaunas apakšiedaļas. Ierosinot izveidot jaunas, šo sarakstu papildinošas apakšiedaļas, jāievēro, ka šīm apakšiedaļām jābūt potenciāli plaši lietojamām. Specifiskiem tematiem par unikālām un ļoti nozīmīgām personām priekšmetu autoritatīvajā datnē izveido speciālas apakšiedaļas lietošanai tikai aiz attiecīgo personvārda aprakstgalvām, piemēram, **Marija, Dievmāte, Svētā—Pasludināšana**. Personām, kas nav tik prominentas vai plaši pazīstamas, aiz personvārda aprakstgalvām speciālus tematus kā apakšiedaļas neveido. Tā vietā piešķir atbilstošāko apakšiedaļu no saraksta, kā aprakstīts turpmāk 5. sadaļā, vai arī lieto nepakārtotu personvārda aprakstgalvu ar papildu aprakstgalvu konkrētam tematam.

A 1110 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Personvārdi

5. *Apakštemati.* Ja katalogizējamā darba temats atbilst ar apakšiedaļu apzīmētā temata apakštematam vai aspektam, bet ir pārāk specifisks, lai būtu ietverts apakšiedaļu sarakstā kā atsevišķa apakšiedaļa, tematam piešķir atbilstošu plašākas nozīmes apakšiedaļu. Konkrētajam tematam veido papildu ierakstu.
Piemēri:

Darba nosaukums: *The professional ethics of Dr. John Smith, surgeon.*

600 10 \$a Smith, John \$x Ētika.

650 #0 \$a Ķirurgi \$x Profesionālā ētika.

Darba nosaukums: *The murder trial of Wilbur Jackson.*

600 10 \$a Jackson, Wilbur \$x Tiesu procesi,
tiesāšanās utt.

650 #0 \$a Tiesu procesi (slepkavība) \$z Amerikas
Savienotās Valstis \$z Pitsburga.

6. *Personas ar vairākām profesijām.*

a. *Vispārīgais noteikums.* Ja neveidojas pretruna ar apakšiedaļu no saraksta, personas ar vairākām profesijām apskata tajā aspektā, kādā tās apskatītas katalogizējamajā darbā. Piemēram, ja **Luce, Clare Boothe, 1903-1987** darbā tiek apskatīta kā diplomāte un politiķe, tad piešķir šīs personas veidam atbilstošas apakšiedaļas. Ja citā darbā viņa aplūkota kā dramaturģe, piešķir apakšiedaļas, kas sarakstā paredzētas lietošanai aiz rakstnieku personvārdiem.

b. *Pretrunas starp apakšiedaļām, ko lieto aiz rakstnieku personvārdiem, un apakšiedaļām, ko lieto aiz citu personu grupu personvārdiem.* Situācijā, kad veidojas pretruna starp vispārīgu apakšiedaļu no saraksta un apakšiedaļu, kas paredzēta lietošanai tikai aiz rakstnieku personvārdiem, piešķir apakšiedaļu, kura atspoguļo pazīstamāko personas darbības jomu. Piemēram, apakšiedaļu —**Literārā māksla** lieto tikai aiz personu, kas nav pazīstamas kā literāti, aprakstgalvām. Šo apakšiedaļu nevar lietot, piemēram, aiz personvārda **Fitzgerald, F. Scott (Francis Scott), 1896-1940**.

Ja reiz ir noteikta kādas personas pazīstamākā darbības joma, un aiz personvārda piešķirta šai jomai atbilstoša apakšiedaļa, to turpina lietot attiecīgā jēdziena apzīmēšanai pat tad, ja katalogizējamajā darbā apskatīta cita personas darbības joma.

7. *Saistība ar konkrētu disciplīnu, nozari vai tematu.* Apakšiedaļu sarakstā ir divas apakšiedaļas, kas atspoguļo personas saistību ar konkrētu disciplīnu, nozari vai tematu: —**Karjera [konkrētā nozarē vai disciplīnā]** un **Zināšanas**—[konkrēts temats]. Vadlīnijas to lietošanai sniegtas turpmāk tekstā. Izmantojot brīvas pievienošanas principu, slīprakstā iespīestās vārdkopas vai apakšiedaļas vietā lieto konkrētās nozares vai temata nosaukumu. Tematu vai nozari attēlojošu vārdkopu pēc iespējas skaidrāk un kodolīgāk formulē tiešā vārdu kārtībā, piemēram, —**Karjera tērpu dizainā**; —**Karjera augstākajā izglītībā**. Pakārtojot tālāk apakšiedaļu —**Zināšanas**, var lietot inverso formu, ja pamataprakstgalva ir inversā formā, piemēram, —**Zināšanas**—**Filozofija, indiešu**. Piešķir papildu aprakstgalvu konkrētajai nozarei vai tematam.

a. —**Karjera [konkrētā nozarē vai disciplīnā]**. Lieto darbiem, kuros aprakstīti notikumi personas darba dzīvē vai darbība profesijā vai arodā, piemēram, **Washington, George, 1732-1799**—**Karjera kartēšanā**.

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1110 Personvārdi

b. —Zināšanas—[konkrēts temats]. Apakšiedaļu —**Zināšanas** var pakārtot tālāk ar jebkuru atbilstošu tematu. Šo apakšiedaļu lieto darbiem, kuros apskatītas personas zināšanas par noteiktu tematu, kas ir vai nu pašas personas izklāstītas, vai arī izriet no personas dzīves un darbiem, piemēram, **Debussy, Claude, 1862-1918—Zināšanas—Literatūra**. Šo apakšiedaļu lieto arī darbiem, kuros apskatīta šīs personas iegūtā izglītība kādā noteiktā jomā.

*Piezīme: 2004. gada septembrī tika likvidētas divas apakšiedaļas, kas apzīmē personas saistību ar konkrētu nozari vai tematu: **Ieguldījums [konkrēta nozare vai temats]** un **Uzskati par [konkrēts temats]**. Darbiem, kuros apskatīts personas būtisks ieguldījums vai sasniegumi konkrētā nozarē vai tematā, kas gūti, darbojoties kā profesionālim vai amatierim, piešķir personvārda aprakstgalvu kombinācijā ar konkrētā temata u. tml. aprakstgalvu. Darbiem par personas paustajiem filozofiskajiem uzskatiem vai uzskatu sistēmu par konkrētu tematu, vai arī personas filozofiskajiem uzskatiem par tematu citu personu skatījumā, piešķir arī konkrētā temata aprakstgalvu. Darbiem, kuros apskatīti personas uzskati vai attieksme pret konkrēto tematu, kas ir vai nu pašas personas izklāstīti, vai arī no personas dzīves un darbiem izrietoši, piešķir personvārda un temata aprakstgalvas. Lai gan apakšiedaļa —**Uzskati par [konkrētais temats]** kopumā vairs nav autorizēta lietošanai aiz personvārdiem kā brīvi pievienojama, taču to var turpināt lietot aiz personu aprakstgalvām, kurām tā īpaši izveidota, piemēram, **Jēzus Kristus un Lincoln, Abraham, 1809-1865**.*

8. Papildu aprakstgalvu piešķiršana. Ar apakšiedaļu attēlotam nozīmīgam darba aspektam, lai nodrošinātu tā izguvi, piešķir papildu aprakstgalvu.

Daudzu apakšiedaļu apzīmētie temati paši par sevi nav nozīmīgi, piemēram, formas apakšiedaļa —**Albumi** vai tematiskā apakšiedaļa —**Bērnība un jaunība**, kas atspoguļo indivīda personīgās dzīves aspektus. Citas apakšiedaļas tomēr apzīmē nozīmīgus jēdzienus, ko var lietot gan kā tematiskās apakšiedaļas aiz personvārdu aprakstgalvām, gan kā tematiskās aprakstgalvas, kas attēlo pašu tematu. Situācijas, kurās jāpiešķir papildu aprakstgalvas, ir norādītas sarakstā. *Piemēri:*

*Darba nosaukums: **Lincoln and Black freedom : a study in presidential leadership.***

600 10 \$a Lincoln, Abraham, \$d 1809-1865 \$x Attiecības ar afroamerikāņiem.

650 #0 \$a Afroamerikāņi \$x Vēsture \$y Līdz 1863.

650 #0 \$a Afroamerikāņi \$x Vēsture \$y 1863-1877.

*Darba nosaukums: **Voyage to China.***

651 #0 \$a Ķīna \$x Ceļojumu apraksti.

600 10 \$a Smith, John, \$x Ceļojumi \$z Ķīna.

Piezīme: Biogrāfiskiem darbiem un tamlīdzīgiem materiāliem, piemēram, anekdotēm, dienasgrāmatām, intervijām, portretiem u. tml. piešķir papildu aprakstgalvas atbilstoši A 1330, A 1480, A 1538, A 1678 u. c. norādījumiem.

A 1110 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Personvārdi

KB prakse:

9. Ieviešana. Šajos noteikumos aprakstītās darbības attiecas galvenokārt uz jauniem katalogizējamiem materiāliem. Nav jācenšas KB datubāzē sistemātiski pārskatīt esošajiem ierakstiem piešķirtās priekšmeta aprakstgalvas. Ja ar esošajiem ierakstiem saskaras parastajā katalogizēšanas procesā, tos izvērtē un nepieciešamības gadījumā izlabo. Piešķirot jaunu apakšiedaļu no šī saraksta aiz kāda personvārda pirmo reizi, KB datubāzē jālabo tās attiecīgā personvārda apakšiedaļas, kas ir pretrunā ar jauno apakšiedaļu.

Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās formas apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem par formu, var lietot arī kā ar apakšlauku \$x kodētas tematiskās apakšiedaļas (sk. A 1075, 1.d).

\$v **Adaptācijas**

Lieto aiz rakstnieku, mākslinieku vai komponistu personvārdiem, ko piešķir krājumiem, kas satur šo personu sacerējumu adaptācijas, kuras radījušas citas personas, vai darbiem par šīm adaptācijām. Par attiecīgās personas veiktu citu personu darbu tēmu adaptāciju krājumiem vai darbiem par šīm adaptācijām sk. —**Avoti**.

\$v **Albumi** (A 1935)

Lieto ar personu saistītiem attēlus saturošiem darbiem.

Alegorija sk. —**Symbolisms**

\$x **Alkohola lietošana**

Lieto darbiem par attiecīgās personas(-u) alkohola lietošanu vai atkarību no alkohola.

Sk. arī —**Narkotiku lietošana**

\$x **Alūzijas**

Lieto īsiem izteikumiem par mūsdienu (personas dzīves periods) un agrāko laiku personām.

Sk. arī —**Anekdotēs**; —**Citāti**

\$v **Anekdotēs**

Lieto īsu stāstījumu krājumiem par patiesiem notikumiem attiecīgās personas dzīvē.

Sk. arī —**Alūzijas**

Anekdotēs, asprātības, satīra utt., sk. —**Anekdotēs**

\$x **Anonīmi un pseidonīmi**

\$x **Apbalvojumi, godalgas utt.**

Apbedīšana sk. —**Nāve un apbedīšana**

Apglabāšana sk. —**Nāve un apbedīšana**

\$x **Apģērbs**

\$x **Apžēlošana**

Lieto darbiem par attiecīgās personas likumīgo atbrīvošanu no soda izciešanas par nodarīto pārkāpumu.

\$x **Arheoloģiskās kolekcijas** (A 1427)

Lieto darbiem par attiecīgās personas arheoloģisku priekšmetu vai artefaktu kolekcijām.

\$v **Arhīvi** (A 1230)

Lieto ar attiecīgo personu saistītu publisku vai privātu dokumentālu materiālu vai oficiālu dokumentu krājumiem, kas satur manuskriptus, dienasgrāmatas, saraksti, fotogrāfijas vai citus vēsturisku interesi izraisošus materiālus, kā arī darbiem par šādiem materiāliem.

Sk. arī —**Dienasgrāmatas**; —**Manuskripti**; —**Piezīmju grāmatiņas, skiču burtnīcas utt.**; —**Sarakste**

Atdarinājumi sk. —**Parodijas, atdarinājumi utt.**

\$x **Atentāta mēģinājumi**

\$x **Atentāta mēģinājums, [datējums]** (A 1078)

\$x **Atentāti**

Brīvi pievienojamās apakšsadaļas: A 1110 Personvārdi

§x **Atkāpšanās no amata**

Sk. arī —**Atteikšanās no troņa, tiesībām, [datējums]**; —**Impīčments**

§x **Atteikšanās no troņa, tiesībām, [datējums]** (A 1078)

§x **Attiecības ar [konkrētu personu vai etnisku grupu]**

Papildus piešķir konkrētās grupas aprakstgalvu, nepieciešamības gadījumā to pakārtojot ar atbilstošu apakšsadaļu.

Attiecības ar darbiniekiem sk. —**Darbinieki**

Attiecības ar draugiem un kolēģiem sk. —**Draugi un kolēģi**

Attiecības ar ģimeni sk. —**Ģimene**

§x **Attiecības ar sievietēm**

Lieto darbiem par personiskām attiecībām. Darbiem par attiecībām ar kādu konkrētu sievieti, papildus piešķir šīs sievietes personvārda aprakstgalvu.

§x **Attiecības ar vīriešiem**

Lieto darbiem par personiskām attiecībām. Darbiem par attiecībām ar kādu konkrētu vīrieti, papildus piešķir šī vīrieša personvārda aprakstgalvu.

Attieksme pret [konkrēts temats] sk. —**Uzskati par [konkrētu tēmu]**

§v **Audioadaptācijas**

Lieto darbiem, kuros apskatītas attiecīgās personas sacerējumu audioadaptācijas vai arī šādu audioadaptāciju krājumiem.

Autobiogrāfijas, lieto [**personvārds**]

§v **Audiokasešu katalogi** (A 1316)

§v **Autogrāfi**

Lieto darbiem par personas autogrāfiem vai rokraksta paraugiem vai arī šādu materiālu kolekcijām.

§v **Avoti** (A 2080)

Lieto darbiem par materiāliem, kas ir attiecīgās personas radošo darbu vai ieceru idejiskie vai iedvesmas avoti, kā arī šādu materiālu krājumiem. Par darbiem, kas apskata šīs personas sacerējumu adaptācijas, kuras veikušas citas personas, kā arī šādu adaptāciju krājumiem sk. —**Adaptācijas**.

Bēres sk. —**Nāve un apbedīšana**

§x **Bērnība un jaunība**

§v **Bibliogrāfijas** (A1322)

Lieto attiecīgās personas publikāciju vai par personu publicēto darbu sarakstiem.

§x **Bibliotēka** (A 1427)

Lieto darbiem par attiecīgajai personai piederošu bibliotēku.

Sk. arī —**Grāmatas un lasīšana**

§x **Bibliotēka** §v **Marginālijas**

Lieto darbiem par piezīmēm, kas rakstītas uz attiecīgajai personai piederošu sacerējumu malām un kas ir pašas personas vai citu cilvēku uzrakstītas.

§x **Bibliotēka** §v **Mikroformu katalogi** (A 1361)

§x **Bibliotēkas krājumi**

Lieto darbiem par bibliotēkās pieejamiem resursiem vai īpašiem krājumiem, kas paredzēti studijām un pētījumiem par attiecīgo personu.

§x **Biedrības utt.** (A 2060)

Lieto darbiem par organizācijām, kuru darbības lauks vai specializācija ir attiecīgās personas dzīve vai darbība.

Bieži apmeklētas vietas sk. —**Mājas un uzturēšanās vietas**

Biogrāfijas, lieto [**personvārds**]

§x **Bonzai kolekcijas** (A 1427)

Lieto darbiem par attiecīgās personas bonzai kolekciju.

Braucieni sk. —**Ceļojumi**

§x **Brīnumi**

Lieto aiz personvārdiem personām, kurām brīnumi tiek piedēvēti.

A 1110 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Personvārdi

§x Brīvmūrniecība

Lieto darbiem par attiecīgās personas piederību brīvmūrniekiem vai saistību ar šo organizāciju.

§v Bruņinieku romāni (A 1795)

Lieto kā formas apakšiedaļu aiz vēsturisku vai leģendāru personu, kuras galvenokārt ir personāži viduslaiku leģendās par bruņinieku mīlas dēkām un piedzīvojumiem, personvārdiem. Nelieto šīs personas sarakstītiem bruņinieku romāniem.

§x Ceļojumi (var pakārtot ģeogr.)

Lieto darbiem par attiecīgās personas ceļojumiem, kurus uzrakstījusi pati persona vai citas personas. Ja apakšiedaļu pakārto tālāk ar vietas nosaukumu, piešķir tipveida papildu aprakstgalvu **[vieta]—Ceļojumu apraksti.**

Sk. arī —**Trimda**

§x Cenzūra (var pakārtot ģeogr.)

§v Citāti (A 1969)

Lieto attiecīgās personas citātu vai citātu par šo personu krājumiem, kā arī darbiem par šiem citātiem.

Sk. arī —**Alūzijas; —Kalendāri**

§x Dabaszinātniskās kolekcijas (A 1427)

Lieto darbiem par attiecīgās personas dabaszinātnisku objektu vai paraugu kolekcijām.

§v Daiļliteratūra (A 1790)

Lieto kā formas apakšiedaļu daiļliteratūras darbiem par attiecīgo personu. Darbiem, kuros apskatīts vai kritizēts par šo personu sacerēts literārs darbs, piešķir tematisku aprakstgalvu **[personvārds]—Literatūrā.**

§v Daiļliteratūra bērniem

§x Daiļliteratūras darbi

Lieto kritikām par attiecīgās personas sarakstītajiem literārajiem darbiem. Nelieto aiz autoru, kuri galvenokārt raksta daiļliteratūru, aprakstgalvām.

Sk. arī —**Proza**

§x Darbības vietas

Lieto aiz rakstnieku personvārdu aprakstgalvām darbiem par viņu sacerējumu darbības vietām.

§x Darbinieki

Lieto darbiem par attiecīgās personas nodarbinātiem cilvēkiem, piemēram, mājamkalpotājiem u. tml.

§v Darbu katalogi

Lieto mākslinieku vai amatnieku darbu visaptverošiem uzskaitījumiem vienā vai visos medijos, parasti hronoloģiski vai sistemātiski kārtotiem un papildinātiem ar darbu aprakstiem vai kritiskām piezīmēm.

§v Diapozitīvi

§x Diapozitīvu kolekcijas (A 1427)

Lieto darbiem par attiecīgās personas diapozitīvu kolekcijām.

§v Dienasgrāmatas (A 1538)

Lieto attiecīgās personas dienasgrāmatu krājumiem vai darbiem par tām. Lieto arī atsevišķu dienasgrāmatu izdevumiem.

Dievlūgšanas literatūra sk. —**Lūgšanas un lūgšanās**

§v Diskogrāfija (A 1361)

Lieto personas vai par personu ierakstītiem skaņu ierakstu sarakstiem vai katalogiem.

Sk. arī —**Skaņu ierakstu katalogi**

§v Drāma (A 1780)

Lieto kā formas un tematisko apakšiedaļu lugām un muzikāli dramatiskiem darbiem par attiecīgo personu, t. sk. operām, baletiem, muzikālajām komēdijām u. tml. Darbiem, kuros apskatītas vai kritizētas par šo personu sarakstītās lugas u. tml., piešķir tematisku aprakstgalvu **[personvārds]—Literatūrā.**

§v Drāma bērniem

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1110 Personvārdi

\$x **Dramatiskie darbi**

Lieto attiecīgā rakstnieka dramatisko sacerējumu kritikām. Nelieto aiz rakstnieku, kuri galvenokārt raksta lugas, personvārdiem.

Sk. arī —**Kinofilmu scenāriji**; —**Komēdijas**; —**Radio un televīzijas lugas**; —**Traģēdijas**; —**Traģikomēdijas**

\$x **Dramaturģija**

Lieto aiz komponistu personvārdiem darbiem par šo komponistu radīto operu u.c. dramatisku sacerējumu rakstīšanas paņēmieniem.

\$x **Draugi un kolēģi**

Lieto darbiem par cilvēkiem, kas ir tuvi un cieši saistīti ar attiecīgo personu, piemēram, līdzdalībnieki un darba biedri.

Sk. arī —**Attiecības ar [konkrētu personu vai etnisku grupu]**; —**Darbinieki**; —**Ģimene**; —**Ienaidnieki**; —**Laikabiedri**; —**Mācekļi**

\$v **Dzeja** (A 1800)

Lieto kā formas apakšiedaļu dzejas darbiem par attiecīgo personu. Darbiem, kas apskata vai kritizē par šo personu sarakstīto dzeju, piešķir tematisku aprakstgalvu [**personvārds**]—**Literatūrā**.

\$v **Dzeja bērniem**

\$x **Dzejas darbi**

Lieto darbiem par attiecīgā rakstnieka sacerētu dzeju. Nelieto aiz rakstnieku, kas galvenokārt raksta tieši dzeju, aprakstgalvām.

\$v **Dziesmas un mūzika** (A 2075)

Lieto kā formas apakšiedaļu aiz personvārda atsevišķiem vokāliem vai instrumentāliem skaņdarbiem vai šādu skaņdarbu krājumiem par attiecīgo personu. Par atsevišķiem muzikāli dramatiskiem darbiem, piemēram, operām, baletiem, muzikālajām komēdijām vai to krājumiem par personu sk. —**Drāma**.

\$x **Dziesmas un mūzika** \$x **Vēsture un kritika** (A 2075)

\$v **Dziesmas un mūzika** \$v **Teksti** (A 2190)

\$x **Dzimšana**

Lieto darbiem, kuros apskatīti ar attiecīgās personas dzimšanu saistīti notikumi, piemēram, dzimšanas datums, gads u. tml.

Sk. arī —**Dzimšanas vieta**

Dzimšanas datums sk. —**Dzimšana**

Dzimšansdienu grāmatas sk. —**Kalendāri**

\$x **Dzimšanas vieta**

Dzīvesvietas sk. —**Mājas un uzturēšanās vietas**

\$x **Eksāmeni**

\$v **Eksāmeni, jautājumi utt.**

Erudīcija sk. —**Zināšanas un erudīcija**

\$v **Emuāri**

Lieto attiecīgās personas emuāriem vai emuāriem par šo personu.

\$x **Estētika**

Lieto darbiem, kuros apskatīti attiecīgās personas filozofiskie uzskati par mākslu vai skaistumu, kas ir vai nu pašas personas skaidri izklāstīti vai arī izriet no personas radošajiem darbiem. Par darbiem par personas zināšanām estētiskā sk. —**Zināšanas—Estētika**.

\$x **Ētika**

Lieto darbiem par attiecīgās personas individuālo ētiku un vērtību sistēmu.

\$x **Etnoloģiskās kolekcijas** (A 1427)

Lieto darbiem par attiecīgās personas etnoloģiskajām kolekcijām.

\$x **Etnomūzikas kolekcijas** (A 1427)

Lieto darbiem par attiecīgās personas etnomūzikas kolekcijām.

A 1110 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Personvārdi

§v **Filmu un video adaptācijas**

Lieto personas radošo darbu filmu un video adaptāciju krājumiem vai darbiem par šīm adaptācijām.

§x **Filozofija** (A 1929)

Lieto darbiem par attiecīgās personas filozofiskajiem uzskatiem. Nelieto aiz filozofu personvārdiem.

Sk. arī —**Estētika**; —**Ētika**; —**Reliģija**

§x **Finanses, personiskās** (A 1624)

Lieto darbiem par attiecīgās personas finansiālajiem darījumiem.

Sk. arī —**Īpašums**; —**Testaments**

§x **Fotogrāfiju kolekcijas** (A 1427)

Lieto darbiem par attiecīgās personas fotogrāfiju kolekcijām.

§x **Gadadienas utt.**

Lieto darbiem par gadadienu svinībām. Nelieto darbiem, kas publicēti tikai saistībā ar kādu gadadienu.

Garīgā dzīve sk. —**Reliģija**

Glosāriji sk. —**Valoda**—**Glosāriji utt.**

§x **Grāmatas un lasīšana** (A1333)

Lieto darbiem, kuros apskatīti rakstīti materiāli, par kuriem zināms, ka attiecīgā persona tos lasījusi, par šīs personas lasīšanas paradumiem un interesēm, par bibliotēkās abonētajām, draugu aizdotajām u. tml. grāmatām.

Sk. arī —**Bibliotēka**

§x **Grāmatzīmēs**

Genealoģija sk. —**Ģimene**

§x **Ģimene** (A 1361)

Lieto darbiem par attiecīgās personas ģimeni vai attiecībām ar ģimenes locekļiem. Lieto arī darbiem par ģenealoģiju. Piešķir papildu aprakstgalvu dzimtas vārdam.

Sk. arī —**Laulība**

§x **Hadīss**

Lieto aiz imamu personvārdiem, mutvārdu tradīcijās balstītiem darbiem par šī imama darbību un izteikumiem.

§x **Harmonija** (A 1438)

Lieto aiz komponistu personvārdiem darbiem par harmonijas principu izmantošanu šo komponistu skaņdarbos.

§x **Herbārijs** (A 1427)

§v **Hronoloģija** (A 1367)

Lieto darbiem, kuros hronoloģiskā secībā uzskaitīti attiecīgās personas dzīves notikumi vai radītie darbi, kā arī darbiem par šādu notikumu vai darbu hronoloģiju.

§v **Humors**

Lieto kā formas apakšiedaļu humoristiskiem darbiem par attiecīgo personu, kā arī darbiem par šīs personas humora izjūtu vai humora izpausmēm. Par humoru attēlos sk. —**Karikatūras**.

Humors attēlos sk. —**Karikatūras**

§v **Humors bērniem**

Ieguldījums [konkrētā nozarē vai tēmā]

Darbiem, kuros apskatīts attiecīgās personas ieguldījums vai sasniegumi attiecīgā nozarē vai jomā, kas gūti, darbojoties kā profesionālim vai amatierim, piešķir personvārda aprakstgalvu un konkrētā temata vai jomas papildu aprakstgalvu. Šo divu aprakstgalvu kombināciju piešķir arī darbiem par šīs personas proponētiem filozofiskajiem uzskatiem vai uzskatu sistēmu, vai arī tās filozofiskajiem uzskatiem citu personu skatījumā.

§x **Ienaidnieki**

Lieto darbiem par attiecīgās personas laikabiedriem, kuri oponentu šīs personas uzskatiem vai darbībai.

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1110 Personvārdi

§x **Iepriekšējā dzīve**

Lieto darbiem par attiecīgās personas iepriekšējo dzīvi.

§x **Ieslodzījums**

Lieto darbiem par attiecīgās personas reālu atrašanos ieslodzījumā labošanas darbu institūcijā vai karagūstekņu nometnē. Darbiem par laika periodiem, kuros persona atradies nebrīvē — verdzībā, apcietinājumā, mājas arestā, kā ģīlnieks vai aplenkumā, sk. —**Nebrīve, [no kura līdz kuram laikam]**.

Sk. arī —**Trimda**

§x **Ietekme** (A 1675)

Lieto darbiem par attiecīgās personas ietekmi uz citām personām, grupām, kustībām vai nacionālajām literatūrām. Piešķir ietekmēto personu, grupu, kustību vai literatūras papildu aprakstgalvu. Par darbiem, kuros aprakstīta publikas reakcija uz šīs personas darbiem tēlotājmākslā, literatūrā, mūzikā un izpildītājmākslā. sk. —**Novērtējums**

Ikonogrāfija sk. —**Albumi**

§v **Ilustrācijas** (A 1659)

Lieto darbiem par attiecīgās personas rakstītu daiļdarbu ilustrācijām vai ilustrāciju krājumiem. Par mākslas darbiem, kuros attēlota šī persona sk. —**Māksla**; —**Portreti**.

§x **Impīčments**

§x **Inaugurācija, [datējums]** (A 1078)

§x **Informācijas pakalpojumi** (A 1675.5)

Interpretācija sk. —**Kritika un interpretācija**

§v **Intervijas** (A 1678)

Lieto darbiem, kas sastāv no interviju vai sarunu pierakstiem ar attiecīgo personu, kuras notikušas viena vai vairāku iemeslu dēļ.

§x **Īpašums**

Lieto darbiem par kopējās mantas un visu veidu saistību nodošanu pēc attiecīgās personas nāves, t. sk. diskusijām īpašuma apstrīdēšanas gadījumos.

Sk. arī —**Testaments**

Izcelšanās sk. —**Ģimene**

Izdevumi sk. —**Bibliogrāfijas**

Izglītība sk. —**Zināšanas un erudīcija**

Izglītība sk. —**Zināšanas un erudīcija**

Izteikumi sk. —**Citāti**

Jaunība sk. —**Bērnība un jaunība**

Jūras ceļojumi sk. —**Ceļojumi**

§x **Izpildījums** (var pakārtot *geogr.*)

Lieto arī aiz komponistu, horeogrāfu u. tml. personvārdiem darbiem par šo personu skaņdarbu vai citu darbu izpildījumu. Darbiem par visu veidu skatuves mākslinieku, izņemot mūziķu priekšnesumiem sk. —**Priekšnesumi**.

Sk. arī —**Skatuves uzvedumi**; —**Skatuves uzvedumu vēsture**

§v **Kalendāri**

Sk. arī —**Citāti**

Kalpotāji sk. —**Darbinieki**

Kanons sk. —**Rakstīšana un autorība**; —**Hronoloģija**; —**Tekstoloģija**

Kapavieta sk. —**Kaps**

§x **Kaps**

Lieto darbiem par attiecīgās personas kapu, mirstīgo atlieku apbedījuma vietu u. tml. Darbiem par mirstīgām atliekām ārpus apbedījuma sk. —**Relikvijas**.

Sk. arī —**Nāve un apbedīšana**

A 1110 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Personvārdi

§v **Karikatūras**

Lieto darbiem par attiecīgās personas attēlojumu karikatūrās un humoristiskos zīmējumos vai arī karikatūru krājumiem par personu.

Sk. arī —**Komiksi utt.**

§x **Karjera [konkrētā nozarē vai disciplīnā]**

Lieto darbiem, kuros tikai aprakstīti notikumi personas darba dzīvē vai tās darbība kādā profesijā vai arodā. Papildus jāpiešķir nozares aprakstgalva. Darbiem, kuros apskatīts personas būtisks ieguldījums vai sasniegumi konkrētā nozarē vai jomā, kas gūti, darbojoties vai nu kā profesionālim vai amatierim, piešķir nozares vai temata un personvārda aprakstgalvas.

Sk. arī —**Atkāpšanās no amata**

Karjera politikā sk. —**Politiskā darbība**

§x **Karšu kolekcijas** (A 1427)

Lieto darbiem attiecīgās par personas karšu kolekcijām

§v **Katalogi** (A1360)

Lieto aiz mākslinieku un amatnieku personvārdu aprakstgalvām darbiem, kas satur noteiktās institūcijās vai vietās pieejamu vai glabātu šo personu mākslas un amatniecības darbu uzskaitījumu.

Lieto arī aiz mākslas darbu tirgotāju personvārdiem.

Sk. arī —**Audiokasešu katalogi**; —**Bibliotēka**—**Mikroformu katalogi**; —**Darbu katalogi**; —**Diskogrāfija**; —**Kompaktdisku katalogi**; **Sarakste**—**Mikroformu katalogi**; **Skaņu ierakstu katalogi**; —**Skaņdarbu rādītāji**

§x **Kinofilmās**

§x **Kinofilmu scenāriji**

Lieto darbiem par rakstnieka sarakstītiem filmu scenārijiem. Nelieto aiz rakstnieku, kas galvenokārt raksta kinofilmu scenārijus, personvārdiem. Darbiem par personas sacerējumu kinofilmu adaptācijām sk. —**Filmu un video adaptācijas**

Kinoscenāriji sk. —**Kinofilmu scenārijs**

§x **Kolekcionējamie priekšmeti** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto darbiem par kolekcionāru interesi izraisītiem, ar attiecīgo personu saistītiem vai šo personu attēlojošiem priekšmetiem.

§x **Komēdijas**

Lieto kritikām par attiecīgā rakstnieka sacerētām komēdijām. Nelieto aiz dramaturgu, kuri raksta galvenokārt komēdijas, personvārdiem.

Komentāri sk. —**Kritika un interpretācija**

§v **Komiksi utt.**

§v **Kompaktdisku katalogi** (A 1361)

Kompanjoni sk. —**Draugi un kolēģi**

§v **Konkordances** (A1670)

Lieto kā formas apakšiedaļu attiecīgās personas rakstos atrodamo nozīmīgu vārdu rādītājiem.

§v **Kopsavilkumi** (A 1205)

Kostīmi sk. —**Apģērbs**

§x **Kritika un interpretācija**

Lieto darbiem, kas satur personas literāro vai mākslas darbu, kā arī māksliniecisko ieceru kritisku analīzi vai interpretāciju, bet nesatur biogrāfisku informāciju. Šo apakšiedaļu lieto tikai aiz tēlotājmākslas, literatūras, mūzikas un izpildītājmākslas pārstāvju personvārdiem. Darbiem, kuros aprakstīta publikas reakcija uz personas darbiem tēlotājmākslā, literatūrā, mūzikā un izpildītājmākslā, sk. —**Novērtējums**.

§x **Kritika un interpretācija** §x **Vēsture**

§x **Kritika un interpretācija** §x **Vēsture** §v **Līdz 1500**

§x **Kritika un interpretācija** §x **Vēsture** §y **16. gs.**

§x **Kritika un interpretācija** §x **Vēsture** §y **17. gs.**

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1110 Personvārdi

§x **Kritika un interpretācija** §x **Vēsture** §y **18. gs.**

§x **Kritika un interpretācija** §x **Vēsture** §y **19. gs.**

§x **Kritika un interpretācija** §x **Vēsture** §y **20. gs.**

§x **Kritika un interpretācija** §x **Vēsture** §y **21. gs.**

§x **Kronēšana**

§x **Kults** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto aiz dievību, svēto vai personu, kuras godina ticības sistēmu dievkalpojums vai rituālos, personvārdiem.

§x **Laikabiedri**

Lieto darbiem par cilvēkiem, kas, arī nebūdami ciešā saskarē ar attiecīgo personu, tās dzīves laikā piedzīvojuši savas darbības uzplaukumu.

Sk. arī —**Draugi un kolēģi**; —**Ienaidnieki**

Lasīšanas paradumi sk. —**Grāmatas un lasīšana**

§x **Laulība**

Sk. arī —**Laulības šķiršana**

§x **Laulības šķiršana**

§y **Leģendas** (A 1627; A 1795)

Lieto kā formas apakšiedaļu aiz personvārdiem nostāstiem par attiecīgo personu, kas dzīvojuši senos laikos un sabiedrībā tiek uzskatīta par vēsturisku, bet, kuras eksistence nav pierādāma.

Sk. arī —**Bruninieku romāni**

Literārā darba prasmes sk. —**Literārā māksla**

§x **Literārā māksla**

Lieto darbiem par personu, kas nav literāti, literārajām spējām un panākumiem, kā arī par tādu personu literārajiem sacerējumiem, kuras parasti pazīstamas citās jomās, nevis rakstniecībā. Par personas konkrētu darbu autorību sk. —**Rakstīšana un autorība**.

Sk. arī —**Teksti, raksti un publikācijas**

§x **Literārais stils**

Lieto aiz rakstnieku personvārdu aprakstgalvām darbiem par rakstnieka valodas efektivitāti, stilistiskām figūrām un valodas māksliniecisku lietojumu kopumā.

Sk. arī —**Valoda**; —**Tehnika**

§v **Literārie krājumi**

Lieto attiecīgā autora antoloģijām, kas ietver dažādu literāro žanru daiļdarbus. Antoloģijām, kas sastāv no viena žanra daiļdarbiem, sk. attiecīgo žanru, piemēram, —**Daiļliteratūra**; —**Drāma**; —**Dzeja**.

§x **Literatūrā** (A 362; A 1780; A 1790; A 1800)

Lieto darbiem, kuros attiecīgā persona apskatīta kā daiļdarba temats, t. sk. muzikāli dramatiskajos un atsevišķu literāro žanru sacerējumos. Brīvi pievienojamo vārdkopas aprakstgalvu [**personvārds**] **daiļliteratūrā, drāmā, dzejā u. tml.** pārtrauca lietot 1993. gada augustā. Daiļdarbiem par šo personu, vai arī sacerējumiem, kuros persona figurē kā tēls, piešķir atbilstošu formas apakšiedaļu, piemēram, —**Daiļliteratūra**, —**Drāma**, —**Dzeja**, —**Literārie krājumi**.

§v **Lūgšanas un lūgšanās**

Lieto kā formas apakšiedaļu galvenokārt aiz dievību vai svēto aprakstgalvām, darbiem par šīm personām veltītām lūgšanām pateicības vai lūguma formā.

§x **Lūgšanas un lūgšanās** §x **Vēsture un kritika**

§x **Mācekļi**

Lieto darbiem par cilvēkiem, kuri ir attiecīgās personas skolnieki vai mācības sekotāji un piedalās šīs mācības izplatīšanā un ieviešanā.

§x **Mācība**

Lieto vispārīgiem darbiem par attiecīgās personas zināšanām, priekšrakstiem vai doktrīnām citu mācīšanai.

A 1110 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Personvārdi

§x **Mājas un uzturēšanās vietas** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto darbiem par attiecīgās personas mājokļiem vai mājām, iemīļotām vai ierastām apmešanās vietām, kā arī par vietām, kas citādi saistītas ar šo personu.

Sk. arī —**Dzimšanas vieta**; —**Ceļojumi**; —**Pilis**; —**Svētnīcas**

Mājokļi sk. —**Mājas un uzturēšanās vietas**

§v **Māksla**

Lieto aiz personu, kas dzīvojušas līdz m.ē. 1400. gadam, personvārdiem, darbiem, kuri satur šo personu attēlojošu mākslas darbu reprodukcijas vai darbiem par šādiem mākslas darbiem. Par personām, kas dzīvojušas pēc 1400. gada sk. —**Portreti**. Darbiem par attiecīgās personas sarakstītu daiļdarbu ilustrēšanu sk. —**Ilustrācijas**.

§x **Mākslas kolekcijas** (*A 1427*)

Lieto darbiem par attiecīgajai personai piederošu mākslas darbu kolekcijām.

§x **Mākslas protekcija**

Lieto darbiem, kuros apskatīta attiecīgās personas darbība mākslas atbalstīšanā.

§x **Manuskripti**

Lieto darbiem, kuros apskatīti ar roku, rakstāmmašīnu u. tml., attiecīgās personas vai par šo personu rakstīti sacerējumi. Nelieto atsevišķiem darbiem manuskriptu formā.

Sk. arī —**Arhīvi**; —**Autogrāfi**; —**Dienasgrāmatas**; —**Piezīmju grāmatiņas, skiču burtnīcas utt.**; —**Sarakste**

§v **Manuskripti** §v **Faksimili** (*A 1595*)

Lieto kā formas apakšiedaļu aiz komponistu un literātu personvārdiem šo mākslinieku darbu vai darbu krājumu manuskriptu faksimila izdevumiem.

Marginālijas sk. **Bibliotēka**—**Marginālijas**; —**Sholijas**

§v **Meditācijas**

Lieto kā formas apakšiedaļu darbiem, kas satur pārdomas vai apceres par attiecīgās personas dzīves vai rīcības garīgo nozīmi.

§x **Militārā vadība**

Mirstīgās atliekas sk. —**Relikvijas**; —**Kaps**

§x **Monētu kolekcijas** (*A 1427*)

Lieto darbiem par attiecīgās personas monētu kolekcijām.

§x **Monogramma**

Motīvi, tēmas sk. —**Tēmas, motīvi**

§x **Muzeji** (*var pakārtot ģeogr.*) (*A 1916*)

Lieto darbiem par attiecīgajai personai veltītiem muzejiem.

Sk. arī —**Arhīvi**; —**Kaps**; —**Kolekcionējamie priekšmeti**; —**Pēcnāves maska**; —**Relikvijas**; —**Svētnīcas**

Mūzika sk. —**Dziesmas un mūzika**

§x **Mūzikas instrumentu kolekcijas** (*A 1427*)

Lieto darbiem par attiecīgās personas mūzikas instrumentu kolekcijām.

§x **Nāve un apbedīšana**

Lieto darbiem par attiecīgās personas nāvi, bērēm vai apbedīšanas ceremoniju, kā arī pirmsnāves slimību.

Sk. arī —**Atentāti**; —**Kaps**

§x **Nebrīve, [no kura līdz kuram laikam]** (*A1078*)

Lieto darbiem par laika periodiem, kuros attiecīgā persona atradies nebrīvē — verdzībā, apcietinājumā, mājas arestā, ir bijis ķīlnieks vai atradies aplenkumā. Darbiem par personas atrašanās ieslodzījumā labošanas darbu institūcijā vai karagūstekņu nometnē sk. —**Ieslodzījums**.

Sk. arī —**Trimda**; **Nolaupīšana, [datējums]**

§x **Nolaupīšana, [datējums]** (*A 1078*)

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1110 Personvārdi

§x **Novērtējums** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto darbiem, kuros aprakstīta sabiedrības reakcija uz noteiktas personas darbiem tēlotājmākslā, literatūrā, mūzikā un izpildītājmākslā. Par darbiem, kas satur mākslas vai literāra darba kritisku analīzi vai interpretāciju, bet nesatur biogrāfisku informāciju sk. —**Kritika un interpretācija**. Par darbiem, kuros iztirzāta sabiedriskā doma par šo personu sk. —**Sabiedriskā doma**. Par darbiem, kuros apskatīta šīs personas ietekme uz citām personām, grupām, kustībām, vai nacionālo literatūru sk. —**Ietekme**. Par darbiem, kuros apskatītas ar dievībām vai svētajiem saistītas ticības sistēmas un rituāli sk. —**Kults**.

§x **Numismātika**

Lieto darbiem par attiecīgās personas attēlojumu uz monētām, naudaszīmēm, žetoniem, medaļām u. tml.

Sk. arī —**Ordeņi**

§x **Numismātiskās kolekcijas** (A 1427)

Lieto darbiem par attiecīgās personas numismātiskajām kolekcijām.

Sk. arī —**Monētu kolekcijas**

Operu libreti sk. —**Stāstījumi, sižeti utt.**

Oponenti sk. —**Ienaidnieki**

§x **Operā**

§x **Oratora māksla**

Lieto darbiem par attiecīgās personas publiskās uzstāšanās prasmi.

§x **Ordeņi**

Lieto darbiem par attiecīgajai personai vai tās darbam veltītām piemiņas medaļām.

Parafrāzes sk. —**Adaptācijas**

§x **Pareģojumi**

Lieto darbiem par attiecīgās personas izteiktajiem pareģojumiem.

§v **Parodijas, atdarinājumi utt.**

Lieto gan kā formas, gan tematisko apakšiedaļu attiecīgās personas radošo darbu komiskiem vai sagrozītiem atdarinājumiem.

Pasakas sk. —**Bruņinieku romāni—Leģendas**

§v **Pašportreti**

Lieto mākslinieka vai fotogrāfa pašportretu reprodukcijām vai darbiem par šiem pašportretiem.

§x **Pastmarkās** (A 1945)

Lieto darbiem par attiecīgās personas attēlošanu uz pastmarkām.

§x **Pastmarku kolekcijas** (A 1427)

Lieto darbiem par attiecīgās personas pastmarku kolekcijām. Darbiem par šīs personas attēlojumu uz pastmarkām sk. —**Pastmarkās**.

§x **Pēcnāves maska**

§x **Pēdējie dzīves gadi**

Sk. arī —**Nāve un apbedīšana**

Personība sk. —**Psiholoģija**

Personiskās finanses sk. —**Finanses, personiskās**

§x **Pieminekļi** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 1334)

Lieto darbiem, kuros apskatīti attiecīgajai personai par godu uzceltie pieminekļi.

Sk. arī —**Kaps**; —**Muzeji**; —**Statujas**; —**Svētnīcas**

§v **Piezīmju grāmatiņas, skiču burtnīcas utt.**

Lieto darbiem par attiecīgās personas piezīmju grāmatiņām, skiču burtnīcām u. tml. vai šādu materiālu krājumiem. Lieto arī atsevišķu šādu materiālu izdevumiem.

§x **Pilis** (var pakārtot *ģeogr.*)

§x **Pirmie izdevumi**

§x **Pirmie izdevumi** §v **Bibliogrāfijas**

Pirmsnāves slimība sk. —**Nāve un apbedīšana**

A 1110 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Personvārdi

§v **Plakāti** (A 1935)

Lieto attiecīgo personu attēlojošu plakātu kolekcijām, vai darbiem par šādiem plakātiem.

§x **Plakātu kolekcijas** (A 1427)

Lieto darbiem par konkrētas personas plakātu kolekcijām.

§x **Plašsaziņas līdzekļos**

§x **Politiskā darbība**

§x **Politiskie un sociālie uzskati**

Lieto darbiem par attiecīgās personas politiskajiem un/vai sociālajiem uzskatiem kopumā. Nepiešķir šīs personas sarakstītiem darbiem par politiskiem vai sociāliem tematiem. Darbiem par konkrētiem tematiem aprakstgalvu piešķir gan tematam, gan personvārdam (ja nepieciešams, pēdējo pakārtojot ar —**Politiskie un sociālie uzskati**)

§v **Portreti** (A 1935)

Lieto darbiem par tādu personu portretiem, kas dzīvojušas pēc 1400. gada, vai šādu portretu kolekcijām. Par personām, kas dzīvojušas līdz 1400. gadam, sk. —**Māksla**.

Sk. arī —**Karikatūras**; —**Numismātika**; —**Pastmarkās**; —**Pašportreti**; —**Pēcnāves maska**; —**Plakāti**; —**Statujas**

§x **Prasības pret ...**

Lieto darbiem par attiecīgās personas iesniegtajām juridiskajām prasībām. Šo apakšiedaļu noslēdz ar tās institūcijas nosaukumu, pret kuru iesniegta prasība.

Pretinieki sk. —**Ienaidnieki**

§x **Priekšnesumi** (var pakārtot *geogr.*)

Lieto aiz visu veidu skatuves mākslinieku, izņemot mūziķu, personvārdiem darbiem par šo personu priekšnesumiem Darbiem par komponistu, horeogrāfu u. tml. personu skaņdarbu vai citu darbu izpildījumu sk. —**Izpildījums**.

Sk. arī —**Skatuves uzvedumi**; —**Skatuves uzvedumu vēsture**

Profesionālā dzīve sk. —**Karjera [konkrēta nozare vai disciplīna]**

Protekcija, mākslas sk. —**Mākslas protekcija**

§x **Proza**

Lieto darbiem par attiecīgā rakstnieka prozas vai polemiskajiem sacerējumiem. Nelieto aiz rakstnieku, kas raksta galvenokārt prozu, aprakstgalvām.

Sk. arī —**Daiļliteratūras darbi**

Pseidonīmi sk. —**Anonīmi un pseidonīmi**

§x **Psihiskā veselība** (A 1890)

Lieto darbiem par attiecīgās personas psihiskās veselības stāvokli, t. sk. par psihiskām slimībām, kā arī konkrētu psihisku traucējumu aprakstiem. Darbiem par konkrētu psihisku stāvokli vai traucējumiem piešķir tipveida papildu aprakstgalvu [*slimība*]—**Pacienti**—[*vieta*]—**Biogrāfijas**; **Psihoterapeitiskie pacienti**—[*vieta*]—**Biogrāfijas**; u. tml.

§x **Psiholoģija**

Lieto darbiem, kuros apskatītas vai interpretētas attiecīgās personas psiholoģiskās īpašības, personība, raksturs u. tml.

Sk. arī —**Psihiskā veselība**

Publiska uzstāšanās sk. —**Oratora māksla**

§x **Radio un televīzijas lugas**

Lieto darbiem par attiecīgā rakstnieka scenārijiem, kas rakstīti speciāli radio un televīzijai. Nelieto aiz rakstnieku, kas raksta galvenokārt radio un televīzijas lugas, aprakstgalvām. Darbiem par attiecīgās personas sacerējumu audio vai video adaptācijām sk. —**Audioadaptācijas**; —**Filmu un video adaptācijas**.

§x **Rakstīšana un autorība**

Lieto darbiem, kuros apskatītas attiecīgās personas radošo darbu autorības problēmas. Darbiem, kuros apskatītas ar literatūru nesaistītu personu literārās spējas un sasniegumi sk. —**Literārā māksla**.

Sk. arī —**Viltoti un apšaubāmi darbi**

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1110 Personvārdi

§x **Rakstīšana un autorība** §x **Sadarbība**

Raksturs sk. —**Ētika**; —**Psiholoģija**; —**Reliģija**

§x **Reliģija** (A 1997)

Lieto darbiem par attiecīgās personas reliģisko pārliecību un praksi. Lieto arī darbiem par personas zināšanām reliģijā un reliģiskajiem uzskatiem kopumā. Nelieto aiz teologu personvārdiem.

Sk. arī —**Ētika**

§x **Relikvijas** (var pakārtot *geogr.*)

Lieto arī darbiem par personas mirstīgajām atliekām ārpus apbedījuma.

Sk. arī —**Pēcnāves maska**

Retorika sk. —**Literārā māksla**; —**Literārais stils**; —**Oratora māksla**

Rokraksts sk. —**Autogrāfi**

§x **Sabiedriskā doma** (A 1955)

Lieto darbiem, kuros apskatīta sabiedriskā doma par attiecīgo personu. Darbiem par publikas reakciju uz šīs personas darbiem tēlotājmākslā, literatūrā, mūzikā un izpildītājmākslā sk. —**Novērtējums**.

Sabiedriskie uzskati sk. —**Politiskie un sociālie uzskati**

§v **Sarakste** (A1480)

Lieto kā formas vai tematisko apakšiedaļu attiecīgās personas rakstītajām un/vai šai personai adresētajām vēstulēm. Individuālu adresātu personvārdiem piešķir papildu aprakstgalvas.

§x **Sarakste** §v **Mikroformu katalogi** (A 1361)

Sarunas pie galda sk. —**Citāti**

Satīra sk. —**Humors**

§x **Seksuālā uzvedība**

§v **Sholijas**

Lieto personas veiktām piezīmēm uz lappušu malām, skaidrojošiem komentāriem vai remarkām, it īpaši gramatiķu veiktām šāda veida piezīmēm agrīno klasisko darbu tekstos.

§x **Symbolisms**

Lieto darbiem, kuros apskatīti attiecīgā rakstnieka sacerējumos izmantotie simboli.

Simtgades svinības u.tml. sk. —**Gadadienas utt.**

Sižeti sk. —**Stāstījumi, sižeti utt.**

§v **Skaņdarbu rādītāji** (A 1322, A 1438)

Lieto aiz komponistu aprakstgalvām šo komponistu skaņdarbu tēmu uzskaitījumiem.

§v **Skaņu ierakstu katalogi** (A 1361)

§x **Skatuves uzvedumi**

Lieto aiz rakstnieku personvārdiem darbiem par dažādiem skatuves uzvedumu aspektiem, piemēram, tēlojumu, kostīmiem, skatuves iekārtojumu un dekorācijām. Par skatuves uzvedumu vēsturiskajiem aspektiem sk. —**Skatuves uzvedumu vēsture**. Par izpildītājmākslinieku priekšnesumiem un komponistu, horeogrāfu darbu izpildījumu sk. —**Priekšnesumi**; —**Izpildījums**.

§x **Skatuves uzvedumu vēsture** (var pakārtot *geogr.*)

Lieto aiz rakstnieku personvārdiem darbiem par skatuves uzvedumu vēsturiskajiem aspektiem. Vispārīgiem darbiem par iestudējumiem sk. —**Skatuves uzvedumi**. Par izpildītājmākslinieku priekšnesumiem, komponistu un horeogrāfu darbu izpildījumu sk. —**Priekšnesumi**; —**Izpildījums**.

Skiču burtnīcas sk. —**Piezīmju grāmatiņas, skiču burtnīcas utt.**

Slimības sk. —**Veselība**

Sociālie uzskati sk. —**Politiskie un sociālie uzskati**

§x **Spirituālistiskā interpretācija**

Lieto darbiem, kurus klasificē ar BF1311.A-Z klases indeksiem (Īpaši temati, t. sk. personvārdi)

§v **Sprediķi** (A 2032)

Lieto kā formas apakšiedaļu galvenokārt aiz dievišķu personu un svēto personvārdiem darbiem par šīm personām veltītiem atsevišķiem sprediķiem vai sprediķu krājumiem.

A 1110 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Personvārdi

§v **Stāstījumi, sižeti utt.**

Lieto aiz komponistu, horeogrāfu un rakstnieku personvārdiem darbiem, kuros apskatīti vai apkopoti šo mākslinieku darbu sižeti.

§x **Statujas** (var pakārtot *geogr.*)

Lieto darbiem par attiecīgo personu attēlojošām statujām vai šo statuju reprodukciju krājumiem.

Stils, literārais sk. —**Literārā māksla**; —**Literārais stils**

§x **Svētnīcas** (var pakārtot *geogr.*)

Lieto darbiem par celtnēm vai vietām, kas veltītas vai iesvētītas attiecīgās personas reliģiskai godināšanai, vai kuras ir svētceļojumu mērķis.

Sk. arī —**Muzeji**; —**Relikvijas**

Tautas pasakas sk. —**Leģendas**

§x **Tehnika**

Lieto aiz rakstnieku personvārdiem darbiem, kuros apskatīti drāmas, prozas un liroepiskas sacelrējumu uzbūves un formas elementi, piemēram, tiešā runa, monologi, laika, vietas un darbības vienotība, dramaturģiskā uzbūve un apziņas plūsma.

Teksta kritika sk. —**Tekstoloģija**

§v **Tekstam komponēta mūzika**

Lieto kā formas apakšiedaļu mūzikas partitūrām vai skaņu ierakstiem, kuriem attiecīgā persona ir šīs mūzikas teksta autors.

§x **Tekstam komponēta mūzika** §x **Vēsture un kritika**

§x **Teksti, raksti un publikācijas**

Lieto aiz tēlotājmākslas, mūzikas un izpildītājmākslas mākslinieku personvārdiem darbiem, kuros apskatīti, uzskaitīti u. tml. šo personu raksti, kas nav daiļdarbi. Nelieto aiz personu, kas pazīstamas arī kā rakstnieki, aprakstgalvām.

§x **Tekstoloģija**

Lieto darbiem, kas pēta tekstu īstumu, piemēram, salīdzina manuskriptus ar to publikācijām. Nelieto teksta kritiskam iztirzājumam.

§x **Tēli**

Lieto vispārīgiem darbiem par attiecīgā literāta radītiem tēliem.

§x **Tēli** §x **Bērni [Ebreji; Ārsti utt.]**

Lieto darbiem par attiecīgā rakstnieka radītām konkrētām tēlu grupām vai kategorijām. Piešķir tipveida papildu aprakstgalvu [*grupa vai kategorija*] literatūrā.

§x **Tēli** §x [*konkrēta tēla vārds*]

Lieto darbiem par attiecīgā rakstnieka radītiem tēliem. Tēla vārdu raksta tiešā vārdu kārtībā, piemēram, —**Tēli**—**Julius Caesar**. Ja tēls ir vēsturiska persona, tad piešķir tipveida papildu aprakstgalvu [*personvārds*]—**Literatūrā**, rakstot personvārdu autoritatīvajā datnē fiksētajā formā. Ja tēls ir izdomāts, piešķir papildu tipveida aprakstgalvu [*vārds*] (**izdomāts tēls**). Izdomātu tēlu aprakstgalvām jābūt izveidotām atbilstoši A 1610.

Tēlojums sk. —**Skatuves uzvedumi**; **Skatuves uzvedumu vēsture**

§x **Tēmas, motīvi**

Lieto darbiem par tēmām un motīviem attiecīgās personas radošajos darbos. Piešķir papildu aprakstgalvu atsevišķai tēmai.

Teoloģija sk. —**Reliģija**

§x **Testaments**

Lieto darbiem, kas apskata attiecīgās personas juridiski noformētu paziņojumu par īpašuma nodošanu, t. sk. diskusijām testamenta apstrīdēšanas gadījumos. Sk. arī —**Īpašums**.

Tiesāšanās sk. —**Tiesu procesi, tiesāšanās utt.**

§v **Tiesu procesi, tiesāšanās utt.** (A 2228)

Lieto civillietu vai krimināllietu tiesvedības materiāliem, kuros attiecīgā persona ir viena no tiesvedības pusēm, vai darbiem par šīm tiesvedībām.

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1110 Personvārdi

§x Tituli

Lieto darbiem par vārdiem un vārdkopām, ko lieto kā personas uzrunas formu, dižcilības apzīmējumu u. tml.

§x Traģēdijas

Lieto kritikai par attiecīgā rakstnieka sacerētām traģēdijām. Nelieto aiz dramaturgu, kuri raksta galvenokārt traģēdijas, personvārdiem.

§x Traģikomēdijas

Lieto kritikai par attiecīgā rakstnieka sacerētām traģikomēdijām. Nelieto aiz dramaturgu, kuri raksta galvenokārt traģikomēdijas, personvārdiem.

§x Trimda (var pakārtot ģeogr.)

§v Tulkojumi (A 2220)

Lieto attiecīgā rakstnieka darbu tulkojumu krājumiem. Nelieto kā formas apakšiedaļu atsevišķam tulkojumam.

§x Tulkojumi §x Vēsture un kritika

§x Tulkojumi franču, [vācu utt.] valodā

§x Tulkojumi franču, [vācu utt.] valodā §x Vēsture un kritika

§v Uzmetumi, konspekti utt.

Uzskati par [konkrēts temats]

Darbiem, kuros apskatīta konkrētas personas attieksme vai viedoklis par kādu noteiktu tematu, kas ir vai nu pašas personas izklāstīts, vai arī no personas dzīves un darbiem izrietošs, piešķir personvārda aprakstgalvu un papildus — konkrētā temata aprakstgalvu. Darbiem, kuros aprakstītas noteiktas personas zināšanas par noteiktu tematu, kuras ir vai nu pašas personas izklāstītas, vai arī no šīs personas dzīves un darbiem izrietošas, sk. —**Zināšanas**—[temats].

Uzskati par estētiku sk. —Estētika

Uzskati par ētiku sk. —Ētika

Uzskati par politiku un sabiedrību sk. —Politiskie un sociālie uzskati

Uzskati par reliģiju sk. —Reliģija

Uzskati par sabiedrību sk. —Politiskie un sociālie uzskati

Uzturēšanās vietas sk. —Mājas un uzturēšanās vietas

Vadība, militārā sk. —Militārā vadība

§x Valoda

Lieto darbiem par attiecīgās personas valodu kopumā no valodniecības, nevis no mākslinieciskā aspekta. Darbiem par konkrētiem valodniecības tematiem piešķir papildu aprakstgalvu tematam. Sk. arī —**Literārā māksla**; —**Literārais stils**; —**Oratora māksla**; —**Tehnika**; —**Versifikācija**

§x Valoda §v Glosāriji utt. (A 1540)

Vecums sk. —Pēdējie dzīves gadi

§x Vārds un nosaukums (A 1919)

Lieto darbiem par attiecīgās personas personvārda vēsturi, pareizrakstību, etimoloģiju u. tml.

Sk. arī —**Anonīmi un pseidonīmi**; —**Tituli**

§x Versifikācija

Lieto darbiem par attiecīgā rakstnieka dzejas tehniku, t. sk. dzejas kompozicionālo struktūru, pantmēru, atskaņām, aliterāciju u. tml.

§x Veselība

Lieto darbiem par attiecīgās personas veselības stāvokli, t. sk. par pārciestajām slimībām un slimību vēsturēm. Darbiem par konkrētu slimību piešķir tipveida papildu aprakstgalvu [**slimība**]—**Pacienti**—[vieta]—**Biogrāfijas**.

Sk. arī —**Alkohola lietošana**; —**Psihiskā veselība**; —**Zāļu un narkotiku lietošana**

Vēstules sk. —Sarakste

Video adaptācijas sk. —Filmu un video adaptācijas

A 1110 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Personvārdi

§x **Viltojumi** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto darbiem par attiecīgās personas radošā darba vai paraksta viltojumiem. Darbiem par konkrētu viltojumu piešķir papildu aprakstgalvu viltotāja personvārdam.

§v **Viltoti un apšaubāmi darbi**

Lieto darbiem, kuros apskatīti attiecīgajai personai agrāk piedēvēti darbi vai šādu darbu krājumi. Nelieto vienam atsevišķam darbam.

Sk. arī —**Rakstīšana un autorība**

§x **Zāļu un narkotiku lietošana**

Lieto darbiem par attiecīgās personas zāļu un/vai narkotiku lietošanu.

Sk. arī —**Alkohola lietošana**

§x **Zīmogs**

Lieto darbiem, kuros apskatīti attiecīgās personas sarakstīto darbu vai dokumentu autentiskumu apliecinājoši līdzekļi, piemēram, emblēmas, grafiskie vai vārdiskie simboli.

§x **Zināšanas un erudīcija**

Lieto darbiem par attiecīgās personas formālo vai neformālo izglītību vai zināšanām kopumā. Par darbiem, kuros apskatītas zināšanas vai izglītība par konkrētu tematu sk. —**Zināšanas**—[*temats*]

§x **Zināšanas §x Lauksaimniecība, [Amerika utt.]**

Lieto darbiem, kuros apskatītas attiecīgās personas zināšanas par noteiktu tematu, kas ir vai nu pašas personas izklāstītas, vai arī izriet no personas dzīves un darbiem. Lieto arī darbiem, kuros apskatīts personas izglītības līmenis par konkrētu tematu. Šim tematam piešķir papildu aprakstgalvu. Darbiem par attiecīgās personas attieksmi vai viedokli par konkrētu tematu, kas ir vai nu pašas personas izklāstīts vai arī izriet no personas dzīves un darbiem, piešķir personas aprakstgalvu un konkrētā temata papildu aprakstgalvu. Par darbiem, kuros aplūkotas tēmas šīs personas daiļradē sk. —**Tēmas, motīvi**.

Zināšanas—*Reliģija* sk. —**Reliģija**

§x **Zinātnisko aparātu kolekcijas** (A 1427)

Lieto darbiem par attiecīgās personas zinātnisko aparātu kolekcijām.

Žurnāli sk. —**Dienasgrāmatas**

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1120 Dzimtu vārdi

APRAKSTGALVU VEIDI: Turpmāk minētās apakšiedaļas var lietot kā brīvi pievienojamās aiz dzimtu, dinastiju u. tml. priekšmeta aprakstgalvām, piemēram, **Smitu dzimta; Ptolemaju dinastija, 305.-30. p.m.ē.; Burbonu dinastija; Normandy, Dukes of.**

*Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā tematiskās apakšiedaļas, kodētas ar \$x (sk. A 1075, 1.d).*

- \$v Albumi (A 1935)
- \$v Anekdotas
- \$x Apģērbs
- \$x Arheoloģiskās kolekcijas (A 1427)
- \$v Arhīvi (A1230)
- \$x Bibliotēka (A 1427)
- \$x Biedrības utt. (A 2060)
- \$x Bonzai kolekcijas (A 1427)
- \$v Citāti (A 1969)
- \$x Dabaszinātniskās kolekcijas (A 1427)
- \$v Daiļliteratūra (A 1790)
- \$x Diapozitīvu kolekcijas (A 1427)
- \$v Dienasgrāmatas (A 1538)
- \$v Direktoriji (A 1558)
- \$v Drāma (A 1780)
- \$v Dzeja (A 1800)
- \$x Etnoloģiskās kolekcijas (A 1427)
- \$x Fotogrāfiju kolekcijas (A 1427)
- \$x Herbārijs (A 1427)
- \$x Kapi (var pakārtot ģeogr.)
- \$v Karikatūras
- \$x Karšu kolekcijas (A 1427)
- \$v Katalogi (A1360)
- \$x Kinofilmās
- \$v Literārie krājumi
- \$x Literatūrā (A 362; A 1780; A 1790; A 1800)
- \$x Mājas un uzturēšanās vietas (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Mākslas kolekcijas (A 1427)
- \$x Mākslas protekcija
- \$x Manuskripti
- \$x Monētu kolekcijas (A 1427)
- \$x Muzeji (var pakārtot ģeogr.) (A 1427)
- \$x Mūzikas instrumentu kolekcijas (A 1427)
- \$x Numismātiskās kolekcijas (A 1427)
- \$x Pastmarku kolekcijas (A 1427)
- \$x Pieminekļi (var pakārtot ģeogr.) (A 1916)
- \$x Plakātu kolekcijas (A 1427)
- \$x Plašsaziņas līdzekļos
- \$x Politiskā darbība (A1942)
- \$v Portreti (A 1935)
- \$x Relikvijas (var pakārtot ģeogr.)
- \$v Sarakste (A 1480)

A 1120 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Dzimtu vārdi

\$v Saraksti (A 1558)

\$v Tiesu procesi, tiesāšanās utt. (A 2228)

\$x Zinātnisko aparātu kolekcijas (A 1427)

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1140 Vietu nosaukumi

PAMATOJUMS: Līdz 1985. gadam vietu nosaukumu pakārtošanai izmantoja **Kongresa bibliotēkas priekšmetu sarakstā un Priekšmetošanas rokasgrāmatā** publicētos divus atsevišķus apakšiedaļu sarakstus: aiz pilsētu nosaukumiem lietojamās apakšiedaļas (A 1135) un aiz reģionu, valstu u. tml. nosaukumiem lietojamās apakšiedaļas (A 1145). Kad līdzšinējā pilsētu nosaukumu metodika „city flip” tika pārtraukta (salīdzināt ar A 832), kļuva iespējams atrisināt starp sarakstiem pastāvošās pretrunas un apvienot abus sarakstus vienā — aiz reģionu, valstu, pilsētu u. tml. nosaukumiem lietojamo apakšiedaļu sarakstā. Šeit sniegtais apakšiedaļu saraksts turpmāk jālieto A 1135 un A 1145 sarakstu vietā.

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Apakšiedaļas, kas minētas turpmāk tekstā, ievērojot lietojuma piezīmes, izmanto kā brīvi pievienojamās aiz ģeogrāfisko nosaukumu aprakstgalvām, t. sk. kontinentu, reģionu, salu, valstu, štatu, provinču u. tml. teritoriju nosaukumiem; apgabalu un citu par pilsētu lielāku administratīvo vienību u. tml. teritoriju nosaukumiem; metropoļu reģionu, priekšpilsētu un pilsētu vārdā nosauktu rajonu nosaukumiem. Izņemot piezīmēs norādītos gadījumus, šī saraksta apakšiedaļas var lietot arī aiz pilsētu nosaukumiem, kas, atbilstoši AACR2, veidoti kā nosaukumu aprakstgalvas, aiz izzudušu pilsētu nosaukumiem, kuri veidoti (atbilstoši A 715) kā priekšmeta aprakstgalvas, kā arī aiz pilsētu daļu, rajonu un kvartālu nosaukumiem (atbilstoši A 720). Atbilstošas apakšiedaļas var lietot arī aiz ģeogrāfisku objektu, t. sk., parku, rezervātu, ielu, ceļu, bēgļu nometņu u. tml. aprakstgalvām vai to vārdā nosauktu teritoriju nosaukumu aprakstgalvām, ievērojot šādu aprakstgalvu piešķiršanas vadlīnijas A 760. Atbilstošas apakšiedaļas var lietot arī aiz ūdenstilpju nosaukumiem. Par papildu apakšiedaļām, ko lieto tikai aiz ūdenstilpju, straumju u. tml. nosaukumiem, sk. A 1145.5. Sarakstā nav iekļauti debess ķermeņu un citu astronomisku objektu nosaukumi, kā arī starptautiskas organizācijas un institūcijas, kas nav administratīvas vienības, piemēram, **Neatkarīgo Valstu Sadraudzība**, kā arī parku u. tml. objektu valsts pārvaldes institūciju nosaukumu aprakstgalvas, piemēram, **Yosemite National Park (institūcija)**.

HRONOLOGISKĀS APAKŠIEDAĻAS: 1997. gadā aiz apakšiedaļām — **Kultūras vēsture** un — **Intelektuālā dzīve** izmantojamās apakšiedaļas — **16. gs.**, — **17. gs.**, — **18. gs.**, — **19. gs.**, — **20. gs.** sāka lietot arī aiz visu līmeņu ģeogrāfiskajām aprakstgalvām. Šīs apakšiedaļas: — **16. gs.**, — **17. gs.**, — **18. gs.**, — **19. gs.**, — **20. gs.** pievieno arī apakšiedaļām — **Ekonomiskais stāvoklis**; — **Politika un pārvalde**; — **Sociālā dzīve un paražas**; — **Sociālais stāvoklis**; — **Vēsture**; — **Vēsture, kara flotes** un — **Vēsture, militārā**. Hronoloģiskās gadsimtu apakšiedaļas tika pievienotas laika perioda priekšmetiskās piekļuves nodrošināšanai, galvenokārt autorizējot to brīvu lietošanu aiz par valsti mazāku teritoriju aprakstgalvām, kurām nav izveidotas vai lietotas hronoloģiskās apakšiedaļas. Aiz valstīm un citām entītijām, kurām izveidotas konkrētu laikposmu hronoloģiskās apakšiedaļas, gadsimtu apakšiedaļas jālieto uzmanīgi. Gadsimtu apakšiedaļas piešķir tikai tad, ja tās nav pretrunā ar hronoloģiskajām apakšiedaļām priekšmetu autoritatīvajā datnē.

Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem par formu, var lietot arī kā tematiskās apakšiedaļas, kodētas ar \$x (sk. A 1075, 1.d).

\$x Administratīvais un politiskais iedalījums

\$v Aerofilmas un arovideo filmas

\$v Aerofotogrāfijas (A 1210.5)

\$v Aeroskati (A 1210.5)

\$v Agrīnie darbi līdz 1800 (A 1576)

\$x Aizsardzība

Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.

\$x Aizsardzība \$x Ekonomiskie aspekti

Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.

A 1140 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Vietu nosaukumi

§x **Aizsardzība** §x **Tiesības un likumdošana** (A 1705)

Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.

§v **Albumi** (A 1935)

§v **Anekdotēs**

§x **Antikvitātes** (A 1225; A 1845)

Nelieto aiz izzudušu pilsētu nosaukumiem.

§x **Antikvitātes** §x **Kolekcionāri un kolekcionēšana** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto darbiem par antikvitāšu kolekcionāriem un kolekcionēšanas vēsturi. Nelieto aiz izzudušu pilsētu nosaukumiem.

§x **Antikvitātes** §x **Kolekcionēšana un saglabāšana** (var pakārtot *ģeogr.*)

Lieto darbiem par kolekcionēšanas metodiku. Nelieto aiz izzudušu pilsētu nosaukumiem.

§x **Antikvitātes, bizantiešu** (A 1225)

Nelieto aiz izzudušu pilsētu nosaukumiem.

§x **Antikvitātes, feniķiešu** (A 1225)

Nelieto aiz izzudušu pilsētu nosaukumiem.

§x **Antikvitātes, ģermāņu** (A 1225)

Nelieto aiz izzudušu pilsētu nosaukumiem.

§x **Antikvitātes, ķeltu** (A 1225)

Nelieto aiz izzudušu pilsētu nosaukumiem.

§x **Antikvitātes, romiešu** (A 1225)

Nelieto aiz izzudušu pilsētu nosaukumiem.

§x **Antikvitātes, slāvu** (A 1225)

Nelieto aiz izzudušu pilsētu nosaukumiem.

§x **Antikvitātes, turku** (A 1225)

Nelieto aiz izzudušu pilsētu nosaukumiem.

§x **Ārējās ekonomiskās attiecības** (var pakārtot *ģeogr.*)

§x **Arhīvu materiāli** (A 1230)

§x **Ārvalstu sabiedriskā doma** (A 1955)

Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.

§x **Ārvalstu sabiedriskā doma, austriešu [britu utt.]** (A 1955)

Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.

§x **Asignējumi un izdevumi** (A 1624)

§x **Asignējumi un izdevumi** §x **Inflācijas ietekme** (A 1580)

§x **Atkarība no [vieta]**

Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.

§x **Atkarība no ārvalstīm**

Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.

§x **Atklāšana un izpēte** (A 1564)

§x **Atklāšana un izpēte** §x **Franču, [Spāņu utt.]** (A 1564)

§x **Atspoguļojums presē** (var pakārtot *ģeogr.*)

§v **Attālās izpētes attēli**

§v **Attālās izpētes kartes**

§x **Attālumi utt.**

§x **Attiecības** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 1996)

§x **Attiecības** §z **Ārvalstis** (A 1996)

§x **Augstienes**

Nelieto aiz pilsētu nosaukumiem.

§v **Batimetriskās kartes**

§x **Baznīcas vēsture** (A 1845)

§x **Baznīcas vēsture** §y **16. gs.**

§x **Baznīcas vēsture** §y **17. gs.**

Brīvi pievienojamās apakšsiedaļas: A 1140
Vietu nosaukumi

- \$x **Baznīcas vēsture** \$y **18. gs.**
- \$x **Baznīcas vēsture** \$y **19. gs.**
- \$x **Baznīcas vēsture** \$y **20. gs.**
- \$x **Baznīcas vēsture** \$y **21. gs.**
- \$x **Bibliotēkas krājumi**
- \$v **Biobibliogrāfijas** (A 1328)
- \$v **Biogrāfijas** (A 1330; A 1845)
- \$v **Biogrāfijas** \$v **Albumi** (A 1935)
- \$v **Biogrāfijas** \$v **Anekdotēs**
- \$x **Biogrāfijas** \$v **Avoti**
- \$v **Biogrāfijas** \$v **Humors**
- \$v **Biogrāfijas** \$v **Karikatūras**
- \$v **Biogrāfijas** \$v **Portreti** (A 1935)
- \$v **Biogrāfijas** \$v **Vārdnīcas**
- \$v **Biogrāfijas** \$v **Vārdnīcas** \$x **Franču, [Itāliešu utt.] valoda**
- \$x **Biogrāfijas** \$x **Vēsture un kritika**
- \$x **Bruņotie spēki** (*var pakārtot ģeogr.*)
  - Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.
  - Sk. A 1159 par apakšsiedaļām, kuras lieto aiz militārajiem dienestiem.
- \$x **Celtnes, būves utt.** (A 1334; A 1334.5)
  - Lieto tikai aiz pilsētām un pilsētas rajoniem.
- \$x **Celtnes, būves utt.** \$x **Konservācija un restaurācija**
  - Lieto tikai aiz pilsētām un pilsētas rajoniem.
- \$x **Ceļojumu apraksti** (A 1530; A 1845)
- \$v **Ceļveži** (A 1645)
- \$v **Citāti, aforismi utt.** (A 1969)
- \$v **Daiļliteratūra** (A 1790)
- \$v **Daiļliteratūra bērniem** (A 1690)
- \$x **Demogrāfiskā politika**
- \$v **Diapozitīvi**
- \$v **Direktoriji** (A 1558)
- \$v **Drāma** (A 1780)
- \$v **Drāma bērniem** (A 1690)
- \$v **Dzeja** (A 1800)
- \$v **Dzeja bērniem** (A 1690)
- \$v **Dziesmas un mūzika** (A 2075)
- \$v **Dziesmas un mūzika** \$v **Teksti** (A 2190)
- \$x **Dziesmas un mūzika** \$x **Vēsture un kritika** (A 2075)
- \$x **Ekonomiskā integrācija**
  - Lieto tikai par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.
- \$x **Ekonomiskā politika**
- \$x **Ekonomiskais stāvoklis** (A 1578; A 1845)
- \$x **Ekonomiskais stāvoklis** \$y **16. gs.** (A 1578)
- \$x **Ekonomiskais stāvoklis** \$y **17. gs.** (A 1578)
- \$x **Ekonomiskais stāvoklis** \$y **18. gs.** (A 1578)
- \$x **Ekonomiskais stāvoklis** \$y **19. gs.** (A 1578)
- \$x **Ekonomiskais stāvoklis** \$y **20. gs.** (A 1578)
- \$x **Ekonomiskais stāvoklis** \$y **21. gs.** (A 1578)
- \$x **Ekonomiskais stāvoklis** \$y **[perioda apakšsiedaļa]** \$x **Reģionālās atšķirības**
  - Nelieto aiz pilsētu nosaukumiem.

A 1140 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Vietu nosaukumi

\$x **Ekonomiskais stāvoklis** *\$x* **Reģionālās atšķirības**

Nelieto aiz pilsētu nosaukumiem.

\$x **Emigrācija un imigrācija** (A 1581)

\$x **Emigrācija un imigrācija** *\$x* **Ekonomiskie aspekti**

\$x **Emigrācija un imigrācija** *\$x* **Reliģiskie aspekti** (A 1998)

\$x **Emigrācija un imigrācija** *\$x* **Reliģiskie aspekti** *\$x* **Baptisti, [Katoļu baznīca utt.]**

\$x **Emigrācija un imigrācija** *\$x* **Reliģiskie aspekti** *\$x* **Budisms, [Kristietība utt.]**

\$x **Emigrācija un imigrācija** *\$x* **Sociālie aspekti**

\$x **Emigrācija un imigrācija** *\$x* **Valdības politika** (A 1642)

\$x **Etniskās attiecības** (A 1845)

\$x **Etniskās attiecības** *\$x* **Ekonomiskie aspekti**

\$x **Etniskās attiecības** *\$x* **Politiskie aspekti**

\$v **Folklorā** (A 1627)

Lieto tikai darbiem, kas apskata vietas atspoguļojumu folklorā. Darbiem par atsevišķas tautas folkloru lieto **Folklorā**, [*tauta*]. Darbiem par folkloru, kas radusies kādā vietā, lieto **Folklorā**, [*vieta*].

\$v **Fotogrāfijas no kosmosa** (A 1210.5)

Nelieto kartogrāfiskiem materiāliem.

\$x **Gadadienas utt.**

\$x **Galms un galminieki**

\$x **Galms un galminieki** *\$x* **Apģērbs**

\$x **Galms un galminieki** *\$x* **Pārtika**

\$x **Galms un galminieki** *\$x* **Valoda**

\$x **Galvaspilsēta**

Nelieto aiz pilsētu nosaukumiem.

\$v **Grāmatu apskati** (A 2021)

\$x **Grāmatzīmēs**

\$v **Genealoģija** (A 1631; A 1845)

\$x **Genealoģija** *\$x* **Reliģiskie aspekti** (A 1998)

\$x **Ģeogrāfija** (A 1530)

\$v **Ģeogrāfisko nosaukumu rādītāji** (A 1630)

\$v **Hartas**

Lieto tikai aiz Amerikas Savienoto Valstu štatu, apgabalu, pilsētu u. tml., kā arī Amerikas Savienoto Valstu indiāņu administratīvo vienību nosaukumiem.

\$v **Hartas, dāvinājumi, privilēģijas**

Lieto aiz visu valstu un pilsētu nosaukumiem, izņemot Amerikas Savienotās Valstis.

\$x **Historiogrāfija**

\$v **Humors**

\$v **Humors bērniem** (A 1690)

\$x **Iedzīvotāji**

\$x **Iedzīvotāji** *\$x* **Ekonomiskie aspekti**

\$x **Iedzīvotāji** *\$x* **Vides aspekti**

\$x **Ierēdņi un darbinieki** (var pakārtot ģeogr.)

Sk. A 1100 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz personu grupu aprakstgalvām.

\$x **Ierēdņi un darbinieki** *\$x* **Algas utt.** (var pakārtot ģeogr.)

\$x **Ierēdņi un darbinieki** *\$x* **Algas utt.** *\$x* **Reģionālās atšķirības**

Nelieto aiz pilsētu nosaukumiem.

\$x **Ierēdņi un darbinieki** *\$z* **Ārvalstis**

\$x **Ierēdņi un darbinieki** *\$z* **Ārvalstis** *\$x* **Svešvalodu prasme**

\$x **Ierēdņi un darbinieki** *\$x* **Atvaļinājuma piešķiršanas kārtība**

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1140 Vietu nosaukumi

§x **Ierēdņi un darbinieki** §x **Atvaļinājumi**

§x **Ierēdņi un darbinieki** §x **Atvilkumi**

§x **Ierēdņi un darbinieki** §x **Kadru mainība**

§x **Ierēdņi un darbinieki** §x **Nelaiimes gadījumi** (*var pakārtot ģeogr.*)

§x **Ierēdņi un darbinieki, ārzemju**

Sk. A 1100 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz personu grupu aprakstgalvām.

§x **Ierēdņi un darbinieki, goda**

Sk. A 1100 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz personu grupu aprakstgalvām.

§x **Ierēdņi un darbinieki, pensionētie**

Sk. A 1100 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz personu grupu aprakstgalvām.

§v **Indeksu kartes**

§x **Informācijas pakalpojumi** (A 1675.5)

§x **Intelektuālā dzīve**

§x **Intelektuālā dzīve** §y 16. gs.

§x **Intelektuālā dzīve** §y 17. gs.

§x **Intelektuālā dzīve** §y 18. gs.

§x **Intelektuālā dzīve** §y 19. gs.

§x **Intelektuālā dzīve** §y 20. gs.

§x **Intelektuālā dzīve** §y 21. gs.

§v **Izdevumi** (A 1660)

§x **Izpēte no gaisa**

Nelieto aiz pilsētu nosaukumiem.

§x **Jūras zemessardze**

Nelieto aiz pilsētu nosaukumiem.

§v **Kalendāri**

§x **Karaļi un valdnieki** (A 1574)

Sk. A 1100 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz personu grupu aprakstgalvām.

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Atentāti**

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Atteikšanās no troņa, tiesībām**

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Gāšana, atcelšana utt.**

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Bērni**

Sk. A 1100 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz personu grupu aprakstgalvām.

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Brāļi**

Sk. A 1100 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz personu grupu aprakstgalvām.

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Ceļojumi** (*var pakārtot ģeogr.*)

§x **Karaļi un valdnieki** §v **Folklorā** (A 1627)

§x **Karaļi un valdnieki** §v **Genealogija** (A 1631)

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Heraldika**

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Izglītība** (A 1579)

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Kapi**

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Mājokļi**

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Mākslas protekcija**

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Māsas**

Sk. A 1100 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz personu grupu aprakstgalvām.

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Mīļākās un mīļākie**

Sk. A 1100 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz personu grupu aprakstgalvām.

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Mitoloģija** (A 1998)

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Nāve un apbedīšana**

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Pēctecība**

§x **Karaļi un valdnieki** §x **Reliģiskie aspekti** (A 1998)

§v **Kartes** (A 1865)

A 1140 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Vietu nosaukumi

§v **Kartes** §v **Agrīnie darbi līdz 1800** (A 1576)

§x **Kartes** §v **Bibliogrāfijas**

§v **Kartes** §v **Faksimili** (A 1595)

§v **Kartes, domu**

§v **Kartes, fiziogēogrāfiskās**

§v **Kartes, ilustratīvās**

§v **Kartes, manuskriptu**

§v **Kartes, salīdzinošās**

§v **Kartes, topogrāfiskās**

§v **Kartes, tūrisma**

§v **Kartes bērniem**

§v **Kartes neredzīgajiem**

§v **Kartes personām ar redzes traucējumiem**

§x **Kinofilmās**

§x **Klimats**

§x **Klimats** §v **Novērojumi**

§x **Koloniālā ietekme**

§x **Kolonijas**

[*vietas nosaukums*]—**Kolonijas** var lietot arī aiz tematiskām aprakstgalvām, piemēram, **Izglītība—Lielbritānija—Kolonijas**.

Par tālāku pakārtojumu sk. A 1149.5.

§x **Kolonizācija**

§v **Kompaktdisku katalogi** (A 1361)

§v **Kopsavilkumi** (A 1205)

§x **Kultūras politika**

§x **Kultūras vēsture** (A 1370)

§x **Kultūras vēsture** §y **16. gs.** (A 1370)

§x **Kultūras vēsture** §y **17. gs.** (A 1370)

§x **Kultūras vēsture** §y **18. gs.** (A 1370)

§x **Kultūras vēsture** §y **19. gs.** (A 1370)

§x **Kultūras vēsture** §y **20. gs.** (A 1370)

§x **Kultūras vēsture** §y **21. gs.** (A 1370)

§x **Kultūras vēsture** §x **Ārzemju ietekme** (A 1370)

§x **Kultūras vēsture** §x **Filozofija**

§v **Laikraksti** (A 1920)

Lieto gan konkrētu vietu laikrakstiem, gan laikrakstiem par konkrēto vietu.

§x **Lauku stāvoklis**

Nelieto aiz pilsētu nosaukumiem.

§v **Literārie krājumi** (A 910)

§v **Literatūras** (A 1828)

Sk. A 1156. par apakšiedaļām, kuras lieto aiz literatūru aprakstgalvām

§x **Literatūrā** (A 362; A 910; A 1780; A 1790; A 1800)

§x **Mācīšanās un mācīšana** (*var pakārtot ģeogr.*) (A 2110)

Lieto mācību materiāliem par vietu. Brīvi pievienojamo apakšiedaļu —**Mācīšanās un mācīšana**, kvalificētu ar izglītības līmeni, piemēram, —**Mācīšanās un mācīšana (pamatskola)**; —**Mācīšanās un mācīšana (vidusskola)**, arī var lietot aiz vietas nosaukuma (salīdzināt ar A 1095).

§x **Mācīšanās un mācīšana** §x **Tiesības un likumdošana** (*var pakārtot ģeogr.*) (A 1705)

§v **Mākslā** (A 362, A 910; A 1250; A 1935)

§x **Masu kultūrā**

§x **Morāles normas**

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1140 Vietu nosaukumi

§x Militārā politika

Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.

§x Militārā politika §x Reliģiskie aspekti (A 1998)

Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.

§x Militārās attiecības (var pakārtot ģeogr.) (A 1996)

§x Militārās attiecības §z Ārvalstis (A 1996)

§x Nacionālā gvarde

Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.

Sk. A 1159 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz militārajiem dienestiem.

§x Novadpētniecība (A 1845)

Nelieto aiz pilsētu nosaukumiem. Lieto aiz reģionu, novadu, štatu u. tml. nosaukumiem vairāku teritoriālo vienību vēsturei kopumā. Vienas atsevišķas teritoriālās vienības vēsturei lieto apakšiedaļu —**Vēsture** aiz teritoriālās vienības nosaukuma.

§x Novadpētniecība §x Kolekcionējamie priekšmeti

Nelieto aiz pilsētu nosaukumiem.

§x Pastmarkās (A 1945)

§x Pētniecība (var pakārtot ģeogr.) (A 2020)

§v Plakāti (A 1945.5)

§x Plašsaziņas līdzekļos

§x Platība

Lieto konkrētas vietas aizņemtās teritorijas aprakstiem, kā arī darbiem par šo teritoriju uzmērīšanu.

§x Politika un pārvalde (A 1942)

§x Politika un pārvalde §y 16. gs. (A1942)

§x Politika un pārvalde §y 17. gs. (A 1942)

§x Politika un pārvalde §y 18. gs. (A 1942)

§x Politika un pārvalde §x 19. gs. (A 1942)

§x Politika un pārvalde §y 20. gs. (A 1942)

§x Politika un pārvalde §x 21. gs. (A 1942)

§x Politika un pārvalde §y [perioda apakšiedaļa] §x Filozofija

§x Politika un pārvalde §x Filozofija

§x Prasības

§x Prasības pret ...

§x Prognozēšana (A 1628)

§x Rasu attiecības (A 1845)

§x Rasu attiecības §x Ekonomiskie aspekti

§x Rasu attiecības §x Politiskie aspekti

§x Referēšana un indeksēšana (var pakārtot ģeogr.) (A 1205; A 1670)

§x Reliģija (A 1845; A 1997)

§x Reliģija §y 16. gs. (A 1997)

§x Reliģija §y 17. gs. (A 1997)

§x Reliģija §y 18. gs. (A 1997)

§x Reliģija §y 19. gs. (A 1997)

§x Reliģija §y 20. gs. (A 1997)

§x Reliģija §y 21. gs. (A 1997)

§x Reliģija §x Ekonomiskie aspekti

§x Reliģiskā dzīve un paražas (A 1845; A 2016)

§v Reljefa modeļi

§x Robežas (var pakārtot ģeogr.) (A 1333.5)

§v Saraksti (A 1558)

§x Simbolisks attēlojums

A 1140 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Vietu nosaukumi

- §x **Simtgades svinības utt.**
- §v **Skaņu ierakstu katalogi** (A 1361)
- §x **Sociālā dzīve un paražas** (A 1627)
- §x **Sociālā dzīve un paražas** §y 16. gs. (A 2057)
- §x **Sociālā dzīve un paražas** §y 17. gs. (A 2057)
- §x **Sociālā dzīve un paražas** §y 18. gs. (A 2057)
- §x **Sociālā dzīve un paražas** §y 19. gs. (A 2057)
- §x **Sociālā dzīve un paražas** §y 20. gs. (A 2057)
- §x **Sociālā dzīve un paražas** §y 21. gs. (A 2057)
- §x **Sociālā politika**
- §x **Sociālais stāvoklis** (A 1845; A 2055)
- §x **Sociālais stāvoklis** §y 16. gs. (A 2055)
- §x **Sociālais stāvoklis** §y 17. gs. (A 2055)
- §x **Sociālais stāvoklis** §y 18. gs. (A 2055)
- §x **Sociālais stāvoklis** §y 19. gs. (A 2055)
- §x **Sociālais stāvoklis** §y 20. gs. (A 2055)
- §x **Sociālais stāvoklis** §y 21. gs. (A 2055)
- §x **Starptautiskais statuss**
- §x **Starptautiskās attiecības** (var pakārtot *ģeogr.*) (A 1629)
Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.
- §x **Starptautiskās attiecības** §x **Filozofija**
Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.
- §x **Starptautiskās attiecības** §v **Izpildvaras vienošanās** (A 2227)
Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.
- §x **Starptautiskās attiecības** §v **Starptautiskie līgumi** (A 2227)
Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.
- §x **Starptautiskās attiecības** §x **Katoļu baznīca** (A 1629)
Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.
- §x **Starptautiskās attiecības** §x **Tiesības un likumdošana** (A 1705)
Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.
- §x **Starptautisko attiecību vadība**
Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.
- §v **Statistika** (A 2095)
- §v **Statistika, dzimstības, laulību un mirstības** (A 2095)
- §v **Statistika, medicīniskā** (A 2095)
- §x **Statistikas dienesti** (A 2095)
- §x **Statistikas dienesti** §x **Tiesības un likumdošana** (A 1705)
- §x **Stratēģiskie aspekti**
- §v **Tālruņu katalogi** (A 1558)
- §v **Tālruņu katalogi** §v **Dzeltenās lapas**
- §v **Tautas skaitīšana** (A 1366)
- §x **Tautas skaitīšana** §x **Tiesības un likumdošana** (A 1705)
- §v **Tautas skaitīšana, [datējums]** (A 1366)
Konkrētām Amerikas Savienoto Valstu federālajām tautas skaitīšanām piešķir aprakstgalvu **Amerikas Savienotās Valstis—Tautas skaitīšana, [kārtas numurs], [datējums]**
- §x **Televīzijā**
- §x **Teritoriālā ekspansija**
Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1140 Vietu nosaukumi

§x **Teritorijas un valdījumi** (A 2185)

Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.

[*valsts nosaukums*]**—Teritorijas un valdījumi** var lietot arī aiz tematiskām aprakstgalvām, piemēram, **Nodokļi—Amerikas Savienotās Valstis—Teritorijas un valdījumi**.

§v **Tiesu procesi, tiesāšanās utt.** (A 2228)

§x **Tirdzniecība** (*var pakārtot ģeogr.*)

Lieto darbiem par konkrētas vietas ārējo vai iekšzemes tirdzniecību. Darbiem par valstu, pilsētu u. tml. savstarpējo tirdzniecību piešķir aprakstgalvu kombināciju [*vieta A*]**—Tirdzniecība—**[*vieta B*]; [*vieta B*]**—Tirdzniecība—**[*vieta A*].

§v **Tirdzniecības līgumi** (A 2227)

Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.

§x **Tirdzniecības politika**

Lieto tikai aiz valstu un par valsti lielāku reģionu nosaukumiem.

§v **Tūrisma maršruti** (A 1645)

§x **Valodas**

Sk. A 1154 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz valodu aprakstgalvām.

§x **Valodas** §x **Politiskie aspekti** (A 1942)

§x **Valodas** §v **Teksti** (A 2190)

§x **Valodas** §x **Tiesības un likumdošana** (A 1705)

§x **Vardarbīga pievienošana (kam)**

Nelieto aiz pilsētu nosaukumiem.

§x **Vēsture** (A 1647; A 1845)

§x **Vēsture** §y **16. gs.** (A 1647)

§x **Vēsture** §y **17. gs.** (A 1647)

§x **Vēsture** §y **18. gs.** (A 1647)

§x **Vēsture** §y **19. gs.** (A 1647)

§x **Vēsture** §y **20. gs.** (A 1647)

§x **Vēsture** §y **21. gs.** (A 1647)

§x **Vēsture** §y [*laikposma apakšiedaļa*] §v **Avoti** (A 2080)

§x **Vēsture** §y [*laikposma apakšiedaļa*] §v **Biogrāfijas** (A 1330)

Ja nav lietota neviena laikposma apakšiedaļa, lieto [*vieta*]**—Biogrāfijas**.

§x **Vēsture** §y [*laikposma apakšiedaļa*] §v **Biogrāfijas—Anekdotēs**

Ja nav lietota neviena laikposma apakšiedaļa, lieto [*vieta*]**—Biogrāfijas—Anekdotēs**.

§x **Vēsture** §y [*laikposma apakšiedaļa*] §x **Biogrāfijas** §y **Avoti**

Ja nav lietota neviena laikposma apakšiedaļa, lieto [*vieta*]**—Biogrāfijas—Avoti**.

§x **Vēsture** §y [*laikposma apakšiedaļa*] §v **Biogrāfijas** §v **Portreti**

Ja nav lietota neviena laikposma apakšiedaļa, lieto [*vieta*]**—Biogrāfijas—Portreti**.

§x **Vēsture** §y [*laikposma apakšiedaļa*] §x **Filozofija**

§x **Vēsture** §y [*laikposma apakšiedaļa*] §x **Historiogrāfija**

Ja nav lietota neviena laikposma apakšiedaļa, lieto [*vieta*]**—Biogrāfijas—Historiogrāfija**.

§x **Vēsture** §y [*laikposma apakšiedaļa*] §y **Hronoloģija** (A 1367)

§x **Vēsture** §v **Albumi** (A 1935)

§x **Vēsture** §v **Anekdotēs**

§x **Vēsture** §x **Autonomija un neatkarības kustības**

Nelieto aiz pilsētu nosaukumiem.

§x **Vēsture** §v **Avoti** (A 2080)

§x **Vēsture** §x **Filozofija**

§x **Vēsture** §v **Hronoloģija** (A 1367)

§x **Vēsture** §v **Humors**

§x **Vēsture** §x **Kļūdas, izdomājumi utt.**

A 1140 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Vietu nosaukumi

§x **Vēsture** §v **Komiksi** utt.

§x **Vēsture** §x **Pareģojumi**

§x **Vēsture** §x **Periodizācija**

§x **Vēsture** §x **Reliģiskie aspekti** (A 1998)

§x **Vēsture** §x **Reliģiskie aspekti** §x **Baptisti, [Katoļu baznīca utt.]** (A 1998)

§x **Vēsture** §x **Reliģiskie aspekti** §x **Budisms, [Kristietība utt.]** (A 1998)

§x **Vēsture, kara flotes** (A 1845)

§x **Vēsture, kara flotes** §y **16. gs.**

§x **Vēsture, kara flotes** §y **17. gs.**

§x **Vēsture, kara flotes** §y **18. gs.**

§x **Vēsture, kara flotes** §y **19. gs.**

§x **Vēsture, kara flotes** §y **20. gs.**

§x **Vēsture, kara flotes** §x **21. gs.**

§x **Vēsture, militārā** (A 1845)

§x **Vēsture, militārā** §y **16. gs.**

§x **Vēsture, militārā** §y **17. gs.**

§x **Vēsture, militārā** §y **18. gs.**

§x **Vēsture, militārā** §y **19. gs.**

§x **Vēsture, militārā** §y **20. gs.**

§x **Vēsture, militārā** §y **21. gs.**

§x **Vēsture, militārā** §x **Reliģiskie aspekti** (A 1998)

§x **Vēsturiskā ģeogrāfija**

§x **Vēsturiskā ģeogrāfija** §y **Kartes**

§x **Vides stāvoklis**

§x **Vulkāna izvirdumi**

Lieto aiz vulkānu nosaukumiem.

§x **Vulkāna izvirdums, [datējums]** (A 1078)

Lieto aiz vulkānu nosaukumiem.

§x **Zelta atradnes**

Nelieto aiz pilsētu nosaukumiem.

§v **Zemes uzmērījumi**

§x **Zemessardze**

Nelieto aiz pilsētu nosaukumiem.

Sk. A 1159 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz militārajiem dienestiem.

§x **Zīmogs**

§x **Zināmās ciltis**

Lieto tikai aiz **Indija** un Indijas štatu, reģionu, pilsētu u. tml. nosaukumiem.

Sk. arī brīvi pievienojamos elementus:

...metropoles reģions ([*ģeogrāfiskais kvalifikators*]) (satur pilsētas nosaukumu) (A 790)

...priekšpilsētas ([*ģeogrāfiskais kvalifikators*]) (satur pilsētas nosaukumu) (A 790)

...reģions ([*ģeogrāfiskais kvalifikators*]) (satur pilsētas un ģeogrāfiska objekta nosaukumu) (A 790)

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: A 1145.5 Ūdenstilpes

APRAKSTGALVU VEIDI: Ūdenstilpju, t. sk. okeānu, jūru, jūras līču, ezeru, mākslīgo ezeru, ūdenskrātuvju, estuāru un kanālu nosaukumi. *Piemēri:* **Ziemeļatlantijas okeāns**; **Kalifornijas jūras līcis (Meksika)**; **Kolorādo, upe (Amerikas Savienotās Valstis un Meksika)**; **Glacier Bay (Amerikas Savienotās Valstis)**; **Suecas kanāls (Ēģipte)**; **Augšezers (Amerikas Savienotās Valstis)**; **Tug Fork (Amerikas Savienotās Valstis)**; **Volfganga ezers (Austrija)**; **Potomakas upes estuārs (Amerikas Savienotās Valstis)**. Šī aprakstgalvu kategorija neietver ūdenstilpju veidu aprakstgalvas, piemēram, **Ezeri**; **Sālsūdeņi**; **Jūras šaurumi (ģeomorfoloģija)**.

SAISTĪBA AR A 1140: Aiz ūdenstilpju nosaukumiem var lietot arī atbilstošas apakšiedaļas no A 1140 saraksta: „Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Vietu nosaukumi”. Turpmāk sniegtais saraksts satur papildu apakšiedaļas, kas autorizētas lietošanai tikai aiz konkrētu ūdenstilpju nosaukumiem.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Ikvienu šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo aiz jebkuras minētai kategorijai piederošas aprakstgalvas, ja tā nav pretrunā ar priekšmetu autoritatīvajā datnē izveidoto aprakstgalvu. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt aprakstgalvas formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos atbilstoši A 193 aprakstītajām darbībām.

- §x Enerģijas izmantošana
- §x Gultnes
- §x Gultnes iztaisnošanas darbi
- §x Mēslošana
- §x Navigācija
- §x Navigācija §x Tiesības un likumdošana¹
- §x Regulēšana
- §x Sanesu līdzenums
- §x Ūdenstiesības

Piezīme: Brīvi pievienojamo apakšiedaļu —**Delta** pārtrauca lietot aiz upju nosaukumiem 1991. gadā. Par aprakstgalvu izveidi deltām sk. A 800, 6.

REĢIONI, KAS SATUR ŪDENSTILPJU NOSAUKUMUS: Izveidotajām ūdenstilpju nosaukumu aprakstgalvām kā brīvi pievienojamu var pievienot terminu **Reģions** (salīdzināt ar A 800, 10.). Ja aprakstgalvām pievienots kvalifikators iekavās, tad šo terminu pievieno pirms kvalifikatora. *Piemēri:*

- Taho ezera reģions (Amerikas Savienotās Valstis)
- Donavas upes reģions
- Penobscot līča reģions (Amerikas Savienotās Valstis)

Detalizētākus noteikumus par aprakstgalvu veidošanu un lietošanu reģioniem, kuru nosaukumi ietver ģeogrāfisku objektu nosaukumus, sk. A 760.

A 1145.5 Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Ūdenstilpes

*Piezīme: **Estuārs** kā brīvi pievienojamu terminu upju nosaukumiem pārtrauca lietot 1991. gadā. Par aprakstgalvu veidošanu estuāriem sk. A 800., 7. **Baseins** kā brīvi pievienojamu terminu upju un ezeru nosaukumiem pārtrauca lietot 1993. gada martā. Par aprakstgalvu veidošanu baseiniem sk. A 800., 9. **Ieleja** kā brīvi pievienojamu terminu upju sistēmu nosaukumiem pārtrauca lietot 1995. gada jūlijā. Par aprakstgalvu veidošanu ielejām sk. A 800., 8.*

PIEZĪME

¹ Sk. A 1154.4 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz tiesību tematu aprakstgalvām.

PAMATOJUMS: *Parauga aprakstgalvu kontrolētās brīvi pievienojamās apakšiedaļas Kongresa bibliotēkas priekšmetu sarakstā* oficiāli ieviesa 1974. gadā. Tematisko un formas apakšiedaļu standartizētās grupas tika izveidotas lietošanai aiz noteiktām priekšmeta aprakstgalvu vai nosaukumu aprakstgalvu, kuras lietotas kā priekšmeti, kategorijām. Lai izvairītos no šo apakšiedaļu atkārtošas aiz visām iespējamām aprakstgalvām, priekšmetu autoritatīvajā datnē katrai kategorijai izveidoja tikai vienu vai vairākas raksturīgas aprakstgalvas ar atbilstošu apakšiedaļu grupu, kas lietojamas aiz citām šīs kategorijas aprakstgalvām. Šādas aprakstgalvas sauc par attiecīgās kategorijas parauga aprakstgalvām.

Daudzas parauga aprakstgalvu kontrolētās apakšiedaļas, kas tagad autorizētas lietošanai kā brīvi pievienojamās, **Kongresa bibliotēkas priekšmetu sarakstā** tika publicētas pirms 1974. gada. Tādēļ daudzos gadījumos priekšmetu autoritatīvajā datnē atrodami ieraksti, kuros aprakstgalvām ir pievienotas brīvi pievienojamās apakšiedaļas, kaut arī pašlaik to lietojumu kontrolē attiecīgās kategorijas parauga aprakstgalvas. Bez tam, dažas aprakstgalvas, kas ietver parauga aprakstgalvu kontrolētās brīvi pievienojamās apakšiedaļas, ir izveidotas, lai nodrošinātu norāžu struktūru citām aprakstgalvām.

Brīvi pievienojamās apakšiedaļas no vispārlietojamā formas un tematisko apakšiedaļu saraksta (A 1095) parasti autoritatīvajā datnē nav uzrādītas aiz parauga aprakstgalvām. Tomēr, ja šīs tematiskās vai formas apakšiedaļas apzīmē kategorijai nozīmīgu tematu vai materiālu veidu, vai arī tiek citētas kā piemēri vispārīgajās „sk.” (salīdzināt ar A 374) vai „sk. arī” (salīdzināt ar A 371) norādēs, to lietojumu aiz parauga aprakstgalvām autorizē. Brīvi pievienojamās formas un tematiskās vispārlietojamās apakšiedaļas netiek atkārtotas parauga aprakstgalvu kontrolēto brīvi pievienojamo apakšiedaļu sarakstos. Parauga aprakstgalvu sarakstos ietvertas tikai kategorijai piederošās papildu brīvi pievienojamās apakšiedaļas. Bez tam, apakšiedaļas, kas autorizētas kā brīvi pievienojamās lietošanai aiz plašākas kategorijas aprakstgalvas nekā parauga aprakstgalva, vairs netiek ietvertas parauga aprakstgalvu sarakstā. Piemēram, apakšiedaļas —**Patenti** un —**Prečzīmes**, kas autorizētas kā brīvi pievienojamās lietošanai aiz preču un produktu veidu aprakstgalvām A 1095, netiek ietvertas parauga aprakstgalvu sarakstā sauszemes transportlīdzekļu veidiem A 1195. Tomēr šīs apakšiedaļas var lietot kā brīvi pievienojamās aiz transportlīdzekļu veidu aprakstgalvām, jo transportlīdzekļi ir produkcijas veids. Tādēļ, veidojot priekšmeta aprakstgalvu ar brīvi pievienojamu apakšiedaļu, nepieciešams pārbaudīt vispārlietojamo brīvi pievienojamo apakšiedaļu sarakstā A 1095, aiz personvārdiem lietojamo brīvi pievienojamo apakšiedaļu sarakstā A 1100, aiz institūciju nosaukumiem lietojamo brīvi pievienojamo apakšiedaļu sarakstā A 1105, kā arī konkrētu parauga aprakstgalvu kontrolētajos apakšiedaļu sarakstos.

Šeit sniegta vadlīnijas parauga aprakstgalvu kontrolēto brīvi pievienojamo apakšiedaļu veidošanai un lietošanai. Kategoriju un to pārstāvošo aprakstgalvu tabulas atrodamas šīs noteikumu lapas 397.-399. lappusēs. Šo parauga aprakstgalvu kontrolēto apakšiedaļu saraksti rodami A 1147-A 1200.

1. Vispārīgais noteikums. Ikvienu aiz parauga aprakstgalvas izveidotu apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo aiz jebkuras citas šai kategorijai piederošas aprakstgalvas, ja tas nepieciešams satura atklāsmi un autoritatīvajā datnē tai nav izveidota vārdkopas vai pamataprakstgalvas-apakšiedaļas tipa aprakstgalva, kas ir pretrunā ar brīvi pievienojamo apakšiedaļu.

Piemēram, apakšiedaļu grupa, kas paredzēta lietošanai aiz cilvēka un dzīvnieka ķermeņa orgānu vai daļu aprakstgalvām. Pie šīs aprakstgalvu kategorijas pieder tipiskas anatomijas aprakstgalvas, t. sk. **Barības vads; Veģetatīvie gangliji; Nieru artērija; Aizkrūts dziedzeris; Kāju pirksti;** u. tml. Ir divas parauga aprakstgalvas, kas pārstāv šo kategoriju — **Sirds**, kā iekšējs orgāns un **Pēda**, kā ķermeņa ārēja daļa. Apakšiedaļu, kas lietota aiz vienas no šīm aprakstgalvām, var lietot kā brīvi pievienojamo aiz jebkuras citas, ķermeņa daļu vai orgānu apzīmējošas aprakstgalvas, ja tā atbilst konkrētajai aprakstgalvai un nav pretrunā ar priekšmetu autoritatīvajā datnē izveidoto jēdzieniski identisko, bet citādi formulēto aprakstgalvu. To ilustrē piemērs: apakšiedaļa —**Biopsija** ir izveidota aiz parauga aprakstgalvas **Sirds** un ietverta

A 1146 Parauga aprakstgalvu kontrolētās apakšiedaļas

parauga aprakstgalvu sarakstā ķermeņa orgāniem un daļām A 1164. To var lietot kā apakšiedaļu aiz aprakstgalvas **Locītavas**, jo kombinācijai **Locītavas—Biopsija** īpašs autoritatīvs ieraksts nav izveidots. No otras puses, apakšiedaļa —**Izmežģījums** ir izveidota aiz parauga aprakstgalvas **Pēda**, un arī ir ietverta A 1164 sarakstā, tomēr to nevar lietot kā apakšiedaļu aiz aprakstgalvas **Locītavas**, jo priekšmetu autoritatīvajā datnē kombinācija **Locītavas—Izmežģījums** ir nelietotais termins vispārīgajai aprakstgalvai **Izmežģījumi**.

*Piezīme: Apakšiedaļas, kas izveidotas aiz parauga aprakstgalvām un kuras var lietot tikai aiz šīm aprakstgalvām, patiesībā nav brīvi pievienojamas, tādēļ 1994. gadā tās no saraksta dzēsa. T. sk. dzēsa arī apakšiedaļu — **Antioha rituāls** aiz —**Katoļu baznīca**, kas agrāk bija ietverta sarakstā A 1187 (Kristīgās konfesijas); —**Labais sirds kambaris** aiz **Sirds**, kas agrāk bija ietverta sarakstā A 1164 (Ķermeņa orgāni un daļas); —**Lidmašīnas apkalpes izdzīvošanas aprīkojums**, kas bija izveidots aiz nosaukuma aprakstgalvas **Amerikas Savienotās Valstīs. Navy** un bija iekļauta sarakstā A 1159 (Militārie dienesti).*

Izņemot atsevišķus gadījumus, kad tas ir atļauts, apakšiedaļas, kuru lietojumu kontrolē viena parauga aprakstgalva (t. i., aprakstgalvas no viena saraksta), neapvieno vienā priekšmeta aprakstgalvu virknē. Piemēram, apakšiedaļu —**Vairošanās** un apakšiedaļu —**Sezonālās izmaiņas** no A 1147 saraksta neapvieno virknē [**dzīvnieks**]—**Vairošanās**—**Sezonālās izmaiņas**. Tā vietā piešķir divas atsevišķas aprakstgalvas. Turpretī var veidot aprakstgalvu virkni [**dzīvnieks**]—**Lūzumi**—**Ārstēšana**, jo A 1147 norādīts, ka apakšiedaļas, kuru lietojums aiz [**dzīvnieks**]—**Slimības** ir autorizēts, var lietot arī aiz tām apakšiedaļām A 1147 sarakstā, kas attēlo specifiskus patoloģiskus stāvokļus. Par vispārlietojamām apakšiedaļām vai apakšiedaļām, kuras lieto aiz noteiktu kategoriju aprakstgalvu-apakšiedaļu kombinācijām, jāskatās attiecīgie brīvi pievienojamie apakšiedaļu saraksti, piemēram, zinātniski temati, celtnes, būves utt. vai produkti, preces (A 1095); personu grupas (A 1100); tiesību temati (A 1154.5).

2. Jaunas apakšiedaļas. Lai pievienotu jaunu apakšiedaļu attiecīgās kategorijas apakšiedaļu sarakstam, to veido aiz atbilstošās kategorijas parauga aprakstgalvas parastā veidā (salīdzināt ar A 200). Atbilstoši A 371 aprakstītajām darbībām, vispārīgajai aprakstgalvai, kas atbilst apakšiedaļas apzīmētajam jēdzienam, jauno brīvi pievienojamo apakšiedaļu pievieno kā vispārīgo „sk. arī” norādi un parauga aprakstgalvu citē kā piemēru. Katrai kategorijai atbilstošās vispārīgās sk. arī norādes vārdisko formulējumu sk. A 371., 4. Ja priekšmetu autoritatīvajā datnē nav izveidota jēdzienu apzīmējoša vispārīga aprakstgalva, jāapsver tās tūlītēja izveide vai arī, ja tas nav iespējams, jauno brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā „sk.” norādi atbilstoši A 374 aprakstītajām darbībām.

Ja katalogizējot darbu, aiz aprakstgalvas nepieciešams lietot jaunu apakšiedaļu, un tā atbilst parauga aprakstgalvai un citām attiecīgās kategorijas aprakstgalvām, tad jaunās apakšiedaļas lietojumu autorizē nevis aiz katalogizējamajam darbam atbilstošās aprakstgalvas, bet aiz attiecīgās kategorijas parauga aprakstgalvas.

3. Izņēmums. Apakšiedaļu, kura nav piemērota lietošanai aiz kādas konkrētas kategorijas parauga aprakstgalvas(-ām), nedrīkst pievienot šai kategorijai izveidoto parauga apakšiedaļu sarakstam un tai nevar piešķirt brīvi pievienojamās apakšiedaļas statusu. Ja šāda apakšiedaļa nepieciešama katalogizējamajam darbam piešķirtajai aprakstgalvai, tad autoritatīvajā ierakstā šādu apakšiedaļu ievada aiz darbam piešķirtās aprakstgalvas. Ja vēlāk šo apakšiedaļu nepieciešams lietot citai šīs kategorijas aprakstgalvai, tad lietojumu normalizē tādā pašā veidā kā pirmajā gadījumā.

Piemēram, darbs ir par acs refrakcijas defektiem. Tā kā jēdziens nav piemērots lietošanai ne aiz **Sirds**, ne aiz **Pēda**, tad autoritatīvajā ierakstā apakšiedaļu —**Refrakcijas defekti** var ievadīt aiz aprakstgalvas **Acs**.

4. Pretrunīgi gadījumi. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgā varianta formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

5. Kategoriju pārstāvošas aprakstgalvas. Katrā parauga aprakstgalvu kontrolētajā apakšiedaļu sarakstā sniegtas vadlīnijas par kategorijai piederošo aprakstgalvu veidiem. Aprakstgalvu uzskata par kategorijai piederošu tikai tad, ja to var piemērot attiecīgajai ar kategoriju apzīmētajai entītijai klasei. Aprakstgalva, kas apzīmē visu klasi, un kurai parasti atbilst kategorijas apzīmējums, sarakstos nav iekļauta. Piemēram, parauga aprakstgalvu saraksts materiāliem (A 1158) ietver atsevišķu materiālu un materiālu veidu aprakstgalvas, piemēram, **Gumija** un **Kompozītmateriāli**, bet šajā kategorijā nav ietverta aprakstgalva **Materiāli**.

6. Parauga aprakstgalvu kontrolētie apakšiedaļu saraksti. Parauga aprakstgalvu kontrolēto brīvi pievienojamo apakšiedaļu saraksti atrodami noteikumu lapās A 1147-A 1200. Katra saraksta beigās atrodamas piezīmes par atsevišķu apakšiedaļu lietojumu. Katrai apakšiedaļai pievienots apakšlauka kods.

7. Parauga aprakstgalvu saraksti un to kategorijas. Turpmāk sniegtas tabulas, kurās parādītas aprakstgalvu kategorijas pārstāvošās parauga aprakstgalvas ar atbilstošo noteikumu lapu apzīmējumiem. Tabulu pirmajā sadaļā norādīta galvenā disciplīna, otrajā — atsevišķas kategorijas.

Piezīme: Parauga aprakstgalvas neaptver visas zinātņu nozaru kategorijas. Tās neaptver arī visas Kongresa bibliotēkas priekšmetu sistēmas aprakstgalvas.

<i>Tematiskā nozare</i>	<i>Kategorija</i>	<i>Parauga aprakstgalva(-as)</i>	
RELIĢIJA	Reliģiskie un mūku ordeņi	Jezuīti	A 1186
	Reliģijas	Budisms	A 1185
	Kristīgās konfesijas	Katoļu baznīca	A 1187
	Svētie raksti (t. sk. to daļas)	Bībele	A 1188

A 1146 Parauga aprakstgalvu kontrolētās apakšiedaļas

<i>Tematiskā nozare</i>	<i>Kategorija</i>	<i>Parauga aprakstgalva(-as)</i>	
VĒSTURE UN ĢEOGRĀFIJA	Atsevišķu valstu kolonijas	Lielbritānija—Kolonijas	A 1149.5
	Likumdošanas institūcijas (t. sk. atsevišķas palātas)	United States. Congress	A 1155
	Militārie dienesti (t. sk. armija, kara flote, jūras flote u. tml.)	Amerikas Savienotās Valstis—Bruņotie spēki <i>United States. Air Force</i> <i>United States. Army</i> <i>United States. Marine Corps</i> <i>United States. Navy</i>	A 1159
	Kari	Otrais pasaules karš, 1939-1945 Amerikas Savienotās Valstis—Vēsture—Pilsonu karš, 1861-1865	A 1200

<i>Tematiskā nozare</i>	<i>Kategorija</i>	<i>Parauga aprakstgalva(-as)</i>	
SOCIĀLĀS ZINĀTNES	Rūpniecība	Celtniecības industrija Mazumtirdzniecība	A 1153
	Izglītības institūciju veidi	Augstskolas	A 1151.5
	Konkrētas izglītības iestādes	Harvard University	A 1151
	Tiesību temati	Darba tiesības un likumdošana	A 1154.5

<i>Tematiskā nozare</i>	<i>Kategorija</i>	<i>Parauga aprakstgalva(-as)</i>	
MĀKSLAS	Māksla	Māksla, itāliešu Māksla, japāņu Māksla, korejiešu Māksla, ķīniešu	A 1148
	Rakstnieku grupas (t. sk. dzejnieki, dramaturgi u. tml.)	Rakstnieki, angļu	A 1155.2
	Literārie darbi, aprakstīti pēc autora personvārda	Shakespeare, William, 1564-1616. Hamlet	A 1155.6
	Literārie darbi, aprakstīti pēc darba nosaukuma	Beowulf	A 1155.8
	Valodas un valodu grupas	Angļu valoda Franču valoda Romāņu valodas	A 1154
	Literatūras (t. sk. atsevišķi žanri)	Angļu literatūra	A 1156
	Skaņdarbi	Operas	A 1160
	Mūzikas instrumenti	Klavieres Klarnete	A 1161

Parauga aprakstgalvu kontrolētās apakšiedaļas **A 1146**

<i>Tematiskā nozare</i>	<i>Kategorija</i>	<i>Parauga aprakstgalva(-as)</i>	
ZINĀTNE UN TEHNOLOĢIJA	Sauszemes transportlīdzekļi	Automobiļi	A 1195
	Materiāli	Betons	A 1158
		Metāli	
	Ķīmiskas vielas	Varš	A 1149
		Insulīns	
	Ķermeņa orgāni un daļas	Sirds	A 1164
		Pēda	
	Slimības	Vēzis	A 1150
		Tuberkuloze	
	Savvaļas augi un kultūraugi	Kukurūza	A 1180
Dzīvnieki	Zivis	A 1147	
	Liellopi		

Parauga aprakstgalvas: A 1147 Dzīvnieki

PARAUGA APRAKSTGALVAS: *Zivis; Liellopi*

APRAKSTGALVU VEIDI: Visu taksonomisko līmeņu atsevišķu dzīvnieku vai dzīvnieku grupu, t. sk. savvaļā vai savā dabiskajā vidē dzīvojošu un cilvēka audzētu vai aprūpētu dzīvnieku, aprakstgalvas, kas veidotas, lietojot gan populārus, gan zinātniskus nosaukumus. Šī aprakstgalvu kategorija ietver arī izmirusu dzīvnieku un dzīvnieku fosiliju nosaukumu aprakstgalvas. *Piemēri: Adatādaiņi, fosilie; Aedes aegypti; Aitas; Akvāriju zivis; Dinozauri; Divspārņi; Dodo putns; Jūras dzīvnieki; Kanādas zoss; Laboratorijas dzīvnieki; Lielacu tunzivis; Medus bites; Mīldzīvnieki; Moluski; Plēsīgie dzīvnieki.* Šī aprakstgalvu kategorija ietver arī atsevišķas mājdzīvnieku šķirnes vai grupas, piemēram, **Tenesijas jājamzīrgs; Pūdeļi**, kā arī dzīvnieku vecumu vai dzimumu apzīmējošas aprakstgalvas, piemēram, **Cāļi; Kumelji; Govis.** Šī kategorija neietver vispārīgas aprakstgalvas, piemēram, **Dzīvnieki; Mājdzīvnieki; Mājlopi**, kā arī atsevišķu dzīvnieku vārdus, piemēram, **Seattle Slew (sacīkšu zirgs) vai Morris (kaķis).** Turpmāk tekstā minētās apakšiedaļas nelieto arī aiz tipveida vārdkopas aprakstgalvām [*dzīvnieki*] kā **laboratorijas dzīvnieki** vai [*dzīvnieki*] kā **mīldzīvnieki**. To vietā piešķir tipveida aprakstgalvu [*dzīvnieki*]**—[atbilstoša apakšiedaļa no turpmāk sniegtā saraksta]**. Šo kategoriju pārstāv divas parauga aprakstgalvas **Zivis** un **Liellopi**. Dzīvniekiem atbilstošas apakšiedaļas veido galvenokārt aiz aprakstgalvas **Zivis**, bet mājdzīvniekiem — aiz aprakstgalvas **Liellopi**. Piezīmes par apakšiedaļu lietojuma ierobežojumiem vai lietojuma paskaidrojumi atrodami piezīmēs šo noteikumu beigās.

Piezīme: Parauga aprakstgalvu sarakstu mājdzīvniekiem (A 1148) likvidēja 1993. gada augustā. Apakšiedaļas, kuras jālieto aiz mājdzīvnieku nosaukumu aprakstgalvām, iekļāva šīs noteikumu lapas apakšiedaļu sarakstā, tādējādi paplašinot šī saraksta lietojuma aptvērumu.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Ikvienu šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo apakšiedaļu aiz jebkuras minētajai kategorijai piederošas aprakstgalvas, ja tā nav pretrunā ar priekšmetu autoritatīvajā datnē izveidoto aprakstgalvu. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgā varianta formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

*Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā tematiskās apakšiedaļas, kodētas ar \$x (sk. A 1075, 1.d).*

- \$x Adaptācija (var pakārtot *geogr.*)
- \$x Aizsargāšanās (var pakārtot *geogr.*)
- \$x Aizsprostu un dambju ietekme (var pakārtot *geogr.*)
- \$x Anatomija
- \$x Anomālijas¹ (var pakārtot *geogr.*)
- \$x Apiešanās¹¹ (var pakārtot *geogr.*)
- \$x Apkarošana (var pakārtot *geogr.*)
- \$x Apkarošana ar agrotehniskiem paņēmieniem (var pakārtot *geogr.*)
- \$x Apmācība (var pakārtot *geogr.*)
- \$x Apmācība (var pakārtot *geogr.*)
- \$x Apstrāde un pārstrāde (var pakārtot *geogr.*)

A 1147 Parauga aprakstgalvas: Dzīvnieki

- \$x* Aromāts (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Aromātu ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Atkaulošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Atnešanās (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Ātrums
- \$x* Attīstība
- \$x* Attīstība *\$x* Endokrīnie aspekti
- \$x* Augļi
- \$x* Augļi *\$x* Anatomija
- \$x* Augļi *\$x* Fizioloģija
- \$x* Augšana
- \$x* Aukstuma ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Autopsija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Aviācijas ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Bagarēšanas ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Barības izmantošanas efektivitāte (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Barošana un barība⁷ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Barošana un barība *\$x* Klimatiskie faktori (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Barošana un barība *\$v* Receptes
- \$x* Barošana un barība *\$x* Saindēšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$v* Biogrāfijas
- \$x* Bioloģiskā apkarošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Bonitēšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Ceļu ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$v* Ciltsraksti
- \$x* Cilvēka ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Citoģenētika
- \$x* Citoloģija
- \$x* Dabiskā vide (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Dabiskā vide *\$x* Saglabāšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Dabiskās vides izmaiņšana ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Dabiskās vides piemērotības rādītāja modeļi (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Demonstrēšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Duļķainuma ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Dzimuma noteikšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Dzimumorgāni
- \$x* Dzīves cikli (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Dzīvsudraba saturs (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Ekofizioloģija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Ekoloģija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Eksotisko dzīvnieku ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Eksterjers (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Elpošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Elpošanas orgāni
- \$x* Embriji (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Embriji *\$x* Anatomija
- \$x* Embriji *\$x* Fizioloģija
- \$x* Embriji *\$x* Transplantācija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Embriji *\$x* Ultravioletā starojuma ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x* Embrioloģija
- \$x* Endokrinoloģija

- \$x\$ Evolūcija (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Filoģenēze
- \$x\$ Filoģenēze \$x\$ Molekulārie aspekti
- \$x\$ Fizioloģija
- \$x\$ Fizioloģiskā genomika
- \$x\$ Fluorescence⁵ (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Fotogrāfiskā identifikācija (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Gaismas ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Gēnu inženierija (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Gēnu kartēšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Gremošanas orgāni
- \$x\$ Grūsnība (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Ģenētika
- \$x\$ Ģenētiskie resursi (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Ģenētiskie resursi \$x\$ Kriosaglabāšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Ģenētiskie resursi \$x\$ Mikrobioloģija (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Ģeogrāfiskā izplatība
- \$x\$ Ģeogrāfiskā izplatība \$x\$ Klimatiskie faktori (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Histoloģija
- \$x\$ Histopatoloģija
- \$v\$ Identifikācija
- \$x\$ Iekārtas un apgāde
- \$x\$ Iepirkšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Ievainojumi un bojājumi¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Iezīmēšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Ilgmūžība (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Imunoloģija
- \$x\$ Imunoloģija \$x\$ Ģenētiskie aspekti
- \$x\$ Inde¹⁹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Infekcijas¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Insekticīdu ietekme⁶ (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Inspicēšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Integrētā apkarošana (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Izcelsme
- \$x\$ Izkliešana (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Izlase (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Izmantošana terapijā (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Izmitināšana¹² (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Izmitināšana \$x\$ Apdare¹² (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Izmitināšana \$x\$ Apgaismojums¹² (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Izmitināšana \$x\$ Apkure un ventilācija¹² (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Izmitināšana \$x\$ Atkritumu iznīcināšana¹² (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Izmitināšana \$x\$ Dezinfekcija¹² (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Izmitināšana \$x\$ Dezodorācija¹² (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Izmitināšana \$x\$ Drošības pasākumi¹²
- \$x\$ Izmitināšana \$x\$ Gaisa kondicionēšana¹² (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Izmitināšana \$x\$ Norobežošanas¹² (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Izmitināšana \$x\$ Projektēšana un celtniecība¹²
- \$x\$ Izmitināšana \$x\$ Sanitārija¹² (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Izmitināšana \$v\$ Tehniskie noteikumi¹² (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Izmitināšana \$x\$ Vides inženierija¹² (*var pakārtot ģeogr.*)

A 1147 Parauga aprakstgalvas: Dzīvnieki

- §x Izplatības areāls *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kanibālisms *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kardiovaskulārā sistēma
- §v Katalogi un kolekcijas *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kautķermeņi *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kautķermeņi §x Biodegradācija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kautķermeņi §x Apstrāde un pārkraušana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kautķermeņi §x Šķirošana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Klaidstrāvu ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- §v Klasifikācija
- §x Klasifikācija §x Molekulārie aspekti
- §x Klimatiskie faktori *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Klonēšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kolekcionēšana un saglabāšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kolonizācija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kontrole *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kontrole §x Tiesības un likumdošana³ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kontrole §x Vides aspekti *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kooperatīvā tirdzniecība *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kopšana⁹ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Krāsa *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Krustošana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kūniņas *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kūniņas §x Ekoloģija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kūniņas §x Endokrinoloģija
- §x Kūniņas §x Ģeogrāfiskā izplatība
- §x Kūniņas §x Izkliedēšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kūniņas §x Mikrobioloģija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kūniņas §x Pārtika *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kūniņas §x Ultravioletā starojuma ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kvalitāte
- §x Ķīmiskā aizsardzība *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Ķīmisko vielu ietekme⁶ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Ķirurģija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Ķirurģija §x Komplikācijas *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Ķirurģija §x Slimnieku kopšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Lidošana⁵ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Lielums *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Ligzdas *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Ligzdas §x Pamešana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Ligzdas §x Uzskaitē *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Lūzumi¹ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Mājas instinkts *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Mākslīgā apsēklošana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Mākslīgais nārsts *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Maņu orgāni
- §x Mazuļi *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Medību ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Mēsli *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Mēsli §x Apstrāde un pārkraušana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Mēsli §x Vides aspekti *(var pakārtot ģeogr.)*

- \$x\$ Mešanās krastā *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Metālu ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Metamorfoze⁵ *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Metamorfoze \$x\$ Endokrīnie aspekti⁵
- \$x\$ Metamorfoze \$x\$ Ģenētiskie aspekti⁵
- \$x\$ Metamorfoze \$x\$ Molekulārie aspekti⁵
- \$x\$ Mežizstrādes ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Mežsaimniecības ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Miera periods⁵ *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Migrācija *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Migrācija \$x\$ Endokrīnie aspekti
- \$x\$ Migrācija \$x\$ Klimatiskie faktori *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Mikrobioloģija *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Mirstība
- \$x\$ Mitekļi¹⁰ *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Molekulārā ģenētika
- \$x\$ Molekulārie aspekti
- \$x\$ Monitorings *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Morfoģenēze *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Morfoloģija
- \$x\$ Mūzikas ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Naftas izplūdumu ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Nārsts *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Neauglība *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Nervu sistēma
- \$x\$ Nogulšņu ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$v\$ Nomenklatūra¹⁴
- \$v\$ Nomenklatūra (populāra)¹⁵
- \$v\$ Nomenklatūra (populāra) \$x\$ Franču, [Itāliešu utt.] valoda¹⁵
- \$x\$ Noteikšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Novecošana
- \$x\$ Novecošana \$x\$ Novēršana
- \$x\$ Olas *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Olas \$x\$ Ģeogrāfiskā izplatība
- \$x\$ Olas \$x\$ Inkubācija *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Olas \$x\$ Izkliešana *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Olas \$x\$ Uzskaitē *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Orientēšanās *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Pakalpojumu dienesti *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Parazīti *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Parazīti \$x\$ Bioloģiskā apkarošana *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Parazīti \$x\$ Dzīves cikli *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Parazīti \$v\$ Identificēšana
- \$x\$ Parazīti \$x\$ Kontrole *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Parazīti \$x\$ Kontrole \$x\$ Vides aspekti *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Parazīti \$x\$ Molekulārie aspekti
- \$x\$ Pārbaude
- \$x\$ Pārtika⁸ *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Pārvietošanās *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Patogēni *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Pesticīdu ietekme⁶ *(var pakārtot ģeogr.)*

A 1147 Parauga aprakstgalvas: Dzīvnieki

- §x Piena izslaukums
- §x Piesārņojuma ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Pirkšana un iepirkšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Plēsēji *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Plēsēji §x Kontrole *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Plēsēju ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Plūdu ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Populācijas dzīvotspējas analīze *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Pretošanās spēja indēm *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Produktivitāte *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Psihiskie aspekti *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Psiholoģija¹⁷
- §x Psiholoģiskā testēšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Psiholoģiskie aspekti¹⁶
- §x Radiācijas ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Radio izsekošana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Radioaktīvā piesārņojuma ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Reintrodukcija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Rekolonizācija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Reliģiskie aspekti Religious aspects
- §x Reliģiskie aspekti §x Budisms, [Kristietība utt.]
- §x Saglabāšana
- §x Saglabāšana §x Tiesības un likumdošana³ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Saimniekaugi *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Saindēto nogulšņu ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Sāls ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Sausuma ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Secēšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Seksuālā uzvedība
- §x Selekcija² *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Sezonālā izplatība *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Sezonālās izmaiņas *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Simboliskie aspekti *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Skābo nokrišņu ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Skaņas ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Slimības⁴ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Slimības §x Alternatīvā ārstēšana⁴ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Slimības §x Ārstēšana⁴ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Slimības §x Diagnostika⁴ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Slimības §x Diētas terapija⁴ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Slimības §x Epidemioloģija⁴
- §x Slimības §x Ģenētiskie aspekti⁴
- §x Slimības §x Hiropraktiskā ārstēšana⁴ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Slimības §x Homeopātiskā ārstēšana⁴ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Slimības §x Molekulārie aspekti⁴
- §x Slimības §x Profilakse⁴
- §x Slimības §x Slimnieku kopšana⁴ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Slimības §x Uztura aspekti⁴
- §x Smago metālu ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Spermatozoīdi
- §x Spermatozoīdi §x Anomālijas *(var pakārtot ģeogr.)*

- \$x\$ Spermatozoīdi \$x\$ Morfolģija
- \$x\$ Stāvokļa noteikšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Stimulēts nārsts (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Stresa ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Sugu analīze (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Sugu paraugi (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Sugu veidošanās (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Svārs
- \$x\$ Šķirošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Tehnoloģiskie jaunievedumi (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Temperatūras ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Teritoriālās attiecības (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Tiesības un likumdošana³ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Tirgvedība
- \$x\$ Tirgvedība \$x\$ Tiesības un likumdošana³ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Toksikoloģija¹⁹ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Transportēšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Trenēšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Trenēšana \$x\$ Fizioloģiskie aspekti
- \$x\$ Tripanotolerance (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Trokšņa ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Ūdens kvalitātes ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Ūdens līmeņu ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Ūdens paskābināšanās ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Ūdens piesārņojuma ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Ūdens prasības (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Ūdens straumju ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Ugunsgrēku ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Ultravioletā starojuma ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Uzbūve
- \$x\$ Uzskaitē (var pakārtot ģeogr.)
- \$v\$ Uzstāšanās ieraksti
- \$x\$ Uzturs un barošānās
- \$x\$ Uzturs un barošānās \$x\$ Vajadzības
- \$x\$ Uzvedība (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Uzvedība \$x\$ Endokrīnie aspekti
- \$x\$ Uzvedība \$x\$ Evolūcija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Uzvedība \$x\$ Klimatiskie faktori (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Vairošanās¹⁸
- \$x\$ Vairošanās \$x\$ Augstuma ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Vairošanās \$x\$ Endokrīnie aspekti
- \$x\$ Vairošanās \$x\$ Gaismas ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Vairošanās \$x\$ Klimatiskie faktori (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Vairošanās \$x\$ Regulēšana
- \$x\$ Vairošanās \$x\$ Temperatūras ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Vaislība (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Vakcinācija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Vārdi un nosaukumi
- \$x\$ Variēšanās (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Vasarošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Vecuma noteikšana

A 1147 Parauga aprakstgalvas: Dzīvnieki

- \$x\$ Vecums (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Vertikālā izplatība (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Veselība (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Vērtēšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Vētru ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Vides bagātināšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Vielmaiņa \$x\$ Klimatiskie faktori (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Virsmaktīvo vielu ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Vīrusi (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Vīrusu slimības¹ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Vokalizācija⁵ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Vokalizācija \$x\$ Regulēšana⁵ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Vulkāna izvirdumu ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Zāļu ietekme⁶ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Ziemas guļa (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Ziemešana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Zudumi (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Zvejošanas ietekme⁵ (var pakārtot ģeogr.)

PIEZĪMES

- ¹ Šajā sarakstā minētās apakšiedaļas, kas apzīmē konkrētus patoloģiskos stāvokļus, piemēram, —**Anomālijas**; —**Ievainojumi un traumas**; —**Infekcijas**; —**Lūzumi**; —**Vīrusu slimības** var pakārtot tālāk ar apakšiedaļām, kuras minētas aiz apakšiedaļas —**Slimības**, piemēram, —**Slimības**—**Ārstēšana**; —**Slimības**—**Diagnostika**.
- ² Apakšiedaļu —**Selekcija** lieto darbiem par cilvēku kontrolētu dzīvnieku pavairošanu un selekciju, ko parasti veic sugas vai šķirnes uzlabošanai. Apakšiedaļu —**Vairošanās** lieto darbiem par dzīvnieku pēcnācēju radīšanas fizioloģiskiem procesiem.
- ³ Sk. A 1154.4 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz tiesību tematu aprakstgalvām.
- ⁴ Apakšiedaļas, kas uzskaitītas aiz apakšiedaļas —**Slimības**, var lietot arī aiz šajā sarakstā minētajām apakšiedaļām, kas apzīmē konkrētus patoloģiskos stāvokļus, piemēram, —**Infekcijas**—**Diagnostika**; —**Lūzumi**—**Ārstēšana**.
- ⁵ Nelieto aiz aprakstgalvas **Zivis**. Lieto aiz atbilstošām atsevišķu dzīvnieku vai dzīvnieku grupu aprakstgalvām.
- ⁶ Piešķir tipveida papildu aprakstgalvu [**ķīmiska viela**]—**Fizioloģiska iedarbība** ķīmiskām vielām, zālēm, insekticīdiem, pesticīdiem u. tml.
- ⁷ Apakšiedaļu —**Barošanās un barība** lieto darbiem par cilvēka sagādātu un sagatavotu dzīvnieku barību, kā arī par cilvēku veiktu dzīvnieku barošanu. Apakšiedaļu —**Pārtika** lieto darbiem par dzīvnieku pašu atrastām, kā arī parasti uzturā izmantotām pārtikas vielām.
- ⁸ Apakšiedaļu —**Pārtika** lieto darbiem par dzīvnieku pašu atrastām, kā arī parasti uzturā izmantotām pārtikas vielām. Apakšiedaļu —**Barošanās un barība** lieto darbiem par cilvēka sagatavotu dzīvnieku barību, kā arī cilvēku veiktu dzīvnieku barošanu.
- ⁹ Apakšiedaļu —**Kopšana** lieto darbiem par cilvēku veiktu dzīvnieku mazgāšanu, sukāšanu u. tml.
- ¹⁰ Apakšiedaļu —**Mitekļi** lieto darbiem par patvērumiem un mītnēm, kuras dzīvnieki dabā veido paši, piemēram, alām, perēkļiem, midzeņiem u. tml. Apakšiedaļu —**Ligzdas** lieto darbiem par ligzdojošiem putniem. Apakšiedaļu —**Izmitināšana** lieto darbiem par cilvēku veidotiem patvērumiem un būvēm savvaļas dzīvnieku un mājdzīvnieku izmitināšanai.
- ¹¹ Nelieto aiz aprakstgalvas **Zivis**. Tā vietā lieto **Darbs ar zivīm**. Apakšiedaļu —**Apiešanās** lieto aiz citiem dzīvniekiem vai dzīvnieku grupām.

Parauga aprakstgalvas: A 1147 Dzīvnieki

¹² Apakšsiedaļu —**Izmitināšana** lieto darbiem par cilvēku veidotiem patvērumiem un būvēm savvaļas dzīvnieku un mājdzīvnieku izmitināšanai. Apakšsiedaļu —**Mitekļi** lieto darbiem par patvērumiem un mītnēm, kuras dzīvnieki dabā veido paši, piemēram, alas, perēkļi, midzeņi u. tml..

¹³ Apakšsiedaļu —**Vārdi un nosaukumi** lieto darbiem par individuālu dzīvnieku vārdu vēsturi, izcelsmi, vārda došanas paražām u. tml.

¹⁴ Apakšsiedaļu —**Nomenklatūra** lieto sistemātiski kārtotiem formāli pieņemtu vai sankcionētu nosaukumu vai apzīmējumu sarakstiem, kā arī darbiem par šādu nosaukumu izveidi vai pielietojumu dzīvnieku taksonomiskā dalījumā.

¹⁵ Apakšsiedaļu —**Nomenklatūra (populāra)** lieto dzīvnieku populāru nosaukumu sarakstiem vai darbiem par šādu nosaukumu sarakstiem.

¹⁶ Apakšsiedaļu —**Psiholoģiskie aspekti** lieto darbiem par dzīvnieku ietekmei uz cilvēka psihisko stāvokli vai personību.

¹⁷ Apakšsiedaļu —**Psiholoģija** lieto darbiem par dzīvnieku psihiskiem procesiem vai īpašībām.

¹⁸ Apakšsiedaļu —**Vairošanās** lieto darbiem par dzīvnieku pēcnācēju radīšanas fizioloģiskiem procesiem. Apakšsiedaļu —**Selekcija** lieto darbiem par kontrolētu dzīvnieku pavairošanu un selekciju, ko parasti veic sugas vai šķirnes uzlabošanai.

¹⁹ Nelieto aiz aprakstgalvas **Zivis**, bet aiz aprakstgalvas **Indīgās zivis**. Lieto aiz citām atbilstošām dzīvnieku vai dzīvnieku grupu aprakstgalvām.

Parauga aprakstgalvas: A 1148 Māksla

PARAUGA APRAKSTGALVAS: *Māksla, itāliešu; Māksla, japāņu;
Māksla, korejiešu; Māksla, ķīniešu*

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Atsevišķu tēlotājmākslas veidu, kā arī mākslas veidu aprakstgalvas, kvalificētas ar tautību, reģionu, etnisko grupu vai laika periodu apzīmētājiem. *Piemēri: Zīmējumi; Māksla, franču; Glezniecība, vācu; Metāla skulptūras, japāņu; Tēlniecība, Dienvidaustrumu Āzijas; Māksla, maoru; Spāņu izcelsmes amerikāņu māksla; Ainavu glezniecība, viduslaiku; Tēlniecība, jauno laiku.* Šajā aprakstgalvu kategorijā nav iekļauta aprakstgalva **Māksla**, aprakstgalvas kvalificētas ar reliģiju apzīmētājiem, kā arī dekoratīvi lietišķās mākslas, izpildītājmākslu un arhitektūras tematikas aprakstgalvas. Aprakstgalvas, kas nav kvalificētas ar mākslas veidu apzīmētājiem, piemēram, **Zīmējumi** un mākslas veidu aprakstgalvas, kvalificētas ar laika periodu, piemēram, **Tēlniecība, jauno laiku**, nav iekļautas hronoloģisko apakšiedaļu sarakstā.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Katru šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo ikvienai atbilstošai aprakstgalvai, kas pieder pie iepriekšminētās aprakstgalvu kategorijas un nav pretrunā ar aprakstgalvu priekšmetu autoritatīvajā datnē. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

JAUNAS APAKŠIEDAĻAS: Aiz aprakstgalvas **Māksla, itāliešu** jaunas apakšiedaļas veido visos gadījumos, kad tas ir iespējams. Aiz aprakstgalvām **Māksla, ķīniešu; Māksla, japāņu; Māksla, korejiešu** veido tikai ķīniešu, japāņu un korejiešu mākslai atbilstošas apakšiedaļas.

HRONOLOĢISKĀS APAKŠIEDAĻAS:

1. Vispārīgais noteikums. Šī saraksta apakšiedaļas, kas izveidotas aiz aprakstgalvas **Māksla, itāliešu**, var lietot aiz visām mākslas un mākslas veidu aprakstgalvām, kuras kvalificētas ar tautību, reģionu, un etnisko grupu apzīmētājiem. Izņēmums — ķīniešu, japāņu un korejiešu mākslas un mākslas veidu aprakstgalvas. Situācijā, kad aprakstgalvu nevar pakārtot ar kādu no šajā noteikumu lapā uzskaitītajām apakšiedaļām, šai aprakstgalvai izveido speciālu apakšiedaļu, kuras lietojumu aiz attiecīgās aprakstgalvas autorizē.

Piezīme: Šīs hronoloģiskās apakšiedaļas nav brīvi pievienojamas aiz mākslas veidu nekvalificētām aprakstgalvām, piemēram, Zīmējumi, kā arī aiz mākslas veidu aprakstgalvām, kas kvalificētas ar laika periodu, piemēram, Tēlniecība, jauno laiku.

§y 10. gs.

§y 11. gs.

§y 12. gs.

§y 13. gs.

§y 14. gs.

§y 15. gs.

§y 16. gs.

§y 17. gs.

§y 18. gs.

§y 19. gs.

§y 20. gs.

§y 21. gs.

A 1148 Parauga aprakstgalvas: Māksla

2. **Ķīniešu māksla.** Aiz mākslas veidu aprakstgalvām, kas kvalificētas ar apzīmētāju ķīniešu, lieto šādas hronoloģiskās apakšiedaļas:

- §y Līdz 221 p.m.ē.
- §y Ciņu-Haņu dinastijas, 221 p.m.ē.-220 m.ē.
- §y Trīsvalstu laikmets—Suju dinastija, 220-618
- §y Tanu dinastija—Piecas dinastijas, 618-960
- §y Sunu-Juaņu dinastijas, 960-1368
- §y Minu-Cinu dinastijas, 1368-1912
- §y 20. gs.
- §y 21. gs.

3. **Japāņu māksla.** Aiz mākslas veidu aprakstgalvām, kas kvalificētas ar apzīmētāju japāņu, lieto šādas hronoloģiskās apakšiedaļas:

- §y Līdz 794
- §y Līdz 1600
- §y Līdz 1868
- §y Heianas periods, 794-1185
- §y Kamakuras-Momojamas periodi, 1185-1600
- §y Edo periods, 1600-1868
- §y 19. gs.
- §y 1868-
- §y Meidzi periods, 1868-1912
- §y 20. gs.
- §y Tasjo periods, 1912-1926
- §y 21. gs.

4. **Korejiešu māksla.** Aiz mākslas veidu aprakstgalvām, kas kvalificētas ar apzīmētāju korejiešu, lieto šādas hronoloģiskās apakšiedaļas:

- §y Līdz 935
- §y Līdz 1900
- §y Korjo periods, 935-1392
- §y Li dinastija, 1392-1910
- §y 20. gs.
- §y 21. gs.

Parauga aprakstgalvas: A 1148 Māksla

TEMATISKĀS UN FORMAS APAKŠIEDAĻAS:

Tālāk uzskaitītās brīvi pievienojamās apakšiedaļas īpaši paredzētas lietošanai aiz mākslas aprakstgalvām. Papildus var lietot apakšiedaļas no vispārīgā brīvi pievienojamo apakšiedaļu saraksta A 1095. Šīs apakšiedaļas var lietot aiz brīvi pievienojamajām, vai arī aiz izveidotajām perioda apakšiedaļām, izņemot piezīmē norādīto gadījumu.

*Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās formas apakšiedaļas, ja tās tiek pieminētas darbiem **par** formu, var lietot arī kā ar apakšlauku \$x kodētas tematiskās apakšiedaļas (sk. A 1075, 1. d).*

- \$x Ārzemju ietekme¹
- \$x Atribūcija
- \$x Ekspertīze (var pakārtot ģeogr.)
- \$v Hronoloģija
- \$x Ietekme
- \$v Katalogi
- \$x Konservācija un restaurācija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Kopēšana
- \$x Novērtējums (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Reproducēšana
- \$x Tehnika
- \$x Tēmas, motīvi
- \$x Viltījumi (var pakārtot ģeogr.)

PIEZĪME

¹ Nelieto aiz laika perioda apakšiedaļām.

Parauga aprakstgalvas: A 1149 Ķīmiskas vielas

PARAUGA APRAKSTGALVAS: *Varš; Insulīns*

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Atsevišķu ķīmisku vielu un ķīmisku vielu grupu aprakstgalvas, ieskaitot zāļu nosaukumu aprakstgalvas. *Piemēri: Aspirīns; Bors; Oglekļa dioksīds; DDT (insekticīds); Smagie metāli; Jods; Fluororganiskie savienojumi; Poliuretāns; C vitamīns.* Šajā kategorijā nav iekļauta aprakstgalva **Ķīmiskas vielas**. Ir dažas sakritības ar materiālu kategoriju (A 1158). Atsevišķu vielu un vielu veidu aprakstgalvas, piemēram, **Polietilēns** un **Krāsainie metāli** var izmantot par parauga aprakstgalvām ķīmiskām vielām, ja tās tiek apskatītas no ķīmiskās uzbūves, iedarbības, reakciju u. tml. aspekta. Šīs aprakstgalvas var izmantot kā parauga aprakstgalvas materiāliem, ja viela tiek apskatīta kā pamatviela, no kuras materiāls izgatavots, tās tehniskās īpašības, apstrāde, piemērotība paredzētajam pielietojumam u. tml. Apakšiedaļu lietojuma ierobežojumi vai lietojuma paskaidrojumi sniegti piezīmēs šo noteikumu beigās.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Katru šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo ikvienai atbilstošai aprakstgalvai, kas pieder pie iepriekšminētās aprakstgalvu kategorijas un nav pretrunā ar aprakstgalvu priekšmetu autoritatīvajā datnē. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

*Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v\$ kodētās formas apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā ar apakšlauku \$x\$ kodētas tematiskās apakšiedaļas (sk. A 1075, 1. d).*

\$x\$ Absorbēšana un adsorbēšana (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Afinitātes apzīmēšana (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Agonisti²

\$x\$ Akustiskās īpašības (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Alerģenitāte (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Analīze

\$x\$ Antagonisti^{2,3}

\$x\$ Atindēšana (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Attīrīšana (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Attīstība⁶

\$x\$ Aukstā apstrāde (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Bioakumulācija (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Biodegradācija (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Biopieejamība (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Biotehnoloģija (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Blakusparādības¹ (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Blīvums

\$x\$ Caurīdība

\$x\$ Cenas (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Darbības mehānisms

A 1149 Parauga aprakstgalvas: Ķīmiskas vielas

- §x Dažādu paveidu veidošanās (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Denaturācija⁵
- §x Atvasinājumi² (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Devas-reakcijas attiecība
- §x Difūzijas koeficients
- §x Dipola momenti
- §x Dizains⁶
- §x Ekskrēcija
- §x Elektriskās īpašības (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Elektrometalurģija
- §x Evolūcija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Farmakokinētika
- §x Fizioloģiskā iedarbība (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Fizioloģiskā transportēšana
- §x Iedarbīgums¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Ilgstoša iedarbība¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Imunoloģija
- §x Inhibitori^{2, 7}
- §x Izmantošana diagnostikā (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Izmantošana terapijā¹¹
- §x Izmantošana terapijā §x Blakusparādības¹² (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Izmantošana terapijā §x Efektivitāte¹² (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Izmantošana terapijā §x Ilgstoša iedarbība¹² (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Izmantošana terapijā §x Nozīmēšana¹²
- §x Izmantošana terapijā §x Pārbaude¹²
- §x Izotopi² (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Izotopi §x Pussabrukšanas periods (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Kancerogenitāte (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Konformācija
- §x Korozija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Krāsošana
- §x Kvantitatīvā analīze⁴ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Lodēšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Magnētiskās īpašības (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Metaboliskā detoksikācija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Metabolisms
- §x Metabolisms §x Ģenētiskie aspekti
- §x Metabolisms §x Regulēšana
- §x Metabolisms §x Traucējumi⁹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Metabolisms §x Vecuma faktori (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Metilēšana
- §x Metināšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Molekulārā rotācija
- §x Nogurums (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Nozīmēšana¹
- §x Oksidēšanās (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Optiskās īpašības
- §x Paraugu ņemšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pārbaude¹⁰
- §x Pārdozēšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pārneses procesi (*var pakārtot ģeogr.*)

- \$x Patofizioloģija
- \$x Peroksidēšanās
- \$x Pētniecība
- \$x Pētniecība \$x Tiesības un likumdošana⁸ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Psihotropā ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Radiācijas ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Radiojodizācija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Reaktivitāte (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Receptori
- \$x Receptori \$x Zāļu ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Recirkulācija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Reliģiskie aspekti
- \$x Reliģiskie aspekti \$x Budisms, [Kristietība utt.]
- \$x Rūdīšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Rūpnieciskā izmantošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Sairšana
- \$x Sekrēcija
- \$x Sekrēcija \$x Regulēšana
- \$x Separācija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Sintēze
- \$x Sintēze \$x Inhibitori
- \$x Sintēze \$x Regulēšana
- \$x Sliedzņa robežvērtības (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Spektri
- \$x Standarti (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Struktūra
- \$x Struktūras-aktivitātes attiecības
- \$x Svina saturs (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Šķīdība (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Šļūde (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Termiskās īpašības (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Tiesības un likumdošana⁸ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Toksikoloģija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Toksikoloģija \$v Biogrāfijas
- \$x Toksikoloģija \$x Vecuma faktori (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Toksikoloģija \$x Ziņošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Toksikuma pārbaude (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Trauslums (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Tvaika spiediens (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Vides aspekti
- \$x Virsmas
- \$x Viskozitāte¹³ (var pakārtot ģeogr.)

A 1149 Parauga aprakstgalvas: Ķīmiskas vielas

PIEZĪMES

- ¹ Nelieto aiz aprakstgalvām **Varš** vai **Insulīns**. Lieto tikai aiz atsevišķu zāļu un to grupu aprakstgalvām, piemēram, **Anestēzijā izmantotās vielas—Nozīmēšana; Antibiotikas—Ilgstoša iedarbība; Sāpes remdinošie līdzekļi—Iedarbīgums; Talidomīds—Blakusparādības**. Aiz ķīmiskajām vielām, kas nav zāles, lieto apakšsiedaļas —**Izmantošana terapijā—Blakusparādības; —Izmantošana terapijā—Iedarbīgums; —Izmantošana terapijā—Ilgstoša iedarbība** un —**Izmantošana terapijā—Nozīmēšana**.
- ² Apakšsiedaļas —**Agonisti; —Antagonisti; —Atvasinājumi; —Inhibitori** un —**Izotopi** apzīmē ķīmiskas vielas un tās, ja nepieciešams, var pakārtot tālāk ar citām šī saraksta apakšsiedaļām.
- ³ Nelieto aiz atsevišķu enzīmu vai enzīmu grupu aprakstgalvām. Aiz atsevišķu enzīmu vai enzīmu grupu aprakstgalvām lieto apakšsiedaļu —**Inhibitori**.
- ⁴ Lieto aiz metālu veidu un atsevišķu metālu aprakstgalvām, ja tiek noteikta metāla kvantitāte vai kvalitāte rūdā, sakausējumā u. tml., piemēram, **Dārgmetāli—Kvantitatīvā analīze; Sudrabs—Kvantitatīvā analīze**.
- ⁵ Lieto tikai aiz atsevišķām olbaltumvielu un olbaltumvielu grupu aprakstgalvām.
- ⁶ Nelieto aiz aprakstgalvām **Varš** vai **Insulīns**. Lieto tikai aiz atsevišķām zāļu un zāļu grupu aprakstgalvām.
- ⁷ Nelieto aiz aprakstgalvām **Varš** vai **Insulīns**. Lieto tikai aiz atsevišķu enzīmu un enzīmu grupu aprakstgalvām, piemēram, **Amilāzes—Inhibitori; Monoamīnu oksidāze—Inhibitori**.
- ⁸ Sk. A 1154.4 par apakšsiedaļām, kuras lieto aiz tiesību tematu aprakstgalvām.
- ⁹ Par apakšsiedaļām, ko var lietot, tālāk pakārtojot apakšsiedaļu **Metabolisms—Traucējumi**, sk. parauga aprakstgalvu sarakstu slimībām (A 1150).
- ¹⁰ Apakšsiedaļu —**Pārbaude** lieto tieši aiz atsevišķu zāļu un zāļu grupu aprakstgalvām, darbiem par to darbības, iedarbīguma u. tml. pārbaudēm. Darbiem par citu ķīmisku vielu, kas nav zāles, pārbaudi, lieto **Izmantošana terapijā—Pārbaude**, piemēram, **Insulīns—Izmantošana terapijā—Pārbaude**.
- ¹¹ Nelieto aiz aprakstgalvas **Zāles (farmakoloģija)** un aiz atsevišķu zāļu un zāļu grupu aprakstgalvām. Darbiem par zāļu izmantošanu terapijā kopumā lieto aprakstgalvu **Farmakoterapija**. Darbiem par atsevišķu zāļu un zāļu grupu izmantošanas terapijā lieto nepakārtotas zāļu un zāļu grupu nosaukumu aprakstgalvas.
- ¹² Lieto tikai aiz konkrētu ķīmisko vielu un ķīmisko vielu grupu, kas nav zāles, aprakstgalvām. Darbiem par konkrētām zālēm un zāļu grupām tieši aiz zāļu nosaukuma aprakstgalvas lieto apakšsiedaļas —**Blakusparādības; —Iedarbīgums; —Ilgstoša iedarbība; —Nozīmēšana**; un —**Pārbaude**.
- ¹³ Nelieto aiz aprakstgalvām **Varš** vai **Insulīns**. Lieto pēc vajadzības aiz citu atbilstošu ķīmisko vielu aprakstgalvām.

Parauga aprakstgalvas: A 1149.5 Kolonijas

PARAUGA APRAKSTGALVA: Lielbritānija—Kolonijas

1. **Apakšiedaļa —Kolonijas.** Apakšiedaļu —**Kolonijas** lieto aiz valstu nosaukumu aprakstgalvām darbiem par attiecīgās valsts pārvaldītajām kolonijām kopumā, piemēram, **Francija—Kolonijas; Japāna—Kolonijas; Roma, Senā—Kolonijas.**

Apakšiedaļu —**Kolonijas** nelieto darbiem par atsevišķām kolonijām. Tiem piešķir kolonijas nosaukuma aprakstgalvu ar atbilstošu apakšiedaļu vai tematisku priekšmeta aprakstgalvu, pakārtotu ar kolonijas nosaukumu, piemēram, **Indija—Politika un pārvalde—1919-1947; Pastmarkas—Indija.**

2. **[Temats]—Kolonijas.** Tematiskās priekšmeta aprakstgalvas, pakārtotas ar vietas nosaukumu, var pakārtot tālāk ar apakšiedaļu —**Kolonijas**, piemēram, **Pastmarkas—Lielbritānija—Kolonijas.**

3. **[Valsts]—Kolonijas.** Tipveida aprakstgalvu [**valsts**]—**Kolonijas** var tālāk pakārtot ar tematisko un plaša reģiona ģeogrāfisko apakšiedaļu (sk. turpmāk tekstā), piemēram, **Itālija—Kolonijas—Tirdzniecība; Vācija—Kolonijas—Āfrika; Francija—Kolonijas—Okeānija—Ekonomiskais stāvoklis.**

4. **Apakšiedaļa —Politika un pārvalde.** Apakšiedaļu —**Politika un pārvalde** nelieto aiz tipveida aprakstgalvas [**valsts**]—**Kolonijas**. Darbiem par koloniju kopēju politiku un pārvaldi lieto apakšiedaļu —**Pārvalde**, piemēram, **Portugāle—Kolonijas—Pārvalde; Lielbritānija—Kolonijas—Amerika—Pārvalde.**

REĢIONU APAKŠIEDAĻAS:

§z Āfrika
§z Amerika
§z Āzija
§z Okeānija

TEMATISKĀS APAKŠIEDAĻAS:

§x Aizsardzība	§x Pārvalde
§x Atklāšana un izpēte	§x Rasu attiecības
§x Ceļojumu apraksti	§x Reliģija
§x Ekonomiskā politika	§x Reliģiskā dzīve un paražas
§x Ekonomiskais stāvoklis	§x Robežas (<i>var pakārtot ģeogr.</i>)
§x Emigrācija un imigrācija	§x Sociālā dzīve un paražas
§x Ģeogrāfija	§x Sociālā politika
§x Iedzīvotāji	§x Sociālais stāvoklis
§x Ierēdņi un darbinieki	§x Tirdzniecība (<i>var pakārtot ģeogr.</i>)
§x Lauku stāvoklis	§x Vēsture

PARAUGA APRAKSTGALVAS: *Vēzis; Tuberkuloze*

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Atsevišķu slimību, slimību veidu vai citu medicīnisku stāvokļu, t. sk. anomāliju, funkcionālo traucējumu, psihisko traucējumu, slimību izpausmju, ievainojumu un traumu aprakstgalvas. *Piemēri:* **Bronhīts; Apdegumi un applaucējumi; Vilkarīkle; Dauna sindroms; Zirgu herpes vīrusa slimības; Drudzis, bērnu; Gastrointestinālā sistēma—Motilitāte—Traucējumi; Sāpes; Trakumsērga; Miega traucējumi; Šizofrēnija; Sporta traumas; Mājputnu tuberkuloze; Vīrusu slimības.** Šī kategorija ietver arī ķermeņa daļu aprakstgalvas, kas pakārtotas ar slimību, ievainojumu vai citus patoloģiskus stāvokļus apzīmējošām apakšiedaļām no ķermeņa daļu un orgānu parauga aprakstgalvu kontrolēto apakšiedaļu saraksta (A 1164), piemēram, **Smadzenes—Abscess; Krūtis—Vēzis; Divpadsmitpirkstu zarna—Čūla; Seja—Anomālijas; Aknas—Slimības; Āda—Infekcijas; Mugurkauls—Ievainojumi un traumas,** kā arī ķīmisku vielu aprakstgalvas, pakārtotas ar apakšiedaļām —**Metabolisms—Traucējumi,** piemēram, **Kalcijs—Metabolisms—Traucējumi; Proteīni—Metabolisms—Traucējumi.** Šajā kategorijā nav iekļautas medicīnisku vai ķirurģisku procedūru aprakstgalvas un vispārīgā aprakstgalva **Slimības.**

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Katru šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo ikvienai atbilstošai aprakstgalvai, kas pieder pie iepriekšminētās aprakstgalvu kategorijas un nav pretrunā ar aprakstgalvu priekšmetu autoritatīvajā datnē. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v\$ kodētās formas apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā ar apakšlauku \$x\$ kodētas tematiskās apakšiedaļas (sk. A 1075, 1.d).

- \$x\$ Alternatīvā ārstēšana (var pakārtot *geogr.*)
- \$x\$ Aprūpe pansionātos, dziednīcās utt. (var pakārtot *geogr.*)
- \$x\$ Ārstēšana (var pakārtot *geogr.*)
- \$x\$ Ārstēšana \$x\$ Komplikācijas (var pakārtot *geogr.*)
- \$x\$ Ārstnieciskā vingrošana¹ (var pakārtot *geogr.*)
- \$x\$ Attēldiagnostika³ (var pakārtot *geogr.*)
- \$x\$ Citodiagnostika (var pakārtot *geogr.*)
- \$x\$ Citopatoloģija³
- \$x\$ Diagnostika (var pakārtot *geogr.*)
- \$x\$ Diētas terapija (var pakārtot *geogr.*)
- \$x\$ Diētas terapija \$v\$ Receptes
- \$x\$ Dozimetriskā ārstēšana
- \$x\$ Dzimuma faktors (var pakārtot *geogr.*)
- \$x\$ Dzīvnieku modeļi (var pakārtot *geogr.*)
- \$x\$ Eklektiskā ārstēšana (var pakārtot *geogr.*)
- \$x\$ Endokrīnie aspekti
- \$x\$ Endoskopiskā ķirurģija³ (var pakārtot *geogr.*)
- \$x\$ Epidemioloģija

A 1150 Parauga aprakstgalvas: Slimības

- §x Etioloģija
- §x Farmakoterapija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Farmakoterapija §x Komplikācijas
- §x Fizikālā terapija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Fotofarmakoterapija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Fototerapija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Ģēnu terapija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Ģenētiskie aspekti
- §x Hiropraktiskā ārstēšana¹ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Histopatoloģija
- §x Homeopātiskā ārstēšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Hormonu terapija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Hormonu terapija §x Komplikācijas *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Imūndiagnostika *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Imunoloģiskie aspekti
- §x Imūnterapija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Intraoperatīvā radioterapija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Invazīvā radioloģija³ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Komplikācijas² *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kriķirurģija³ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Krioterapija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Ķīmijprofilakse *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Ķirurģija³ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Ķirurģija §x Aprūpe pansionātos, dziednīcās utt.³ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Ķirurģija §x Komplikācijas^{2,3} *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Lāzerķirurģija³ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Magnētiskās rezonanses attēldiagnostika³ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Mikrobioloģija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Mirstība⁵
- §x Molekulārā diagnostika *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Molekulārie aspekti
- §x Pacienti⁷ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Paliatīvā ārstēšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Papildārstēšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Pārdozēšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Pārņemšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Pāroperēšana³ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Patofizioloģija³
- §x Patoģenēze⁶
- §x Profilakse
- §x Profilakse §x Vajadzību novērtējums *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Prognoze *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Psiholoģiskie aspekti⁸
- §x Psihosomatiskie aspekti *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Radioimunoloģiskā attēldiagnostika *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Radioimūnterapija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Radionuklīdā attēldiagnostika³ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Recidīvi² *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Reliģiskie aspekti
- §x Reliģiskie aspekti §x Baptisti, [Katoļu baznīca utt.]

§x Reliģiskie aspekti §x Budisms, [Kristietība utt.]
§x Riska faktori (var pakārtot ģeogr.)
§x Serodiagnostika (var pakārtot ģeogr.)
§x Sezonālās izmaiņas (var pakārtot ģeogr.)
§x Slimnīcas (var pakārtot ģeogr.)
§x Spetroskopiskā attēldiagnostika³
§x Staru terapija (var pakārtot ģeogr.)
§x Staru terapija §x Komplikācijas (var pakārtot ģeogr.)
§x Terapijas diferencēšana (var pakārtot ģeogr.)
§x Termoterapija (var pakārtot ģeogr.)
§x Tiesības un likumdošana⁴ (var pakārtot ģeogr.)
§x Tomogrāfija³ (var pakārtot ģeogr.)
§x Ultrasonogrāfija³ (var pakārtot ģeogr.)
§x Uzņēmība (var pakārtot ģeogr.)
§x Uztura aspekti
§x Vakcinācija (var pakārtot ģeogr.)
§x Vakcinācija §x Komplikācijas² (var pakārtot ģeogr.)
§x Vecuma faktori (var pakārtot ģeogr.)
§x Vides aspekti (var pakārtot ģeogr.)
§x Ziņošana (var pakārtot ģeogr.)

PIEZĪMES

¹ Nelieto aiz aprakstgalvām **Vēzis** vai **Tuberkuloze**. Lieto aiz citām atbilstošu slimību un medicīnisko stāvokļu aprakstgalvām, piemēram, **Mugursāpes—Hiropraktiskā ārstēšana**; **Artrīts—Ārstnieciskā vingrošana**.

² Apakšiedaļas —**Komplikācijas**; —**Ķirurģija—Komplikācijas**; —**Recidīvi**; un **Vakcinācija—Komplikācijas** pēc vajadzības pakārto tālāk ar citām atbilstošām šī saraksta apakšiedaļām.

³ Apakšiedaļas —**Attēldiagnostika**; —**Citopatoloģija**; —**Endoskopiskā ķirurģija**; —**Invazīvā radioloģija**; —**Ķirurģija**; —**Kriokirurģija**; —**Lāzerķirurģija**; —**Magnētiskās rezonanses attēldiagnostika**; —**Pāroperēšana**; —**Patofizioloģija**; —**Radionuklīdā attēldiagnostika**; —**Spetroskopiskā attēldiagnostika**; —**Tomogrāfija** un —**Ultrasonogrāfija** nelieto aiz tipveida aprakstgalvas [**ķermeņa daļa**]**—Slimības**. Tā vietā piešķir tipveida aprakstgalvas: [**ķermeņa daļa**]**—Kriokirurģija**, [**ķermeņa daļa**]**—Patofizioloģija**, [**ķermeņa daļa**]**—Ķirurģija** u. tml. (salīdzināt ar A 1164).

⁴ Sk. A 1154.4 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz tiesību tematu aprakstgalvām.

⁵ Aprakstgalvas [**slimība**]**—Pacienti—Mirstība** vietā lieto aprakstgalvu [**slimība**]**—Mirstība**.

⁶ Nelieto aiz aprakstgalvas **Vēzis**. Tās vietā lieto aprakstgalvu **Karcinogēnēze**.

⁷ Ja ar hronisku vai pastāvīgu nespēju sirgstošām personu apzīmēšanai ir izveidota īpaša aprakstgalva, tad nespējas stāvokli apzīmējošas aprakstgalvas nepakārto ar apakšiedaļu —**Pacienti**, piemēram, lieto **Neredzīgie** [**nevis Aklums—Pacienti**]; **Hroniski slimie** [**nevis Hroniskās slimības—Pacienti**].

Sk. A 1100 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz personu grupu aprakstgalvām

⁸ Aprakstgalvas [**slimība**]**—Pacienti—Psiholoģija** vietā lieto [**slimība**]**—Psiholoģiskie aspekti**.

Parauga aprakstgalvas: A 1151

Konkrētas izglītības institūcijas

PARAUGA APRAKSTGALVAS: *Harvard University*

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Visu līmeņu un veidu konkrētu izglītības institūciju nosaukumu aprakstgalvas, kas nosaukumu autoritatīvajā datnē izveidotas kā institūciju nosaukumu aprakstgalvas. *Piemēri: Anne Arundel Community College; Muleshoe Junior High School; Medical University of South Carolina; Union Theological Seminary (Ņujorka, Amerikas Savienotās Valstis); University of California (sistēma).* Šajā kategorijā nav iekļautas izglītības iestāžu veidu aprakstgalvas, kuras ietvertas A 1151.5 apskatītajā kategorijā.

SAISTĪBA AR A 1105: Brīvi pievienojamās apakšiedaļas, ko lieto aiz konkrētu institūciju nosaukumiem, un kuru saraksts atrodams A 1105, lieto arī kā brīvi pievienojamās apakšiedaļas aiz konkrētu izglītības institūciju nosaukumiem visās situācijās, kad neveidojas pretrunas. Šajos noteikumos sniegtais saraksts satur papildu apakšiedaļas, ko lieto aiz konkrētu izglītības institūciju nosaukumu aprakstgalvām.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Katru šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo ikvienai atbilstošai aprakstgalvai, kas pieder pie iepriekšminētās aprakstgalvu kategorijas un nav pretrunā ar aprakstgalvu priekšmetu autoritatīvajā datnē. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

*Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v\$ kodētās formas apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā ar apakšlauku \$x\$ kodētas tematiskās apakšiedaļas (sk. A 1075, 1.d).*

- \$x\$ Absolventi un absolventes¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$v\$ Aeroskati
- \$x\$ Airēšana
- \$x\$ Atklātā uzņemšana
- \$x\$ Audzēkņi un studenti¹
- \$x\$ Audzēkņi un studenti \$v\$ Gadagrāmatas
- \$x\$ Audzēkņu un studentu dzīves apstākļi
- \$x\$ Automobiļu novietošana
- \$x\$ Basketbols
- \$x\$ Beisbols
- \$x\$ Cēltnes
- \$x\$ Cēltnes \$x\$ Vides pieejamība
- \$x\$ Cīņa
- \$x\$ Darbinieki¹
- \$x\$ Disertācijas
- \$x\$ Disertācijas \$v\$ Teksta noformēšanas rokasgrāmatas
- \$x\$ Dumpis, [*datējums*]²
- \$x\$ Dumpji

A 1151 Parauga aprakstgalvas: Konkrētas izglītības institūcijas

§x Eksāmeni
§x Eksāmeni §x [priekšmets]
§x Eksāmenu sistēma, balstīta uz studentu godīgumu
§x Finances
§x Fondi un stipendijas
§x Futbols
§x Golfs
§x Hokejs
§x Iestājpārbaudījumi
§x Iestāšanās prasības
§x Iestāšanās prasības §x [priekšmets]
§x Koru organizācijas
§x Mācību maksa
§x Mācību un studiju programmas
§x Mācību un studiju programmas §v Katalogi
§x Mācību spēki¹
§x Mācību spēku dzīves apstākļi
§x Maģistranti un doktoranti
§x Maģistrantūra un doktorantūra
§v Nolikumi
§x Orķestri
§x Pārvalde
§x Peldēšana
§x Pirmkursnieki¹
§x Regbijs
§x Sabiedriskie pakalpojumi
§x Sanitārās lietas
§x Sports
§x Studentu streiks, [datējums]²
§x Talismani
§x Teniss
§x Uzņemšana
§x Valoda
§x Vieglatlētika
§x Vingrošana
§x Volejbols
§x Ziedotāji¹
§x Zinātniskie grādi

PIEZĪMES

¹ Sk. A 1154 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz valodu aprakstgalvām.

² Noteikumus par datējumiem konkrētu notikumu apakšiedaļās sk. A 1078.

Parauga aprakstgalvas: A 1151.5 Izglītības institūciju veidi

PARAUGA APRAKSTGALVA: *Augstskolas*

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Visu veidu skolu un visu līmeņu izglītības iestāžu aprakstgalvas.
Piemēri: Lauksaimniecības augstskolas; Slēgta tipa skolas; Reģionālās augstskolas; Pamatskolas; Arhitektūras augstskolas; Sieviešu augstskolas. Šī kategorija neietver aprakstgalvu **Mācību iestādes**, kā arī konkrētu izglītības institūciju nosaukumu aprakstgalvas, kas ietvertas A 1151 apskatītajā kategorijā.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Katru šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo ikvienai atbilstošai aprakstgalvai, kas pieder pie iepriekšminētās aprakstgalvu kategorijas un nav pretrunā ar aprakstgalvu priekšmetu autoritatīvajā datnē. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v\$ kodētās formas apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā ar apakšlauku \$x\$ kodētas tematiskās apakšiedaļas (sk. A 1075, 1.d).

- \$x\$ Absolventi un absolventes² (var pakārtot *ģeogr.*)
- \$x\$ Akreditēšana (var pakārtot *ģeogr.*)
- \$x\$ Apvienības (var pakārtot *ģeogr.*)
- \$v\$ Arhīvi
- \$x\$ Atbilstības prasības (var pakārtot *ģeogr.*)
- \$x\$ Atklātā uzņemšana (var pakārtot *ģeogr.*)
- \$x\$ Atkritumu iznīcināšana (var pakārtot *ģeogr.*)
- \$x\$ Atkritumu minimizācija (var pakārtot *ģeogr.*)
- \$x\$ Atšķirības zīmes
- \$x\$ Audits
- \$x\$ Audits \$x\$ Tiesības un likumdošana¹ (var pakārtot *ģeogr.*)
- \$x\$ Darbinieki²
- \$x\$ Decentralizācija (var pakārtot *ģeogr.*)
- \$x\$ Drošības pasākumi (var pakārtot *ģeogr.*)
- \$x\$ Drošības pasākumi
- \$x\$ Ēdināšana (var pakārtot *ģeogr.*)
- \$x\$ Eksāmeni
- \$x\$ Eksāmeni \$x\$ [priekšmets]
- \$x\$ Eksāmeni \$x\$ Tiesības un likumdošana¹ (var pakārtot *ģeogr.*)
- \$x\$ Fakultātes
- \$x\$ Finances
- \$x\$ Finances \$x\$ Tiesības un likumdošana¹ (var pakārtot *ģeogr.*)
- \$x\$ Grāmatvedība
- \$x\$ Iestājpārbaudījumi
- \$x\$ Iestājpārbaudījumi \$v\$ Mācību palīg līdzekļi
- \$x\$ Iestājpārbaudījumi \$x\$ Tiesības un likumdošana¹ (var pakārtot *ģeogr.*)

A 1151.5 Parauga aprakstgalvas: Izglītības institūciju veidi

- §x Iestāšanās prasības
- §x Izcilnieku kursi (*var pakārtot ģeogr.*)
- §v Kapelas vingrinājumi
- §x Korupcija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §v Lūgšanas
- §x Mācību iestādes beigšanas prasības
- §x Mācību un studiju programmas (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Mācību un studiju programmas §v Katalogi
- §x Mācību spēki²
- §x Nobeiguma darbi
- §x Nobeiguma darbi §x Eksāmeni
- §x Pakalpojumu dienesti (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pakalpojumu dienesti §x Ārpakalpojumu izmantošana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pārvalde
- §x Pārvalde §x Tiesības un likumdošana¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Plānošana
- §x Privilēģijas un atvieglojumi
- §x Profesionālais personāls
- §x Reliģija
- §x Sabiedriskie pakalpojumi
- §x Sakaru sistēmas
- §x Sakaru sistēmas §x Ārpakalpojumu izmantošana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Sanitārās lietas
- §x Sēkmju novērtējums (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Socioloģiskie aspekti
- §v Sprediķi
- §x Standarti (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Sūdzības pret (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Tiesības un likumdošana¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Uzņēmējdarbības menedžments
- §x Uzņemšana
- §x Uzņemšana §x Tiesības un likumdošana¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Vārdi un nosaukumi
- §x Vēlēšanu sistēma
- §x Vērtēšana
- §x Veselības veicināšanas dienesti (*var pakārtot ģeogr.*)

PIEZĪMES

¹ Sk. A 1154.4 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz tiesību tematu aprakstgalvām.

² Sk. A 1100 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz personu grupu aprakstgalvām.

Parauga aprakstgalvas: A 1153 Rūpniecības nozares

PARAUGA APRAKSTGALVAS: *Celtniecības industrija; Mazumtirdzniecība*

APRAKSTGALVU VEIDI: Rūpniecības nozaru, t. sk. pakalpojumu industrijas, rūpniecības preču ražošanas vai dabas produktu pārstrādes nozaru aprakstgalvas. *Piemēri: Augstās tehnoloģijas nozares; Dārzkopības iekārtu ražošana; Lopkopība; Elektronikas rūpniecība; Kāzu piederumu un pakalpojumu industrija; Kobalta rūpniecība; Kokmateriālu tirdzniecība; Makadāmijas riekstu ražošana; Pārtikas rūpniecība un tirdzniecība; Veļas mazgāšanas pakalpojumi.* Šī kategorija ietver arī aprakstgalvas, kas attēlo ražošanas nozares, bet nesatur vārdus **Rūpniecība, Ražošana** vai **Industrija**, piemēram, **Aeronautika; Tirdzniecības...; Tūrisms.** Šī kategorija neietver vispārīgo aprakstgalvu **Rūpniecība** un konkrētu uzņēmēj sabiedrību vai korporāciju nosaukumu aprakstgalvas. Par apakšiedaļām, ko lieto aiz konkrētu uzņēmēj sabiedrību vai korporāciju nosaukumu aprakstgalvām sk. A 1105. Aiz aprakstgalvas **Celtniecības industrija**, ja iespējams, var veidot jaunas apakšiedaļas. Ja jauno apakšiedaļu nav iespējams izveidot aiz **Celtniecības industrija**, to veido aiz aprakstgalvas **Mazumtirdzniecība**.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Katru šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo ikvienai atbilstošai aprakstgalvai, kas pieder pie iepriekšminētās aprakstgalvu kategorijas un nav pretrunā ar aprakstgalvu priekšmetu autoritatīvajā datnē. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

*Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v\$ kodētās formas apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā ar apakšlauku \$x\$ kodētas tematiskās apakšiedaļas (sk. A 1075, 1.d).*

- \$x\$ Aizsardzības pasākumi (var pakārtot *géogr.*)
- \$x\$ Apakšlīgumu slēgšana (var pakārtot *géogr.*)
- \$x\$ Apdrošināšana (var pakārtot *géogr.*)
- \$x\$ Apdrošināšana \$x\$ Tiesības un likumdošana¹ (var pakārtot *géogr.*)
- \$x\$ Apvienības (var pakārtot *géogr.*)
- \$x\$ Ārvalstu īpašumtiesības
- \$x\$ Atbilstošas tehnoloģijas (var pakārtot *géogr.*)
- \$x\$ Atkritumu iznīcināšana (var pakārtot *géogr.*)
- \$x\$ Atkritumu minimizācija (var pakārtot *géogr.*)
- \$x\$ Audits
- \$x\$ Automatizācija
- \$x\$ Cenas⁶ (var pakārtot *géogr.*)
- \$x\$ Cenas \$x\$ Tiesības un likumdošana^{1,6} (var pakārtot *géogr.*)
- \$x\$ Cenas \$x\$ Valdības politika⁶ (var pakārtot *géogr.*)
- \$x\$ Darba produktivitāte (var pakārtot *géogr.*)
- \$x\$ Darba vakances (var pakārtot *géogr.*)
- \$x\$ Darbinieki²
- \$x\$ Darbinieki \$v\$ Amata apraksti (var pakārtot *géogr.*)
- \$x\$ Darbinieki \$x\$ Apmācība (var pakārtot *géogr.*)
- \$x\$ Darbinieki \$x\$ Medicīniskā aprūpe (var pakārtot *géogr.*)

A 1153 Parauga aprakstgalvas: Rūpniecības nozares

- \$x Darbinieki \$x Pensijas *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Darbinieki \$x Pensijas \$x Tiesības un likumdošana¹ *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Darbinieki \$x Piedāvājums un pieprasījums *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Darbinieki \$x Slimības *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Darbinieki \$x Tehnoloģisko jaunievedumu ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Darbinieki \$x Tiesiskais statuss, likumi utt.¹ *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Darbinieki \$x Veselība un higiēna *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Deregulācija *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$v Dokumentācija un sarakste
- \$x Drošības noteikumi¹ *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Drošības pasākumi *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Dūmu kontrole *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Ekonometriskie modeļi
- \$x Elektroiekārta *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Elektroniskā iekārta *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Energoapgāde *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Enerģijas patēriņš *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Enerģijas saglabāšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Finances
- \$x Finances \$x Tiesības un likumdošana¹
- \$x Grāmatvedība \$x Tiesības un likumdošana¹ *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Iekārtas un apgāde³
- \$x Informācijas dienesti
- \$x Informācijas dienesti \$x Tiesības un likumdošana¹ *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Informācijas resursu menedžments *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Informācijas tehnoloģija *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Interneta tirdzniecība *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Inventarizācija *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$v Inventārs⁵
- \$x Īpašumtiesības *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Izmaksas
- \$x Izmaksu efektivitāte
- \$x Izmaksu kontrole
- \$x Izvietojums *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Kapitāla efektivitāte *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Kapitālieguldījumi *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Klientu apkalpošana *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Korupcija
- \$x Kredītnovērtēšana
- \$x Kvalitātes kontrole
- \$x Licences *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Licences \$x Nodevas *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Materiālu menedžments *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Menedžments
- \$x Menedžments \$x Nodarbināto līdzdalība *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Menedžments \$x Nodarbināto līdzdalība \$x Tiesības un likumdošana¹ *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Militārie aspekti *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Nelaimes gadījumi *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Pašregulācija *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x Personāla vadība
- \$x Plānošana

Parauga aprakstgalvas: A 1153 Rūpniecības nozares

- §x Politiskā darbība
- §v Prečzīmes
- §x Profesionālā orientācija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Putekļu kontrole (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Ražošanas jauda (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Ražošanas kontrole (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Ražošanas standarti (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Riska menedžments (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Sakaru sistēmas
- §x Sanitārija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Sertifikācija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Sezonālās izmaiņas (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Sociālie aspekti (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Standarti (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Statistikas dienesti
- §x Statistiskās metodes
- §x Subsīdijas (*var pakārtot ģeogr.*)
- §v Tālruņu katalogi
- §x Tāmes⁴ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §v Tehniskie noteikumi⁷ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Tehnoloģiskie jaunievedumi (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Tiesības un likumdošana¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Troksnis
- §x Ūdensapgāde
- §x Ugunsgrēki un to novēršana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Valdības īpašumtiesības (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Valdības politika (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Valsts pārraudzība
- §x Vertikālā integrācija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Veselības aspekti (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Vides aspekti (*var pakārtot ģeogr.*)

PIEZĪMES

¹ Sk. A 1154.4 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz tiesību tematu aprakstgalvām.

² Sk. A 1100 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz personu grupu aprakstgalvām.

³ Nelieto aiz aprakstgalvas **Celtniecības industrija**.

⁴ Neveido aiz aprakstgalvas **Celtniecības industrija** vai **Mazumtirdzniecība**. Lieto pēc vajadzības ražošanas procesa izmaksu tāmēm aiz citu atbilstošu ražošanas nozaru aprakstgalvām, celtniecības, uzstādīšanas u. tml. vai visa ražošanas procesa izmaksu tāmju apzīmēšanai, piemēram, **Kosmiskās aviācijas rūpniecība—Tāmes**.

⁵ Nelieto aiz aprakstgalvas **Mazumtirdzniecība**.

⁶ Nelieto aiz aprakstgalvas **Mazumtirdzniecība**. Lieto apakšiedaļu —**Cenas** aiz produktu, preču u. tml. aprakstgalvām. Aiz ražošanas aprakstgalvas lieto tikai tad, kad attiecīgajai ražošanas nozarei nav izveidota produkciju apzīmējoša vispārīga aprakstgalva.

⁷ Aiz ražošanas nozares aprakstgalvas lieto gadījumos, kad šī aprakstgalva neapzīmē viena atsevišķa produkta u. tml. specifikāciju. Ja apskatītas kāda atsevišķa produkta ražošanas specifikācijas, tad šo apakšiedaļu lieto aiz attiecīgā produkta, tirdzniecības u. tml. aprakstgalvām.

Parauga aprakstgalvas: A 1154 Valodas

PARAUGA APRAKSTGALVAS: *Angļu valoda; Franču valoda; Romāņu valodas*

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Atsevišķu valodu un valodu grupu, t. sk. noteiktu dialektu un mākslīgo valodu, aprakstgalvas. Šajā kategorijā ietilpst arī etnisko grupu un valstu, pilsētu u. tml. nosaukumu aprakstgalvas, kas lietotas ar brīvi pievienojamo apakšiedaļu — **Valodas**. *Piemēri: Dāņu valoda; Indoeiropiešu valodas; Navaho valoda; Abungu dialekts; Esperanto; Ziemeļamerikas indiāņi—Valodas; Gabona—Valodas; Ņujorka (Amerikas Savienotās Valstis)—Valodas.* Šī kategorija neietver aprakstgalvu **Valoda un valodas**.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Katru šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo ikvienai atbilstošai aprakstgalvai, kas pieder pie iepriekšminētās aprakstgalvu kategorijas un nav pretrunā ar aprakstgalvu priekšmetu autoritatīvajā datnē. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

JAUNAS APAKŠIEDAĻAS: Ja iespējams, veido jaunas apakšiedaļas aiz aprakstgalvas **Angļu valoda** vai, ja tas nav iespējams, aiz aprakstgalvas **Franču valoda** atsevišķām valodām, vai aiz **Romāņu valodas** valodu grupām. Apakšiedaļas, kuras nevar lietot aiz aprakstgalvas **Angļu valoda**, ir norādītas piezīmēs šo noteikumu beigās.

HRONOLOĢISKĀS APAKŠIEDAĻAS:

1. Vispārīgais noteikums. Ja turpmāk minētās un aiz aprakstgalvas **Angļu valoda** pievienojamās hronoloģiskās apakšiedaļas nav piemērotas citai valodai, tad aiz attiecīgās valodas aprakstgalvas veido īpašu apakšiedaļu, piemēram, **Krievu valoda—Līdz 1300**, kuras lietojumu aiz šīs aprakstgalvas autorizē.

2. Papildu aprakstgalvas. Parasti aprakstgalvai **Angļu valoda** derīgās tematiskās un formas apakšiedaļas var lietot arī aiz jebkuras laika perioda apakšiedaļas, piemēram, **Angļu valoda—Vidusangļu valoda, 1100-1500—Etimoloģija—Vārdi un nosaukumi**.

3. Hronoloģiskās apakšiedaļas aiz aprakstgalvas Angļu valoda.

§y Senangļu valoda, ap 450-1100

§y Vidusangļu valoda, 1100-1500

§y Agrīnie jaunie laiki, 1500-1700

§y 18. gs.

§y 19. gs.

§y 20. gs.

§y 21. gs.

A 1154 Parauga aprakstgalvas: Valodas

TEMATISKĀS UN FORMAS APAKŠIEDAĻAS:

*Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās formas apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā ar apakšlauku \$x kodētas tematiskās apakšiedaļas (sk. A 1075, 1.d).*

- \$x Absolūtās konstrukcijas
- \$x Adjektivācija
- \$x Adverbializācija
- \$x Aferēze
- \$x Afiksi
- \$v Akronīmi¹
- \$v Akronīmi \$v Vārdnīcas¹
- \$x Alfabēts
- \$x Alfabēts \$x Reliģiskie aspekti
- \$x Alfabēts \$x Reliģiskie aspekti \$x Budisms, [Kristietība utt.]
- \$x Anafora
- \$x Analogija
- \$x Angļu rakstu valoda²
- \$x Angļu sarunvaloda (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Apguve
- \$x Apozīcija
- \$x Apstākļa vārds
- \$x Apvidvārdi (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Arhaismi
- \$x Artikuls
- \$z Ārvalstis
- \$x Asindetons
- \$x Aspirācija
- \$x Atdzimšana
- \$x Atgriezeniskie darbības vārdi
- \$x Atskaņas
- \$x Attieksmes palīgteikumi
- \$x Augmenti
- \$x Bezpersonas teikumi
- \$x Ciešamā kārta
- \$x Cittautiešu izruna
- \$x Citvalodu elementi
- \$x Citvalodu elementi \$x Franču, [Grieķu, Latīņu utt.] valoda
- \$x Dalīšana zilbēs
- \$x Darbības vārds
- \$x Darbības veids
- \$x Datorizētā apmācība
- \$x Datorizētā apmācība cittautiešiem
- \$x Datorizētā apmācība franču, [spāņu utt.] valodā runājošajiem
- \$x Deklinācija
- \$x Deminutīvi
- \$x Diakritiskās zīmes¹
- \$x Dialekti (*var pakārtot ģeogr.*)

§x Dialekti §x Fonētika
§x Dialekti §x Fonoloģija
§x Dialekti §v Glosāriji, vārdnīcas utt.
§x Dialekti §x Gramatika
§x Dialekti §x Leksikoloģija
§x Dialekti §x Morfoloģija
§x Dialekti §x Pētniecība (*var pakārtot ģeogr.*)
§x Dialekti §x Pētniecība §x Tiesības un likumdošana⁴ (*var pakārtot ģeogr.*)
§x Dialekti §v Sarunvārdnīcas
§x Dialekti §x Sintakse
§x Dialekti §v Teksti
§x Dialektoloģija
§x Dikcija
§v Diktāti
§x Disimilācija
§x Diskursa analīze
§x Divdabis
§x Divskaņi
§x Dzimte
§x Dzimumu atšķirības
§x Eifēmisms
§x Eksistenciālie teikumi
§x Elidācija
§x Elipse
§x Elīzija
§x Emfāze
§x Enklītika
§x Epiteti¹
§x Eponīmi
§x Ergatīva konstrukcijas
§x Etimoloģija
§x Etimoloģija §x Personvārdi un nosaukumi
§v Filmas cittautiešiem
§v Filmas franču, [spāņu utt.] valodā runājošajiem
§x Fleksija
§x Fonēmika
§x Fonētika
§v Fonētiskā transkripcija
§x Fonoloģija, salīdzināmā
§x Fonoloģija, salīdzināmā §x Franču, [Vācu utt.] valoda
§x Fonoloģija, vēsturiskā
§x Formu koordinācija
§x Franču, [Japāņu utt.] sarunvaloda¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
§x Frazeoloģija
§x Funkcionālie vārdi
§x Gallicismi
§x Geminācija
§x Globalizācija
§x Glosāriji, vārdnīcas utt.
§v Glosāriji, vārdnīcas utt. §x Daudzvalodu

A 1154 Parauga aprakstgalvas: Valodas

- §x Grafēmika
- §x Gradācija
- §x Gramatika
- §x Gramatika §x Teorija utt.
- §x Gramatika, ģeneratīvā
- §x Gramatika, salīdzināmā
- §x Gramatika, salīdzināmā §x Franču, [Latīņu utt.] valoda
- §x Gramatika, vēsturiskā
- §x Gramatikalizācija
- §x Gramatiskā pareizība
- §x Gramatiskās kategorijas
- §x Gerundijs
- §x Gerundīvs
- §x Haploloģija
- §x Heteronīmi
- §x Hiāts
- §x Homonīmi
- §v Hrestomātijas¹
- §v Hrestomātijas §v [forma]¹
- §v Hrestomātijas §v [tēma]¹
- §v Hrestomātijas jaunajiem rakstītpratējiem¹
- §x Idiofons
- §x Idiomas
- §x Iespraudumi un iestarpinājumi
- §x Ietekme uz franču, [itāliešu utt.] valodu
- §x Ietekme uz svešvalodām
- §x Infiksi
- §x Infinitīva konstrukcijas
- §x Interpunkcija
- §x Interrogatīvs
- §x Intonācija
- §v Inversās vārdnīcas⁵
- §x Īpašības vārds
- §x Īstenības izteiksme
- §x Izruna
- §x Izsaucieni
- §x Izsauksmes vārdi
- §x Izteiksme
- §x Jaunvārdi
- §x Kārta
- §x Katafora
- §x Kategoriju gramatika
- §x Kauzātīvs
- §v Klasifikācija³
- §x Klasifikatori
- §x Klītika
- §x Kompensējošā mācīšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Kondicionāļi
- §x Konjunktīvs
- §x Konteksts

- \$x Kontrakcija
- \$x Kopības vārdi
- \$x Kvantitāte
- \$x Kvantori
- \$x Labializācija
- \$x Laika apstākļa palīgteikumi
- \$x Laiks
- \$x Lamuvārdi
- \$x Leksika¹
- \$x Leksikogrāfija
- \$x Leksikoloģija¹
- \$x Leksikoloģija, vēsturiskā¹
- \$x Līdzskaņi
- \$x Lielo burtu lietošana
- \$x Lietišķā angļu valoda²
- \$x Lietojuma kļūdas
- \$x Lietojums
- \$x Lietvārda vārdkopa
- \$x Lietvārds
- \$x Locījuma gramatika
- \$x Locījums
- \$x Lokatīva konstrukcijas
- \$v Mācību līdzekļi
- \$v Mācību līdzekļi angļu, [franču utt.] valodā runājošajiem¹⁰
- \$v Mācību līdzekļi cittautiešiem
- \$v Mācību līdzekļi cittautiešiem \$x Angļu valoda¹
- \$v Mācību līdzekļi cittautiešiem \$x Vācu, [Itāliešu utt.] valoda
- \$x Mācīšana un mācīšanās (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Mācīšana un mācīšanās \$x Bilingvālā metode
- \$x Mācīšana un mācīšanās \$x Afroamerikāņu studenti
- \$x Mācīšana un mācīšanās \$x Cittautieši
- \$x Mācīšana un mācīšanās \$x Cittautieši \$x Audiovizuālie līdzekļi
- \$x Mācīšana un mācīšanās \$x Franču, [Spāņu utt.] valodā runājošie
- \$x Mācīšana un mācīšanās \$x Iegremdēšanas metode
- \$x Mācīšana un mācīšanās (pirmmācība) (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Mācīšana un mācīšanās (pirmmācība) \$x Cittautieši
- \$x Mācīšana un mācīšanās (pirmmācība) \$x Franču, [Spāņu utt.] valodā runājošie
- \$x Mācīšana un mācīšanās (turpināmiszglītība) (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Mācīšana un mācīšanās (turpināmiszglītība) \$x Cittautieši
- \$x Mācīšana un mācīšanās (turpināmiszglītība) \$x Franču, [Spāņu utt.] valodā runājošie
- \$x Mācīšana un mācīšanās (augstskola) (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Mācīšana un mācīšanās (augstskola) \$x Cittautieši
- \$x Mācīšana un mācīšanās (augstskola) \$x Franču, [Spāņu utt.] valodā runājošie
- \$x Mācīšana un mācīšanās (pamatskola) (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Mācīšana un mācīšanās (pamatskola) \$x Cittautieši
- \$x Mācīšana un mācīšanās (pamatskola) \$x Franču, [Spāņu utt.] valodā runājošie
- \$x Mācīšana un mācīšanās (pirmsskola) (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Mācīšana un mācīšanās (pirmsskola) \$x Cittautieši
- \$x Mācīšana un mācīšanās (pirmsskola) \$x Franču, [Spāņu utt.] valodā runājošie
- \$x Mācīšana un mācīšanās (sākumskola) (*var pakārtot ģeogr.*)

A 1154 Parauga aprakstgalvas: Valodas

§x Mācīšana un mācīšanās (sākumskola) §x Cittautieši
§x Mācīšana un mācīšanās (sākumskola) §x Franču, [Spāņu utt.] valodā runājošie
§x Mācīšana un mācīšanās (vidusskola) (*var pakārtot ģeogr.*)
§x Mācīšana un mācīšanās (vidusskola) §x Cittautieši
§x Mācīšana un mācīšanās (vidusskola) §x Franču, [Spāņu utt.] valodā runājošie
§x Mašintulkošana (*var pakārtot ģeogr.*) §x Medicīnas angļu valoda² §x Metonīmija
§x Metrika un ritmika⁷
§x Mijnorāde
§x Mimētiskie vārdi
§x Modalitāte
§x Morfēmika
§x Morfoloģija
§x Morfoloģiskā analīze
§x Morfonoloģija
§x Morfosintakse
§x Nazālums
§x Neitralizācija
§x Nelokāmi vārdi
§x Nenoteiksme
§x Netiešā runa
§x Netiešais papildinātājs
§x Noliegumi
§x Nomeni
§x Norādāmie vārdi
§x Norādāmie vietniekvārdi
§x Norādījuma funkcija
§x Noteiktība
§x Onomatopoētiskie vārdi
§x Pakārtotās konstrukcijas
§x Palatalizācija
§x Palīgdarbības vārdi
§x Palīgteikumi
§x Papildinātājs
§x Parafrāze
§x Paragrāfi
§x Paralēlisms
§x Pareizrakstība
§x Paronīmi
§x Pārskana
§x Partikulas
§x Partitīvi
§x Pārvaldījums
§x Pastiprinājums
§v Pašmācība
§x Patskaņi¹³
§x Patskaņu mija
§x Patskaņu redukcija
§x Pavēles izteiksme
§x Pejoratīvs
§x Persona

- §x Piederības vietniekvārdi
- §x Piekļājbības forma
- §x Pieļāvuma palīgteikumi
- §x Polisēmija
- §x Postpozīcijas
- §x Prievārdi
- §x Prievārdiskas vārdkopas
- §x Profesionālā orientācija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pronomināli vārdsavienojumi
- §x Prosodiskā analīze
- §x Radniecīgi vārdi
- §x Radniecīgi vārdi §x Nīderlandiešu, [Vācu utt.] valoda
- §x Rakstība
- §x Reduplikācija
- §x Reference
- §x Reforma
- §x Reliģiskie aspekti
- §x Reliģiskie aspekti §x Baptisti, [Katoļu baznīca utt.]
- §x Reliģiskie aspekti §x Budisms, [Kristietība utt.]
- §x Retorika
- §x Retoriskas figūras¹
- §x Rezultatīvās konstrukcijas
- §x Rītms⁸
- §x Sacerēšana un vingrinājumi
- §x Saikļi
- §x Saistītālvārdi
- §x Saknes
- §x Salīdzinājuma palīgteikumi
- §x Salīdzinājums
- §x Salikteņi
- §v Sarunvārdnīcas
- §v Sarunvārdnīcas §x Angļu valoda¹
- §v Sarunvārdnīcas §x Daudzvalodu
- §v Sarunvārdnīcas §x Franču, [Itāliešu utt.] valoda
- §v Sarunvārdnīcas (ainavu veidotājiem)
- §v Sarunvārdnīcas (aprūpētājiem)
- §v Sarunvārdnīcas (banku darbiniekiem)
- §v Sarunvārdnīcas (bibliotēku darbiniekiem)
- §v Sarunvārdnīcas (celtniecības industrijas darbiniekiem)
- §v Sarunvārdnīcas (dārzniekiem)
- §v Sarunvārdnīcas (diplomātiem)
- §v Sarunvārdnīcas (dzīvnieku speciālistiem)
- §v Sarunvārdnīcas (garīdzniekiem utt.)
- §v Sarunvārdnīcas (gastronomiem)
- §v Sarunvārdnīcas (grāmatvežiem)
- §v Sarunvārdnīcas (ģeologiem)
- §v Sarunvārdnīcas (informācijas tehnoloģiju nozares darbiniekiem)
- §v Sarunvārdnīcas (juristiem)
- §v Sarunvārdnīcas (jūrniekiem)
- §v Sarunvārdnīcas (karavīriem utt.)

A 1154 Parauga aprakstgalvas: Valodas

- §v Sarunvārdnīcas (labošanas iestāžu darbiniekiem)
- §v Sarunvārdnīcas (lidotājiem)
- §v Sarunvārdnīcas (mājkāpotājiem)
- §v Sarunvārdnīcas (matemātiķiem)
- §v Sarunvārdnīcas (medicīnas darbiniekiem)
- §v Sarunvārdnīcas (meteorologiem)
- §v Sarunvārdnīcas (muzeju darbiniekiem)
- §v Sarunvārdnīcas (mūziķiem, muzikologiem utt.)
- §v Sarunvārdnīcas (naftas ieguves strādniekiem)
- §v Sarunvārdnīcas (personāla daļu darbiniekiem)
- §v Sarunvārdnīcas (policistiem)
- §v Sarunvārdnīcas (profesionāļiem)
- §v Sarunvārdnīcas (restorānu un viesnīcu personālam)
- §v Sarunvārdnīcas (sekretāriem)
- §v Sarunvārdnīcas (skolu darbiniekiem)
- §v Sarunvārdnīcas (sociālajiem darbiniekiem)
- §v Sarunvārdnīcas (stjuartiem)
- §v Sarunvārdnīcas (tirgotājiem)
- §v Sarunvārdnīcas (tūrisma industrijas darbiniekiem)
- §v Sarunvārdnīcas (ugunsdzēsējiem)
- §v Sarunvārdnīcas (uzņēmējiem)
- §v Sarunvārdnīcas (zemniekiem)
- §v Sarunvārdnīcas (zobārstniecības darbiniekiem)
- §v Sarunvārdnīcas (zvejniekiem)
- §x Saskaņojums
- §x Sastatāmā gramatika
- §x Savstarpēja saprotamība³
- §x Semantika
- §x Semantika, vēsturiskā
- §x Sinonīmi un antonīmi
- §x Sintakse
- §x Skaitlis
- §x Skaitļa vārdi
- §x Skaneņi
- §x Skaņu ieraksti cittautiešiem
- §x Skaņu ieraksti franču, [spāņu utt.] valodā runājošajiem
- §x Slengs
- §x Sociālie aspekti⁹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Spēju pārbaude (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Spektrālanalīze
- §x Standartizācija
- §x Stils
- §x Substantivācija
- §x Sufiksi un prefiksi
- §x Supletīvisms
- §x Svešvārdi un frāzes
- §x Svešvārdi un frāzes §x Arābu, [Itāliešu utt.] valoda
- §x Tehnikas angļu valoda²
- §x Tehnikas angļu valoda §x Tulkošana franču, [vācu utt.] valodā
- §x Teikuma priekšmets un izteicējs

- \$x Teikumi
- \$v Teksti¹¹
- \$v Teksti \$x Datējums¹¹
- \$x Temporālās konstrukcijas
- \$x Temps
- \$x Tiešais papildinātājs
- \$x Transitivitāte
- \$x Transkripcija (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Transliterācija
- \$x Transliterācija korejiešu, [krievu utt.] valodā
- \$x Transmutācija
- \$x Tulkošana (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Tulkošana franču, [vācu utt.] valodā
- \$x Uzrunas formas
- \$x Uzsvari un uzsvērums
- \$x Valdības žargons
- \$x Valence
- \$x Vārda parādīšanās biežums
- \$x Vārddarināšana
- \$v Vārdi un frāzes⁵
- \$v Vārdnīcas⁵
- \$v Vārdnīcas \$v Agrīnie darbi līdz 1700
- \$v Vārdnīcas \$x Daudzvalodu
- \$v Vārdnīcas \$x Franču, [Itāliešu utt.] valoda
- \$v Vārdnīcas, bērnu⁵
- \$v Vārdnīcas, bērnu \$x Ebreju, [Itāliešu utt.] valoda
- \$x Vārdšķiras
- \$x Vārdu kārtība
- \$x Vārdu piederība dzīvu būtņu nosaukumiem
- \$x Variēšanās (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Vecvārdi
- \$x Verbāla vārdkopa
- \$x Verbalizācija
- \$x Versifikācija⁸
- \$x Vēsture⁶
- \$v Videoieraksti cittautiešiem
- \$v Videoieraksti franču, [spāņu utt.] valodā runājošajiem
- \$x Vienzilbes vārdi
- \$x Vietniekvārds
- \$x Vokalizācija¹²
- \$x Žargons

A 1154 Parauga aprakstgalvas: Valodas

PIEZĪMES

- ¹ Lieto aiz valodu (izņemot angļu valodas) aprakstgalvām.
- ² Šī nav brīvi pievienojamā apakšsiedaļa. Ja nepieciešams, veido aprakstgalvas [...] valoda—Lietišķā [...]; [...] valoda—Medicīnas [...]; [...] valoda—Tehniskā [...] un [...] valoda— [...] rakstu valoda.
- ³ Lieto tikai aiz valodu grupu aprakstgalvām.
- ⁴ Sk. A 1154.5 par apakšsiedaļām, ko lieto aiz tiesību tematiem.
- ⁵ Ja nepieciešams, apakšsiedaļas —Vārdnīcas, —Vārdnīcas, bērnu un —Glosāriji, vārdnīcas u. tml. var lietot aiz jebkuras atbilstošas tematiskās apakšsiedaļas no konkrētajam tematam atbilstošā apakšsiedaļu saraksta (izņemot —Inversās vārdnīcas un —Vārdi un frāzes), piem., Angļu valoda—Lietojums—Vārdnīcas; Angļu valoda—Pareizrakstība—Glosāriji, vārdnīcas utt.; Angļu valoda—Sinonīmi un antonīmi—Vārdnīcas, bērnu. Šajā norāžu sarakstā ir minēti tikai daži piemēri.
- ⁶ Tālāk nepakārto ar hronoloģiskām apakšsiedaļām.
- ⁷ Lieto tikai aiz seno valodu aprakstgalvām, aizvietojot apakšsiedaļu —Ritms un —Versifikācija, piemēram, Grieķu valoda—Metrika un ritmika.
- ⁸ Aiz seno valodu aprakstgalvām šīs apakšsiedaļas vietā lieto —Metrika un ritmika, piemēram, Grieķu valoda—Metrika un ritmika.
- ⁹ Nelieto aiz tipveida aprakstgalvas [vieta]—Valodas. Tās vietā lieto Sociolingvistika—[vieta].
- ¹⁰ Lieto tikai aiz mākslīgo valodu aprakstgalvām, piemēram, Esperanto—Mācību līdzekļi spāņu valodā runājošajiem.
- ¹¹ Atbilstoši A 2190 aprakstītajiem noteikumiem, lieto tikai aiz mazāk pazīstamu valodu aprakstgalvām, piemēram, Hittite valoda—Teksti; aiz [etniskā grupa]—Valodas un [vieta]—Valodas vai aiz valodu agrīno periodu aprakstgalvām (apm. pirms 1500), piemēram, Angļu valoda—Vidusangļu valoda, 1100-1500—Teksti.
- ¹² Lieto tikai aiz semītu valodu aprakstgalvām apakšsiedaļas —Patskaņi vietā, piemēram, Ebreju valoda—Vokalizācija.
- ¹³ Aiz semītu valodu aprakstgalvām šīs apakšsiedaļas vietā lieto —Vokalizācija, piemēram, Ebreju valoda—Vokalizācija.

Parauga aprakstgalvas: A 1154.5 Tiesību temati

PARAUGA APRAKSTGALVA: *Darba tiesības un likumdošana*

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Tiesību tematu aprakstgalvas, piemēram, **Civiltiesību pārkāpumi; Civilprocesi; Ģimenes tiesības;** tiesību tematu vārdkopas aprakstgalvas, piemēram, **Lauksaimniecības tiesības un likumdošana; Krimināltiesības; Tirdzniecības noteikumi;** tematiskās aprakstgalvas, kas pakārtotas ar tiesību apakšiedaļām —**Tiesības un likumdošana;** —**Tiesiskais statuss, tiesības utt.;** kā arī —**Drošības noteikumi;** vietu nosaukumi, kas pakārtoti ar tiesību tematikas apakšiedaļām, piemēram, —**Starptautiskās attiecības**—**Tiesības un likumdošana.**

Piezīme: Apakšiedaļas —Tiesības un likumdošana katru jaunu lietojumu autorizē. Noteikumus par apakšiedaļu —Tiesības un likumdošana; —Tiesiskais statuss, tiesības utt., kā arī —Drošības noteikumi lietojumu aiz tematiskajām apakšiedaļām sk. A 1705.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Katru šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo ikvienai atbilstošai aprakstgalvai, kas pieder pie iepriekšminētās aprakstgalvu kategorijas un nav pretrunā ar aprakstgalvu priekšmetu autoritatīvajā datnē. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

*Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās formas apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā ar apakšlauku \$x kodētas tematiskās apakšiedaļas (sk. A 1075, 1.d.).*

\$x Atbilstības izmaksas (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x Interpretācija un skaidrojums¹

\$x Kodifikācija

\$x Krimināltiesību normas

\$v Lietas

\$x Likumdošanas vēsture³

\$v Likumkrājumi

\$x Pētniecība (*var pakārtot ģeogr.*)

\$v Populāri zinātniskā literatūra

\$x Tiesību pētījumi²

\$x Tiesu prakse

\$x Valoda

\$v Veidlapas

A 1154.5 Parauga aprakstgalvas: Tiesību temati

PIEZĪMES

- ¹ Nelieto aiz aprakstgalvas **Konstitucionālās tiesības**.
- ² Sk. A 1710 par apakšiedaļu —**Tiesību pētījumi** un —**Pētniecība** lietojuma atšķirībām.
- ³ Apakšiedaļu —**Likumdošanas vēsture** var lietot arī kā brīvi pievienojamo apakšiedaļu aiz atsevišķu likumdošanas aktu nosaukumiem (sk. A 1715, 3.c).

Parauga aprakstgalvas: A 1155 Likumdošanas institūcijas

PARAUGA APRAKSTGALVAS: *Amerikas Savienotās Valstis. Congress*

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Atsevišķu likumdošanas institūciju nosaukumi, kā arī to atsevišķās palātas, kuras nosaukumu autoritatīvajā datnē izveidotas kā institūciju aprakstgalvas. *Piemēri: Lielbritānija. Parliament; Kalifornija. Legislature. Assembly; Rietumvācija. Bundestag; Vācija. Reichstag.* Šī kategorija neietver aprakstgalvu **Likumdošanas institūcijas**.

SAISTĪBA AR A 1105: A 1105 sniegtajā sarakstā minētās, aiz atsevišķu institūciju nosaukumiem brīvi pievienojamās apakšiedaļas tāpat ir brīvi pievienojamas aiz atsevišķu likumdošanas institūciju nosaukumiem, ja vien to lietojums nerada pretrunu. Šis saraksts satur papildu apakšiedaļas, kuras lieto aiz likumdošanas institūciju nosaukumiem.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Katru šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo ikvienai atbilstošai aprakstgalvai, kas pieder pie iepriekšminētās aprakstgalvu kategorijas un nav pretrunā ar aprakstgalvu priekšmetu autoritatīvajā datnē. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

*Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās formas apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā ar apakšlauku \$x kodētas tematiskās apakšiedaļas (sk. A 1075, 1.d.).*

\$x Alabamas [Ilinoisas, Teksasas utt.] deleģētā likumdošana

\$x Algas utt.

\$x Apstrīdēti vēlēšanu rezultāti

\$x Asignējumi un izdevumi

\$x Atrunas un ierobežojumi

\$x Balsošana

\$x Debašu brīvība

\$x Debašu pārtraukšana¹

\$x Ēdināšana

\$x Ētika

\$x Ierēdņi un darbinieki⁴

\$x Ierēdņi un darbinieki \$x Algas utt.

\$x Ierēdņi un darbinieki \$x Pensijas

\$x Izslēgšana

\$x Komitejas

\$x Komitejas \$x Noteikumi un prakse

\$x Komitejas \$v Rādītāji

\$x Komitejas \$x Vecākuma sistēma

\$x Komunikācija ar vēlētājiem

\$v Lēmumi

A 1155 Parauga aprakstgalvas: Likumdošanas institūcijas

§x Līderība
§x Mazākuma līderi^{1,4}
§x Mazākuma partijas organizatori^{1,4}
§x Nosodījumi
§x Objekti
§x Parlamenta atlaišana²
§x Pensijas
§x Pilnvaras un pienākumi
§x Pilnvaru laiks
§x Priekšsēdētāji^{1,4}
§v Privāttiesību likumprojekti
§x Privilēģijas un atvieglojumi
§x Referenti un ziņošana
§x Reforma
§x Saskaņošanas komitejas
§x Sēžu materiālu publicēšana
§x Sēžu radiotranslācija
§x Sēžu translēšana televīzijā
§x Slēgtas frakciju sēdes
§x Spīkera vietnieki^{2,4}
§x Spīkeri^{4,5}
§x Vairākuma līderi^{1,4}
§x Vairākuma partijas organizatori^{1,4}
§x Vēlēšanas
§x Vēlēšanas, [datējums]³
§x Vēlēšanu iecirkņi

PIEZĪMES

¹ Izveidota aiz aprakstgalvas **Amerikas Savienotās Valstis. Congress. Senate**. Ja nepieciešams, var lietot aiz citu likumdošanas institūciju nosaukumiem.

² Nav izveidota aiz aprakstgalvas **Amerikas Savienotās Valstis. Congress**. Ja nepieciešams, var lietot aiz citu likumdošanas institūciju nosaukumiem.

³ Norādījumus par konkrētu notikumu datējumu apakšsiedaļās sk. A 1078.

⁴ Sk. A 1100 par apakšsiedaļām, ko lieto aiz personu grupu aprakstgalvām.

⁵ Izveidota aiz aprakstgalvas **Amerikas Savienotās Valstis. Congress. House**. Ja nepieciešams, var lietot aiz citu likumdošanas institūciju nosaukumiem.

Parauga aprakstgalvas: A 1155.2 Rakstnieku grupas

PARAUGA APRAKSTGALVA: *Rakstnieki, angļu*

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Rakstnieku grupu aprakstgalvas, ieskaitot aprakstgalvas, kas kvalificētas ar apzīmētāju. *Piemēri: Rakstnieki; Dramaturgi; Romānisti; Dzejnieki; Afroamerikāņu rakstnieki; Dramaturgi, franču; Romānistes; Neredzīgie dzejnieki.* Šī kategorija neietver atsevišķu rakstnieku personvārdus, kas iekļauti A 1110. Šī kategorija neietver tipveida aprakstgalvas: [...] **literatūra**—[...] **rakstnieki**. Šādas aprakstgalvas apzīmē minēto rakstnieku grupu sarakstītās literatūras kopumu (salīdzināt ar A1156).

*Piezīme: Rakstnieku grupu aprakstgalvas, kvalificētas ar apzīmētāju, kas attēlo tautību, izcelsmi, izdevuma valodu vai atrašanās vietu, ir autorizētas ģeogrāfiskai pakārtošanai. Tātad nav nepieciešams autorizēt aprakstgalvas ar ģeogrāfiskajām apakšiedaļām tādām literātu grupu vispārīgajām aprakstgalvām kā **Rakstnieki; Romānisti; Dzejnieces.***

SAISTĪBA AR A 1100: Apakšiedaļas, kas minētas A 1100 brīvi pievienojamo apakšiedaļu sarakstā lietošanai aiz personu grupu aprakstgalvām, var lietot arī aiz rakstnieku grupu aprakstgalvām, ja vien to lietojums nerada pretrunu. Šis saraksts satur papildu apakšiedaļas, kas lietojamas tieši aiz rakstnieku grupu aprakstgalvām.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Katru šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo ikvienai atbilstošai aprakstgalvai, kas pieder pie iepriekšminētās aprakstgalvu kategorijas un nav pretrunā ar aprakstgalvu priekšmetu autoritatīvajā datnē. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

JAUNAS APAKŠIEDAĻAS: Ja iespējams, aiz aprakstgalvas **Rakstnieki, angļu** veido jaunas apakšiedaļas. Ja apakšiedaļa nav piemērota lietošanai aiz parauga aprakstgalvas, to izveido aiz katalogizētajam darbam atbilstošas aprakstgalvas un šo lietojumu autorizē. Varētu būt nepieciešams ierosināt izveidot jaunas hronoloģiskās apakšiedaļas laika periodam līdz 18. gadsimtam, kad nevar vadīties pēc parauga aprakstgalvas.

A 1155.2 Parauga aprakstgalvas: Rakstnieku grupas

HRONOLOĢISKĀS APAKŠIEDAĻAS:

Piezīme: Hronoloģiskās apakšiedaļas nelieto aiz rakstnieku grupu aprakstgalvām, kurām ir pakārtotas ģeogrāfiskās apakšiedaļas.

§y Senangļu valoda, ap 450-1100

§y Vidusangļu valoda, 1100-1500

§y Agrīnie jaunie laiki, 1500-1700

§y 18. gs.

§y 19. gs.

§y 20. gs.

§y 21. gs.

TEMATISKĀS UN FORMAS APAKŠIEDAĻAS:

*Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās formas apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā ar apakšlauku \$x kodētas tematiskās apakšiedaļas (sk. A 1075, 1. d.).*

Šī saraksta apakšiedaļas, kā arī atbilstošas apakšiedaļas no A 1100, var lietot arī aiz tipveida aprakstgalvas **Rakstnieki, [...]**—**[hronoloģiskā apakšiedaļa]**.

§x Attiecības ar sievietēm

§x Attiecības ar vīriešiem

§x Estētika

§x Filozofija

§v Hronoloģija

§x Politiskā darbība

§x Politiskie un sociālie uzskati

Parauga aprakstgalvas: A 1155.6 Literārie darbi, kas aprakstīti pēc autora personvārda

PARAUGA APRAKSTGALVAS: *Shakespeare, William, 1564-1616. Hamlet*

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Literāro darbu vai to nodaļu unificētie nosaukumi, kas aprakstīti pēc autora personvārda. *Piemēri: Dante Alighieri, 1265-1321. Divina commedia; Толстой, Лев, граф, 1828-1910. Война и мир; Goethe, Johann Wolfgang von, 1749-1892. Faust. 1. Teil; Hemingway, Ernest, 1899-1961. Sun also rises.* Sk. A 1155.8 par apakšiedaļām, ko lieto aiz literāro darbu nosaukumiem, kas aprakstīti pēc nosaukuma, t. sk. anonīmo un kolektīvo autoru darbu nosaukumiem.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Ikvienu šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo apakšiedaļu aiz jebkuras minētajai kategorijai piederošas aprakstgalvas, ja tā nav pretrunā ar priekšmetu autoritatīvajā datnē izveidoto aprakstgalvu. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

ĪPAŠIE NOTEIKUMI: A 1095 minētās apakšiedaļas, kas autorizētas vispārīgai lietošanai aiz priekšmeta aprakstgalvām, piemēram, —**Bibliogrāfijas** vai —**Izstādes**, vai aiz atsevišķiem darbiem (autora-darba nosaukuma vai darba nosaukuma ieraksti), piemēram, —**Konkordances** vai —**Avoti**, ir brīvi pievienojamas arī aiz literāro darbu aprakstgalvām. Apakšiedaļas, kas lietotas aiz literārajiem darbiem, kas aprakstīti pēc autora, ir cieši saistītas ar apakšiedaļām, kuras lieto aiz atsevišķu literātu personvārdiem (A 1110). Vispārīgas kritikas darbam un darba interpretācijai piešķir ar apakšiedaļām nepakārtotu aprakstgalvu [*autors*]. [*nosaukums*]. Lai izceltu jebkuru citu atsevišķā darba literārās analīzes aspektu, piešķir papildu autora aprakstgalvu ar piemērotu apakšiedaļu. *Piemērs:*

600 10 \$a Shakespeare, William, \$d 1564-1616. \$t Hamlet.
600 10 \$a Shakespeare, William, \$d 1564-1616 \$x Tēli
\$x Sievietes.

Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā tematiskās apakšiedaļas, kodētas ar \$x (sk. A 1075, 1.d).

\$v Albumi¹
\$v Ilustrācijas
\$x Tekstoloģija

PIEZĪMES

¹ Lieto darbam kā fiziskam objektam, kas sastāv no attēliem vai citiem vizuāliem attēlojumiem, vai, dramaturģisku darbu gadījumā, — darbam par inscenējumu.

Parauga aprakstgalvas: A1155.8 Literārie darbi, kas aprakstīti pēc darba nosaukuma

PARAUGA APRAKSTGALVA: *Beowulf*

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Literārie darbi, kas aprakstīti pēc unificētā nosaukuma, t. sk. anonīmo autoru un kolektīvo autoru darbi. *Piemēri:* **Arabian nights; Chanson de Roland; Gawain and the Grene knight; Pearl (poēma vidusangļu valodā)**. Anonīmo svēto rakstu nosaukumu, piemēram, **Bībele; Korāns; Vēdas**, priekšmetošana būtiski atšķiras un to nevajadzētu sajaukt ar šeit aprakstīto literāro darbu traktējumu. Brīvi pievienojamās apakšiedaļas, kuras lieto aiz svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem, sk. A 1188. Apakšiedaļas, kas lietojamas aiz literārajiem darbiem, kuri aprakstīti pēc autora personvārda, sk. A 1155.6.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Ikvienu šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo apakšiedaļu aiz jebkuras minētajai kategorijai piederošas aprakstgalvas, ja tā nav pretrunā ar priekšmetu autoritatīvajā datnē izveidoto aprakstgalvu. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

ĪPAŠIE NOTEIKUMI: A 1095 minētās apakšiedaļas, kas autorizētas vispārīgai lietošanai aiz priekšmeta aprakstgalvām, piemēram, —**Bibliogrāfijas** vai —**Izstādes**, vai aiz atsevišķiem darbiem (autora-darba nosaukuma vai darba nosaukuma ieraksti), piemēram, —**Konkordances** vai —**Avoti**, ir brīvi pievienojamas arī aiz literāro darbu aprakstgalvām. Sarakstā minētajām papildu apakšiedaļām ievēro tos pašus norādījumus, kas personvārdu sarakstā (A 1110) definēti apakšiedaļām, kuras lieto aiz rakstnieku personvārdiem. Aiz literāro darbu nosaukumu ierakstiem nelieto apakšiedaļu —**Kritika un interpretācija**. Lai nodrošinātu izguvi vispārīgās kritikas un interpretācijas darbiem vai diskusijām par tiem, piešķir vairākas apakšiedaļas, kā priekšmeta aprakstgalvu piešķirot literārā darba unificēto nosaukumu bez apakšiedaļas.

Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā tematiskās apakšiedaļas, kodētas ar \$x (sk. A 1075, 1.d).

- \$v Adaptācijas
- \$v Ilustrācijas
- \$x Manuskripti
- \$x Manuskripti \$v Faksimili
- \$x Novērtējums (var pakārtot *geogr.*)
- \$v Parodijas, atdarinājumi utt.
- \$x Rakstīšana un autorība
- \$x Skatuves uzvedumi
- \$x Stils
- \$x Tekstoloģija
- \$x Tēli
- \$v Tulkojumi
- \$x Tulkojumi \$x Vēsture un kritika
- \$v Tulkojumi franču [vācu utt.] valodā

**A1155.8 Parauga aprakstgalvas:
Literārie darbi, kas aprakstīti pēc darba nosaukuma**

\$x Tulkojumi franču, [vācu utt.] valodā \$x Vēsture un kritika

\$x Valoda

\$x Valoda \$v Glosāriji utt.

\$x Versifikācija

Parauga aprakstgalvas: A 1156 Literatūras

PARAUGA APRAKSTGALVA: *Angļu literatūra*

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Turpmāk trīs nodaļās sniegts brīvi pievienojamo apakšiedaļu, kas lietojamas aiz atsevišķu literatūru un šo literatūru žanru aprakstgalvām (piemēram, **Zviedru literatūra; Franču drāma; Vācu esejas; Episkā dzeja, somu; Stāsti, ķīniešu**) saraksts ar katrā nodaļā noteiktajiem lietojuma ierobežojumiem. Atbilstošās apakšiedaļas var lietot arī aiz aprakstgalvām, kas veidotas, lietojot brīvi pievienojamo apakšiedaļu — **Literatūras** aiz reģionu un valstu nosaukumiem, piemēram, **Amerika—Literatūras**. Šī kategorija neietver vispārīgo aprakstgalvu **Literatūra** un arī vispārīgās žanru aprakstgalvas bez kvalifikatora ar apzīmētāju, piemēram, **Drāma; Dzeja**.

Vispirms sarakstā minētas hronoloģiskās apakšiedaļas, tad — autoru grupu apakšiedaļas un, kā pēdējās minētas, tematiskās un formas apakšiedaļas, norādot kārtību, kādā šos elementus saista ar literatūras priekšmeta aprakstgalvām.

*Piezīme: Atsevišķu literatūru un literāro žanru aprakstgalvas, kas kvalificētas ar tautības vai valodas apzīmētājiem, drīkst pakārtot ģeogrāfiski, norādot precīzāku izcelsmi: **Amerikāņu literatūra—Amerikas Savienotās Valstis—Dienvīdi; Angļu dzeja—Īrija; Stāsti, ķīniešu—Taivāna**. Literāro žanru aprakstgalvas ar ģeogrāfiskajām apakšiedaļām drīkst pakārtot, izmantojot III nodaļā minētās tematiskās un formas apakšiedaļas. I un II nodaļā minētās hronoloģiskās un autoru grupu apakšiedaļas nedrīkst apvienot vienā aprakstgalvā ar ģeogrāfiskajām apakšiedaļām. Lai atklātu visus nepieciešamos aspektus, piešķir papildu aprakstgalvas.*

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Ikvienu šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo apakšiedaļu aiz jebkuras minētajai kategorijai piederošas aprakstgalvas, ja tā nav pretrunā ar priekšmetu autoritatīvajā datnē izveidoto aprakstgalvu. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

A 1156 Parauga aprakstgalvas: Literatūras

I. HRONOLOĢISKĀS APAKŠIEDAĻAS:

Hronoloģiskās apakšiedaļas, ar atsevišķiem izņēmumiem, var pievienot III nodaļā minētajām tematiskajām un formas apakšiedaļām, bet tās nedrīkst lietot ne aiz II nodaļā minētajām literātu grupu apakšiedaļām, ne aiz literatūru vai literāro žanru aprakstgalvām ar ģeogrāfiskajām apakšiedaļām. Hronoloģiskās apakšiedaļas var lietot tikai aiz atsevišķu literatūru vai galveno literāro žanru aprakstgalvām, t.i., aiz tipveida aprakstgalvām [...] **literatūra**, [...] **proza**, [...] **drāma**, [...] **dzeja** un [...] **esejas**. Hronoloģiskās apakšiedaļas ir brīvi nepievienojamas aiz aprakstgalvām, kuras kvalificētas ar valodas apzīmētāju iekavās, piemēram, **Nigēriešu proza (angļu valoda)**.

Šeit minētās hronoloģiskās apakšiedaļas ir izveidotas, izmantojot angļu literatūras praksi, un citām literatūrām var lietot tikai, ja tās ir piemērotas. Ja tās nav piemērotas kādai konkrētai literatūrai, tad autorizē īpašus laika periodus, lieošanai aiz šīs literatūras un literāro žanru aprakstgalvām.

Literatūras un literārie žanri, izņemot drāmu:

§y Senangļu valoda, ap 450-1100

§y Vidusangļu valoda, 1100-1500

§y Agrīnie jaunie laiki, 1500-1700

§y 18. gs.

§y 19. gs.

§y 20. gs.

§y 21. gs.

Drāma:

§y Līdz 1500

§y Agrīnie jaunie laiki un Elizabetes I laiks, 1500-1600

§y 17. gs.

§y Restaurācija, 1660-1700

§y 18. gs.

§y 19. gs.

§y 20. gs.

§y 21. gs.

II. RAKSTNIEKU GRUPU APAKŠIEDAĻAS:

Turpmāk minētās brīvi pievienojamās apakšiedaļas lieto aiz jebkuras literatūras vai galveno literāro žanru autoru grupu aprakstgalvām, kas apzīmē šajā literatūrā darbojošās cilvēku grupas. Jebkura apakšiedaļa, kas arī apzīmē konkrēto literatūru, nav derīga lietošanai aiz šīs literatūras aprakstgalvas, piemēram, jālieto **Angļu literatūra—Ķeltu rakstnieki, nevis Ķeltu literatūra—Ķeltu rakstnieki**. Autoru grupu apakšiedaļas var pakārtot ar jebkuru tematisko vai formas apakšiedaļu no III nodaļas, bet tās nevar apvienot vienā aprakstgalvā ar hronoloģiskajām apakšiedaļām no I nodaļas, ne arī lietot aiz literāro žanru aprakstgalvām ar ģeogrāfiskajām apakšiedaļām.

Vadoties no šī parauga, veido jaunas apakšiedaļas *tikai* iekšzemes *nacionālo, etnisko* vai *religisko* grupu aprakstgalvām. Citām autoru grupām ievēro vārdkopu aprakstgalvu paraugus: **Bērnu literārie darbi, angļu—[vieta]** vai **Cietumnieku literārie darbi, franču—[vieta]**. Tomēr ārzemju autoru grupām, t.i., tām, kas, dzīvojot ārpus savas valsts, parasti asociējas ar tās valsts literatūru, pie kuras viņi pieder, lieto parastās ģeogrāfiskās apakšiedaļas, piemēram, **Vācu literatūra—Rumānija**.

Āfrikas, Āzijas un Klusā okeāna reģiona neatkarīgo tautu literatūras jāatveido kā nacionālo vai reģionālo grupu literatūras (lietojot, ja nepieciešams, kvalifikatoru ar valodas apzīmētāju iekavās), piemēram, **Afrikāņu literatūra (franču valoda)**. Tā kā tās vairs netiek uzskatītas par kādas valodas literatūras pamatgrupai pakārtotām grupām, neveido tāda veida aprakstgalvas, kā, piemēram, **Franču literatūra—Afrīkāņu rakstnieki**.

- §x Alžīriešu rakstnieki
- §x Arābu rakstnieki
- §x Armēņu rakstnieki
- §x Ārzemju rakstnieki
- §x Aziātu rakstnieki
- §x Baltādainie rakstnieki
- §x Bangladešas rakstnieki
- §x Basku rakstnieki
- §x Bengāļu rakstnieki
- §x Budistu rakstnieki
- §x Dalītu rakstnieki
- §x Dienvidāzijas rakstnieki
- §x Dravīdu rakstnieki
- §x Drūzu rakstnieki
- §x Džainisma rakstnieki
- §x Ebreju kristiešu rakstnieki
- §x Ebreju rakstnieki
- §x Eiropiešu rakstnieki
- §x Grieķu rakstnieki
- §x Indiešu rakstnieki
- §x Īru rakstnieki
- §x Itāliešu rakstnieki
- §x Japāņu rakstnieki
- §x Jorubu rakstnieki
- §x Karību salu rakstnieki
- §x Kataloniešu rakstnieki
- §x Katoļu rakstnieki

A 1156 Parauga aprakstgalvas: Literatūras

- §x Kirgīzu rakstnieki
- §x Korejiešu rakstnieki
- §x Kristiešu rakstnieki
- §x Kurdu rakstnieki
- §x Kvēkeru rakstnieki
- §x Ņeltu rakstnieki
- §x Ņīniešu rakstnieki
- §x Luksemburgas rakstnieki
- §x Luterāņu rakstnieki
- §x Maori rakstnieki
- §x Marathu rakstnieki
- §x Melnādainie rakstnieki l
- §x Menonītu rakstnieki
- §x Metodistu rakstnieki
- §x Minoritāšu rakstnieki
- §x Mongoļu rakstnieki
- §x Mormoņu rakstnieki
- §x Musulmaņu rakstnieki
- §x Pareizticīgie rakstnieki
- §x Parsu rakstnieki
- §x Persiešu rakstnieki
- §x Poļu rakstnieki
- §x Protestantu rakstnieki
- §x Puritāņu rakstnieki
- §x Rakstnieces
- §x Rakstnieki
- §x Scientoloģijas rakstnieki
- §x Sindu rakstnieki
- §x Skotu rakstnieki
- §x Svami-Narajani rakstnieki
- §x Turku rakstnieki
- §x Ukrainu rakstnieki
- §x Vācu rakstnieki
- §x Velsiešu rakstnieki

III. TEMATISKĀS UN FORMAS APAKŠIEDAĻAS:

Turpmāk minētās brīvi pievienojamās apakšiedaļas var lietot arī aiz hronoloģiskajām apakšiedaļām no I nodaļas vai aiz rakstnieku grupu aprakstgalvu apakšiedaļām, ar atsevišķiem izņēmumiem, no II nodaļas. Tās var lietot arī aiz literāro žanru aprakstgalvām ar ģeogrāfiskajām apakšiedaļām.

*Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās formas apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā ar \$x kodētās tematiskās apakšiedaļas (sk. A 1075, 1.d).*

- \$v Adaptācijas
- \$x Afrikāņu ietekme²
- \$x Amerikāņu ietekme²
- \$x Angļu ietekme³
- \$x Arābu ietekme²
- \$z Ārvalstis⁴
- \$z Ārvalstis \$x Vēsture un kritika⁴
- \$x Ārzemju ietekme²
- \$v Audioadaptācijas
- \$x Austrāliešu ietekme²
- \$x Avoti
- \$x Aziātu ietekme²
- \$v Bibliogrāfijas
- \$x Brazīliešu ietekme²
- \$x Budisma ietekme²
- \$x Cenzūra (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Čehu ietekme²
- \$x Daoistu ietekme²
- \$x Ēģiptiešu ietekme²
- \$x Eiropiešu ietekme²
- \$x Eksplikācija
- \$v Filmu un video adaptācijas
- \$x Franču ietekme²
- \$x Galisiešu ietekme²
- \$x Grieķu ietekme²
- \$v Hronoloģija
- \$x Iegaumēšana
- \$v Ilustrācijas
- \$x Indiāņu ietekme²
- \$x Indiešu ietekme²
- \$x Irāņu ietekme²
- \$x Īru ietekme²
- \$x Islāma ietekme²
- \$x Itāliešu ietekme²
- \$x Izdošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Japāņu ietekme²
- \$x Jidiša ietekme²
- \$x Klasiskā perioda ietekme²
- \$x Konfūcisma ietekme²
- \$v Konkordances

A 1156 Parauga aprakstgalvas: Literatūras

- \$x Krievu ietekme²
- \$x Kristietības ietekme²
- \$x Ķeltu ietekme²
- \$x Ķīniešu ietekme²
- \$x Latīņamerikāņu ietekme²
- \$x Manuskripti
- \$x Meksikāņu ietekme²
- \$x Mikēnu kultūras ietekme²
- \$x Minangkabavu ietekme²
- \$x Novērtējums (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Padomju ietekme²
- \$x Periodizācija
- \$x Persiešu ietekme²
- \$x Pirmie izdevumi
- \$x Pirmie izdevumi \$v Bibliogrāfijas
- \$x Poļu ietekme²
- \$x Portugāļu ietekme²
- \$x Provansiešu ietekme²
- \$x Rietumu ietekme²
- \$x Romiešu ietekme²
- \$x Rumāņu ietekme²
- \$x Sanskrita ietekme²
- \$x Senskandināvu ietekme²
- \$x Skandināvu ietekme²
- \$x Skotu ietekme²
- \$x Slāvu ietekme²
- \$x Somu ietekme²
- \$x Spāņu ietekme²
- \$v Stāstījumi, sižeti utt.
- \$x Šamanisma ietekme
- \$v Tekstam komponēta mūzika
- \$x Tekstam komponēta mūzika \$x Vēsture un kritika
- \$x Tekstoloģija
- \$x Tēmas, motīvi
- \$v Tulkojumi
- \$x Tulkojumi \$x Vēsture un kritika
- \$v Tulkojumi franču, [vācu utt.] valodā
- \$x Tulkojumi franču, [vācu utt.] valodā \$x Vēsture un kritika
- \$x Tjurku ietekme²
- \$x Ukrainu ietekme²
- \$x Ungāru ietekme²
- \$x Urdu ietekme²
- \$x Vācu ietekme²
- \$x Vestindiešu ietekme²
- \$x Vēsture un kritika
- \$x Vēsture un kritika \$x Teorija utt.
- \$x Vidusjūras kultūras ietekme²
- \$x Viduslaiku ietekme

Parauga aprakstgalvas: A 1156 Literatūras

PIEZĪMES

- ¹ Nelieto aiz amerikāņu literatūras un tās žanru aprakstgalvām.
- ² Nelieto aiz hronoloģiskajām apakšiedaļām vai aiz apakšiedaļā identificēto literatūru aprakstgalvām.
- ³ Nelieto aiz aprakstgalvas **Angļu literatūra**. Ja nepieciešams, lieto aiz citu literatūru aprakstgalvām. Nelieto aiz hronoloģiskajām apakšiedaļām.
- ⁴ Nelieto aiz hronoloģiskajām, rakstnieku grupu vai ģeogrāfiskajām apakšiedaļām.

Parauga aprakstgalvas: A 1158 Materiāli

PARAUGA APRAKSTGALVAS: *Betons; Metāli*

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Atsevišķu materiālu un materiālu veidu aprakstgalvas. *Piemēri: Zobārstniecības materiāli; Putugumija; Stikls; Velmētie metāli; Plastmasas; Saplāksnis; Poraini materiāli.* Šajā kategorijā ietilpst arī aprakstgalvas, kas lietotas ar brīvi pievienojamo apakšiedaļu —**Materiāli** aiz zinātnes un tehniskas disciplīnu aprakstgalvām, kā arī aiz iekārtu un būvju veidu aprakstgalvām, piemēram, **Telekomunikācija—Materiāli; Kosmosa kuģi—Materiāli; Kodolreaktori—Materiāli.** Šī kategorija neietver aprakstgalvu **Materiāli**. Šeit aprakstītā parauga aprakstgalvu kategorija daļēji sakrīt ar kategoriju Ķīmiskās vielas (A 1149). Atsevišķu ķīmisko vielu un vielu veidu aprakstgalvas, piemēram, **Polietilēns un Krāsainie metāli**, var izmantot par parauga aprakstgalvām materiāliem, ja tie apskatīti kā pamatvielas, no kurām kaut kas izgatavots, ieskaitot to tehnoloģiskās īpašības, apstrādi, derīgumu u. tml. Ja tiek apskatīts ķīmiskās uzbūves, iedarbības, reakciju u. tml. aspekts, jāvadās pēc ķīmisko vielu parauga aprakstgalvām.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Ikvienu šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo apakšiedaļu aiz jebkuras minētajai kategorijai piederošas aprakstgalvas, ja tā nav pretrunā ar priekšmetu autoritatīvajā datnē izveidoto aprakstgalvu. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

*Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v\$ kodētās formas apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā ar \$x\$ kodētās tematiskās apakšiedaļas (sk. A 1075, 1.d).*

\$x\$ Akustiskās īpašības (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Analīze

\$x\$ Anodoksidēšanās (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Apstrādājamība

\$x\$ Atsērošana (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Atūdeņošana (*var pakārtot. ģeogr.*)

\$x\$ Augsto temperatūru ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Aukstā apstrāde (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Beigu apdare (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Beigu apdare \$x\$ Atkritumu iznīcināšana (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Beigu apdare \$x\$ Atkritumu minimizācija (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Biodegradācija (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Biosaderība (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Blīvums

\$x\$ Bojāšanās, nolietošanās utt.

\$x\$ Caur laidība

\$x\$ Cenas (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Defekti (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Defekti \$x\$ Ziņošana (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x\$ Degšana (*var pakārtot ģeogr.*)

A 1158 Parauga aprakstgalvas: Materiāli

- §x Deoksidācija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Dzesēšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Elastīgums
- §x Elastiskās īpašības *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Elektriskās īpašības *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Eroziija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Fizioloģiskā iedarbība *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Formas mainīšanas iespējas
- §x Gaisa saturs *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Gaisa saturs §x Mērīšana
- §x Galvanomagnētiskās īpašības *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Gravēšana un kodināšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Hēlija saturs *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Hidrogāzdinamika
- §x Ieslēgumi *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Izmantošana kara vajadzībām *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Izplešanās un saraušanās
- §x Kaltēšana un žāvēšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Karstā apstrāde *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kavītācijas eroziija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kobalta saturs *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kodināšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kodināšana §x Atkritumu iznīcināšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kodināšana §x Blakusprodukti
- §x Korozija¹ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Korozija zem spriedzes *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Krāsošana
- §x Krāsošana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kvalitātes kontrole
- §x Ķīmiskā pretestība
- §x Lāzeru ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Lūzums *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Magnētiskās īpašības *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Maisīšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Mehāniskās īpašības
- §x Metalogrāfija³
- §x Metalurģija³
- §x Metināmība *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Mikrobioloģija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Mikroskopija⁴ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Mikrostruktūra
- §x Mitrums *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Nesagraujošā testēšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Nogurums *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Nogurums korozijas ietekmē *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Noturība pret iespiešanos
- §x Oglekļa saturs *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Optiskās īpašības
- §x Paraugu ņemšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Pārbaude

- \$x Pārneses procesi (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Piedevas (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Plaisāšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Plastiskās īpašības
- \$x Presēšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Radiācijas ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Radiogrāfija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Rafinēšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Recirkulācija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Reliģiskie aspekti
- \$x Reliģiskie aspekti \$x Budisms, [Kristietība utt.]
- \$x Rūdāmība (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Rūdīšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Sabrukšana
- \$x Saglabāšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Sāls ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Sānslīdes noturība
- \$x Saspiešanas pārbaude (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Sildīšana un karsēšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Siltumvadītspēja (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Skābekļa saturs (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Slāpekļa saturs (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Slīdes pretestība (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Spektri
- \$x Straujas sacietēšanas process (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Sūknēšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$v Šķīdība (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Šļūde (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Tehniskie noteikumi (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Tekstūra (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Temperatūras ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Termiskā apstrāde (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Termiskais nogurums (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Termiskās īpašības (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Termomehāniskā apstrāde (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Termomehāniskās īpašības
- \$x Tiesības un likumdošana² (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Toksikoloģija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Transportēšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Transportēšana \$x Tiesības un likumdošana² (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Trauslums
- \$x Trauslums (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Triecienpārbaude (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Tritīja saturs (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Ūdeņraža izraisīts trauslums
- \$x Ūdeņraža saturs (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Ugunsgrēki un to novēršana
- \$x Ugunsizturības testēšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Uzliesmojamība (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Vides aspekti (var pakārtot ģeogr.)

A 1158 Parauga aprakstgalvas: Materiāli

\$x Vides testēšana (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x Virsmas

\$x Virsmas \$x Defekti (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x Virsmas \$x Optiskās īpašības

\$x Viskozitāte (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x Vulkanizācija (*var pakārtot ģeogr.*)

\$x Zemo temperatūru ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)

PIEZĪMES

¹ Nelieto aiz aprakstgalvas **Metāli**.

² Sk. A 1154.4 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz tiesību tematu aprakstgalvām.

³ Nelieto aiz aprakstgalvas **Metāli**. Lieto tikai aiz atsevišķu metālu un metālu grupu aprakstgalvām.

⁴ Nelieto aiz aprakstgalvas **Metāli**. Lieto aiz atsevišķu materiālu un materiālu grupu, kas nav metāli, aprakstgalvām. Aiz atsevišķu metālu un metālu grupu aprakstgalvām lieto apakšiedaļu —**Metalogrāfija**.

Parauga aprakstgalvas: A 1159 Militārie dienesti

PARAUGA APRAKSTGALVAS: *Amerikas Savienotās Valstis—Bruņotie spēki; Amerikas Savienotās Valstis. Air Force; Amerikas Savienotās Valstis. Army; Amerikas Savienotās Valstis. Marine Corps; Amerikas Savienotās Valstis. Navy*

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Atsevišķu militāro dienestu, t. sk. arī štatu vai provinču līmeņa militāro organizāciju, piemēram, nacionālie gvardi, nosaukumu aprakstgalvas, kas nosaukumu autoritatīvajā datnē ir veidotas kā institūciju aprakstgalvas. Parauga aprakstgalvās iekļautas arī priekšmeta aprakstgalvas, kas veidotas, lietojot brīvi pievienojamās apakšiedaļas —**Bruņotie spēki** un —**Nacionālā garde** aiz valstu un reģionu nosaukumiem, un brīvi pievienojamo apakšiedaļu —**Zemessardze** aiz vietu, kuras ir lielākas par pilsētām, nosaukumiem, kā arī aprakstgalvas, kas veidotas ar apakšiedaļu —**Bruņotie spēki** aiz starptautisko institūciju, kurām ir bruņotie spēki, nosaukumiem. *Piemēri* : **Lielbritānija. Army; Itālija. Marina; Vācija. Kriegsmarine; Japāna. Rikugun; Teksasa. National Guard; Padomju Savienība—Bruņotie spēki; Amerikas Savienotās Valstis—Nacionālā garde; Ohio štats (Amerikas Savienotās Valstis)—Zemessardze; ANO—Bruņotie spēki; Varšavas līguma organizācija—Bruņotie spēki.** Šī kategorija neietver pakārtotu organizacionālo vienību, zemāku par kādu bruņoto spēku nozari, nosaukumus, piemēram, divīzijas, pulki, bataljoni, flotiles vai eskadriļas. Norādījumus par aprakstgalvu piešķiršanu atsevišķu organizacionālo vienību, kas zemākas par kādu bruņoto spēku nozari, vēsturēm, sk. A 1995. Šajā kategorijā arī nav ietverti par atsevišķu militāru dienestu darbību atbildīgu valsts institūciju nosaukumi, piemēram, **Amerikas Savienotās Valstis. Navy Dept.**

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Ikvienu šajā sarakstā minēto apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo aiz jebkuras attiecīgajai kategorijai piederošas aprakstgalvas, ja tā nav pretrunā ar priekšmetu autoritatīvajā datnē izveidoto aprakstgalvu. Lai gan daudzas no šeit minētajām apakšiedaļām pēc loģikas ir derīgas tikai vienai atsevišķas militārā dienesta nozares aprakstgalvām, tās šajā sarakstā ir aplūkotas kā brīvi pievienojamas visām šeit uzrādīto nozaru aprakstgalvām, ja vien nav pretrunā ar apakšiedaļām, kas tiek lietotas aiz citu nozaru aprakstgalvām. Šādi pretrunīgi gadījumi tiek paskaidroti piezīmēs saraksta beigās. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

PERSONU GRUPAS: Apakšiedaļas, kas šajā sarakstā apzīmē personu grupas, piemēram, —**Mācekļi;** —**Medicīnas māsas;** —**Virsnieki**, var tālāk pakārtot ar piemērotām apakšiedaļām no brīvi pievienojamo apakšiedaļu, kuras lietojamas aiz personu grupu aprakstgalvām, saraksta (A 1100). Šāda veida apakšiedaļas norādītas piezīmē saraksta beigās.

JAUNAS APAKŠIEDAĻAS: Visos iespējamajos gadījumos aiz aprakstgalvas **Amerikas Savienotās Valstis—Bruņotie spēki** veido jaunas apakšiedaļas. Ja apakšiedaļa nav piemērota lietošanai aiz šīs aprakstgalvas, atbilstoši katalogizējamajam darbam to izveido aiz konkrētās militārā dienesta nozares parauga aprakstgalvas. Piemēram, ja darba par noteiktu gaisa karaspēku aprakstgalvai ir nepieciešama jauna apakšiedaļa, bet to nav iespējams izveidot aiz aprakstgalvas **Amerikas Savienotās Valstis—Bruņotie spēki**, tad to veido aiz aprakstgalvas **Amerikas Savienotās Valstis. Air Force**. Ja jaunās apakšiedaļas temats ir raksturīgs tikai noteiktas valsts militārajiem dienestiem, un tāpēc šo apakšiedaļu nav iespējams pakārtot kādai no parauga aprakstgalvām, apakšiedaļas lietojumu autorizē aiz konkrētās katalogizējamam darbam nepieciešamās aprakstgalvas.

A 1159 Parauga aprakstgalvas: Militārie dienesti

HRONOLOĢISKĀS APAKŠIEDAĻAS: Apakšiedaļas —**Vēsture** un —**Vervēšana, iesaukšana utt.** var tālāk pakārtot ar brīvi pievienojamajām apakšiedaļām, kas apzīmē karus vai militāros konfliktus, kuros konkrētais militārais dienests ir piedalījies. Apakšiedaļas var veidot, pamatojoties uz karu nosaukumu aprakstgalvām vai apakšiedaļām aiz vietu nosaukumiem, piemēram, **Lielbritānija. Royal Navy—Vēsture—Folklendu salu karš, 1982; Amerikas Savienotās Valstis. Navy—Vēsture—Otrais pasaules karš, 1939-1945.** Piešķir papildu aprakstgalvu, kas apzīmē karu, ar atbilstošu tematisko vai ģeogrāfisko apakšiedaļu. Sk. A 1200 par apakšiedaļām, ko lieto aiz atsevišķu karu nosaukumiem.

ĪPAŠIE NOTEIKUMI: Dažas no turpmāk minētajām apakšiedaļām var būt ekvivalentas institūciju pakārtotajām aprakstgalvām. Ja jēdzienam ir izveidota institūcijas nosaukuma aprakstgalva, piešķir aprakstgalvu ar atbilstošu apakšiedaļu un papildu aprakstgalvu institūcijai, ja darbā ir iztirzāta institūcija vai tās organizatoriskie aspekti. Piemēram, Beļģijā artilērija ir organizatoriska vienība, kuru apzīmē institūcijas aprakstgalva **Beļģija. Armée. Artillerie.** Darbiem par beļģu artilēriju piešķir aprakstgalvu **Beļģija. Armée—Artilērija.** Ja nepieciešams, kā papildu aprakstgalvu piešķir institūcijas nosaukuma aprakstgalvu. Atsevišķos gadījumos institūcijas aprakstgalvu var piešķirt saistībā ar noteiktiem laika periodiem. Piemēram, 1968. gadā visi Kanādas militārie dienesti tika apvienoti vienā organizācijā, tāpēc institūcijas nosaukuma aprakstgalvu **Kanāda. Canadian Armed forces** var lietot vienīgi saistībā ar laika periodu pēc 1968. gada, apskatot institūciju vai tās organizatoriskos aspektus. Visiem darbiem, kuros Kanādas militārie dienesti ir aplūkoti kopumā, ir piešķirama priekšmeta aprakstgalva **Kanāda—Brunotie spēki**, neatkarīgi no aplūkotā laika perioda.

Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās formas apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem par formu, var lietot arī kā ar \$x kodētās tematiskās apakšiedaļas (sk. A 1075, 1.d).

- \$x Adjutanti¹
- \$x Afroamerikāņi¹
- \$x Afroamerikāņu vienības
- \$x Afroamerikāņu virsnieki¹
- \$x Aktīvās armijas dienests
- \$x Algu noteikšana
- \$v Amata apraksti
- \$x Apakšvirsnieki¹
- \$v Apakšvirsnieku rokasgrāmatas
- \$x Apbalvojumi, godalgas utt.
- \$x Apgāde ar pārtiku¹⁷
- \$x Apgāde un krājumi
- \$x Apgāde un krājumi \$x Kvalitātes kontrole
- \$x Apgāde un krājumi \$x Tiesības un likumdošana¹⁰
- \$x Apmācība un taktika
- \$x Apmācība un taktika \$v Rokasgrāmatas, uzziņu līdzekļi utt.
- \$v Arhīvi
- \$x Armijas klubi
- \$x Artilērija \$x Apmācība un taktika
- \$x Artilērija³
- \$x Artilēristi¹
- \$z Ārvalstis
- \$x Asignējumi un izdevumi
- \$x Atalgojums, pabalsti utt.

Parauga aprakstgalvas: A 1159 Militārie dienesti

- §x Atalgojums, pabalsti utt. §x Tiesības un likumdošana¹⁰
- §x Atbrīvojumi un atvaļinājumi
- §x Atšķirības zīmes
- §x Aviācija
- §x Aviācija §v Amata apraksti
- §x Aviācija §x Sauszemes spēku atbalsts⁴
- §x Aviācijas apgāde un krājumi
- §x Aviācijas elektronikas speciālisti¹
- §x Aviācijas mehāniķi¹
- §x Aziātu izcelsmes amerikāņi¹
- §v Biogrāfijas §v Portreti
- §v Biogrāfijas⁵
- §x Bocmaņa palīgi¹
- §x Bocmaņi¹
- §x Bruņutanku karaspēks
- §x Būvkonstrukciju montētāji¹
- §x Cietumi
- §x Civilie darbinieki¹
- §x Degviela
- §x Demobilizācija
- §v Dienasgrāmatas
- §x Dienesta kuģi
- §x Dienests ārzemēs (*var pakārtot ģeogr.*)
- §v Dokumentācija un sarakste
- §x Drošības pasākumi
- §x Drošības pasākumi
- §v Dziesmas un mūzika
- §v Dziesmas un mūzika §v Teksti
- §x Dziesmas un mūzika §x Vēsture un kritika
- §x Ekipējums
- §x Ekipējums §x Kvalitātes kontrole
- §x Eksāmeni
- §x Elektroiekārtas
- §x Elektronikas speciālisti¹
- §x Elektroniskās iekārtas
- §x Enerģijas patēriņš
- §x Finances
- §x Finances §x Tiesības un likumdošana¹⁰
- §x Fiziskā sagatavošana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Fotogrāfi¹
- §x Gaisa artilēristi¹
- §x Gaisa desanta karaspēks
- §x Gaisa desanta karaspēks §x Sakaru sistēmas
- §x Gaisa policija²
- §x Gaisa spēku ķirurgi¹
- §x Gaisa spēku virsnieki¹
- §x Garīdznieku darbs
- §x Grāmatvedība
- §x Ģenerālštāba virsnieki¹
- §x Homoseksuālisti¹

A 1159 Parauga aprakstgalvas: Militārie dienesti

§x Hospitāļu kuģi
§x Iecelšana un atvaļināšanās
§x Iepirkums
§x Ierēdņi un darbinieki^{1, 16}
§x Ieroču sistēmas
§x Indiāņi¹
§x Indiāņu vienības
§x Inspicēšana
§x Instruktori¹
§x Intendantūra⁸
§x Inventarizācija
§x Īru izcelsmes amerikāņi¹
§x Izlūkošanas speciālisti¹
§x Izmaksu kontrole
§x Izpletņlēcēju vienības
§x Japāņu izcelsmes amerikāņi
§x Jūras dzīve
§x Jūras spēku apakšvirsnieki¹
§v Jūras spēku apakšvirsnieku rokasgrāmatas
§x Juristi¹
§v Jūrnieku rokasgrāmatas
§x Kājnieki³
§x Kājnieki §x Apmācība un taktika
§x Kapelāna asistenti¹
§x Kapelāni^{1, 6}
§x Karaspēka daļu apvienošanās
§x Karogi
§x Kaujas gatavība
§x Kaujas ilgtspēja
§x Kavalērija³
§x Kavalērija §x Apmācība un taktika
§x Kazarmas un barakas
§x Kazarmas un barakas §x Iekārtojums
§x Koloniālie spēki⁷ (*var pakārtot ģeogr.*)
§x Kontrolšaušana
§x Koptelpas
§x Krasta patruļa¹⁹
§v Kritušo saraksti
§x Kuģu gaitas izmēģinājumi
§x Kuģu krāsošana
§v Kuģu saraksti
§x Ķirurgi¹
§x Ķirurgi §x Nelikumīga rīcība
§x Laivas
§x Lauka hospitāļi
§x Ledus laušanas operācijas
§x Lidotāji¹
§x Ložmetēju lietošanas apmācība un taktika
§x Mācekļi¹
§x Manevri

Parauga aprakstgalvas: A 1159 Militārie dienesti

§x Mazlaivu dienests
§x Medicīnas darbinieki¹
§x Medicīnas darbinieki §x Nelikumīga rīcība
§x Medicīnas inženiertehniskie darbinieki¹
§x Medicīnas māšas¹
§x Medicīniskā aprūpe (*var pakārtot ģeogr.*)
§x Medicīniskā aprūpe §x Tiesības un likumdošana⁹
§x Medicīniskais nodrošinājums
§x Medicīniskie izmeklējumi (*var pakārtot ģeogr.*)
§x Meklēšanas un glābšanas operācijas (*var pakārtot ģeogr.*)
§x Menedžments
§x Militārā celtniecība
§x Militārā celtniecība §x Tiesības un likumdošana¹⁰
§x Militārā dzīve
§x Militārā policija¹⁵
§x Militārā policija §x Ārvalstu palīgspēki
§x Militārais kapitāls¹⁴
§x Minoritātes¹
§x Mobilizācija
§x Motociklistu vienības
§x Munīcija un munīcijas krājumi
§x Munīcija un munīcijas krājumi §x Kvalitātes kontrole
§x Munīcija un munīcijas krājumi §x Vides ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
§x Munīcijas noliktavas
§x Nemilitāras operācijas
§x Noliktavas pārziņi¹
§v Nolikumi
§x Objekti
§x Objekti §x Tiesības un likumdošana¹⁰
§x Ogļu kuģu dienests
§x Optisko instrumentu labotāji¹
§x Ordeņi, emblēmas, goda zīmes utt.¹³
§x Organizācija
§x Orķestra diriģenti¹
§x Paaugstināšana
§x Parādes vienību nosaukumi
§x Pasta dienests
§x Pasta ierēdņi¹
§v Pavēļu reģistrācijas grāmatas
§x Personāla vadība
§x Personāla vadība §x Tiesības un likumdošana¹⁰
§x Personāllietas
§x Personālsastāvs¹
§x Pilsoņu darbība
§x Pilsoņu pienākumi
§x Politiskā darbība
§x Politiski militāro lietu virsnieki¹
§x Profesionālā orientācija (*var pakārtot ģeogr.*)
§x Profesionālie pienākumi
§x Radioiekārtas

A 1159 Parauga aprakstgalvas: Militārie dienesti

- \$x\$ Radisti¹
- \$x\$ Rakstveži¹
- \$x\$ Reiss, [*datējums*]⁹
- \$x\$ Reliģiskā dzīve
- \$x\$ Reorganizācija
- \$x\$ Rezerves
- \$x\$ Rezerves \$x\$ Atalgojums, pabalsti utt.
- \$x\$ Rezerves \$x\$ Paaugstināšana
- \$x\$ Rezerves \$x\$ Personāllietas
- \$x\$ Rezerves flotes
- \$x\$ Rezerves zirgu dienests
- \$x\$ Rezervistes
- \$x\$ Sabiedriskās attiecības (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Sakaru sistēmas
- \$x\$ Sanitārās lietas
- \$v\$ Saraksti
- \$x\$ Sardzes dienests
- \$x\$ Sardzes pienākumi
- \$x\$ Sauszemes spēku atbalsts¹¹
- \$x\$ Sevišķu uzdevumu vienības
- \$x\$ Sievietes¹
- \$x\$ Slēpotāju vienības
- \$x\$ Slimo un ievainoto transportēšana
- \$x\$ Sociālie dienesti²⁰
- \$x\$ Spāņu izcelsmes amerikāņi¹
- \$x\$ Speciālā norīkojuma nodaļas virsnieki
- \$x\$ Spirtoto dzērienu normēšana
- \$x\$ Sports
- \$x\$ Stjuarti¹
- \$x\$ Stomatoloģiskā aprūpe (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Šaujamočļi
- \$x\$ Šaujamočļi \$x\$ Marķējumi
- \$x\$ Šaušanas apmācība
- \$v\$ Šaušanas noteikumi
- \$x\$ Štāba personālsastāvs
- \$x\$ Štābs
- \$x\$ Šveiciešu izcelsmes amerikāņi¹
- \$x\$ Taktiskā aviācija (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Talismani
- \$x\$ Transporta dienests
- \$x\$ Transportēšana
- \$x\$ Tvaika katlu mašīnisti¹
- \$x\$ Uguns koriģētāji¹
- \$x\$ Ugunsdzēsēji¹
- \$x\$ Uniformas
- \$x\$ Vācu izcelsmes amerikāņi¹
- \$x\$ Vadāmās raķetes apkalpe¹
- \$x\$ Vadāmās raķetes apkalpe \$x\$ Apmācība (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Vadāmās raķetes apkalpe \$x\$ Apmācība (*var pakārtot ģeogr.*) \$x\$ Palīglīdzekļi un paņēmieni
- \$x\$ Vervēšana, iesaukšana utt.

Parauga aprakstgalvas: A 1159 Militārie dienesti

§x Vervēšana, iesaukšana utt. §y Revolūcija, 1775-1783, [Spāņu-amerikāņu karš, 1898 utt.]¹⁸

§x Vervēšana, iesaukšana utt. §x Tiesības un likumdošana¹⁰

§x Vēsture

§x Vēsture §y 16. gs.

§x Vēsture §y 17. gs.

§x Vēsture §y 18. gs.

§x Vēsture §y 19. gs.

§x Vēsture §y 20. gs.

§x Vēsture §y 21. gs.

§x Vēsture §v Hronoloģija

§x Vēsture §y Revolūcija, 1775-1783, [1812. gada karš utt.]¹²

§x Vides aspekti

§x Virsnieki¹

§x Virsnieku klubi

§v Virsnieku rokasgrāmatas

§x Virsniekvietnieki¹

§x Zemūdens spēki

§x Ziņojumi par virsnieku kompetenci un kvalifikāciju

§x Žurnālisti¹

PIEZĪMES

¹ Sk. A 1100 par apakšiedaļām, ko lieto aiz personu grupu aprakstgalvām.

² Lieto tikai aiz gaisa spēku aprakstgalvām; apakšiedaļu —**Krasta patruļa** lieto aiz jūras spēku aprakstgalvām; apakšiedaļu —**Militārā policija** lieto aiz citu militāro dienestu aprakstgalvām.

³ Institūcijas nosaukuma aprakstgalvu kā papildu aprakstgalvu piešķir tādām valstīm, kurās artilērija, kavalērija vai kājnieki ir patstāvīga armijas vienība, lai atspoguļotu institūcijas organizatorisko vai korporatīvo aspektu. Paskaidrojumus sk. 466. lpp.

⁴ Nelieto aiz gaisa spēku aprakstgalvām; aiz gaisa spēku aprakstgalvām lieto apakšiedaļu —**Sauszemes spēku atbalsts**.

⁵ Lieto aiz kolektīvo biogrāfiju aprakstgalvām, kuras ietver dažādas ar militāro dienestu saistītu personu kategorijas, piemēram, militārdienestā iesauktā personāla un virsnieku kolektīvās biogrāfijas. Biogrāfijām, kas attiecas tikai uz noteiktām ar militāro dienestu saistītu personu kategorijām, apakšiedaļu —**Biogrāfijas** lieto aiz attiecīgās personu kategorijas apakšiedaļas, piemēram, —**Afroamerikāņi**; —**Medicīnas māsas**; —**Virsnieki** u. tml.

⁶ Nelieto aiz tipveida aprakstgalvas [*vieta*]—**Bruņotie spēki**; lieto **Kapelāni, militārie**—[*vieta*].

⁷ Nelieto aiz Amerikas Savienoto Valstu bruņoto spēku nozaru aprakstgalvām. Lieto vienīgi aiz to valstu militāro dienestu aprakstgalvām, kurām ir (vai ir bijuši) koloniālie spēki, piemēram, **Lielbritānija. Army**—**Koloniālie spēki**; **Spānija. Ejército**—**Koloniālie spēki**.

⁸ Nelieto aiz jūras spēku aprakstgalvām; aiz jūras spēku aprakstgalvām lieto apakšiedaļu —**Apgāde ar pārtiku**.

⁹ Norādījumus par datējumiem konkrētu notikumu apakšiedaļās sk. A 1078.

¹⁰ Sk. A 1154.4 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz tiesību tematu aprakstgalvām.

¹¹ Lieto tikai aiz gaisa spēku aprakstgalvām; aiz citu militāro dienestu aprakstgalvām lieto —**Aviācija**—**Sauszemes spēku atbalsts**.

¹² Apakšiedaļu —**Vēsture**—**Revolūcija, 1775-1783** nelieto aiz aprakstgalvas **Amerikas Savienotās Valstis. Army**. Tās vietā lieto **Amerikas Savienotās Valstis. Continental Army**—**Vēsture**.

A 1159 Parauga aprakstgalvas: Militārie dienesti

- ¹³ Nelieto aiz tipveida aprakstgalvas [*vieta*]**—Bruņotie spēki**; lieto **Militārie ordeņi un goda zīmes****—[vieta]**.
- ¹⁴ Nelieto aiz tipveida aprakstgalvas [*vieta*]**—Bruņotie spēki**; lieto **Militārais kapitāls****—[vieta]**.
- ¹⁵ Nelieto aiz gaisa vai jūras spēku aprakstgalvām; aiz gaisa spēku aprakstgalvām lieto apakšiedaļu **—Gaisa policija**. Aiz jūras spēku aprakstgalvām lieto apakšiedaļu **—Krasta patruļa**.
- ¹⁶ Nelieto aiz armiju, jūras spēku un citām bruņoto spēku nozaru aprakstgalvām. Lieto tikai aiz tipveida aprakstgalvas [*vieta*]**—Bruņotie spēki** un aiz to valdības organizāciju nosaukumiem, kas ir atbildīgas par atsevišķu militāro dienestu darbību, piemēram, **Amerikas Savienotās Valstis. Dept. of the Army—Ierēdņi un darbinieki**.
- ¹⁷ Lieto tikai aiz jūras spēku aprakstgalvām; aiz citu militāro dienestu aprakstgalvām lieto apakšiedaļu **—Intendantūra**.
- ¹⁸ Apakšiedaļu **—Vervēšana, iesaukšana utt.—Revolūcija, 1775-1783** nelieto aiz aprakstgalvas **Amerikas Savienotās Valstis. Army**. Tās vietā lieto **Amerikas Savienotās Valstis. Continental Army—Vervēšana, iesaukšana utt.**
- ¹⁹ Lieto tikai aiz jūras spēku aprakstgalvām; aiz gaisa spēku aprakstgalvām lieto apakšiedaļu **—Gaisa policija**; aiz citu militāro dienestu aprakstgalvām lieto apakšiedaļu **—Militārā policija**.
- ²⁰ Nelieto aiz tipveida aprakstgalvas [*vieta*]**—Bruņotie spēki**; lieto **Militāri sociālais darbs****—[vieta]**.

Parauga aprakstgalvas: A 1160 Skaņdarbi

PARAUGA APRAKSTGALVA: Operas

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Aprakstgalvas, kas atspoguļo mūzikas formas un skaņdarbu veidus, izpildījuma veidu, stilu, funkcijas, mūziku noteiktiem gadalaikiem vai gadījumiem, īpašam tekstam komponētu mūziku u. tml, kā arī aprakstgalvas, kuru sastāvā ietilpst apakšsiedaļas — **Baznīcas himnas un dziesmas**; — **Mūzika**; — **Dzejai komponēta mūzika**; un — **Dziesmas un mūzika**. *Piemēri:* **Sonātes (oboja)**; **Trio (flauta, klavieres, vijole)**; **Rokmūzika**; **Lieldienu mūzika**; **Magnifikāts (mūzika)**; **Katoļu baznīca—Himnas un dziesmas**; **Afroamerikāņi—Mūzika**; **Franču dzeja—Dzejai komponēta mūzika**; **Beisbols—Dziesmas un mūzika**. Šī kategorija neietver vispārīgo aprakstgalvu **Mūzika**.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Ikvienu šī saraksta apakšsiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo apakšsiedaļu aiz jebkuras minētajai kategorijai piederošas aprakstgalvas, ja tā nav pretrunā ar priekšmetu autoritatīvajā datnē izveidoto aprakstgalvu. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšsiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšsiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšsiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšsiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

1. Vispārīgais noteikums. Ja nepieciešams, šeit minētās brīvi pievienojamās apakšsiedaļas atbilstoši norādījumiem var lietot aiz skaņdarbu krājumu, atsevišķu skaņdarbu, kā arī aiz mūzikas literatūras vai citu materiālu aprakstgalvām.

2. Aranžējumi. Papildu norādījumus par aranžējumiem sk. arī A 1917.5, 7.

a. Instrumentālā mūzika. Brīvi pievienojamo kvalifikatoru , **aranžējumi** lieto ar aranžētas instrumentālās mūzikas aprakstgalvām, norādot, ka izpildījuma veids pārstāv tieši aranžējumu, nevis oriģinālo instrumentāciju. *Piemēri:*

650 \$0 \$a Klaviermūzika, aranžējumi.

650 \$0 \$a Variācijas (vijole un klavieres), aranžējumi.

b. Vokālā mūzika. Ja, lietojot kvalifikatoru , **aranžējumi**, ir domāta vokālā mūzika, jāveido aprakstgalva, kurā tas iekļauts.

c. Izņēmums: aranžēti fragmenti. Aranžētiem fragmentiem kopā ar pamataprakstgalvu lieto apakšsiedaļu — **Fragmenti, aranžēti**. *Piemērs:*

650 #0 \$a Svītas (vijole un klavieres)

\$v Fragmenti, aranžēti.

A 1160 Parauga aprakstgalvas: Skaņdarbi

3. **Ģeogrāfiskās apakšiedaļas.** Lai norādītu mūzikas izcelsmi vai komponista tautību, muzikālo darbu krājumu un tematisko materiālu aprakstgalvām lieto ģeogrāfiskās apakšiedaļas. Tās lieto tikai tad, ja ģeogrāfiskais aspekts ir formulēts vai netieši norādīts katalogizējamā darba nosaukumā vai sērijas ziņās. Ģeogrāfisko apakšiedaļu lieto aiz viskonkrētākās aprakstgalvas, kas izmantojama visiem vai lielākajai daļai krājumā ietvertu darbu. Piešķir arī citas aprakstgalvas, kas var būt piemērotas arī bez ģeogrāfiskās apakšiedaļas.

Viena komponista darbu krājumu aprakstgalvas ģeogrāfiski nepakārto.

4. **Hronoloģiskās apakšiedaļas.** Turpmāk uzskaitītās hronoloģiskās apakšiedaļas lieto, lai norādītu muzikālo darbu krājumos un tematiskajos materiālos aplūkoto laika periodu. Tās lieto tikai tad, ja hronoloģiskais aspekts ir formulēts vai netieši norādīts katalogizējamā darba nosaukumā vai sērijas ziņās. Hronoloģisko apakšiedaļu lieto aiz konkrētākās aprakstgalvas, kas izmantojama visiem vai lielākajai daļai krājumā ietvertu darbu. Piešķir arī citas aprakstgalvas, kas var būt piemērotas arī bez hronoloģiskās apakšiedaļas. Vispārīgos norādījumus hronoloģisko aprakstgalvu un apakšiedaļu lietojumam sk. A 620. Norādījumus apakšiedaļu secībai, ja hronoloģiskās apakšiedaļas lieto kopā ar cita veida apakšiedaļām, sk. A 1075.

§y Līdz 500	§y 18. gs.
§y 500-1400	§y 19. gs.
§y 15. gs.	§y 20. gs.
§y 16. gs.	§y 21. gs.
§y 17. gs.	

Šīs hronoloģiskās apakšiedaļas nelieto:

- Džeza un populārās mūzikas aprakstgalvām (sk. A 1916.5)
- Tautas mūzikas vai ne rietumu mūzikas aprakstgalvām (sk. A 1917)
- Viena komponista darbu krājumu aprakstgalvām
- Atsevišķu skaņdarbu aprakstgalvām
- Aiz apakšiedaļām —**Himnas un dziesmas**; —**Mūzika**; —**Dzejai komponēta mūzika**; un —**Dziesmas un mūzika**.

5. *Tematiskās un formas apakšiedaļas mūzikas literatūras aprakstgalvām.*

a. **Agrākā aprakstgalvu lietošanas prakse: divi atšķirīgi termini līdzīgiem jēdzieniem.** Aprakstgalvām literatūrai un citiem materiāliem par skaņdarba formu vai veidu un pašiem skaņdarbiem agrāk tika veidoti atsevišķi termini, parasti vienskaitļa vai daudzskaitļa formā. Tagad šādas atsevišķus vienskaitļa un daudzskaitļa terminus vairs neveido. Pirms pievieno apakšiedaļas darbu par skaņdarbiem aprakstgalvām, šāda veida aprakstgalvas pārbauda priekšmetu autoritatīvajā datnē. Norādījumus par skaņdarbu jauno formas/žanra aprakstgalvu veidošanu sk. A 1917.5.

Agrāko aprakstgalvu piemēri:

Aprakstgalvas skaņdarbiem

Aprakstgalvas darbiem par skaņdarbiem

Operas
Sonātes
Simfonijas

Opera
Sonāte
Simfonija

Parauga aprakstgalvas: A 1160 Skaņdarbi

Dažos gadījumos šie divi termini bija pilnīgi atšķirīgi. *Piemēri:*

<i>Aprakstgalvas skaņdarbiem</i>	<i>Aprakstgalvas darbiem par skaņdarbiem</i>
Kori Garīgā mūzika	Kora mūzika Baznīcas mūzika

b. Tematiskās apakšsiedaļas „—Vēsture un kritika” lietojums darbu par skaņdarbiem aprakstgalvām.

(1) **Vispārīgais noteikums.** Apakšsiedaļu —**Vēsture un kritika** lieto aiz skaņdarbu aprakstgalvām, ja nav citas konkrētākas apakšsiedaļas, kas būtu piemērota darbiem par skaņdarbiem.

(2) **Izņēmumi.** Veidojot atsevišķas aprakstgalvas skaņdarbiem un darbiem par tiem, nevienai no šīm aprakstgalvu formām nelieto apakšsiedaļu —**Vēsture un kritika**. Ja pamat-aprakstgalva tiek paplašināta, pievienojot izpildījuma veidu kā kvalifikatoru iekavās, lai izveidotu piemērotu aprakstgalvu literatūrai par formu vai veidu, lieto pamatterminu daudzskaitļa formā. Šāda veida aprakstgalvām drīkst pievienot apakšsiedaļu —**Vēsture un kritika**.

Piemērs:

Darba nosaukums: Mozart's piano concertos.

650 #0 \$a Koncerti (klavieres) \$x Vēsture un kritika.

[nevis 650 #0 \$a Koncerts (klavieres)]

c. Citas tematiskās un formas apakšsiedaļas. Ja, pievienojot citas apakšsiedaļas, nevis —**Vēsture un kritika**, aprakstgalvām par skaņdarbu formām, veidiem u. tml., ir ieviesti atšķirīgi termini skaņdarbiem un literatūrai vai citiem materiāliem par tiem, apakšsiedaļu pievieno skaņdarba terminam, ja vien katalogizētajā darbā nav skaidri norādīts, ka šī apakšsiedaļa pievienojama materiāliem par skaņdarbiem.

Piemēri:

650 #0 \$a Kora mūzika \$v Bibliogrāfijas.

650 #0 \$a Kori, garīgie \$v Diskogrāfija.

650 #0 \$a Opera \$v Bibliogrāfijas.

650 #0 \$a Operas \$x Analīze, vērtēšana.

650 #0 \$a Operas \$v Bibliogrāfijas \$v Katalogi.

650 #0 \$a Operas \$v Skaņdarbu rādītāji.

A 1160 Parauga aprakstgalvas: Skaņdarbi

6. *Formas apakšiedaļas mūzikas izpildījuma un izpildījuma līdzekļa aprakstgalvām.* Brīvi pievienojamās formas apakšiedaļas no turpmāk sniegtajiem 1.–3. sarakstiem lieto aiz aprakstgalvām, ko piešķir skaņdarbu krājumiem un atsevišķiem skaņdarbiem. Šīs apakšiedaļas lieto arī aiz konkrētām formas/žanra aprakstgalvām, uz kurām attiecas turpmāk b sadaļā aprakstītie aizliegumi. Šīs apakšiedaļas lieto arī aiz šādām kopējām aprakstgalvām:

150 ## \$a Kamermūzika
150 ## \$a Teātra mūzika
150 ## \$a Instrumentālā mūzika
150 ## \$a Garīgā vokālā mūzika
150 ## \$a Vokālā mūzika

1. saraksta apakšiedaļas nelieto aiz šādām aprakstgalvām un aprakstgalvu veidiem:

- Aiz atsevišķiem gadalaikiem un notikumiem veltītās mūzikas vai mūzikas stila u. tml. aprakstgalvām, kas nenorāda izpildījuma veidu. *Piemēri:*

150 ## \$a Ziemassvētku mūzika
150 ## \$a Conjunto mūzika
150 ## \$a Kantrimūzika

- Aiz sīkāku vokālo formu un konkrētu tekstu aprakstgalvām. *Piemēri:*

150 ## \$a Himnas
150 ## \$a Budistu [hindu utt.] himnas un dziesmas
150 ## \$a Baznīcas himnas un dziesmas
150 ## \$a Baznīcas himnas un dziesmas, angļu
[franču utt.]
150 ## \$a Madrigāli
150 ## \$a Madrigāli, angļu [franču utt.]
150 ## \$a Motetes
150 ## \$a Vairākbalsīgas dziesmas
150 ## \$a Vairākbalsīgas dziesmas, angļu
[franču utt.]
150 ## \$a Vairākbalsīgas dziesmas, garīgās
150 ## \$a Polifoniskie šansoni
150 ## \$a Sinagogas mūzika \$v Sabata dievkalpojumi
150 ## \$a Te Deum laudamus (mūzika)
150 ## \$a Villancicos (mūzika)

- Aiz formas apakšiedaļām —**Himnas**; —**Mūzika**; —**Tekstam komponēta mūzika**; vai —**Dziesmas un mūzika**
- Aiz šādām vokālās mūzikas formām un veidiem, ja darbs ir bez pavadījuma, ar viena instrumenta pavadījumu, ar ģenerālbasa pavadījumu, ar divu taustiņinstrumentu pavadījumu:

150 ## \$a Kori
150 ## \$a Kori, garīgie
150 ## \$a Kori, laicīgie

Parauga aprakstgalvas: A 1160 Skaņdarbi

150 ## \$a Mesas
150 ## \$a Rekviēmi
150 ## \$a Garīgie vokālie dueti [trio utt.]
150 ## \$a Garīgās dziesmas
150 ## \$a Garīgās mūzikas vokālie ansambļi
150 ## \$a Dziesmas
150 ## \$a Vokālie dueti [trio utt.]
150 ## \$a Vokālie ansambļi
150 ## \$a Vokalīzes

7. Apakšiedaļu secība. Apakšiedaļas pievieno šādā pamatsecībā: ģeogrāfiskās, hronoloģiskās, tematiskās, formas apakšiedaļas. Turpmākus norādījumus par ģeogrāfiskajām un hronoloģiskajām apakšiedaļām sk. A 870, 3.a. *Piemēri:*

650 #0 \$a Gregoriāņu dziedājumi \$x Pavadījumi \$x Apmācība.
650 #0 \$a Gregoriāņu dziedājumi \$z Itālija \$z Pjačenca
\$y 500-1400 \$x Manuskripti \$v Kongresi,
konferences utt.
650 #0 \$a Instrumentālā mūzika \$v Bibliogrāfijas \$v Atlasītie
saraksti.
650 #0 \$a Instrumentālā mūzika \$y 18. gs. \$x Vēsture un kritika
\$v Periodiskie izdevumi.
650 #0 \$a Instrumentālā mūzika \$y 18. gs. \$x Interpretācija
(frāzēšana, dinamika utt.)
650 #0 \$a Taustiņinstrumentu mūzika \$z Francija \$y 17. gs.
\$x Vēsture un kritika.
650 #0 \$a Klaviermūzika \$z Brazīlija \$y 20. gs.
\$v Bibliogrāfijas.
650 #0 \$a Garīgā vokālā mūzika \$z Austrija \$z Lambach
(Augšaustrija) \$y 18. gs. \$x Manuskripti \$v Skaņdarbu
rādītāji.
650 #0 \$a Garīgā vokālā mūzika \$z Brazīlija \$z Minasžeraisa
\$y 19. gs. \$v Bibliogrāfijas.
650 #0 \$a Simfonijas \$z Ziemeļitālija \$y 19. gs. \$v Partitūras.
650 #0 \$a Simfonijas \$v Fragmenti, aranžēti \$v Partitūras
un partijas.

A 1160 Parauga aprakstgalvas: Skaņdarbi

8. Brīvi pievienojamo apakšiedaļu saraksti

1. saraksts. Raksģtas vai iespīestas notīs; Izpīdģjuma varianti

- \$v Balsis
- \$v Balsis (solo)¹
- \$v Ērģeģļu partģtģras
- \$v Klavierizvilkumi balsģj bez pavadģjuma
- \$v Klavierizvilkumi balsģj ar arģu
- \$v Klavierizvilkumi balsģj ar akordeonu
- \$v Klavierizvilkumi balsģj ar ērģelēm
- \$v Klavierizvilkumi balsģj ar ģenerģlbasu
- \$v Klavierizvilkumi balsģj ar ģģtģru
- \$v Klavierizvilkumi balsģj ar klavesģnu
- \$v Klavierizvilkumi balsģj ar klavierēm
- \$v Klavierizvilkumi balsģj ar klavierēm (2)
- \$v Klavierizvilkumi balsģj ar klavierēm (ģtģrocģģi)
- \$v Klavierizvilkumi balsģj ar taustiģinstrumentu
- \$v Klavierizvilkumi balsģj ar ērģelēm un klavierēm
- \$v Klavieru partģtģras
- \$v Klavieru partģtģras (ģtģrocģģi)
- \$v Kora partģtģras bez pavadģjuma
- \$v Kora partģtģras ar ērģelēm
- \$v Kora partģtģras ar klavierēm
- \$v Partģtģras
- \$v Partģtģras 2 ērģelēm
- \$v Partģtģras 2 klavesģģniem
- \$v Partģtģras 2 klavierēm
- \$v Partģtģras 3 klavierēm
- \$v Partģtģras un balsģs
- \$v Partģtģras un (solo) balsģs¹
- \$v Populģru tģmu krģģumi¹
- \$v Solo ar ērģelēm¹
- \$v Solo ar klavesģģnu¹
- \$v Solo ar klavesģģnu un klavierēm¹
- \$v Solo ar klavierēm¹
- \$v Solo ar klavierēm¹
- \$v Solo ar taustiģinstrumentu¹
- \$v Vienlapes¹

Parauga aprakstgalvas: A 1160 Skaņdarbi

2. saraksts. Citas skaņdarbu apakšsiedaļas

*Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās apakšsiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā tematiskās apakšsiedaļas, kodētas ar \$x (sk. A 1075, 1.d).*

- \$v Bērniem³
- \$v Filmu un video adaptācijas
- \$v Fragmenti²
- \$v Fragmenti, aranžēti²
- \$v Iestudēšanas rokasgrāmatas
- \$v Instrukīvi izdevumi
- \$v Instrumentāli pārlikumi
- \$v Kadences
- \$v Libreti
- \$v Mācību skaņdarbi
- \$v Scenāriji
- \$v Teksti⁴
- \$v Vienkāršotie izdevumi

3. saraksts. Literatūras un citu materiālu par mūziku aprakstgalvu apakšsiedaļas

*Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās apakšsiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā tematiskās apakšsiedaļas, kodētas ar \$x (sk. A 1075, 1.d).*

- \$x Analīze, vērtēšana
- \$x Apmācība (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Apmācība \$v Bērniem
- \$v Audiokasešu katalogi
- \$v Bibliogrāfijas
- \$v Bibliogrāfijas \$v Atlasītie saraksti
- \$v Diskogrāfija
- \$x Diskogrāfija \$x Metodoloģija
- \$x Interpretācija (frāzēšana, dinamika utt.)
- \$x Izpildījums (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Literārās tēmas, motīvi
- \$x Pirmatskaņojumi (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Producēšana un režija⁴ (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Reliģiskie aspekti^{4, 5}
- \$x Reliģiskie aspekti \$x Baptisti, [Katoļu baznīca utt.]^{4, 5}
- \$x Reliģiskie aspekti \$x Budisms, [Kristietība utt.]^{4, 5}
- \$v Skaņdarbu rādītāji
- \$v Skaņu ierakstu katalogi
- \$v Stāstījumi, sižeti utt.
- \$x Tēli
- \$x Vēsture un kritika⁴

A 1160 Parauga aprakstgalvas: Skaņdarbi

PIEZĪMES

- ¹ Lieto tikai aiz instrumentālās mūzikas aprakstgalvām.
- ² Lieto tikai aiz skaņdarba formas vai veida aprakstgalvām. Apakšsiedaļu —**Fragmenti** nelieto, ja mūzika ir aranžēta arī citam, no oriģināla atšķirīgam izpildījuma veidam; tās vietā lieto apakšsiedaļu —**Fragmenti, aranžēti**. Var tālāk pakārtot ar citām mūzikas izpildījuma veidu apakšsiedaļām.
- ³ Nelieto, ja ir lietota apakšsiedaļa —**Skaņu ieraksti bērniem** (salīdzināt ar A 1690).
- ⁴ Nelieto mūzikāli dramatisku sacerējumu aprakstgalvām, piemēram, **Balets, Teātra mūzika, Liturģiskās drāmas, Masku teātris ar mūziku, Operas, Oratorijas, Karnevāla gājieni, Garīga satura pantomīmas ar mūziku**.
- ⁵ Nelieto aiz formas aprakstgalvām, piemēram, **Sonātes**; aprakstgalvām, kurās uzrādīts izpildījuma veids, piemēram, **Vijoļmūzika; Koncerti (flauta)** vai aprakstgalvām, kurās pieminētas reliģiskas darbības, piemēram, **Te Deum laudamus (mūzika); Kāzu mūzika**.

Parauga aprakstgalvas: A 1161

Mūzikas instrumenti

PARAUGA APRAKSTGALVAS: *Klavieres; Klarnete*

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Atsevišķu mūzikas instrumentu, t. sk. instrumentu zīmolu un modeļu, un instrumentu grupu aprakstgalvas. *Piemēri: Flauta; Fender ģitāra; Violas; Pūšaminstrumenti.* Šī kategorija neietver vispārīgo aprakstgalvu **Mūzikas instrumenti**.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Ikvienu šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo apakšiedaļu aiz jebkuras minētajai kategorijai piederošas aprakstgalvas, ja tā nav pretrunā ar priekšmetu autoritatīvajā datnē izveidoto aprakstgalvu. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem par formu, var lietot arī kā tematiskās apakšiedaļas, kodētas ar \$x (sk. A 1075, 1.d).

- \$v Akordu diagrammas
- \$x Aplikatūra
- \$x Aplikatūra \$v Tabulas, diagrammas utt.
- \$x Apmācība (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Apmācība \$v Bērniem
- \$x Būve un izgatavošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Daudzbalsība
- \$x Eksploatācija un remonts
- \$x Elpas kontrole
- \$x Flažoleti
- \$x Intonācija
- \$x Izpildījums (var pakārtot ģeogr.)
- \$v Katalogi un kolekcijas (var pakārtot ģeogr.)
- \$v Katalogi, ražotāju
- \$x Lūpu stāvoklis
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (alternatīvais roks)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (bigbends)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (blūgrāss)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (blūzs)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (blūzroks)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (bops)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (bugi vugi)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (diksilends)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (džezs)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (fanks)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (folkmūzika)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (gospeļi)¹

A 1161 Parauga aprakstgalvas: Mūzikas instrumenti

- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (honky tonk)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (kantrimūzika)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (kreisā roka)
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (ķeltu mūzika)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (labā roka)
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (latino džezs)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (populārā mūzika)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (progresīvais roks)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (regejs)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (regtains)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (ritms un blūzs)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (rokmūzika)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (smagais metāls)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (svings)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi (western swing)¹
- \$v Mācīšanās un vingrinājumi \$v Bērniem
- \$x Mēles vingrinājumi
- \$v Orķestra fragmenti
- \$x Pedalizācija
- \$x Pielāgošana (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Reliģiskie aspekti
- \$x Reliģiskie aspekti \$x Baptisti, [Katoļu baznīca utt.]
- \$x Reliģiskie aspekti \$x Budisms, [Kristietība utt.]
- \$x Skanējums
- \$v Spēles skolas
- \$v Spēles skolas (alternatīvais roks)¹
- \$v Spēles skolas (alternatīvais roks) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (alternatīvais roks) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (bigbends)¹
- \$v Spēles skolas (bigbends)\$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (bigbends) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (blūgrāss)¹
- \$v Spēles skolas (blūgrāss) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (blūgrāss) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (blūzs)¹
- \$v Spēles skolas (blūzs) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (blūzs) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (blūzroks)¹
- \$v Spēles skolas (blūzroks) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (blūzroks) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (bops)¹
- \$v Spēles skolas (bops) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (bops) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (bugi vugi)¹
- \$v Spēles skolas (bugi vugi) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (bugi vugi) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (diksilends)¹
- \$v Spēles skolas (diksilends) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (diksilends) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (džezroks)¹

Parauga aprakstgalvas: A 1161 Mūzikas instrumenti

- \$v Spēles skolas (džezroks) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (džezroks) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (džezs)¹
- \$v Spēles skolas (džezs) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (džezs) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (fanks)¹
- \$v Spēles skolas (fanks) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (fanks) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (folkmūzika)¹
- \$v Spēles skolas (folkmūzika) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (folkmūzika) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (gospeļi)¹
- \$v Spēles skolas (gospeļi) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (gospeļi) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (honky tonk)¹
- \$v Spēles skolas (honky tonk) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (honky tonk) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (kantrimūzika)¹
- \$v Spēles skolas (kantrimūzika) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (kantrimūzika) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (ķeltu mūzika)¹
- \$v Spēles skolas (ķeltu mūzika) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (ķeltu mūzika) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (latino džezs)¹
- \$v Spēles skolas (latino džezs) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (latino džezs) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (populārā mūzika)¹
- \$v Spēles skolas (populārā mūzika) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (populārā mūzika) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (progresīvais roks)¹
- \$v Spēles skolas (progresīvais roks) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (progresīvais roks) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (regejs)¹
- \$v Spēles skolas (regejs) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (regejs) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (regtaims)¹
- \$v Spēles skolas (regtaims) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (regtaims) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (ritms un blūzs)¹
- \$v Spēles skolas (ritms un blūzs) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (ritms un blūzs) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (rokmūzika)¹
- \$v Spēles skolas (rokmūzika) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (rokmūzika) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (smagais metāls)¹
- \$v Spēles skolas (smagais metāls) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (smagais metāls) \$v Pašmācība¹
- \$v Spēles skolas (svings)¹
- \$v Spēles skolas (svings) \$v Grupu apmācība¹
- \$v Spēles skolas (svings) \$v Pašmācība¹

A 1161 Parauga aprakstgalvas: Mūzikas instrumenti

\$v Spēles skolas (western swing)¹

\$v Spēles skolas (western swing) \$v Grupu apmācība¹

\$v Spēles skolas (western swing) \$v Pašmācība¹

\$v Spēles skolas \$v Bērniem

\$v Spēles skolas \$v Grupu apmācība

\$v Spēles skolas \$v Pašmācība

\$x Štrihs

\$x Uzskaitošana (*var pakārtot ģeogr.*)

PIEZĪME

¹ Ja apakšsadaļas —**Spēles skolas** vai —**Mācīšanās un vingrinājumi**, lieto kvalificētas ar atsevišķu populārās mūzikas stila apzīmētāju, papildus piešķir mūzikas stila aprakstgalvu ar apakšsadaļu —**Apmācība**. *Piemēri:*

650 #0 \$a Bandžo \$v Metodika (blūgrāss)

650 #0 \$a Blūgrāsa mūzika \$x Apmācība.

650 #0 \$a Ģitāra \$v Mācīšanās un vingrinājumi (roks)

650 #0 \$a Rokmūzika \$x Apmācība.

Parauga aprakstgalvas: A 1164 Ķermeņa orgāni un daļas

PARAUGA APRAKSTGALVAS: *Pēda; Sirds*

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Cilvēka vai dzīvnieka ķermeņa ārējo un iekšējo daļu, t. sk. ķermeņa orgānu un orgānu sistēmu, audu un anatomisko apvidu, aprakstgalvas. *Piemēri: Vēdera dobums; Vēdera aorta; Knābis (anatomija); Centrālā nervu sistēma; Seja; Augšstilbs; Smaganas; Hipotalāma-hipofīzes sistēma; Zarna, tievā; Vidusauss; Nagi (anatomija); Nervi, perifērie; Urīnizvadorgāni.* Šī kategorija ietver arī tās ķermeņa daļu aprakstgalvas, kurām pakārtotas anatomiskās apakšiedaļas, piemēram, **Smadzenes—Ventrikuli; Kāja—Asinsvadi.** Šī kategorija neietver šūnu un iekššūnu sastāvdaļu aprakstgalvas, piemēram, **Eritrocīti; Dzimuhromosomas,** kā arī vispārīgās aprakstgalvas: **Ķermenis, cilvēka; Orgāni (anatomija); Audi.**

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Ikvienu šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo apakšiedaļu aiz jebkuras minētajai kategorijai piederošas aprakstgalvas, ja tā nav pretrunā ar priekšmetu autoritatīvajā datnē izveidoto aprakstgalvu. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

ĪPAŠS NORĀDĪJUMS: Šajā sarakstā minētās apakšiedaļas, kas apzīmē slimības, bojājumus vai citus patoloģiskos stāvokļus, piemēram, —**Anomālijas;** —**Abscess;** —**Vēzis;** —**Slimības;** —**Lūzumi;** —**Nekroze;** —**Audzēji;** —**Čūlas;** —**Ievainojumi un traumas,** var tālāk pakārtot ar piemērotām apakšiedaļām no saraksta „A 1150. Parauga aprakstgalvas: Slimības”. Tālāka pakārtojuma apakšiedaļas, kuras priekšmetu autoritatīvajā datnē izveidotas aiz aprakstgalvām **Sirds** vai **Pēda,** piemēram, **Sirds—Slimības—Diagnostika** un **Pēda—Ievainojumi un Traumas—Hiropraktiskā ārstēšana,** ir izņemtas no turpmāk sniegtā saraksta.

Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem par formu, var lietot arī kā tematiskās apakšiedaļas, kodētas ar \$x (sk. A 1075, 1.d).

- \$x Abscess¹ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Adaptācija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Adata biopsija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Aizsardzība (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Akupunktūra (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Anatomija
- \$x Ankiloze¹ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Anomālijas¹ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Aprūpe un higiēna (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Asinsvadi
- \$x Asiņošana¹ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Atjaunošanās (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Attēldiagnostika (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Audzēji¹ (var pakārtot ģeogr.)

A 1164 Parauga aprakstgalvas: Ķermeņa orgāni un daļas

§x Augšana
§x Augšana §x Molekulārie aspekti
§x Augšana §x Regulēšana
§x Aukstuma ietekme (var pakārtot ģeogr.)
§x Biopsija (var pakārtot ģeogr.)
§x Caurlaidība³
§x Cistas¹ (var pakārtot ģeogr.)
§x Citokīmija
§x Citoloģija
§x Citopatoloģija
§x Čūlas¹ (var pakārtot ģeogr.)
§x Diferenciācija
§x Dzimumu atšķirības
§x Ehinokokozes cistas¹
§x Elektriskās īpašības (var pakārtot ģeogr.)
§x Endoskopiskā ķirurģija (var pakārtot ģeogr.)
§x Endoskopiskā ķirurģija §x Komplikācijas¹ (var pakārtot ģeogr.)
§x Evolūcija (var pakārtot ģeogr.)
§x Fibroze¹ (var pakārtot ģeogr.)
§x Filoģenēze
§x Fizioloģija
§x Hipertrofija¹ (var pakārtot ģeogr.)
§x Histoķīmija
§x Histoloģija
§x Histopatoloģija
§x Ievainojumi un traumas¹ (var pakārtot ģeogr.)
§x Implantu ietekme (var pakārtot ģeogr.)
§x Imunoloģija
§x Inervācija
§x Infekcijas¹ (var pakārtot ģeogr.)
§x Invazīvā radioloģija (var pakārtot ģeogr.)
§x Izmeklēšana (var pakārtot ģeogr.)
§x Izmežģījums¹ (var pakārtot ģeogr.)
§x Karstuma ietekme (var pakārtot ģeogr.)
§x Kontrakcijas (var pakārtot ģeogr.)
§x Kriokirurģija (var pakārtot ģeogr.)
§x Kriosaglabāšana (var pakārtot ģeogr.)
§x Kultūras un barotnes (var pakārtot ģeogr.)
§x Kustības
§x Ķīmisko vielu ietekme (var pakārtot ģeogr.)
§x Ķirurģija (var pakārtot ģeogr.)
§x Ķirurģija §x Slimnieku kopšana (var pakārtot ģeogr.)
§x Ķirurģija §x Instrumenti
§x Ķirurģija §x Instrumenti §x Sterilizācija
§x Ķirurģija §x Komplikācijas¹ (var pakārtot ģeogr.)
§x Ķirurģija §x Pacienti⁵ (var pakārtot ģeogr.)
§x Ķirurģija §x Riska faktori (var pakārtot ģeogr.)
§x Ķirurģija §x Uztura aspekti
§x Lāzerķirurģija (var pakārtot ģeogr.)
§x Lāzerķirurģija §x Instrumenti

- §x Lidojuma kosmosā ietekme
- §x Lielums (var pakārtot ģeogr.)
- §x Limfvadi
- §x Lūzumi¹ (var pakārtot ģeogr.)
- §x Magnētiskās rezonanses attēldiagnostika (var pakārtot ģeogr.)
- §x Magnētiskie lauki
- §x Masāža (var pakārtot ģeogr.)
- §x Mehāniskās īpašības
- §x Metālu ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- §x Mikrobioloģija (var pakārtot ģeogr.)
- §x Mikroskopija (var pakārtot ģeogr.)
- §x Modeļi (var pakārtot ģeogr.)
- §x Molekulārie aspekti
- §x Muskuļi²
- §x Nekroze¹ (var pakārtot ģeogr.)
- §x Novecošana
- §x Novecošana §x Molekulārie aspekti
- §x Paplašināšanās (var pakārtot ģeogr.)
- §x Paralīze¹ (var pakārtot ģeogr.)
- §x Parazīti (var pakārtot ģeogr.)
- §x Paražas un rituāli
- §x Pārkaļķošanās (var pakārtot ģeogr.)
- §x Pāroperēšana (var pakārtot ģeogr.)
- §x Pārvietošanās¹
- §x Patofizioloģija
- §x Patofizioloģija §x Dzīvnieku modeļi
- §x Psihofizioloģija
- §x Radiācijas ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- §x Radiācijas izraisīti bojājumi¹ (var pakārtot ģeogr.)
- §x Radiogrāfija (var pakārtot ģeogr.)
- §x Radiogrāfija §x Pozicionēšana (var pakārtot ģeogr.)
- §x Radiogrāfija §x Tiesības un likumdošana⁴ (var pakārtot ģeogr.)
- §x Radionuklīdā attēldiagnostika (var pakārtot ģeogr.)
- §x Reliģiskie aspekti
- §x Reliģiskie aspekti §x Budisms, [Kristietība utt.]
- §x Replantācija (var pakārtot ģeogr.)
- §x Saglabāšana un uzglabāšana (var pakārtot ģeogr.)
- §x Secēšana (var pakārtot ģeogr.)
- §x Sekrēti
- §x Sifiliss¹ (var pakārtot ģeogr.)
- §x Simboliskie aspekti (var pakārtot ģeogr.)
- §x Skaņas
- §x Slimības¹ (var pakārtot ģeogr.)
- §x Spetroskopiskā attēldiagnostika (var pakārtot ģeogr.)
- §x Stiepšana un ievilkšana (var pakārtot ģeogr.)
- §x Stresa ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- §x Svars
- §x Svešķermeņi¹ (var pakārtot ģeogr.)
- §x Šķērsriezuma attēlojums (var pakārtot ģeogr.)
- §x Termogrāfija (var pakārtot ģeogr.)

A 1164 Parauga aprakstgalvas: Ķermeņa orgāni un daļas

- §x Tomogrāfija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Transplantācija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Transplantācija §x Slimnieku kopšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Transplantācija §x Imunoloģiskie aspekti
- §x Transplantācija §x Komplikācijas¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Transplantācija §x Pacienti⁵ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Transplantācija §x Tiesības un likumdošana⁴ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Trulas traumas¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Tuberkuloze¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Ultrasonogrāfija⁶ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Ultrastruktūra
- §x Variēšanās (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Vēzis¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Vēždraudes slimības¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Vibrācijas ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Vielmaiņa
- §x Vielmaiņa §x Endokrīnie aspekti
- §x Vielmaiņa §x Regulēšana
- §x Vielmaiņa §x Traucējumi¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Zāļu ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)

PIEZĪMES

- ¹ Sk. A 1150 par apakšsiedaļām, kuras lieto aiz slimību aprakstgalvām.
- ² Nelieto aiz aprakstgalvas **Sirds**. Ja runa ir par sirds muskulatūru, lieto terminu **Miokards**.
- ³ Nelieto aiz aprakstgalvām **Sirds** vai **Pēda**. Pēc vajadzības lieto aiz citu ķermeņa orgānu un apvidu aprakstgalvām.
- ⁴ Sk. A 1154.4 par apakšsiedaļām, kuras lieto aiz tiesību tematu aprakstgalvām.
- ⁵ Sk. A 1100 par apakšsiedaļām, kuras lieto aiz personu grupu aprakstgalvām.
- ⁶ Nelieto aiz aprakstgalvas **Sirds**. Lieto aiz citu ķermeņa daļu, izņemot **Sirds** un **Smadzenes** aprakstgalvām. Smadzeņu ultrasonogrāfijas aprakstgalvai lieto apakšsiedaļu **Ultraencefalogrāfija**; sirds ultrasonogrāfijas aprakstgalvai — **Ehokardiogrāfija**.

PARAUGA APRAKSTGALVA: Kukurūza

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Atsevišķu savvaļas augu un kultūraugu, visu taksonomisko līmeņu augu un lauksaimniecības kultūru grupu, t. sk. aļģu, sēņu un ķērpju, aprakstgalvas, kas izveidotas, lietojot gan vispārpieņemtos, gan zinātniskos nosaukumus. Parauga aprakstgalva attiecas arī uz izzudušo un fosilo augu aprakstgalvām. *Piemēri:* **Kamēlijas; Eucalyptus alba; Rīss; Bazīdijsēnes; Lopbarības augi; Labība; Augļi; Nezāles; Rauga sēnes; Davis' peppergrass (Lepidium davisii); Franklīnija; Kailsēkli, fosilie.** Šī kategorija neietver aprakstgalvas **Augi; Kultūraugi; Lauksaimniecības kultūras un Laukaugi.**

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Ikvienu šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo apakšiedaļu aiz jebkuras minētajai kategorijai piederošas aprakstgalvas, ja tā nav pretrunā ar priekšmetu autoritatīvajā datnē izveidoto aprakstgalvu. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā tematiskās apakšiedaļas, kodētas ar \$x (sk. A 1075, 1.d).

- \$x Acošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Adaptācija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Aizsardzība \$x Tiesības un likumdošana³ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Aizsargāšanās (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Alumīnija sulfāta ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Analīze
- \$x Anatomija
- \$x Anomālijas (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Apgriešana un atzarošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Apiešanās (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Apkarošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Apkarošana ar agrotehniskiem paņēmieniem (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Apputeksnēšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Apsalšanas ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Apstrāde pēc ražas novākšanas (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Apstrāde un pārstrāde (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Apstrāde un pārstrāde \$x Mašīnu tehnika (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Apūdeņošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Arsēna ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Atjaunošanās (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Atkalieviešana² (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Atlikumi (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Atmosfēras nosēdumu ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Atmosfēras oglekļa dioksīda ietekme (var pakārtot ģeogr.)

A 1180 Parauga aprakstgalvas: Augi

- §x Atmosfēras ozona ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Atmosfēras slāpekļa dioksīda ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Attīstība
- §x Augsnes (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Augsnes skābuma ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Augšana
- §x Aukstuma ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Bagarēšanas ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Bezceļa transportlīdzekļu ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Bioloģiskā apkarošana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Biotehnoloģija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Bonitēšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Cenas (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Citoģenētika
- §x Citoķīmija
- §x Citoloģija
- §x Citotaksonomija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Demonstrēšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dihlorīdfenoketiķskābes ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Duļķainuma ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzelzs ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzelzs sulfāta ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzesēšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzinumu nograušanas ietekme² (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzīves cikli (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzīvotspēja (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Ekofizioloģija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Ekoloģija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Elektriskās īpašības (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Embriji (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Embriji §x Uzturs un barošanās
- §x Embrioloģija
- §x Etefona ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Evolūcija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Fenoloģija
- §x Filoģenēze
- §x Filoģenēze §x Molekulārie aspekti
- §x Fizioloģija
- §x Fizioloģija pēc ražas novākšanas (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Fizioloģiskā iedarbība (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Fluora ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Fluorīdu ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Fotomorfoģenēze
- §x Fumigācija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Gaisa piesārņojuma ietekme §x Ģenētiskie aspekti
- §x Gaisa piesārņojuma ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Gaismas ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Gamma staru ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Gāzu ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Ģēnu inženierija (*var pakārtot ģeogr.*)

- \$x\$ Gēnu kartēšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Glabāšana \$x\$ Klimatiskie faktori *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Glabāšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Glabāšana \$x\$ Slimības un bojājumi *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Glifosāta ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Globālās sasilšanas ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$v\$ Grāmatas greznā iesējumā
- \$x\$ Ģenētika
- \$x\$ Ģenētiskie resursi *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Ģenētiskie resursi \$v\$ Katalogi un krājumi *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Ģenētiskie resursi \$x\$ Kriosaglabāšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Ģeogrāfiskā izplatība
- \$x\$ Ģeogrāfiskā izplatība \$x\$ Klimatiskie faktori *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Herbicīdu bojājumi *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Histoķīmija
- \$v\$ Identifikācija
- \$x\$ Iekārtas un apgāde
- \$x\$ Iepakošana *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Iepriekšēja atdzēsēšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Ievainojumi un bojājumi *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Ievainojumi un bojājumi \$x\$ Diagnostika *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Ilgmūžība *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Inspicēšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Integrētā apkarošana *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Izcelsme
- \$x\$ Izcelšanās vietas *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Izcelšanās vietas izpēte *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Izklidēšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Izlase *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Izlietojums *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Izmantošana terapijā *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Izmantošana terapijā \$x\$ Blakusiedarbība *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Izturība *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Izvietojums *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Kadmija ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Kālija ietekme *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Kaltēšana un žāvēšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Karstumizturība *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$v\$ Katalogi un kolekcijas *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Kladistiskā analīze *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$v\$ Klasifikācija
- \$x\$ Klasifikācija \$x\$ Molekulārie aspekti
- \$x\$ Klimatiskie faktori *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Kloni *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Kloni \$x\$ Mutācija *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Kloni \$x\$ Selekcija *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Kolekcionēšana un saglabāšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Kolonizācija *(var pakārtot ģeogr.)*
- \$x\$ Konteinerstādi
- \$x\$ Kontrole *(var pakārtot ģeogr.)*

A 1180 Parauga aprakstgalvas: Augi

- \$x\$ Kontrole \$x\$ Tiesības un likumdošana³ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Kontrole \$x\$ Vides aspekti (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Kooperatīvā tirdzniecība (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Krāsa (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Krāsa \$x\$ Ģenētiskie aspekti
- \$x\$ Krāsa \$x\$ Izbalēšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Krāsa \$x\$ Izbalēšana \$x\$ Kontrole (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Kulšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Kulšana \$x\$ Mašīnu tehnika (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Kvalitāte
- \$x\$ Ķīmiskā aizsardzība (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Ķīmiskā taksonomija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Ķīmiskais sastāvs
- \$x\$ Lauka izmēģinājumi
- \$x\$ Ledus ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Lielums (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Lobīšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Lobīšana \$x\$ Mašīnu tehnika (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Magnija ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Malšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Mangāna ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Mašīnu tehnika (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Mehāniskās īpašības
- \$x\$ Mēslojums (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Miera periods (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Mikrobioloģija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Mikropavairošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Mikroskopija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Minerālvielu ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Mitrums (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Molekulārā ģenētika
- \$x\$ Molekulārie aspekti
- \$x\$ Monitorings (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Morfoģenēze (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Morfoloģija
- \$x\$ Mulčēšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Mutagēnā selekcija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Nezaļu apkarošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Nogaišanas ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Nogatavošanās (var pakārtot ģeogr.)
- \$v\$ Nomenklatūra
- \$v\$ Nomenklatūra (populāra)
- \$x\$ Nomīdišanas ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Novākšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Novākšana \$x\$ Mašīnu tehnika (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Novākšanas laiks (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Novecošana
- \$x\$ Novecošana \$x\$ Ģenētiskie aspekti
- \$x\$ Osmotiskais potenciāls (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Ozona ietekme (var pakārtot ģeogr.)

- §x Palinotaksonomija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Paraugu ņemšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pārstādīšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pārstādīšana §x Mašīnu tehnika (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pavairošana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pētniecība (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pētniecība §x Tiesības un likumdošana¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Piesārņojuma ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pirmsražas dīgšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Plūdu ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Populācijas atjaunošanās (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Populācijas dzīvotspējas analīze² (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Potēšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pret slimībām izturīga šķirne (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pretošanās spēja insektiem (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pretošanās spēja insektiem §x Ģenētiskie aspekti
- §x Pretošanās spējas slimībām un kaitēkļiem (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pretošanās spējas slimībām un kaitēkļiem §x Ģenētiskie aspekti
- §x Pretsalnu aizsardzība (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Psihiskie aspekti (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Radiācijas ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Radiācijas sterilizācija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Radioaktīvā piesārņojuma ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Radioaktīvā saindēšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Radiogrāfija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Raža (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Ražas zudumi pēc novākšanas (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Ražas zudumi pēc novākšanas §x Novēršana
- §x Ražošanas un tirdzniecības atkritumu ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Reliģiskie aspekti
- §x Reliģiskie aspekti §x Baptisti, [Katoļu baznīca utt.]
- §x Reliģiskie aspekti §x Budisms, [Kristietība utt.]
- §x Retināšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Rūpnieciskā izmantošana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Saglabāšana un uzglabāšana² (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Saglabāšana un uzglabāšana §x Tiesības un likumdošana^{2,3} (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Sakneņi (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Saknes
- §x Saknes §x Anatomija
- §x Saknes §x Fizioloģija
- §x Saknes §x Slimības un kaitēkļi
- §x Salcietība (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Salnu postījumi (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Sāls ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Sausuma ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Sausuma izturība (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Sēja (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Sēklas (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Sēklas §x Apstrāde pēc novākšanas (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Sēklas §x Apstrāde un pārstrāde (*var pakārtot ģeogr.*)

A 1180 Parauga aprakstgalvas: Augi

- \$x\$ Sēklas \$x\$ Dīgtspēja (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Sēklas \$x\$ Fizioloģija
- \$x\$ Sēklas \$x\$ Glabāšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Sēklas \$x\$ Identificēšana
- \$x\$ Sēklas \$x\$ Iepakošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Sēklas \$x\$ Kaltēšana un žāvēšana
- \$x\$ Sēklas \$x\$ Kvalitāte
- \$x\$ Sēklas \$x\$ Miera periods (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Sēklas \$x\$ Morfoloģija
- \$x\$ Sēklas \$x\$ Novākšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Sēklas \$x\$ Pārbaude
- \$x\$ Sēklas \$x\$ Sertifikācija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Sēklas \$x\$ Šķirošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Sēklas \$x\$ Tirgvedība
- \$x\$ Selekcija¹ (var pakārtot. ģeogr.)
- \$x\$ Sensorais novērtējums (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Sēra ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Sezonālās izmaiņas (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Siltumnīcas gāzu ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Skābbarība (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Skābekļa ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Skābo nokrišņu ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Skābo nosēdumu ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Slimības un bojājumi pēc ražas novākšanas (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Slimības un bojājumi pēc ražas novākšanas \$x\$ Bioloģiskā apkarošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Slimības un bojājumi pēc ražas novākšanas \$x\$ Integrētā apkarošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Slimības un kaitēkļi (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Slimības un kaitēkļi \$x\$ Apkarošana ar agrotehniskiem paņēmieniem (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Slimības un kaitēkļi \$x\$ Bioloģiskā apkarošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Slimības un kaitēkļi \$x\$ Identifikācija
- \$x\$ Slimības un kaitēkļi \$x\$ Integrētā apkarošana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Slimības un kaitēkļi \$x\$ Kontrole \$x\$ Vides aspekti (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Slimības un kaitēkļi \$x\$ Kontrole (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Slimības un kaitēkļi \$x\$ Monitorings (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Slimības un kaitēkļi \$x\$ Uztura aspekti
- \$x\$ Smago metālu ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Somatiskā embriogēnēze (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Spraudeņi (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Stādi
- \$x\$ Stādi \$x\$ Aizsardzība (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Stādi \$x\$ Dzinumu nograušanas ietekme² (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Stādi \$x\$ Ekofizioloģija (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Stādi \$x\$ Kvalitāte
- \$x\$ Stādi \$x\$ Saknes
- \$x\$ Stādi \$x\$ Vērtēšana
- \$x\$ Stādi, kailsakņu
- \$x\$ Stādīšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Stādīšanas laiks (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Starprindas (var pakārtot ģeogr.)
- \$x\$ Stresa ietekme (var pakārtot ģeogr.)

- \$x\$ Sugas varietātes (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Sugu paraugi (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Sugu veidošanās (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Šķirnes (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Šķirošana (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Tehnoloģiskie jaunievedumi (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Temperatūra
- \$x\$ Temperatūras ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Termālā piesārņojuma ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Tiesības un likumdošana³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Tirgvedība
- \$x\$ Toksikoloģija (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Transportēšana
- \$x\$ Transportēšana \$x\$ Slimības un bojājumi (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Triholoretīlēna ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Ūdens līmeņu ietekme³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Ūdens prasības (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Ūdens piesārņojuma ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Ūdens viļņu ietekme² (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Ugunsgrēku ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Ugunsgrēku ietekme \$x\$ Ģenētiskie aspekti
- \$x\$ Ultrastruktūra
- \$x\$ Uzbūve
- \$x\$ Uzskaitē (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Uzturs un barošana
- \$x\$ Vaināgo veidošana (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Vairošanās⁴
- \$x\$ Variēšanās (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Vecuma noteikšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Vecums (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Veģetatīvā pavairošana (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Vēja ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Veselība
- \$x\$ Vielmaiņa
- \$x\$ Vulkāna izvirdumu ietekme (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Ziedēšana
- \$x\$ Ziedēšanas laiks
- \$x\$ Ziedputekšņi (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Ziedputekšņi \$x\$ Morfoloģija
- \$x\$ Zudumi (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x\$ Zudumi \$x\$ Novēršana

A 1180 Parauga aprakstgalvas: Augi

PIEZĪMES

¹ Apakšiedaļu —**Selekcija** lieto aiz aprakstgalvām darbiem par cilvēka kontrolētu augu pavairošanu (krustošanu) un selekciju, ko parasti veic sugas vai šķirnes uzlabošanas nolūkos. Apakšiedaļu —**Vairošanās** lieto, lai apzīmētu vienas un tās pašas sugas (veida) augu vairošanās fizioloģiskos procesus.

² Aiz aprakstgalvas **Kukurūza** šo apakšiedaļu nelieto. To lieto aiz citu atbilstošu augu aprakstgalvām, piemēram, **Zālaugi—Saglabāšana un uzglabāšana; Meža augi—Dzinumu nograušanas ietekme; Halofīti—Ūdens līmeņu ietekme; Zālaugi—Populācijas dzīvotspējas analīze; Koki—Stādi—Dzinumu nograušanas ietekme; Zālaugi—Variēšanās.**

³ Sk. A 1154.4 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz tiesību tematu aprakstgalvām.

⁴ Apakšiedaļu —**Vairošanās** lieto, lai apzīmētu vienas un tās pašas sugas (veida) augu vairošanās fizioloģiskos procesus. Apakšiedaļu —**Audzēšana** lieto aiz aprakstgalvām darbiem par cilvēka kontrolētu augu pavairošanu (krustošanu) un selekciju, ko parasti veic sugas vai šķirnes uzlabošanas nolūkos.

Parauga aprakstgalvas: A 1185 Reliģijas

PARAUGA APRAKSTGALVA: Budisms

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Reliģiju ar konkrētiem nosaukumiem, t. sk. to sektu un konfesiju, aprakstgalvas, kas izveidotas gan nosaukumu autoritatīvajā datnē, gan priekšmetu autoritatīvajā datnē. *Piemēri:* Bahai ticība; Hinduisms; International Society for Krishna Consciousness; Islāms; Jūdaisms; Sintoisms; Sūfisms; United Church of Religious Science; Višnuisms. Šī kategorija neietver aprakstgalvu **Kristietība** vai kristīgās konfesijas un sektas. Šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus kristietības vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus, ko lieto aiz aprakstgalvas **Kristietība**, sk. priekšmetu autoritatīvajā datnē. Aiz atsevišķu kristīgo konfesiju un sektu aprakstgalvām lietotās apakšiedaļas sk. A 1187. Šī kategorija neietver ne atsevišķu vai vietējas nozīmes tempļu, draudžu u. tml. nosaukumu aprakstgalvas, ne arī reliģisko kustību priekšmeta aprakstgalvas. Apakšiedaļas, ko lieto aiz visa veida reliģiju atsevišķu reliģisko vai klosteru ordeņu nosaukumiem, sk. A 1186.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Ikvienu šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo apakšiedaļu aiz jebkuras minētajai kategorijai piederošas aprakstgalvas, ja tā nav pretrunā ar priekšmetu autoritatīvajā datnē izveidoto aprakstgalvu. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā tematiskās apakšiedaļas, kodētas ar \$x (sk. A 1075, 1.d).

- \$v Apoloģētiskie darbi
- \$x Apoloģētiskie darbi \$x Vēsture un kritika
- \$x Attiecības
- \$x Attiecības \$x Kristietība, [Islāms utt.]
- \$x Būtība, gars, iedaba
- \$x Disciplīna
- \$x Doktrīnas
- \$x Ietekme
- \$x Izcelsme
- \$v Katehismi
- \$x Labdarības iestādes
- \$x Leksikogrāfija
- \$x Liturģiskie priekšmeti (var pakārtot *ģeogr.*)
- \$v Lūgšanas un lūgšanās
- \$x Lūgšanas un lūgšanās \$x Vēsture un kritika
- \$x Misijas (var pakārtot *ģeogr.*)
- \$x Paražas un rituāli
- \$x Pārvalde
- \$v Polemiskā literatūra
- \$x Polemiskā literatūra \$x Vēsture un kritika
- \$x Politiskie aspekti¹ (var pakārtot *ģeogr.*)

A 1185 Parauga aprakstgalvas: Reliģijas

§x Psiholoģija
§x Rituāli²
§x Rituāli §v Teksti²
§x Rituāli §x Teksti §v Konkordances²
§x Rituāli §x Teksti §x Vēsture un kritika²
§v Sprediķi⁴
§x Sprediķi §x Vēsture un kritika⁴
§v Svētie raksti³
§x Svētie raksti §v Citāti
§x Svētie raksti §v Ievadi
§x Svētie raksti §x Hermeneitika
§x Svētie raksti §x Saglabāšana (*var pakārtot ģeogr.*)
§x Svētie raksti §x Valoda, stils
§v Ticības apliecības

PIEZĪMES

¹ Nelieto aiz aprakstgalvas **Budisms**. Lieto vienīgi aiz atsevišķu sektu vai konfesiju aprakstgalvām. Darbiem par reliģijām piešķir tipveida aprakstgalvu: [*reliģijas nosaukums*] un **politika**, piemēram, **Budisms un politika**.

² Apakšsiedaļu —**Rituāli** un tai pakārtotas apakšsiedaļas nelieto aiz aprakstgalvas **Jūdaisms** un aiz jūdaisma sektu aprakstgalvām. Tā vietā lieto apakšsiedaļu —**Liturģija** aiz aprakstgalvas **Jūdaisms**, jūdaisma sektu un rituālu aprakstgalvām. Pēdējai minētajai apakšsiedaļai var tālāk pakārtot apakšsiedaļas —**Mācīšana un mācīšanās**; —**Teksti**; —**Vēsture un kritika**.

³ Sk. A 1188 par apakšsiedaļām, kuras lieto aiz atsevišķu svēto rakstu unificētajiem nosaukumiem.

⁴ Lieto vienīgi aiz atsevišķu sektu vai konfesiju aprakstgalvām. Darbiem par atsevišķām reliģijām piešķir tipveida aprakstgalvu [*reliģijas nosaukums*] **sprediķi**, piemēram, **Budistu sprediķi**.

Parauga aprakstgalvas: A 1186 Reliģiskie un mūku ordeņi

PARAUGA APRAKSTGALVA: *Jezuīti*

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Atsevišķu reliģisko un mūku ordeņu nosaukumu aprakstgalvas, kas izveidotas kā institūciju aprakstgalvas nosaukumu autoritatīvajā datnē. Šī kategorija ietver visu reliģiju atsevišķo vīriešu un sieviešu grupu nosaukumus. *Piemēri: Benediktīnieši; Karmelītu mūķenes; Sisters of Mercy (Amerikas Savienotās Valstis); Communauté de Taizé.* Šī kategorija neietver reliģisko ordeņu veidu aprakstgalvas, piemēram, **Militārie reliģiskie ordeņi.**

SAISTĪBA AR A 1105: Apakšiedaļas no saraksta „A 1105. Brīvi pievienojamās apakšiedaļas: Institūcijas” var lietot kā brīvi pievienojamas arī aiz atsevišķu reliģisko un mūku ordeņu aprakstgalvām, ja vien to lietojums nerada pretrunu. Šīs noteikumu lapas saraksts satur papildu apakšiedaļas, ko lieto aiz reliģisko un mūku ordeņu nosaukumiem.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Ikvienu šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo apakšiedaļu aiz jebkuras minētajai kategorijai piederošas aprakstgalvas, ja tā nav pretrunā ar priekšmetu autoritatīvajā datnē izveidoto aprakstgalvu. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

*Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā tematiskās apakšiedaļas, kodētas ar \$x (sk. A 1075, 1.d).*

\$v Biobibliogrāfijas
\$x Garīgā dzīve
\$x Izglītība (var pakārtot *geogr.*)
\$x Liturģija
\$x Liturģija \$v Teksti
\$v Lūgšanas un lūgšanās
\$x Lūgšanas un lūgšanās \$x Vēsture un kritika
\$v Mirušo saraksti
\$x Misijas (var pakārtot *geogr.*)
\$x Nacistiskā vajāšana (var pakārtot *geogr.*)
\$x Nodarbošanās
\$v Noteikumi
\$x Paražas un rituāli
\$v Polemiskā literatūra
\$x Polemiskā literatūra \$x Vēsture un kritika
\$v Portreti
\$x Teoloģija

Parauga aprakstgalvas: A 1187 Kristīgās konfesijas

PARAUGA APRAKSTGALVA: *Katoļu baznīca*

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Visu kristīgo konfesiju un sektu ar konkrētiem nosaukumiem aprakstgalvas. Tās var būt vai nu nosaukumu autoritatīvajā datnē izveidotās institūciju aprakstgalvas, piemēram, **United Methodist Church (Amerikas Savienotās Valstis)**, vai arī priekšmetu autoritatīvajā datnē izveidotās plašāku grupējumu vispārīgas priekšmeta aprakstgalvas, piemēram, **Metodistu baznīca**. *Piemēri:* **African Methodist Episcopal Church; Austrumu Ortodoksālā baznīca**. Šī kategorija ietver arī atsevišķu rituālu aprakstgalvas, piemēram, **Katoļu baznīca—Ambrozija rituāls; Katoļu baznīca—Bizantijas rituāls**. Šī kategorija neietver vispārīgās aprakstgalvas **Kristīgās konfesijas un Protestantu baznīcas**, kā arī atsevišķu vai vietējo baznīcu, kongregāciju, bīskapiju u. tml. nosaukumu aprakstgalvas. Par apakšsadaļu lietojumu aiz atsevišķiem reliģiskajiem un mūku ordeņiem sk. A 1186. Par apakšsadaļu lietojumu aiz reliģijas vispārīgo tematu aprakstgalvām sk. A 1185. Par konfesiju nosaukumu lietojumu apakšsadaļās sk. A 2015.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Ikvienu šī saraksta apakšsadaļu var lietot kā brīvi pievienojamo apakšsadaļu aiz jebkuras minētajai kategorijai piederošas aprakstgalvas, ja tā nav pretrunā ar priekšmetu autoritatīvajā datnē izveidoto aprakstgalvu. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšsadaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšsadaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšsadaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšsadaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās apakšsadaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā tematiskās apakšsadaļas, kodētas ar \$x (sk. A 1075, 1.d).

\$v Apoloģētiskie darbi
\$x Apoloģētiskie darbi \$x Vēsture un kritika
\$x Attiecības (var pakārtot ģeogr.)
\$x Attiecības \$x Anglikāņu baznīca, [Luterāņu baznīca utt.]
\$x Attiecības \$x Budisms, [Jūdaisms utt.]
\$x Attiecības \$x Evaņģēlisms
\$x Attiecības \$x Protestantu baznīcas
\$v Biobibliogrāfijas
\$x Bīskapi¹
\$x Bīskapi \$x Iecelšana, izziņošana un ievēlēšana
\$v Bīskapu vēstījumi un priekšraksti
\$x Dalība
\$x Darbinieki¹
\$x Diecēzes (var pakārtot ģeogr.)
\$x Diplomātiskā pārstāvniecība
\$x Disciplīna
\$x Doktrīnas
\$x Doktrīnas \$x Vēsture
\$x Doktrīnas \$x Vēsture \$v Jauno laiku periods, 1500
\$x Draudzes (var pakārtot ģeogr.)

A 1187 Parauga aprakstgalvas: Kristīgās konfesijas

- \$x Finances
- \$x Gadadienas utt.
- \$x Garīdzniecība¹
- \$x Garīdzniecība \$x Atcelšana no amata
- \$x Garīdzniecība \$x Garīdznieka tērpa zaudēšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Garīdzniecība \$x Iecelšana, izziņošana un vēlēšana
- \$x Garīdzniecība \$x Ievadīšana amatā (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Garīdzniecība \$x Laicīgā nodarbinātība (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Garīdzniecība \$x Pazemināšana amatā
- \$v Himnas un dziesmas
- \$v Himnas un dziesmas \$v Teksti
- \$x Himnas un dziesmas \$x Vēsture un kritika
- \$x Ietekme
- \$x Izdošana (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Izglītība (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$v Katehismi
- \$v Katehismi \$x Angļu, [franču, vācu utt.] valoda
- \$x Katehismi \$x Vēsture un kritika
- \$x Kinofilmās
- \$x Labdarības iestādes
- \$x Literatūrā
- \$x Liturģija
- \$v Liturģija \$v Kalendārs
- \$x Liturģija \$v Teksti
- \$x Liturģija \$x Teksti \$v Ilustrācijas
- \$x Liturģija \$x Teksti \$v Konkordances
- \$x Liturģija \$x Teksti \$v Manuskripti
- \$x Liturģija \$x Teksti \$v Rubrikas
- \$x Liturģija \$x Teksti \$x Vēsture un kritika
- \$x Liturģija \$x Teoloģija
- \$x Liturģija, eksperimentālā
- \$x Liturģiskie priekšmeti (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$v Lūgšanas un lūgšanās
- \$x Lūgšanas un lūgšanās \$x Vēsture un kritika
- \$x Maģistērija
- \$v Mākslā
- \$x Misijas (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Muzeji (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Nemaldīgums
- \$x Paražas un rituāli
- \$x Pārvalde
- \$x Pastmarkās
- \$x Pieaugušo izglītība (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$v Polemiskā literatūra
- \$x Polemiskā literatūra \$x Vēsture un kritika
- \$x Politiskā darbība
- \$v Salīdzinošie pētījumi
- \$v Sprediķi
- \$x Sprediķi \$x Vēsture un kritika
- \$x Starptautiskās attiecības (*var pakārtot ģeogr.*)

Parauga aprakstgalvas: A 1187 Kristīgās konfesijas

\$x Starptautiskās attiecības \$y Starptautiskie līgumi

\$x Ticības apliecības

\$x Ticības apliecības \$x Vēsture un kritika

\$x Vārds un nosaukums

\$x Vēsture

\$x Vēsture \$y 16. gs.

\$x Vēsture \$y 17. gs.

\$x Vēsture \$y 18. gs.

\$x Vēsture \$y 19. gs.

\$x Vēsture \$y 1965-

\$x Vēsture \$y 20. gs.

\$x Vēsture \$y 21. gs.

PIEZĪME

¹ Sk. A 1100 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz personu grupu aprakstgalvām.

PARAUGA APRAKSTGALVA: Bībele

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Visu reliģiju atsevišķu svēto rakstu, kā arī to atsevišķo daļu unificēto nosaukumu aprakstgalvas. Šī kategorija ietver arī apokrifu unificēto nosaukumu aprakstgalvas.
Piemēri: Mormoņu grāmata; Korāns; Talmuds; Tripitaka; Vēdas; Bībele. Vecā Derība. Apokrifi. Zālamana Augstā dziesma; Bībele. Jaunā Derība. Evaņģēliji; Kalna sprediķis; Svētlaime; Barabas vēstījums. Šī kategorija neietver atsevišķu ar svētajiem rakstiem tieši nesaistītu liturģisko vai teoloģisko darbu aprakstgalvas, kā arī reliģisko darbu vai svēto rakstu krājumu formas aprakstgalvas. Par apakšiedaļu lietošanu aiz laicīgās klasikas darbu unificētajiem nosaukumiem sk. A 1155.8.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Ikvienu šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo apakšiedaļu aiz jebkuras minētajai kategorijai piederošas aprakstgalvas, ja tā nav pretrunā ar priekšmetu autoritatīvajā datnē izveidoto aprakstgalvu. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem par formu, var lietot arī kā tematiskās apakšiedaļas, kodētas ar \$x (sk. A 1075, 1.d).

- \$x Alegoriskas interpretācijas
- \$x Analīze, naratīva
- \$x Analīze, redakcionālā
- \$v Anekdotas
- \$x Antikvitātes
- \$x Ārpuskanoniskās līdzības
- \$x Atklāsme
- \$x Bahajiešu interpretācijas
- \$v Bērnu sprediķi
- \$x Bībeles notikumu vēsture
- \$x Bībeles notikumu vēsture \$v Māksla
- \$x Biedrības utt.
- \$v Biogrāfijas
- \$v Biogrāfijas \$v Sprediķi
- \$x Budistu interpretācijas
- \$v Citāti
- \$v Citāti Jaunajā Derībā
- \$v Citāti rabīnu literatūrā
- \$v Citāti, agrīnie
- \$v Dažādi fakti
- \$v Eksāmeni, jautājumi utt.
- \$x Eksemplāri, neparasti
- \$x Feministiskā kritika (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Filozofija

A 1188 Parauga aprakstgalvas: Svētie raksti

- \$v Folklorā
- \$x Ģeogrāfija
- \$v Harmonijas
- \$x Harmonijas \$x Vēsture un kritika
- \$v Harmonijas, angļu, [franču, vācu utt.]
- \$x Harmonijas, angļu, [franču, vācu utt.] \$x Vēsture un kritika
- \$x Hermeneitika
- \$x Historiogrāfija
- \$x Homoseksuālistu interpretācijas
- \$v Hronoloģija
- \$v Humors
- \$v Humors bērniem
- \$x Iegaumēšana
- \$x Ietekme
- \$x Ietekme \$x Jauno laiku civilizācija
- \$x Ietekme \$x Rietumu civilizācija
- \$x Ietekme \$x Slāvu civilizācija
- \$x Ietekme \$x Viduslaiku civilizācija
- \$v Ievadi
- \$v Ilustrācijas
- \$v Ilustrētās Bībeles
- \$x Indiešu interpretācijas
- \$x Islāma interpretācijas
- \$x Izdevumi, neparasti
- \$x Izmantošana
- \$x Izmantošana darbā ar bērniem (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Izmantošana darbā ar pusaudžiem (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Izmantošana himnās un baznīcas dziesmās
- \$x Izmantošana liturģijā (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Izmantošana lūgšanās
- \$x Izmantošana sprediķos
- \$x Kanoni
- \$x Kanoniskā kritika
- \$v Karikatūras
- \$v Komentāri
- \$x Komentāri \$x Vēsture un kritika
- \$v Komiksi utt.
- \$v Konkordances
- \$v Konkordances, angļu
- \$v Konkordances, angļu \$x Autorizētās, [Dzīvā Bībele, Pārstrādātā standartversija utt.]
- \$v Konkordances, franču, [vācu utt.]
- \$x Kritika, formas
- \$x Kritika, interpretācija utt. (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Kritika, interpretācija utt. \$x Vēsture
- \$x Kritika, interpretācija utt. \$x Vēsture \$y Agrīnā baznīca, ap 30-600
- \$x Kritika, interpretācija utt. \$x Vēsture \$y Jauno laiku periods, 1500
- \$x Kritika, interpretācija utt. \$x Vēsture \$y Viduslaiki, 600-1500
- \$x Kritika, interpretācija utt. \$x Vēsture \$y 16. gs.
- \$x Kritika, interpretācija utt. \$x Vēsture \$y 17. gs.
- \$x Kritika, interpretācija utt. \$x Vēsture \$y 18. gs.

- \$x Kritika, interpretācija utt. \$x Vēsture \$y 19. gs.
- \$x Kritika, interpretācija utt. \$x Vēsture \$y 20. gs.
- \$x Kritika, interpretācija utt. \$x Vēsture \$y 21. gs.
- \$x Kritika, interpretācija utt., ebreju¹
- \$x Lasījums no Mateja, [Jeremija utt.]²
- \$x Lasījums no Vecās Derības³
- \$x Lasīšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Lasītāja atbildes reakcijas kritika
- \$v Legēndas
- \$x Līdzības
- \$x Literatūrā
- \$v Liturģiskie lasījumi, nīderlandiešu, [angļu u.c.]
- \$v Lūgšanas
- \$x Lūgšanas \$x Vēsture un kritika
- \$v Mācību līdzekļi
- \$x Mācīšana un mācīšanās \$x Baptisti, [Katoļu baznīca utt.]
- \$x Mācīšana un mācīšanās (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Manuskripti
- \$x Manuskripti \$x Paragrāfi
- \$x Manuskripti (papyrusi)
- \$x Manuskripti, angļu, [latīņu, aramiešu utt.]
- \$v Marginālijas
- \$v Meditācijas
- \$x Melnādaino interpretācijas
- \$v Mijnorādes
- \$x Mnemoniskās metodes
- \$x Mūsdienu notikumu vēsture
- \$x Novērtējums (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Numeratīvais dalījums
- \$v Parafrāzes
- \$x Parafrāzes \$x Vēsture un kritika
- \$v Parafrāzes, angļu, [franču, vācu utt.]
- \$x Parafrāzes, angļu, [franču, vācu utt.] \$x Vēsture un kritika
- \$x Paragrāfi
- \$v Paralēlās versijas, angļu, [franču utt.]
- \$x Pareģojumi
- \$x Pareģojumi \$v Hronoloģija
- \$x Pareģojumi \$x [pareģojuma tēma]
- \$v Parindeņi
- \$v Parindeņi, angļu, [franču utt.]
- \$v Parodijas, atdarinājumi utt.
- \$x Pierādījumi, avoti utt.
- \$v Polemiskā literatūra
- \$x Polemiskā literatūra \$x Vēsture un kritika
- \$x Postkoloniālā kritika (var pakārtot ģeogr.)
- \$v Priekšvārdi
- \$x Psiholoģija
- \$x Publicēšana un izplatīšana (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Rakstīšana un autorība
- \$x Rakstīšana un autorība \$x Sarakstīšanas laiks

A 1188 Parauga aprakstgalvas: Svētie raksti

\$x Referēšana un indeksēšana (*var pakārtot ģeogr.*)
\$v Reliģiskā literatūra
\$x Saistījumā ar Mateja evaņģēliju, [Jeremijas grāmatu utt.]²
\$v Saīsinātās versijas
\$v Salīdzinošie pētījumi
\$x Sociālzinātniskā kritika (*var pakārtot ģeogr.*)
\$x Socioretoriskā kritika (*var pakārtot ģeogr.*)
\$v Sprediķi
\$x Sprediķi \$v Uzmetumi, konspekti utt.
\$x Strukturālā kritika (*var pakārtot ģeogr.*)
\$x Tekstoloģija
\$x Teoloģija
\$v Terminoloģija
\$x Terminoloģija \$x Izruna
\$x Tulkošana (*var pakārtot ģeogr.*)
\$v Uzmetumi, konspekti utt.
\$x Uzsvāri un uzsvērumi¹
\$v Uzziņu izdevumi
\$x Valoda, stils
\$x Versijas⁴
\$x Versijas \$x Autorizētās, [Dzīvā Bībele, Pārstrādātā standartversija utt.]
\$x Versijas, afrikāņu, [indiešu, slāvu utt.]⁵
\$x Versijas, baptistu
\$x Versijas, husītu
\$x Versijas, Jehovas liecinieku
\$x Versijas, katoļu
\$x Versijas, katoļu pret protestantu
\$x Vēsture

PIEZĪMES

- ¹ Lieto tikai aiz aprakstgalvas **Bībele. Vecā Derība** vai aiz Vecās Derības atsevišķām grāmatām vai daļām.
- ² Lieto tikai aiz Bībeles atsevišķu grāmatu vai daļu nosaukumiem. Veido dubulto ierakstu apgriezta kārtībā. *Piemērs:*
630 00 \$a Bībele. \$p Vecā Derība. \$p Psalmi \$x Saistījumā ar Jeremijas Grāmatu.
630 00 \$a Bībele. \$p Vecā Derība. \$p Jeremijas grāmata \$x Saistījumā ar psalmiem.
- ³ Lieto tikai aiz Jaunās Derības vai aiz Jaunās Derības atsevišķo grāmatu vai daļu nosaukumiem. Veido dubulto ierakstu apgriezta kārtībā. *Piemērs:*
630 00 \$a Bībele. \$p Jaunā Derība. \$p Mateja evaņģēlijs \$x Saistījumā ar Veco Derību.
630 00 \$a Bībele. \$p Vecā Derība. \$x Saistījumā ar Mateja evaņģēliju.
- ⁴ Apakšsadaļas —**Versijas** lietošanas norādījumus sk. A 1300.
- ⁵ Piešķir kvalifikatorus tikai ar valodu grupu aapzīmētājiem. Darbiem par Bībeles tulkojumiem konkrētās valodās piešķir aprakstgalvas: **Bībele. [valoda]—Versijas**. Darbiem par konkrētiem tulkojumiem lieto aprakstgalvu **Bībele. [valoda]—Versijas—[versijas nosaukums]**, piemēram, **Bībele. Angļu valoda—Versijas—Autorizētas**.

Parauga aprakstgalvas: A 1195 Sauszemes transportlīdzekļi

PARAUGA APRAKSTGALVA: Automobiļi

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Sauszemes motorizēto transportlīdzekļu veidu aprakstgalvas, t. sk. aprakstgalva **Motorizētie transportlīdzekļi**, kā arī atsevišķu sauszemes transportlīdzekļu modeļu un marku aprakstgalvas. *Piemēri: Autobusi; Kāpu bagiji; Traktori; Sporta automobiļi; Tanki (kara zinātne); Kravas automobiļi; Harley-Davidson motocikls; Leopard (tanks); Mustang automobilis.*

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Ikvienu šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo apakšiedaļu aiz jebkuras minētajai kategorijai piederošas aprakstgalvas, ja tā nav pretrunā ar priekšmetu autoritatīvajā datnē izveidoto aprakstgalvu. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

*Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā tematiskās apakšiedaļas, kodētas ar \$x (sk. A 1075, 1.d).*

- \$x Aerodinamika
- \$x Aizdedze
- \$x Aizdedze \$x Elektroniskās sistēmas
- \$x Aizsardzība (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Aizsardzība pret sniegu un tā novākšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Aizsargrežģi, spārni
- \$x Akumulatori (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Amortizatori
- \$x Apdare (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Apgaismojums (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Apgaismojums \$x Tiesības un likumdošana¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Apkure un ventilācija (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Asis
- \$x Ātrums
- \$x Atsperes un balstiekārta (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Audioiekārta (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Automātiskā vadība
- \$x Bezceļu braukšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Braukšanas īpašības (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Bremzes
- \$x Bremžu pretbloķēšanas sistēmas
- \$x Buferi
- \$x Buksēšana un slīdēšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Cenas (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Cenas \$x Tiesības un likumdošana¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Daļas un detaļas (*var pakārtot ģeogr.*)
- \$x Daļas un detaļas \$x Tiesības un likumdošana¹ (*var pakārtot ģeogr.*)

A 1195 Parauga aprakstgalvas: Sauszemes transportlīdzekļi

- §x Defekti (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Defekti §x Tiesības un likumdošana¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Defekti §x Ziņošana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Degvielas padeves pārtrauce (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Degvielas padeves sistēmas
- §x Degvielas padeves sistēmas §x Tvaika korķis
- §x Degvielas patēriņš
- §x Degvielas patēriņš §x Tiesības un likumdošana¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Diferenciāļi
- §x Dinamika
- §x Diska bremzes
- §x Drošības ierīces (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Drošības jostas
- §x Drošības jostas §x Tiesības un likumdošana¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dubļu sargi (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Durvis
- §x Dzinēji
- §x Dzinēji §x Atgāzu izplūdes sistēmas
- §x Dzinēji §x Cilindri
- §x Dzinēji §x Cilindru bloki
- §x Dzinēji §x Cilindru galvas (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzinēji §x Daļas un detaļas (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzinēji §x Datorizētās vadības sistēmas (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzinēji §x Degšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzinēji §x Degvielas iesmidzināšanas sistēmas
- §x Dzinēji §x Detonācija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzinēji §x Dzesēšana (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzinēji §x Elektroniskās degvielas iesmidzināšanas sistēmas
- §x Dzinēji §x Eļļas filtri
- §x Dzinēji §x Eļļošanas sistēmas (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzinēji §x Gultņi (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzinēji §x Izplūdes gāzes (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzinēji §x Izplūdes gāzes §x Tiesības un likumdošana¹ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzinēji §x Karburatori
- §x Dzinēji §x Kloķvārpstas
- §x Dzinēji §x Kompresori
- §x Dzinēji §x Modifikācija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzinēji §x Piedziņas zobsiksnas (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzinēji §x Sadales vārpstas
- §x Dzinēji §x Skaņas izolācija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzinēji §x Trokšņa slāpētāji
- §x Dzinēji §x Trokšņa slāpētāji §x Akustiskās īpašības (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzinēji §x Turbokompresori
- §x Dzinēji §x Vadības sistēmas
- §x Dzinēji §x Vārsti (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzinēji §x Vibrācija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Dzinēji §x Virzuļi un virzuļu gredzeni
- §x Dzinēji (divtaktu)
- §x Dzinēji (dīzeļa)
- §x Dzinēji (dīzeļa) §x Izplūdes gāzes (*var pakārtot ģeogr.*)

Parauga aprakstgalvas: A 1195 Sauszemes transportlīdzekļi

- §x Dzinēji (saspiestas gāzes) *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Dzinēji (šķidrā slāpekļa) *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Eksploatācija auksta laika apstākļos *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Eksploatācija un remonts
- §x Eksploatācija un remonts §x Tiesības un likumdošana¹ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Eksploatācijas izmaksas
- §x Eksploatācijas laiks *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Eksploatācijas raksturojums *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Elektroģeneratori *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Elektroiekārta *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Elektroinstalācija
- §x Elektroniskā iekārta *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Eļļošana
- §x Gaisa balstiekārta *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Gaisa kondicionēšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Gāzģeneratori *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Gultņi *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Hidrauliskā iekārta
- §x Iebraukāšana
- §x Iekārtas un apgāde
- §x Ierobežojumu sistēmas *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Inspicēšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Instrumenti
- §x Instrumenti §x Displeja sistēmas
- §x Interjeri *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Izmēri *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Katalītiskie konverteri
- §x Klimatiskie faktori *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kolekcioni un kolekcionēšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Konservācija un restaurācija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Kontrolmērinstrumentu paneļi
- §x Kontrolmērinstrumentu paneļi §x Polsterējums
- §x Korozija *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Krāsošana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Licences *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Licences §x Nodevas *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Logi un vēja stikli *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Logi un vēja stikli §x Tiesības un likumdošana¹ *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Materiāli *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Materiāli §x Dinamiskā pārbaude *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Metināšana *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Modeļi *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Modeļi §x Beigu apdare *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Modeļi §x Radiovadība *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Nodošana metāllūžņos *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Papildbremzes *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Pārnesumkārbas
- §x Pārnesumkārbas, automātiskās
- §x Pārnesumkārbas, automātiskās §x Daļas un detaļas *(var pakārtot ģeogr.)*
- §x Pielāgošana *(var pakārtot ģeogr.)*

A 1195 Parauga aprakstgalvas: Sauszemes transportlīdzekļi

- §x Piesārņojuma kontrolierīces
- §x Piesārņojuma kontrolierīces §x Tiesības un likumdošana¹ (var pakārtot ģeogr.)
- §x Pneimatiskā iekārta
- §x Pneimatiskās bremzes
- §x Polsterējums (var pakārtot ģeogr.)
- §x Pretaizdzīšanas ierīces
- §x Pretsadursmes sistēmas (var pakārtot ģeogr.)
- §x Priekšējie dekoratīvie režģi
- §x Priekšgaitas piedziņa
- §x Projektēšana un konstruēšana
- §x Projektēšana un konstruēšana §x Optiskās metodes
- §x Projektēšana un konstruēšana §x Tiesības un likumdošana¹ (var pakārtot ģeogr.)
- §x Radiatora rotājumi
- §x Radiatori
- §x Radioiekārta
- §x Radioiekārta §x Drošības pasākumi (var pakārtot ģeogr.)
- §x Reģistrācija un nodošana §x Nodevas (var pakārtot ģeogr.)
- §x Reģistrācija un nodošana (var pakārtot ģeogr.)
- §x Riepas
- §x Riepas §x Labošana (var pakārtot ģeogr.)
- §x Riepas §x Piepūšanas spiediens
- §x Riteņi
- §x Riteņi §x Balansēšana (var pakārtot ģeogr.)
- §x Riteņi §x Centrēšana (var pakārtot ģeogr.)
- §x Sadursmes defekts (var pakārtot ģeogr.)
- §x Sajūgi (var pakārtot ģeogr.)
- §x Sānslīdes noturība
- §x Sēdekļi (var pakārtot ģeogr.)
- §x Sērijas numuri
- §x Skaņas signāli
- §x Slēdzenes
- §x Spēka pārvadi (var pakārtot ģeogr.)
- §x Sprādzienbīstamu ierīču ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- §x Stabilitāte
- §x Starteri (var pakārtot ģeogr.)
- §x Stūres mehānisms
- §x Šasija
- §x Tiesības un likumdošana¹ (var pakārtot ģeogr.)
- §x Tirgvedība
- §x Transportēšana (var pakārtot ģeogr.)
- §x Transportēšana §x Tiesības un likumdošana¹ (var pakārtot ģeogr.)
- §x Triecienizturība (var pakārtot ģeogr.)
- §x Ugunsgrēki un to novēršana (var pakārtot ģeogr.)
- §x Vadāmības raksturojums (var pakārtot ģeogr.)
- §x Velkošais tilts pārnēsūmkārības blokā
- §x Veltņa drošības sistēmas (var pakārtot ģeogr.)
- §x Vibrācija (var pakārtot ģeogr.)
- §x Vides aspekti (var pakārtot ģeogr.)
- §x Vides ietekme (var pakārtot ģeogr.)
- §x Vilcējspēks (var pakārtot ģeogr.)

Parauga aprakstgalvas: A 1195 Sauszemes transportlīdzekļi

§x Vilkšana tauvā (*var pakārtot ģeogr.*)

§x Virsbūves (*var pakārtot ģeogr.*)

§x Virsbūves §x Centrēšana (*var pakārtot ģeogr.*)

§x Virsbūves §x Daļas un detaļas (*var pakārtot ģeogr.*)

PIEZĪME

¹ Sk. A 1154.4 par apakšsiedaļām, kuras lieto aiz tiesību tematu aprakstgalvām.

Parauga aprakstgalvas: A 1200 Kari

PARAUGA APRAKSTGALVAS: *Amerikas Savienotās Valstis—Vēsture—Pilsoņu karš, 1861-1865; Otrais Pasaules karš, 1939-1945*

PARAUGA APRAKSTGALVU VEIDI: Atsevišķi kari, kuri veidoti kā notikumu aprakstgalvas vai kā apakšiedaļas aiz vietu nosaukumiem. Šī kategorija ietver arī citādi nosauktus bruņotos konfliktus, piemēram, apvērsumus, revolūcijas, dumpjus, sacelšanās, iebrukumus vai pilsoņu karus. *Piemēri: Krimas karš, 1853-1856; Turcija—Vēsture—Revolūcija, 1909-; Transilvānija (Rumānija)—Vēsture—Zemnieku sacelšanās, 1437-1438; Spānija—Vēsture—Apvērsums, 1981.* Šī kategorija neietver atsevišķu kauju aprakstgalvas, piemēram, *El Alameinas kauja, Ēģipte, 1942.* Norādījumus par atsevišķām kaujām sk. A 1285. Šī kategorija neietver arī nemierus, demonstrācijas, protestus, streikus vai citus nevardarbīgus sabiedriskās kārtības traucējumus, kā arī teroristu uzbrukumus.

PRETRUNĪGI GADĪJUMI: Ikvienu šī saraksta apakšiedaļu var lietot kā brīvi pievienojamo apakšiedaļu aiz jebkuras minētajai kategorijai piederošas aprakstgalvas, ja tā nav pretrunā ar priekšmetu autoritatīvajā datnē izveidoto aprakstgalvu. Priekšmetu autoritatīvie ieraksti var saturēt šī saraksta apakšiedaļām ekvivalentus vārdkopas aprakstgalvu vai apakšiedaļu variantus.

KB prakse:

Ja saglabā brīvi pievienojamās apakšiedaļas atšķirīgo formu, tad ekvivalento brīvi pievienojamo apakšiedaļu veido kā nelietotā termina norādi, ja tāda vēl nav izveidota, atbilstoši A 195 aprakstītajām darbībām, vai arī iesniedz ierosinājumu mainīt atšķirīgo formu visos bibliogrāfiskajos ierakstos, atbilstoši A 193.

ĪPAŠIE NORĀDĪJUMI:

1. Ģeogrāfiskais pakārtojums. Apakšiedaļas, kurām šajā sarakstā pievienota piezīme (*var pakārtot ģeogr.*), var tālāk pakārtot ar vietu tikai tad, ja tās tiek lietotas aiz kara nosaukuma, kas veidots kā notikuma aprakstgalva, piemēram, **Otrais pasaules karš, 1939-1945.** Kara nosaukumu, kas veidots kā notikuma aprakstgalva, ja konkrētais karš ir norisinājies vienā administratīvā vienībā, kuras nosaukums ir vai nu iekļauts, vai netieši minēts aprakstgalvā, tālāk ģeogrāfiski pakārto atbilstoši A 830 norādījumiem, norādot ar ģeogrāfisko apakšiedaļu tikai tās vietas nosaukumu, kura atšķiras no aprakstgalvā iekļautās vai netieši pieminētās, piemēram, **Foklendu salu karš—Militārā izlūkošana—Lielbritānija**, vai arī norāda, kurā teritorijas daļā karš ir noticis, piemēram, **Dienvīdāfrikas karš, 1899-1902—Kampaņas—Dienvīdāfrikas Republika—Kalvīnijas reģions.** Ja kara nosaukums veidots kā apakšiedaļa aiz vietas nosaukuma, parasti pilsoņu karu vai iekšzemes bruņotu konfliktu gadījumos, piemēram, **Amerikas Savienotās Valstis—Vēsture—Pilsoņu karš, 1861-1865**, tad no šī saraksta pievienotās apakšiedaļas tālāk ģeogrāfiski nepakārto.

Lai norādītu vietas saistību ar kādu no šī saraksta tematiskajām apakšiedaļām, kas netiek tālāk ģeogrāfiski pakārtotas, neveido aprakstgalvu ar iestarpinātu ģeogrāfisko apakšiedaļu starp kara nosaukuma aprakstgalvu un tematisko apakšiedaļu, bet piešķir divas aprakstgalvas: 1) kara nosaukuma aprakstgalva, kas pakārtota ar tematu, 2) kara nosaukuma aprakstgalva, kas pakārtota ar vietu, piemēram, **Pirmais pasaules karš, 1914-1918—Radiolokācija un Pirmais pasaules karš, 1914-1918—Dānija.**

A 1200 Parauga aprakstgalvas: Kari

2. *Apakšiedaļa —Līdzdalība, [...].* Lieto tipveida apakšiedaļas —**Līdzdalība, [...]**, piemēram, **Līdzdalība, bērnu**, ja tiek iztirzāta atsevišķu grupu līdzdalība kara militārajās operācijās. Citus kara aspektus, kas apskata karu saistībā ar kādu noteiktu grupu, piemēram, kara ietekme uz šo grupu, var attēlot ar tipveida aprakstgalvu: [**kara nosaukums**]—[**grupas nosaukums**], piemēram, **Pasaules karš, 1939-1945—Bērni**. Apakšiedaļu —**Līdzdalība, [tautība]** var lietot darbiem par kādas valsts atsevišķu tautību pārstāvju tiešu līdzdalību kara militārajās operācijās, piemēram, **Vjetnamas konflikts, 1961-1975—Līdzdalība, austrāliešu**, tāpat arī darbiem par ārvalstu ekonomisko un tehnisko palīdzību karojošajām pusēm, piemēram, **Polija—Vēsture—Revolūcija, 1863-1864—Līdzdalība, zviedru**. Apakšiedaļu —**Līdzdalība, [grupas nosaukums]** nelieto, lai atspoguļotu atsevišķa kara galvenās karojošās puses. Apakšiedaļas —**Līdzdalība, ārzemnieku** vai —**Līdzdalība, [tautība]** nelieto aiz aprakstgalvām **Pirmais pasaules karš, 1914-1918** vai **Otrais pasaules karš, 1939-1945**. Lai apzīmētu atsevišķas valsts līdzdalību kādā no pasaules kariem, lieto tipveida aprakstgalvu [**kara nosaukums**]—[**valsts**].

3. *Papildu aprakstgalvas īpašiem tematiem.*

a. *Līdzdalība, [...].* Piešķirot apakšiedaļu —**Līdzdalība, [personu vai etniskā grupa]**, papildus piešķir vai nu iesaistītās personu grupas aprakstgalvu ar ģeogrāfisko apakšiedaļu, vai arī valsts aprakstgalvu, pakārtotu ar atbilstošu apakšiedaļu.

b. *Temats un pakārtotā administratīvā vienība.* Darbiem, kuros aplūkota kādas pakārtotās administratīvās vienības saistība ar karu, kura nosaukums veidots kā apakšiedaļa aiz vietas nosaukuma, piešķir papildu aprakstgalvu pakārtotajai administratīvajai vienībai, piemēram, **Spānija—Vēsture—Pilsoņu karš, 1935-1939** un **Aragona (Spānija)—Vēsture**. Tomēr kariem, kuru nosaukumus pakārto kā apakšiedaļu aprakstgalvai **Amerikas Savienotās Valstis—Vēsture**, lai norādītu kādas atsevišķas vietas Amerikas Savienotajās Valstīs saistību ar karu, papildu aprakstgalvu veido šīs vietas nosaukumam, to pakārtojot ar kara nosaukumu, piemēram, **Vašingtona (Amerikas Savienotās Valstis)—Vēsture—Pilsoņu karš, 1861-1865**. *Vispārīgiem* darbiem par karu šajā Amerikas Savienoto Valstu administratīvajā vienībā piešķir tikai šīs administratīvās vienības nosaukuma aprakstgalvu ar tai pakārtotu kara nosaukuma apakšiedaļu. Darbiem par *noteiktu* Amerikas Savienoto Valstu kara tematu saistībā ar konkrētu administratīvu vienību, piešķir gan vispārīgo kara aprakstgalvu ar tai atbilstošu tematisko apakšiedaļu no turpmāk sniegtā saraksta, gan arī administratīvās vienības nosaukumu, pakārtotu ar kara nosaukuma apakšiedaļu un atbilstošu tematisko apakšiedaļu. *Piemērs:*

```
651 #0 $a Amerikas Savienotās Valstis $x Vēsture
      $y Revolūcija, 1775-1783 $x Konfiskācijas
      un kontribūcijas.
651 #0 $a Ņujorka (Amerikas Savienotās Valstis)
      $y Revolūcija, 1775-1783 $x Konfiskācijas
      un kontribūcijas.
```

Šo izņēmuma priekšmetošanas praksi lieto tikai attiecībā uz Amerikas Savienotajām Valstīm. Citiem vietu nosaukumiem to nelieto (salīdzināt ar H1592, 5.e)

c. *Citi īpašie temati.* Ja darbā iztirzāts kāds temata konkrēts aspekts, kas atbilst plašākai apakšiedaļai, kuru lieto aiz kariem, piešķir papildu aprakstgalvu, lai norādītu šo konkrēto aspektu, ja tas ir iespējams. Piemēram, darbam par dzelzceļu Dienvidu štatos Pilsoņu kara laikā piešķir aprakstgalvas **Amerikas Savienotās Valstis—Vēsture—Pilsoņu karš, 1861-1865—Transportēšana un Dzelzceļi—Amerikas Savienotās Valstis—Dienvidi—Vēsture—19. gs.**

Parauga aprakstgalvas: A 1200 Kari

4. Jaunas apakšiedaļas. Kad vien iespējams, aiz aprakstgalvas **Otrais pasaules karš, 1939-1945** veido jaunas apakšiedaļas. Ja apakšiedaļa nav piemērota lietošanai aiz minētās aprakstgalvas, to pakārto aiz **Amerikas Savienotās Valstis—Vēsture—Pilsoņu karš, 1861-1865**, ja tas ir iespējams. Ja apakšiedaļa nav loģiski pakārtojama kādai no šīm parauga aprakstgalvām, tās lietojumu autorizē aiz aprakstgalvas, kas atbilst katalogizējamajam darbam.

*Piezīme: Daudzas šajā sarakstā ar apakšlauku \$v kodētās apakšiedaļas, ja tās tiek piešķirtas darbiem **par** formu, var lietot arī kā tematiskās apakšiedaļas, kodētas ar \$x (sk. A 1075, 1.d).*

- \$x Aerostati³ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Afroamerikāņi¹
- \$v Almanahi
- \$x Antikvitātes
- \$x Artilērijas operācijas
- \$x Artilērijas operācijas, amerikāņu, [britu, franču utt.]
- \$x Ārvalstu sabiedriskā doma⁵
- \$x Ārvalstu sabiedriskā doma, austriešu, [britu utt.]⁵
- \$v Atmiņas⁸
- \$x Atmiņas \$x Vēsture un kritika
- \$v Atmiņas, amerikāņu, [franču utt.]⁸
- \$x Atmiņas, amerikāņu, [franču utt.] \$x Vēsture un kritika
- \$v Atmiņas, dienvidštatu piekritēju⁸
- \$x Atmiņas, dienvidštatu piekritēju \$x Vēsture un kritika
- \$v Atmiņas, ebreju⁸
- \$x Atmiņas, ebreju \$x Vēsture un kritika
- \$x Atspoguļojums presē³ (var pakārtot ģeogr.)
- \$v Autogrāfi
- \$v Avoti
- \$x Aziātu izcelsmes amerikāņi¹
- \$x Baski^{1,3} (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Bēgļi¹ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Bērni^{1,3} (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Bezvēsts pazudušie^{1,3} (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Bibliotēkas
- \$v Biogrāfijas
- \$x Bioloģiskais karš³ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Blokādes³ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Cēloņi
- \$x Cenzūra³ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Cietumnieki un cietumi
- \$x Cietumnieki un cietumi, britu [vācu utt.]⁹
- \$x Civiliedzīvotāju evakuācija³ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Darbs kara vajadzībām³ (var pakārtot ģeogr.)
- \$x Darbs kara vajadzībām \$x Amerikāņu Leģions
- \$x Darbs kara vajadzībām \$x Baznīcas
- \$x Darbs kara vajadzībām \$x Gaidas
- \$x Darbs kara vajadzībām \$x Jauno sieviešu kristīgās apvienības
- \$x Darbs kara vajadzībām \$x Jauno vīriešu kristīgās apvienības
- \$x Darbs kara vajadzībām \$x Katoļu baznīca, [Metodistu baznīca utt.]

A 1200 Parauga aprakstgalvas: Kari

\$x Darbs kara vajadzībām \$x Pestīšanas armija
\$x Darbs kara vajadzībām \$x Sarkanais Krusts
\$x Darbs kara vajadzībām \$x Skauti
\$x Darbs kara vajadzībām \$x Skolas
\$x Darbs kara vajadzībām \$x Staltbrieži
\$x Degvielas apgāde
\$x Dezertēšana³ (var pakārtot ģeogr.)
\$x Diplomātiskā vēsture⁴
\$v Dziesmas un mūzika¹¹
\$v Dziesmas un mūzika \$v Teksti
\$x Dzīvais darbaspēks³ (var pakārtot ģeogr.)
\$x Ebreji^{1,3} (var pakārtot ģeogr.)
\$x Elektroniskā izlūkošana³ (var pakārtot ģeogr.)
\$x Finances³ (var pakārtot ģeogr.)
\$x Fotogrāfija
\$x Gadadienas utt.
\$x Gaisa operācijas
\$x Gaisa operācijas, amerikāņu, [britu utt.]
\$x Godalgas, balvas utt
\$x Grafīti
\$v Grāmatas greznā iesējumā
\$x Grāmatzīmēs
\$x Historiogrāfija
\$x Homoseksuālisti^{1,3}
\$v Hronoloģija
\$x Iekārtas un apgāde
\$x Ietekme
\$x Indiāņi¹
\$x Inženiertehniskie darbi un celtniecība
\$x Itāliešu izcelsmes amerikāņi¹
\$x Izglītība un karš, [revolūcija utt.]²
\$x Izlūki un izlūkošana
\$x Izlūkošanas operācijas
\$x Izlūkošanas operācijas, amerikāņu, [vācu utt.]
\$x Iznīcināšana un izlaupīšana³ (var pakārtot ģeogr.)
\$x Japāņu izcelsmes amerikāņi¹
\$x Jūras desanta operācijas
\$x Jūras spēku operācijas
\$x Jūras spēku operācijas \$x Zemūdens
\$x Jūras spēku operācijas, amerikāņu, [britu utt.]
\$x Kampaņas³ (var pakārtot ģeogr.)
\$x Kapelāni^{1,3} (var pakārtot ģeogr.)
\$x Kara laika nauda (var pakārtot ģeogr.)
\$x Karadarbība džungļos
\$x Karogi
\$x Kartogrāfija
\$x Kaujas lauki³ (var pakārtot ģeogr.)
\$x Kavalērijas operācijas
\$x Kazaki^{1,3} (var pakārtot ģeogr.)
\$x Kinofilmas un karš, [revolūcija utt.]²

- §x Kolaboracionisti^{1,3} (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Kolekcionējamie priekšmeti³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Koncentrācijas nometnes³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Konfiskācijas un kontribūcijas³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Kriptogrāfija
- §x Karā kritušo repatriācija (*var pakārtot ģeogr.*)
- §v Kritušo saraksti³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Ķīlnieki^{1,3} (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Ķīmiskais karš³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Līdzdalība, afroamerikāņu, [indiešu utt.]
- §x Līdzdalība, ārzemnieku^{5,7}
- §x Līdzdalība, bērnu⁷
- §x Līdzdalība, ebreju⁷
- §x Līdzdalība, homoseksuālistu⁷
- §x Līdzdalība, imigrantu
- §x Līdzdalība, komunistu⁷
- §x Līdzdalība, sievietu⁷
- §x Līdzdalība, vāciešu, [īru, šveiciešu utt.]^{5,7}
- §x Literatūra un karš, [revolūcija utt.]²
- §v Māksla un karš, [revolūcija utt.]²
- §x Maldināšana³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Materiāltehniskā apgāde³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Medicīniskā aprūpe³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Meklēšanas un glābšanas operācijas³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Meksikāņu izcelsmes amerikāņi¹
- §x Melnādainie^{1,3} (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Miers
- §x Militārā izlūkošana³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Militāro vienību vēsture^{3,10} (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Mīnu meklēšana
- §x Morālie un ētiskie aspekti³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Muzeji³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Mūzika un karš, [revolūcija utt.]²
- §x Nezināmie karavīri¹
- §x Nezināmie karavīri, amerikāņu, [britu utt.]¹
- §x Okupētās teritorijas
- §x Ordeņi³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pagrīdes kustības³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pagrīdes kustības §x Muzeji³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pagrīdes literatūra³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pagrīdes tipogrāfijas³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Palīdzība civiliedzīvotājiem³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §v Pamfleti
- §x Pamiers
- §x Pareģojumi
- §x Pārtikas apgāde³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pasta dienests
- §x Personas, kas atsakās no mobilizācijas idejiskas pārliecības dēļ^{1,3} (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Personas, kas izvairās no iesaukuma karadienestā^{1,3} (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Pieminekļi³ (*var pakārtot ģeogr.*)

A 1200 Parauga aprakstgalvas: Kari

- §x Piespiedu darbs³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Piespiedu repatriācija
- §x Plašsaziņas līdzekļi un karš, [revolūcija utt.]²
- §v Portreti
- §x Pozīciju karš
- §x Prasības
- §x Propaganda
- §x Protesta kustības³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Psiholoģiskie aspekti
- §x Radioapraide un karš, [revolūcija utt.]²
- §x Radiolokācija
- §x Reliģiskie aspekti
- §x Reliģiskie aspekti §x Baptisti, [Katoļu baznīca utt.]
- §x Reliģiskie aspekti §x Budisms, [Kristietība utt.]
- §x Reliģiskie aspekti §x Protestantu baznīcas
- §x Reparācijas
- §x Sabiedriskā doma
- §x Sakari
- §v Saraksti
- §x Sevišķu uzdevumu vienību kaujas operācijas³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Sievietes^{1,3} (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Simtgades svinības utt.
- §x Skaņas
- §x Slepnie dienesti³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Slimnīcas³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Sociālie aspekti³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §v Sprediķi
- §v Starptautiskie līgumi
- §x Tanku kaujas
- §x Teātris un karš, [revolūcija utt.]²
- §x Tehnoloģija
- §x Televīzija un karš, [revolūcija utt.]²
- §x Teritoriālie jautājumi³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Tiesības un likumdošana^{3,6} (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Transportēšana³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Trofejas
- §x Tuneļu karš³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Ugunsdzēsēji^{1,3} (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Upju operācijas³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Upju operācijas, amerikāņu, [britu utt.]³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Vācu izcelsmes amerikāņi
- §x Valdības trimdā
- §x Vārds un nosaukums
- §x Valoda
- §x Veselības aspekti³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Veterāni^{1,3} (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Veterinārais dienests³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Vides aspekti³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Viltota nauda³ (*var pakārtot ģeogr.*)
- §x Zaudējumi³ (*var pakārtot ģeogr.*)

Parauga aprakstgalvas: A 1200 Kari

§x Zaudējumi §v Statistika
§x Zenīrtartilērijas operācijas
§x Zinātne³ (var pakārtot ģeogr.)
§x Zvērības (var pakārtot ģeogr.)
§x Žurnālisti
§x Žurnālistika, kara³ (var pakārtot ģeogr.)

PIEZĪMES

¹ Sk. A 1100 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz personu grupu aprakstgalvām.

² Apakšiedaļu veido, atkārtojot aprakstgalvā ietvertu sadursmes veida vispārējo apzīmējumu kā noslēdzošo elementu, piemēram, **Spānija—Vēsture—Pilsu karš, 1936-1939—Māksla un karš; Amerikas Savienotās Valstis—Vēsture—Revolūcija, 1775-1783—Literatūra un revolūcija; Rumānija—Vēsture—Zemnieku sacelšanās, 1907—Teātris un sacelšanās; Vjetnamas karš, 1961-1975—Kinofilmas un karš; Dienvidslāvijas karš, 1991-1995—Radiopraide un karš; Francija—Vēsture—Revolūcija, 1789-1799—Televīzija un revolūcija.**

³ Norādījumus par ģeogrāfisko apakšiedaļu lietojumu sk. 1. sadaļā.

⁴ Apakšiedaļu lieto tikai aiz tām karu nosaukuma aprakstgalvām, kas veidotas kā notikumu aprakstgalvas. Citu karu aprakstgalvām lieto šādu formu: **[valsts]—Starptautiskās attiecības—[laika periods].**

⁵ Šo apakšiedaļu nelieto aiz aprakstgalvām: **Pirmais pasaules karš, 1914-1918; Otrais pasaules karš, 1939-1945.**

⁶ Sk. A 1154.4 par apakšiedaļām, kuras lieto aiz tiesību tematu aprakstgalvām..

⁷ Norādījumus par apakšiedaļas —**Līdzdalība, [...]** lietojumu sk. 2. un 3.a sadaļā.

⁸ Apakšiedaļas —**Atmiņas** un —**Atmiņas**, kvalificētas ar tautību vai etnisko grupu apzīmētājiem, var lietot arī aiz dažādos karos notikušo kauju aprakstgalvām. Norādījumus par apakšiedaļas —**Atmiņas** lietojumu sk. A 1928.

⁹ Ja apakšiedaļa ir kvalificēta ar tautības apzīmētāju, šis kvalifikators attiecināms uz to valsti, kura pārvalda cietumus un cietumniekus konkrētajā karā.

¹⁰ Norādījumus par apakšiedaļas —**Militāro vienību vēsture** lietojumu sk. A 1995.

¹¹ Apakšiedaļu —**Dziesmas un mūzika** nepakārto tālāk ar apakšiedaļu —**Vēsture un kritika**. Tās vietā lieto apakšiedaļu —**Mūzika un karš, [revolūcija utt.].**

